

Η ΕΕ το 2024

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1	2	3
4	5	6
7	8	9

ΣΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ

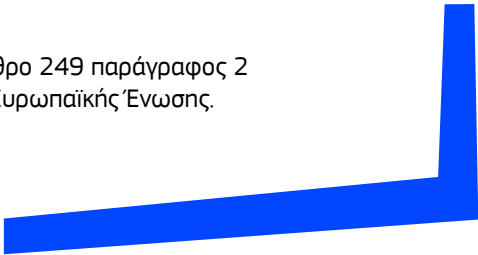
1. Η κ. Κριστίν Λαγκάρντ, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, στη συνεδρίαση της Ευρωομάδας, όπου οι υπουργοί Οικονομικών και Οικονομίας της ΕΕ συζητούν βασικά οικονομικά και δημοσιονομικά θέματα, Γάνδη, Βέλγιο, 23 Φεβρουαρίου 2024
2. Ο Sentinel-1C, δορυφόρος παρατήρησης της Γης, ασφαρίζεται στον προσαρμογέα εκτόξευσής του, μια συσκευή που τον συνδέει στον πύραυλο με τον οποίο θα εκτοξευτεί. Η διαδικασία αυτή ολοκληρώθηκε στις 19 Νοεμβρίου 2024 στις εγκαταστάσεις ενοποίησης ωφέλιμου φορτίου στο ευρωπαϊκό διαστημοδρόμιο στο Κουρού της Γαλλικής Γουιάνας, ώστε να ετοιμαστεί ο δορυφόρος για το ταξίδι του όπου θα τεθεί σε πολική τροχιά. (© ESA / CNES / Arianespace / Optique du vidéo du CSG-S. Martin)
3. Στις 20 Σεπτεμβρίου 2024 η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αριστερά), επισκέφθηκε το Κίεβο της Ουκρανίας, όπου είχε συζητήσεις με τον κ. Βολοντίμιρ Ζελένσκι, πρόεδρο της Ουκρανίας (δεξιά), σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ στη χώρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του επερχόμενου χειμώνα του 2024-2025, ο οποίος χαρακτηρίζεται από ενεργειακές ελλείψεις λόγω των ρωσικών βομβαρδισμών των υποδομών. Ανακοίνωσε ότι η ΕΕ θα βοηθούσε τη χώρα να αποκαταστήσει τις ζημιές που είχαν προκληθεί από τις επιθέσεις και ότι θα εξήγε ηλεκτρική ενέργεια στην Ουκρανία για να καλύψει το 25 % των χειμερινών αναγκών της σε ενέργεια.
4. (© imageBROKER / Sigrid Gombert via Getty Images)
5. Η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δεξιά), συναντάται με τον κ. Αντόνιο Κόστα, εκλεγέντα πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (αριστερά), Βρυξέλλες, Βέλγιο, 30 Οκτωβρίου 2024.
6. Σχεδόν τα μισά από τα 1,9 εκατομμύρια εκτοπισμένα άτομα στη Γάζα είναι παιδιά. Χάρη στα κονδύλια της ΕΕ, η Unicef έχει παράσχει τα απαραίτητα χειμερινά ρούχα σε περισσότερα από 120 000 εκτοπισμένα παιδιά. 28 Ιανουαρίου 2024. (© Unicef)
7. Η κ. Ρομπέρτα Μέτσολα, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, επισκέπτεται έναν κατεστραμμένο σταθμό ηλεκτροπαραγωγής και ένα βομβαρδισμένο σχολείο στο Κίεβο της Ουκρανίας την Ημέρα της Ευρώπης, 9 Μαΐου 2024.
8. (© fotografixx / E+ via Getty Images)
9. Εορτασμός της 20ής επετείου από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2004, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 1 Μαΐου 2024

Η ΕΕ το 2024

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η δημοσίευση έγινε σύμφωνα με το άρθρο 249 παράγραφος 2
της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διαδραστική έκδοση της παρούσας δημοσίευσης, η οποία περιέχει συνδέσμους προς διαδικτυακό περιεχόμενο, είναι διαθέσιμη σε μορφότυπο PDF και HTML: <http://europa.eu/general-report/el>.

Η ΕΕ το 2024 — Γενική Έκθεση για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας
1049 Βρυξέλλες
ΒΕΛΓΙΟ

Η ΕΕ το 2024 — Γενική Έκθεση για τη Δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 14 Φεβρουαρίου 2025 με στοιχεία εγγράφου C(2025) 954.

Print	ISBN 978-92-68-23528-7	ISSN 1608-7267	doi:10.2775/9496477	NA-01-25-001-EL-C
PDF	ISBN 978-92-68-23529-4	ISSN 1977-3439	doi:10.2775/3605322	NA-01-25-001-EL-N
HTML	ISBN 978-92-68-23530-0	ISSN 1977-3439	doi:10.2775/2543389	NA-01-25-001-EL-Q

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση της παρούσας έκδοσης.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2025

Η πολιτική της Επιτροπής για την περαιτέρω χρήση διέπεται από την απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39, ELI: <https://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση εφόσον αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι τυχόν αλλαγές.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Όλες οι φωτογραφίες © Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

Πρόλογος

Το 2024 ήταν μια χρονιά ορόσημο όσον αφορά τις εκλογικές διαδικασίες. Δισεκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο προσήλθαν στις κάλπες, όπως έκαναν και εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ, οι οποίοι σημείωσαν ρεκόρ προσέλευσης στις ευρωπαϊκές εκλογές του περασμένου Ιουνίου. Αυτή η τόσο σημαντική δημοκρατική διαδικασία αποτελεί υπενθύμιση των ελευθεριών που έχουμε κατακτήσει με πολλές προσπάθειες και που δεν μπορούμε —και δεν πρέπει ποτέ— να τις θεωρούμε δεδομένες. Υπενθυμίζει όμως στους ηγέτες και την ευθύνη που έχουν να ανταποκριθούν στις ελπίδες και τις προσδοκίες όσων τους τιμούν με την εμπιστοσύνη τους.

Έχω το προνόμιο και την τιμή να αναλαμβάνω για δεύτερη θτεία τα νήια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επιφορτισμένη να συνεχίσω το έργο που ξεκινήσαμε πριν από πέντε χρόνια. Όταν ανέλαβα καθήκοντα, το 2019, δεν μπορούσα να φανταστώ τις τεράστιες προκλήσεις που θα έπρεπε να αντιμετωπίσουμε: μια παγκόσμια πανδημία, τον βάνουσο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, τις ενεργειακές κρίσεις και τη σύγκρουση στη Μέση Ανατολή. Μάλιστα, αναμετρήθήκαμε με όλα αυτά τα προβλήματα τη στιγμή που αντιμετωπίζαμε την κλιματική κρίση και την κρίση βιοποικιλότητας, διαχειριζόμασταν μεταναστευτικές προκλήσεις, προσαρμοζόμασταν στην ψηφιακή επανάσταση και διασφαλίσαμε την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης.

Η επίδειξη σθένους σε αντίξρες συνθήκες ήταν ανέκαθεν χάρισμα των Ευρωπαίων. Μαζί επιλύσαμε ζητήματα σημαντικά για τους πολίτες της ΕΕ. Από τη μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και την εφαρμογή των πρώτων κανόνων παγκοσμίως για την τεχνητή νοημοσύνη, θέσαμε τις βάσεις για μια ασφαλέστερη, δικαιότερη και πιο βιώσιμη Ευρώπη. Ο απείρσκετος πόλεμος της Ρωσίας τόνισε επίσης πόσο αναγκαίο είναι για την ΕΕ να μπορεί να ενισχύσει την άμυνά της. Για πρώτη φορά καταστρώσαμε στρατηγική για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία, η οποία δρομολογήθηκε τον Μάρτιο και θέτει τα θεμέλια για την ανάπτυξη των αμυντικών ικανοτήτων των κρατών μελών.

Καθώς το πρώτο τέταρτο του αιώνα φτάνει στο τέλος του, είναι σαφές ότι οι αλλαγές που έχει επιφέρει στη διεθνή σκηνή είναι τεκτονικές. Βρισκόμαστε πλέον σε μια νέα εποχή γεωστρατηγικού ανταγωνισμού. Και η Ευρώπη πρέπει να επιταχύνει τον ρυθμό της προκειμένου να διατηρήσει την ανάπτυξή της κατά το επόμενο τέταρτο του αιώνα. Η πυξίδα ανταγωνιστικότητας, την οποία παρουσιάσαμε ήδη με την έναρξη της νέας θτείας μας, θα καθοδηγήσει τον μετασχηματισμό της οικονομίας μας ώστε να διασφαλιστεί η ευημερία των πολιτών μας.

Καθώς είμαστε ακόμη στις αρχές του 2025, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τι μας επιφυλάσσει το μέλλον, αλλά γνωρίζουμε ότι, όποιο κι αν είναι αυτό το μέλλον, η Ευρώπη θα αρθεί στο ύψος των περιστάσεων αν παραμείνουμε ενωμένοι.

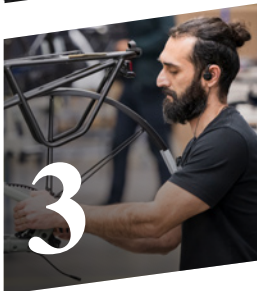
Ζήτω η Ευρώπη!

Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν

πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 0

Η ΕΕ το 2024: διατηρεί
την πορεία της – **6**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Στήριξη της ΕΕ προς
την Ουκρανία – **12**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μια ευημερούσα και
ανταγωνιστική ΕΕ – **29**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ενίσχυση
της οικονομίας – **42**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Προς μια κλιματικά ουδέτερη
Ευρώπη – **56**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Μια Ευρώπη έτοιμη για
την ψηφιακή εποχή – **82**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Οικοδόμηση μιας δίκαιης και
κοινωνικής Ευρώπης – **101**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

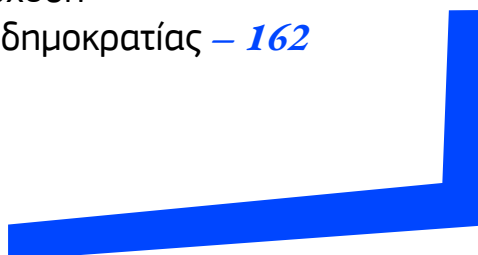
Προστασία των ανθρώπων και
των ελευθεριών – **122**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Μια ισχυρότερη Ευρώπη
στον κόσμο – **140**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Ενίσχυση
της δημοκρατίας – **162**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 0

Η ΕΕ το 2024: διατηρεί την πορεία της

Εισαγωγή

Το 2024 έληξε μια πενταετής θεσμική περίοδος και άρχισε η επόμενη. Μετά τις ευρωπαϊκές εκλογές του Ιουνίου τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δρομολόγησαν τον πολιτικό κύκλο 2024-2029 με τη δέσμευση να συνεργαστούν για μια ασφαλή, ανταγωνιστική και ευημερούσα ΕΕ που υποστηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου. Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζεται η μετάβαση από τη μια περίοδο στην επόμενη και περιγράφονται οι κύριες προτεραιότητες για τον νέο κύκλο. Στο υπόλοιπο μέρος της έκθεσης (κεφάλαια 1-9) παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ΕΕ υλοποίησε τις προτεραιότητές της κατά το τελευταίο έτος της περιόδου 2019-2024.

Η τελετή έπαρσης της ευρωπαϊκής σημαίας κατά την έναρξη της 10ης κοινοβουλευτικής περιόδου μπροστά από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Στρασβούργο, Γαλλία, 15 Ιουλίου 2024

Υλοποίηση των προτεραιοτήτων της περιόδου 2019-2024

Το 2024 ολοκληρώθηκε ο προηγούμενος πενταετής πολιτικός κύκλος, κατά τον οποίο, παρά τις πιέσεις που ασκήθηκαν λόγω πολλαπλών κρίσεων, η ΕΕ κατάφερε να πετύχει τους φιλόδοξους στόχους της σε όλους τους τομείς πολιτικής (βλέπε κεφάλαια 1-9). Κατά τη διάρκεια της θεσμικής περιόδου, σημειώθηκε πρόοδος στην πορεία προς ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης που προστατεύει τους ανθρώπους και τον πλανήτη,

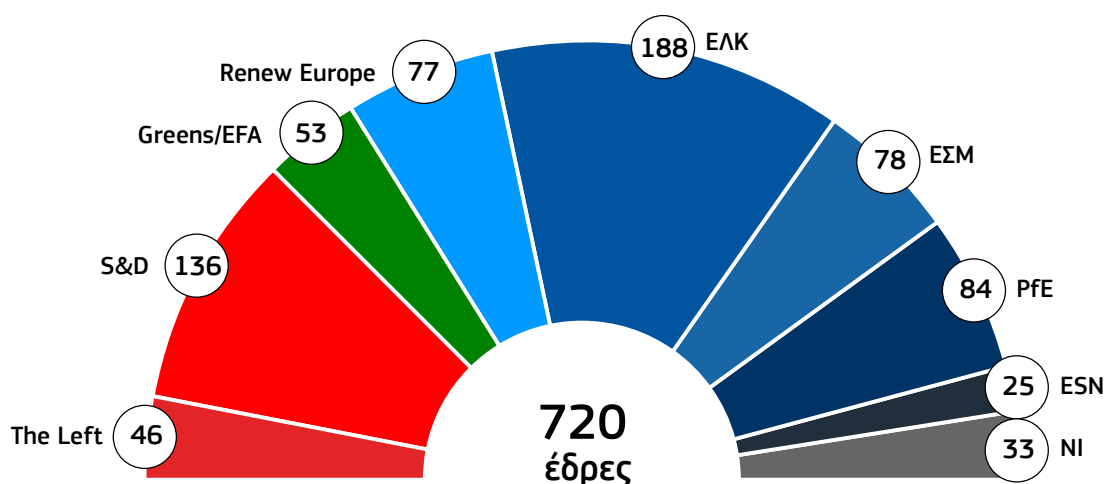
που είναι οικονομικά υγιές και κοινωνικά δίκαιο και διασφαλίζει ότι η τεχνολογία θα εξακολουθεί να αποφέρει οφέλη στους πολίτες χωρίς να τους θέτει σε κίνδυνο. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ προετοίμασαν επίσης το έδαφος για την έναρξη του επόμενου κύκλου καθορίζοντας νέες πολιτικές προτεραιότητες για την περίοδο 2024-2029, λαμβάνοντας υπόψη τις κύριες ανησυχίες των πολιτών.

Το αποτέλεσμα των ευρωπαϊκών εκλογών

Οι ευρωπαϊκές εκλογές, οι οποίες διεξάγονται ανά πενταετία, αποτελούν τη μεγαλύτερη διακρατική δημοκρατική διαδικασία στον κόσμο. Στις εκλογές του Ιουνίου σημειώθηκε η υψηλότερη συμμετοχή των τελευταίων 30 χρόνων (50,74 %). Η ψήφος στις ευρωπαϊκές εκλογές έχει αποκτήσει ιδιαίτερη

σημασία για πολλούς πολίτες στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στις δημοκρατικές διαδικασίες, με το 46 % των ερωτηθέντων να αναφέρει ότι ψηφίζει πάντα και το 42 % να δηλώνει ότι η ψήφος αποτελεί καθήκον του πολίτη.

Σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2024-2029)

ELK — Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες) (+ 9 έδρες σε σύγκριση με τις εκλογές του 2019)

S&D — Ομάδα της Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (– 2 έδρες)

PFE — Ομάδα «Πατριώτες για την Ευρώπη» (νέα ομάδα)

ΕΣΜ — Ομάδα των Ευρωπαίων Συντηρητικών και Μεταρρυθμιστών (+ 9 έδρες)

Renew Europe — Ομάδα Renew Europe (– 14 έδρες)

Greens/EFA — Ομάδα των Πρασίνων / Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία (– 17 έδρες)

The Left — Ομάδα της Αριστεράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (+ 9 έδρες)

NI — Μη εγγεγραμμένοι (– 30 έδρες)

ESN — Ομάδα «Ευρώπη των Κυρίαρχων Εθνών» (νέα ομάδα)

Πηγή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Αποτελέσματα ευρωπαϊκών εκλογών 2024, 23 Ιουλίου 2024.

Οι πολίτες παραμένουν αισιόδοξοι για το μέλλον της ΕΕ και εξακολουθούν να έχουν θετική άποψη για την ΕΕ και τα θεσμικά της όργανα. Η εμπιστοσύνη στην ΕΕ βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο από το 2007 (βλ. κεφάλαιο 9). Η μετεκλογική έρευνα της ΕΕ δείχνει ότι 7 στους 10 Ευρωπαίους πιστεύουν ότι η χώρα τους έχει ωφεληθεί από την ένταξη στην ΕΕ, αριθμός

που παραμένει σταθερός τα τελευταία χρόνια. Οι πιο συχνοί λόγοι για τους οποίους θεωρούν την ένταξη στην ΕΕ επωφελή είναι: η διεύρυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, η προστασία της ειρήνης και η ενίσχυση της ασφάλειας, η συμβολή της ΕΕ στην οικονομική ανάπτυξη και η δημιουργία νέων ευκαιριών εργασίας.

Τι καθόρισε την ψήφο των πολιτών στις ευρωπαϊκές εκλογές του 2024;

(τα επτά θέματα που ανέφεραν συχνότερα)

42 %

Αύξηση των τιμών, κόστος ζωής

32 %

Δημοκρατία και κράτος δικαίου

28 %

Περιβάλλον και κλιματική αλλαγή

41 %

Οικονομική κατάσταση

28 %

Μετανάστευση και άσυλο

28 %

Άμυνα και ασφάλεια της ΕΕ

34 %

Διεθνής κατάσταση

Πηγή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωβαρόμετρο — Μετεκλογική έρευνα της ΕΕ για το 2024, Οκτώβριος 2024.

Η ηγεσία της ΕΕ την περίοδο 2024-2029

Τον Ιούλιο το νεοσυσταθέν Κοινοβούλιο επανεξέλεξε ως πρόεδρό του την κ. Ρομπέρτα Μέτσολα. Μετά από πρόταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Κοινοβούλιο εξέλεξε επίσης ως πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για δεύτερη θητεία την κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Μετά τις ακροάσεις έγκρισης ενώπιον των αρμόδιων επιτροπών του Κοινοβουλίου, στα τέλη Νοεμβρίου το Κοινοβούλιο ενέκρινε τη νέα σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της νέας ύπατης εκπροσώπου για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, της κ. Κάγια Κάλας. Το νέο Σώμα των επιτρόπων, που διορίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ανέλαβε καθήκοντα την 1η Δεκεμβρίου. Ταυτόχρονα ο κ. Αντόνιο Κόστα διαδέχτηκε τον κ. Σαρλ Μισέλ στη θέση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Το Σώμα των επιτρόπων, 2024-2029

ΒΙΝΤΕΟ Το Κοινοβούλιο εγκρίνει τη νέα Επιτροπή, Στρασβούργο, Γαλλία, 29 Νοεμβρίου 2024.
Στιγμιότυπο βίντεο: Η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αριστερά), και η κ. Ρομπέρτα Μέτσολα, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (δεξιά), χαιρετίζουν την απόφαση του Κοινοβουλίου να εγκρίνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2024-2029.

Η παράδοση της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου από τον απερχόμενο πρόεδρο κ. Σαρλ Μισέλ (δεξιά) στον νέο πρόεδρο κ. Αντόνιο Κόστα (αριστερά), Βρυξέλλες, Βέλγιο, 29 Νοεμβρίου 2024

Οι προτεραιότητες της ΕΕ για την περίοδο 2024-2029

Στον νέο θεσμικό κύκλο, την ΕΕ θα καθοδηγεί στο έργο της το στρατηγικό θεματολόγιο 2024-2029, που εγκρίθηκε από τους ηγέτες της τον Ιούνιο. Το στρατηγικό θεματολόγιο έχει ως στόχο να εξοπλίσει καλύτερα την Ευρώπη ώστε να αντιμετωπίσει τις άμεσες και μελλοντικές προκλήσεις δίνοντας έμφαση σε τρεις βασικούς τομείς.

Λαμβάνοντας υπόψη το στρατηγικό θεματολόγιο, η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθόρισε τις προτεραιότητες της Επιτροπής για την περίοδο 2024-2029, με βάση τις πολιτικές κατευθύνσεις που παρουσιάστηκαν στο Κοινοβούλιο. Αυτές θέτουν επτά πολιτικές προτεραιότητες με στόχο μια Ευρώπη ισχυρότερη, ασφαλέστερη και δικαιότερη.

Στρατηγικό θεματολόγιο 2024-2029

- 1 Μια ελεύθερη και δημοκρατική Ευρώπη
- 2 Μια ισχυρή και ασφαλής Ευρώπη
- 3 Μια ευημερούσα και ανταγωνιστική Ευρώπη

Οι προτεραιότητες της Επιτροπής για την περίοδο 2024-2029

1 Ένα νέο σχέδιο για βιώσιμη ευημερία και ανταγωνιστικότητα στην Ευρώπη.

2 Μια νέα εποχή για την ευρωπαϊκή άμυνα και ασφάλεια.

3 Στήριξη των ανθρώπων, ενίσχυση των κοινωνιών και του κοινωνικού μοντέλου μας.

4 Διατήρηση της ποιότητας ζωής μας: επισιτιστική ασφάλεια, νερό και φύση.

5 Προστασία της δημοκρατίας μας, προάσπιση των αξιών μας.

6 Η Ευρώπη στον κόσμο: αξιοποιούμε τη δύναμή μας και τις εταιρικές μας σχέσεις.

7 Υλοποιούμε μαζί τους στόχους μας και προετοιμάζουμε την Ένωσή μας για το μέλλον.

Βασικές πρωτοβουλίες που δρομολογούνται τις πρώτες 100 μέρες της θητείας της Επιτροπής

- 1 Μια νέα συμφωνία για καθαρή βιομηχανία** για ανταγωνιστικές βιομηχανίες και ποιοτικές θέσεις εργασίας.
- 2 Λευκή βίβλος για το μέλλον της ευρωπαϊκής άμυνας** με στόχο τον προσδιορισμό των επενδυτικών αναγκών.
- 3 Πρωτοβουλία εργοστασίων ΤΝ** με στόχο τη διασφάλιση της πρόσβασης σε νέα, ειδικά προσαρμοσμένη ικανότητα υπερυπολογιστικής για νεοφυείς επιχειρήσεις ΤΝ και για όλο τον κλάδο της ΤΝ.
- 4 Ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την κυβερνοασφάλεια νοσοκομείων και παρόχων υγειονομικής περίθαλψης** με στόχο τον ευκολότερο εντοπισμό απειλών, την αύξηση της ετοιμότητας και τη βελτίωση της αντιμετώπισης κρίσεων.
- 5 Ένα όραμα για τη γεωργία και τα τρόφιμα** με σκοπό τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας του γεωργικού τομέα.
- 6 Επανεξέταση πολιτικών πριν από τη διεύρυνση** με στόχο την καλύτερη προετοιμασία μας για μελλοντικές προσχωρήσεις.
- 7 Διάλογοι πολιτικής με τη νεολαία με συμμετοχή όλων των επιτρόπων** για να αποκτήσουν οι νέοι και οι νέες περισσότερες ελευθερίες και αυξημένη αίσθηση ευθύνης στο πλαίσιο των κοινωνιών και των δημοκρατικών θεσμών της ΕΕ.

© UNHCR

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Στήριξη της ΕΕ προς την Ουκρανία

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει προσηλωμένη στην παροχή στήριξης προς την Ουκρανία στον απρόκλητο και αδικαιολόγητο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας εναντίον της και στην απόκρουση των παράνομων προσπαθειών της Ρωσίας να προσαρτήσει ουκρανικό έδαφος. Η ΕΕ βοηθά την Ουκρανία να αντισταθεί στην εν λόγω επίθεση, βοηθώντας τη να καλύψει τις χρηματοδοτικές της ανάγκες και διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της, με στόχο δημιουργία μιας πράσινης, ψηφιακής και συμπεριληπτικής οικονομίας. Επίσης, η ΕΕ συμβάλλει στη στήριξη των μεταρρυθμίσεων που υλοποιεί η Ουκρανία στο πλαίσιο της πορείας ένταξής της στην ΕΕ και της καλύτερης ευθυγράμμισης της ουκρανικής οικονομίας με την ενιαία αγορά. Το 2024 η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει πολιτική, οικονομική, ανθρωπιστική και στρατιωτική στήριξη προς την Ουκρανία. Θα συνεχίσει να

Μέλος ανθρωπιστικής αποστολής της ΕΕ συνάντησε τη Λίντια, μια 69χρονη γυναίκα που υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει την εστία της μαζί με τον γιο και την εγγονή της εξαιτίας των συγκρούσεων στο χωριό τους στη βόρεια Ουκρανία. Όταν επέστρεψαν, το σπίτι τους είχε υποστεί σοβαρές ζημιές. Σε συνεργασία με την Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, τον ανθρωπιστικό εταίρο της, η ΕΕ βοήθησε ώστε να αντικατασταθούν η στέγη και τα σπασμένα παράθυρα του σπιτιού της. Χορένκα, περιφέρεια Κιέβου, Ουκρανία, 23 Ιανουαρίου 2024.

ασκεί πιέσεις με στόχο την επίτευξη δίκαιης και μακροχρόνιας ειρήνης σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο —συμπεριλαμβανομένων των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών— η οποία θα διαφυλάσσει την κυριαρχία, την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας.

Χρηματοδοτική συνδρομή

Η ΕΕ στηρίζει με αποφασιστικότητα την Ουκρανία από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας εναντίον της. Με την έγκριση πακέτων έκτακτης μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής για τη σταθεροποίηση της οικονομίας της Ουκρανίας, τη μόχλευση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη για στρατιωτική και αμυντική στήριξη και την παροχή ειδικών στρατιωτικών εκπαιδευτικών αποστολών, η ΕΕ ενήργησε ταχέως, παρέχοντας τη χρηματοδοτική και στρατιωτική στήριξη έκτακτης ανάγκης που χρειάζεται η Ουκρανία.

Το 2024, χρησιμοποιώντας ως βάση την εν λόγω στήριξη, η ΕΕ επιδίωξε να εξασφαλίσει μια πιο ολοκληρωμένη μακροπρόθεσμη βοήθεια προς την Ουκρανία. Επί του παρόντος, η χώρα αντιμετωπίζει τη διπλή πρόκληση της ανοικοδόμησης της οικονομίας και των υποδομών της και της παράλληλης εφαρμογής μεταρρυθμίσεων, καθώς ξεκινά την πορεία ένταξής της στην ΕΕ (βλέπε κεφάλαιο 8). Δεδομένης της πολυπλοκότητας τόσο της ανασυγκρότησης όσο και των μεταρρυθμίσεων

που απαιτούνται για ένταξη στην ΕΕ, η ανάγκη για συνεχή και διαρθρωμένη στήριξη από την ΕΕ ήταν σαφής. Με στόχο την αντιμετώπιση του εν λόγω ζητήματος, η ΕΕ θέσπισε το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία, έτσι ώστε να παράσχει στην Ουκρανία σταθερή και προβλέψιμη χρηματοδοτική στήριξη ύψους έως και 50 δισ. ευρώ μεταξύ 2024 και 2027.

Το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία καταδεικνύει τη δέσμευση της ΕΕ στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Ουκρανίας, στην προώθηση της ανάκαμψής της και στη διευκόλυνση της πορείας της προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ένταξη στην ΕΕ. Στο πλαίσιο του μέσου αυτού, το 2024 ο κρατικός προϋπολογισμός της Ουκρανίας ενισχύθηκε με 16,5 δισ. ευρώ για την πληρωμή μισθών και συντάξεων του δημόσιου τομέα, καθώς και για τη χρηματοδότηση των βασικών δημόσιων υπηρεσιών. Επίσης, κινητοποιήθηκαν επιπλέον 19,6 δισ. ευρώ στους τρεις πυλώνες του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία.

Το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Αντιμετώπιση των χρηματοδοτικών αναγκών του ουκρανικού κράτους, με στόχο τη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας, με παράλληλη στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που αποσκοπούν στην ανάκαμψη, την ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό της Ουκρανίας. Τα κονδύλια θα καταβάλλονται ανά τρίμηνο, υπό την προϋπόθεση της επιτυχούς υλοποίησης των τομεακών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που καθορίζονται στο σχέδιο για την Ουκρανία.

ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Προσέλκυση και κινητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, με στόχο την ανάκαμψη και την ανασυγκρότηση της Ουκρανίας, μέσω του επενδυτικού πλαισίου για την Ουκρανία (βλέπε ενότητα «Η ανασυγκρότηση της Ουκρανίας» παρακάτω).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Παροχή τεχνικής βοήθειας και λήψη μέτρων στήριξης για διευκόλυνση της ευθυγράμμισης της Ουκρανίας με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της ΕΕ.

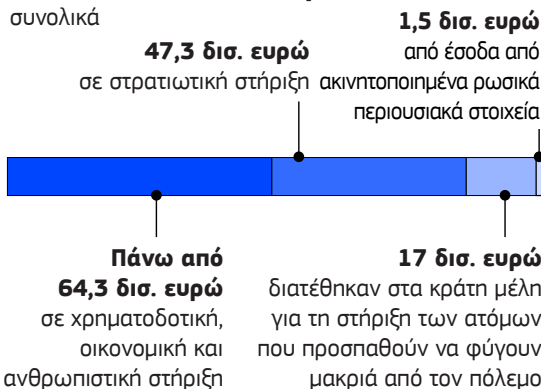
Οι βασικοί στόχοι του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία είναι οι εξής:

- **στήριξη της ανάκαμψης, της ανασυγκρότησης και του εκσυγχρονισμού**, μέσω της ανοικοδόμησης των υποδομών, της αναζωογόνησης της ουκρανικής οικονομίας και της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της κοινωνίας
- **στήριξη των μεταρρυθμίσεων της χώρας στην πορεία ένταξής της στην ΕΕ**, μέσω βοήθειας και κινήτρων για την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που θα διευκολύνουν την ευθυγράμμιση της με τα πρότυπα και τις αξίες της ΕΕ
- **συμβολή στην κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών**, διασφαλίζοντας τη συνέχεια των βασικών υπηρεσιών ακόμη και κατά τη διάρκεια του πολέμου και της οικονομικής πίεσης
- **κινητοποίηση επενδύσεων**, διευκολύνοντας τις επενδυτικές ροές, έτσι ώστε να λειτουργήσουν ως καταλύτης για την ταχεία οικονομική ανάκαμψη και τη βιώσιμη ανάπτυξη, θέτοντας τις βάσεις για μακροπρόθεσμη ευημερία
- **στήριξη της ουκρανικής κοινωνίας**, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των θεσμών και των φορέων, μετριάζοντας τις ανθρωπιστικές επιπτώσεις του πολέμου και προωθώντας την κοινωνική συνοχή και τη συμπεριληπτικότητα εντός της ουκρανικής κοινωνίας.

Επιπρόσθετα, εκτός από τη χρηματοδοτική συνδρομή του Μέσου Διευκόλυνσης για την Ουκρανία, τον Οκτώβριο εγκρίθηκε δέσμη μέτρων με στόχο την υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβαν κατά τη διάσκεψη κορυφής της G7 στο Φαζάνο της Απουλίας, στην Ιταλία, η ΕΕ και οι εταίροι της G7 για χορήγηση επιπλέον δανείων ύψους 45 δισ. ευρώ στην Ουκρανία. Από το συνολικό ποσό των 45 δισ. ευρώ —και σε συνέχεια των συνεισφορών άλλων εταίρων της G7— η ΕΕ επιβεβαίωσε ότι θα συνεισφέρει 18,1 δισ. ευρώ υπό τη μορφή δανείου μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής. Τα εν λόγω δάνεια θα αποπληρωθούν από τα έκτακτα έσοδα που προέρχονται από ακινητοποιημένα περιουσιακά στοιχεία της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας.

Από την έναρξη της πλήρους κλίμακας εισβολής της Ρωσίας έως το τέλος του 2024, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είχαν παράσχει στην Ουκρανία και τους πολίτες της οικονομική, ανθρωπιστική και στρατιωτική στήριξη αξίας άνω των 130 δισ. ευρώ.

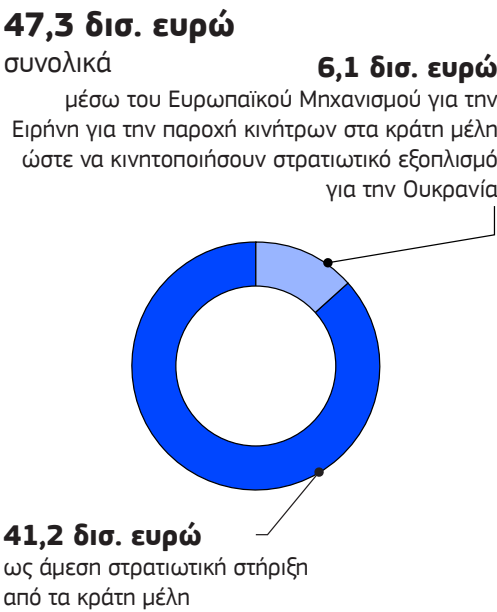
Στήριξη της Ουκρανίας και των Ουκρανών (2022-2024)
Πάνω από 130 δισ. ευρώ

Στρατιωτική στήριξη

Επίσης, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της —εκτός από τον εφοδιασμό της Ουκρανίας με στρατιωτικό εξοπλισμό— στήριζουν τη χώρα μέσω της παροχής στρατιωτικής εκπαίδευσης. Στόχος της αποστολής για τη στρατιωτική συνδρομή της ΕΕ με σκοπό τη στήριξη της Ουκρανίας είναι η ενίσχυση της ικανότητας των ουκρανικών ενόπλων δυνάμεων να υπερασπίζονται την εδαφική ακεραιότητα της χώρας. Η αποστολή συνεργάζεται στενά με ομονοούντες διεθνείς εταίρους, παρέχοντας εκπαιδευτική στήριξη στις ουκρανικές ένοπλες δυνάμεις. Όλες οι δραστηριότητες της αποστολής πραγματοποιούνται στο έδαφος της ΕΕ. Μέχρι στιγμής, 24 κράτη μέλη έχουν προσφέρει προγράμματα κατάρτισης και προσωπικό για την εκπαίδευση περισσότερων από 65 000 Ουκρανών στρατιωτών.

Στήριξη των ενόπλων δυνάμεων της Ουκρανίας (2022-2024)

Επίσης, το 2024 η ΕΕ έλαβε μέτρα με στόχο τη συνεργασία με την Ουκρανία στον τομέα της άμυνας. Τον Μάιο διοργανώθηκε το Φόρουμ Αμυντικών Βιομηχανιών ΕΕ-Ουκρανίας, ένα από τα πρώτα αποτελέσματα της νέας στρατηγικής για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία. Επιπλέον, το Γραφείο Καινοτομίας της ΕΕ στον τομέα της άμυνας στο Κίεβο, στην Ουκρανία, ξεκίνησε τις δραστηριότητές του τον Σεπτέμβριο. Στόχος του είναι η προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των αμυντικών βιομηχανιών της ΕΕ και της Ουκρανίας, και η προσέγγιση μεταξύ τους.

←

Ο κ. Τζουζέπ Μπαρέλ, τότε ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για μια Ισχυρότερη Ευρώπη στον Κόσμο (στο κέντρο), σε επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της συμβουλευτικής αποστολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ουκρανία και της Εθνικής Ακαδημίας Εσωτερικών Υποθέσεων, Κίεβο, Ουκρανία, 6 Φεβρουαρίου 2024

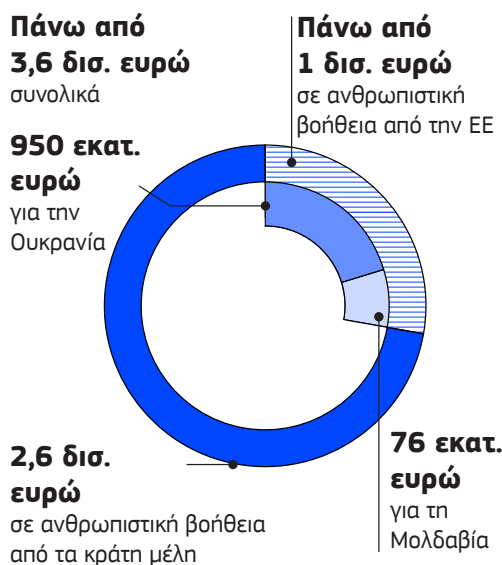
↓

Η ΕΕ, μαζί με τους εταίρους της στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, όπως η τσεχική ΜΚΟ People in Need, παρείχε ζωτική βοήθεια στις πιο ευάλωτες κοινότητες στην Ουκρανία κατά τη διάρκεια του ιδιαίτερα ψυχρού χειμώνα. Βοζνιτζίγκα, περιφέρεια Ντονέτσκ, Ουκρανία, 2 Φεβρουαρίου 2024.

Ανθρωπιστική βοήθεια και βοήθεια πολιτικής προστασίας για την Ουκρανία

Η ανθρωπιστική χρηματοδότηση της ΕΕ στηρίζει τους ανθρώπους στην Ουκρανία, παρέχοντας χρηματική βοήθεια, βοήθεια πολιτικής προστασίας, υγειονομική περίθαλψη, στέγαση έκτακτης ανάγκης και στέγαση κατάλληλη για τον χειμώνα, ιατρικά εφόδια, τρόφιμα, νερό, εξοπλισμό και κατάρτιση για την αποναρκοθέτηση, καθώς και εκπαίδευση.

Ανθρωπιστική βοήθεια προς την Ουκρανία και τη Μολδαβία από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της (2022-2024)

Στα εν λόγω κονδύλια συμπεριλαμβάνονται επιπλέον 100 εκατ. ευρώ σε ανθρωπιστική βοήθεια η οποία έχει διατεθεί για την Ουκρανία από τον Ιούλιο. Το μεγαλύτερο κομμάτι της βοήθειας θα διατεθεί για τη στήριξη των πιο ευάλωτων στην προετοιμασία τους για τον χειμώνα.

Οι εμπειρογνώμονες εκτιμούν ότι οι επιθέσεις στις ενεργειακές υποδομές της Ουκρανίας το 2024 είχαν ως αποτέλεσμα την απώλεια ικανότητας παραγωγής ενέργειας περίπου 9 γιγαβάτ —το ήμισυ της ενέργειας που χρειάζεται η Ουκρανία για τον χειμώνα. Με στόχο την κάλυψη των βασικών ενεργειακών αναγκών της Ουκρανίας, η ΕΕ διέθεσε περίπου 100 εκατ. ευρώ για την επισκευή ενεργειακών υποδομών και την εξαγωγή άνω των 2 γιγαβάτ ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα. Το ποσό αυτό θα καλυφθεί από τα έκτακτα έσοδα που προέρχονται από ακινητοποιημένα περιουσιακά στοιχεία στην ΕΕ της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή της ΕΕ στην ενεργειακή ασφάλεια της Ουκρανίας, βλέπε ενότητα «Η ανασυγκρότηση της Ουκρανίας» παρακάτω).

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2024 η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αριστερά), επισκέφθηκε το Κίεβο της Ουκρανίας, όπου είχε συζητήσεις με τον κ. Βολοντίμιρ Ζελένσκι, πρόεδρο της Ουκρανίας (δεξιά), σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ στη χώρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του επερχόμενου χειμώνα του 2024-2025, ο οποίος χαρακτηρίζεται από ενεργειακές ελλείψεις λόγω των ρωσικών βομβαρδισμών των υποδομών. Ανακοίνωσε ότι η ΕΕ θα βοηθούσε τη χώρα να αποκαταστήσει τις ζημιές που είχαν προκληθεί από τις επιθέσεις και ότι θα εξήγε ηλεκτρική ενέργεια στην Ουκρανία για να καλύψει το 25 % των χειμερινών αναγκών της σε ενέργεια.

© Danish Church Aid

Και τα 27 κράτη μέλη, καθώς και έξι τρίτες χώρες, έχουν προσφέρει βοήθεια σε είδος μέσω του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ —από ιατρικά εφόδια έως οχήματα και ενεργειακό εξοπλισμό.

Μέχρι στιγμής, οι δωρεές μέσω του μηχανισμού ανέρχονται σε:

- πάνω από 9,9 εκατομμύρια λαμπτήρες LED
- περισσότερα από 360 000 είδη ενεργειακού εφοδιασμού έκτακτης ανάγκης, μεταξύ των οποίων:
 - 3 473 μετασχηματιστές,
 - πέντε αυτόματοι μετασχηματιστές,
 - 8 809 ηλεκτρογεννήτριες.

Επίσης, ο μηχανισμός έχει στηρίξει τις παραδόσεις εξοπλισμού αποναρκοθέτησης και πυροσβεστικών οχημάτων. Σε συνδυασμό με τα αποθέματα έκτακτης ανάγκης rescEU της ΕΕ, έχουν αποσταλεί στην Ουκρανία επιπλέον ιατρικός εξοπλισμός και ενεργειακή βοήθεια.

Με στόχο τη διασφάλιση της αποδοτικότητας όσον αφορά τη διανομή κρίσιμων προμηθειών, η ΕΕ έχει δημιουργήσει εφοδιαστικούς κόμβους στην Πολωνία, τη Ρουμανία και τη Σλοβακία. Μέχρι σήμερα, έχουν παραδοθεί πάνω από 152 000 τόνοι βοήθειας.

Ουκρανή πρώην τραπεζική υπάλληλος, η οποία εργάζεται πλέον στην αποναρκοθέτηση και ειδικεύεται στη διενέργεια μη τεχνικών ερευνών, περιφέρεια Μικολάιβ, Ουκρανία, 2024

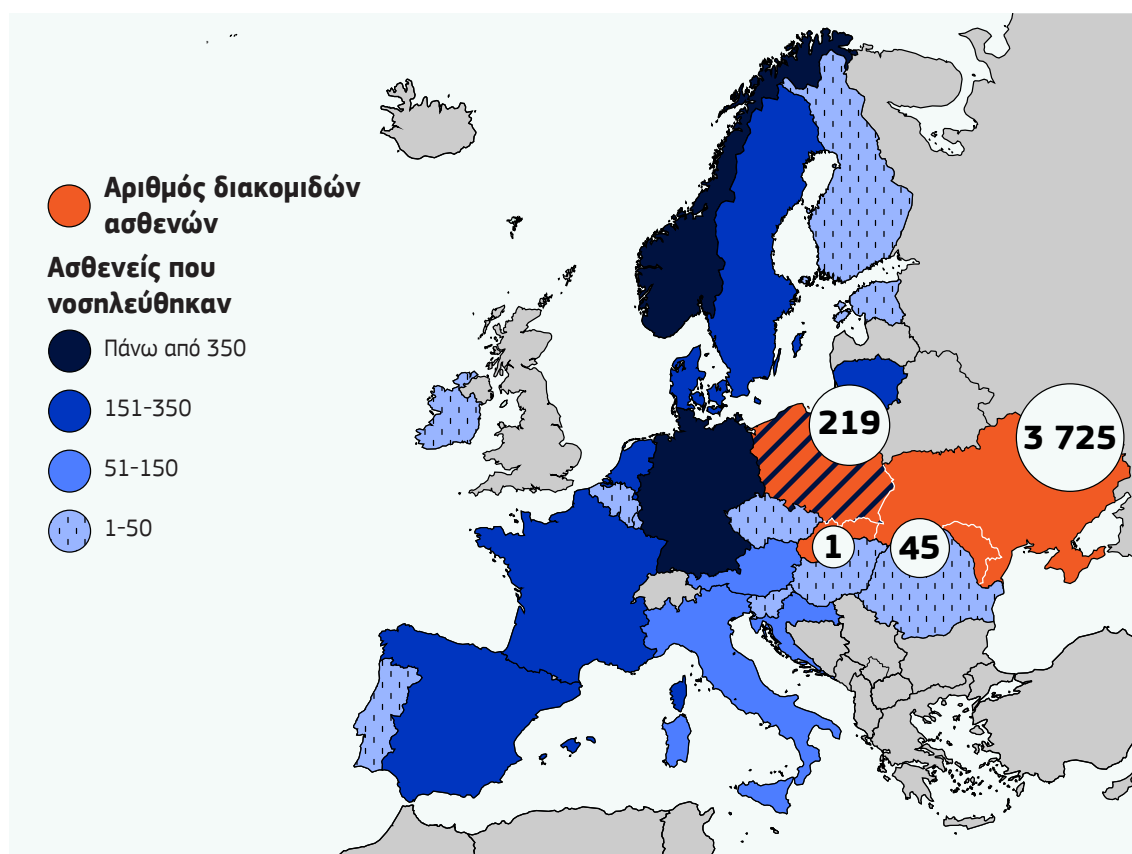
Επιπλέον, η ΕΕ συντονίζει τις διακομιδές Ουκρανών ασθενών που χρειάζονται επείγοντως θεραπεία. Μέχρι σήμερα, σχεδόν 4 000 ασθενείς έχουν λάβει εξειδικευμένη περίθαλψη σε 22 χώρες.

Η ανθρωπιστική βοήθεια δεν περιορίζεται στις δωρεές και τη χρηματοδότηση. Οι υπηρεσίες παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ στην Ουκρανία διαδραματίζουν καίριας σημασίας ρόλο στη διευκόλυνση του συντονισμού της παροχής βοήθειας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ διάφορων οργανώσεων. Επίσης, οι εμπειρογνώμονες της ΕΕ στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας πραγματοποιούν τακτικές επιτόπιες αποστολές σε όλες σχεδόν τις πληγείσες περιοχές, με στόχο την αξιολόγηση των αναγκών και την παρακολούθηση των πρωτοβουλιών που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Στο Χάρκοβο, στην Ουκρανία, οι εταίροι της ΕΕ παρέχουν σε όσους προσπαθούν να ξεφύγουν από τις επιθέσεις επιτόπου κρίσιμη βοήθεια, όπως μετρητά, νερό και ζεστό ρουχισμό.

↑ Μετά τη ρωσική πυραυλική επίθεση στο νοσοκομείο παιδών Οκμαντίτ του Κιέβου στην Ουκρανία, η ΕΕ συντόνισε τις διακομιδές ευάλωτων παιδιατρικών ασθενών στην Ευρώπη. 18 Ιουλίου 2024.

Ουκρανοί ασθενείς νοσηλεύθηκαν σε όλη την Ευρώπη

Προστασία και στήριξη όσων προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία

Περισσότερα από 4 εκατομμύρια άτομα τα οποία εγκατέλειψαν την Ουκρανία λόγω του πολέμου έχουν λάβει καθεστώς προσωρινής προστασίας στην ΕΕ. Τον Ιούνιο η ΕΕ επέκτεινε την εν λόγω προστασία —η οποία προσφέρει το δικαίωμα διαμονής, υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και εργασίας σε οποιοδήποτε κράτος μέλος— έως τον Μάρτιο του 2026.

Σε συνεργασία με την ΕΕ, η Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου φροντίζει για τις εξελισσόμενες ανάγκες που σχετίζονται με την ψυχική υγεία των ατόμων που έχουν εκτοπιστεί εξαιτίας του πολέμου. Πρόκειται για διάφορες μορφές στήριξης —από την παροχή βοήθειας σε παιδιά με ψυχολογικές και κοινωνικές ανάγκες στη Βουλγαρία μέχρι την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων ψυχολογικής υποστήριξης σε τάξεις υποδοχής στη Δανία και την κατάρτιση εκπαιδευτικών για τη στήριξη εκτοπισμένων μαθητών στην Κροατία. Επιπλέον, ο Ερυθρός Σταυρός έχει προσφέρει εκπαίδευση σχετικά με την παροχή ψυχολογικών πρώτων βοηθειών σε περισσότερα από 4 000 άτομα στην Ουκρανία.

↑
ΒΙΝΤΕΟ Ο δωδεκάχρονος Ντένις ονειρεύεται να γίνει ψυχολόγος, αλλά το σχολείο του στην Ουκρανία έκλεισε. Χάρη στην εταιρική σχέση ΕΕ και Unicef, μπορεί να συνεχίσει να μαθαίνει μέσω διαδικτύου.

Επιπλέον, οι εθνικές αρχές σε ολόκληρη την ΕΕ έχουν καταβάλει τεράστιες προσπάθειες να στηρίξουν την ένταξη των εκτοπισμένων εκπαιδευμένων σε όλα τα επίπεδα και τους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Πάνω από τα μισά κράτη μέλη έχουν καθιερώσει υποχρεωτική σχολική φοίτηση για τα παιδιά από την Ουκρανία, κάτι που πρόκειται να θεσπίσουν στο μέλλον και άλλα κράτη μέλη. Το σχολικό έτος 2023-2024 εκτιμάται ότι 700 000 εκτοπισμένα παιδιά από την Ουκρανία ήταν εγγεγραμμένα σε ολόκληρη την ΕΕ —από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Επίσης, το πρόγραμμα Erasmus+ στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών για ένταξη εκτοπισμένων Ουκρανών φοιτητών και μαθητών, καθώς και μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού. Η Ουκρανία εξακολουθεί να επωφελείται από τη διεθνή διάσταση του Erasmus+, καθώς το 2024 για πρώτη φορά επιτράπηκε η πρόσβαση της χώρας στα προγράμματα για την ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα της νεολαίας και του αθλητισμού. Επιπλέον, τον Ιούνιο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε έκθεση με τίτλο Η ένταξη των εκτοπισθέντων παιδιών από την Ουκρανία στα εκπαιδευτικά συστήματα της ΕΕ.

Μετά την ανακοίνωση της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του 2024 από τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια στο πλαίσιο του Erasmus+, η οποία αφορούσε τη δημιουργία ή επέκταση συνασπισμών μεταξύ πανεπιστημίων, περίπου 35 ουκρανικά πανεπιστήμια προσχώρησαν στους συνασπισμούς ευρωπαϊκών πανεπιστημίων ως συνδεδεμένοι εταίροι. Η εν λόγω πρωτοβουλία δίνει τη δυνατότητα σε φοιτητές και μέλη του προσωπικού να σπουδάσουν και να εργαστούν σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Επιπρόσθετα, το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης έχει στηρίξει μέσω εθελοντικών έργων άτομα που εκτοπίστηκαν λόγω του πολέμου στην Ουκρανία.

Από την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας η ΕΕ έχει χορηγήσει 1,5 εκατομμύρια σχολικά βιβλία σε Ουκρανούς μαθητές. Κίεβο, Ουκρανία, 31 Οκτωβρίου 2024.

Ένα πρόσθετο ποσό ύψους 10 εκατ. ευρώ έχει διατεθεί για τη στήριξη εκτοπισμένων ερευνητών από την Ουκρανία, μέσω του MSCA4Ukraine, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» —του βασικού χρηματοδοτικού προγράμματος της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία. Χάρη στην εν λόγω πρωτοβουλία, τουλάχιστον 50 επιπλέον ερευνητές θα έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν το ερευνητικό έργο τους με ασφάλεια σε πανεπιστήμια, εταιρείες, ερευνητικά κέντρα και άλλα ιδρύματα που εδρεύουν στην ΕΕ και σε χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη». Το ποσό αυτό προστίθεται στα 25 εκατ. ευρώ που έχουν ήδη διατεθεί στο πλαίσιο του προγράμματος

υποτροφιών MSCA4Ukraine για τη στήριξη 125 ερευνητών οι οποίοι έχουν εκτοπιστεί λόγω του πολέμου.

Ακόμη, η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες να διασφαλίσει την απρόσκοπτη ενσωμάτωση των Ουκρανών στα κράτη μέλη της. Χάρη στο Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ, για παράδειγμα, διάφορες πόλεις της Πολωνίας, της Ρουμανίας και της Σλοβακίας σχεδιάζουν μια πιο μακροπρόθεσμη στρατηγική για τη στήριξη των οικογενειών Ουκρανών προσφύγων. Η στρατηγική θα δώσει στις οικογένειες τη δυνατότητα επί μακρόν και αδιάλειπτης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, όπως η εκπαίδευση, και σε ευκαιρίες απασχόλησης.

Η Ίνα —πρόσφυγας από την Ουκρανία— ξεκίνησε πρακτική άσκηση σε ένα τοπικό αρτοποιείο στην πόλη Ράντερς της Δανίας, στο πλαίσιο του έργου Inclusive Restart, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+. Πλέον, απασχολείται επίσημα.

↑
Η Ίνα, Ουκρανή πρόσφυγας, φτιάχνει γλυκά σε αρτοποιείο στο Ράντερς, Δανία, 1 Ιουλίου 2024.

↑
ΒΙΝΤΕΟ Στη Ρουμανία, το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης συνέβαλε στη χρηματοδότηση μιας διαδικτυακής πλατφόρμας που λειτουργεί ως υπηρεσία μίας στάσης μέσω της οποίας οι Ουκρανοί πρόσφυγες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες.

Η ΕΕ —πέρα από την προώθηση της ένταξής τους— αναγνωρίζει ότι είναι σημαντικό οι Ουκρανοί να αποκτήσουν τις γνώσεις που απαιτούνται για την κατανόηση και την άσκηση των δικαιωμάτων τους ως κατοίκων της Ένωσης με καθεστώς προσωρινής προστασίας. Το 2024 δρομολόγησε ειδική εκστρατεία με στόχο την ενημέρωση των Ουκρανών που έχουν εκτοπιστεί σε έξι κράτη μέλη σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών στην ΕΕ και τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασής τους σε δίκαιη μεταχείριση, προστασία και διαφάνεια στις καθημερινές συναλλαγές τους ως καταναλωτές. Ο δεύτερος βασικός στόχος της εκστρατείας ήταν να δοθεί η δυνατότητα στους εκτοπισθέντες Ουκρανούς να αναζητήσουν βοήθεια και να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, παραπέμποντάς τους στην κατάλληλη οργάνωση καταναλωτών στο κράτος μέλος στο οποίο ζουν.

Τέλος, συνειδητοποιώντας τη σημασία της πολιτιστικής έκφρασης στην καλλιέργεια ενός αισθήματος κοινότητας και αμοιβαίας κατανόησης, στόχος της ΕΕ είναι η διαφύλαξη, η ανάπτυξη και η προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας και κληρονομιάς. Τον Δεκέμβριο η Ουκρανία προσχώρησε στο σκέλος Media του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη». Αυτό δίνει τη δυνατότητα στους Ουκρανούς δημιουργούς ταινιών και οπτικοακουστικού περιεχομένου να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση του έργου τους.

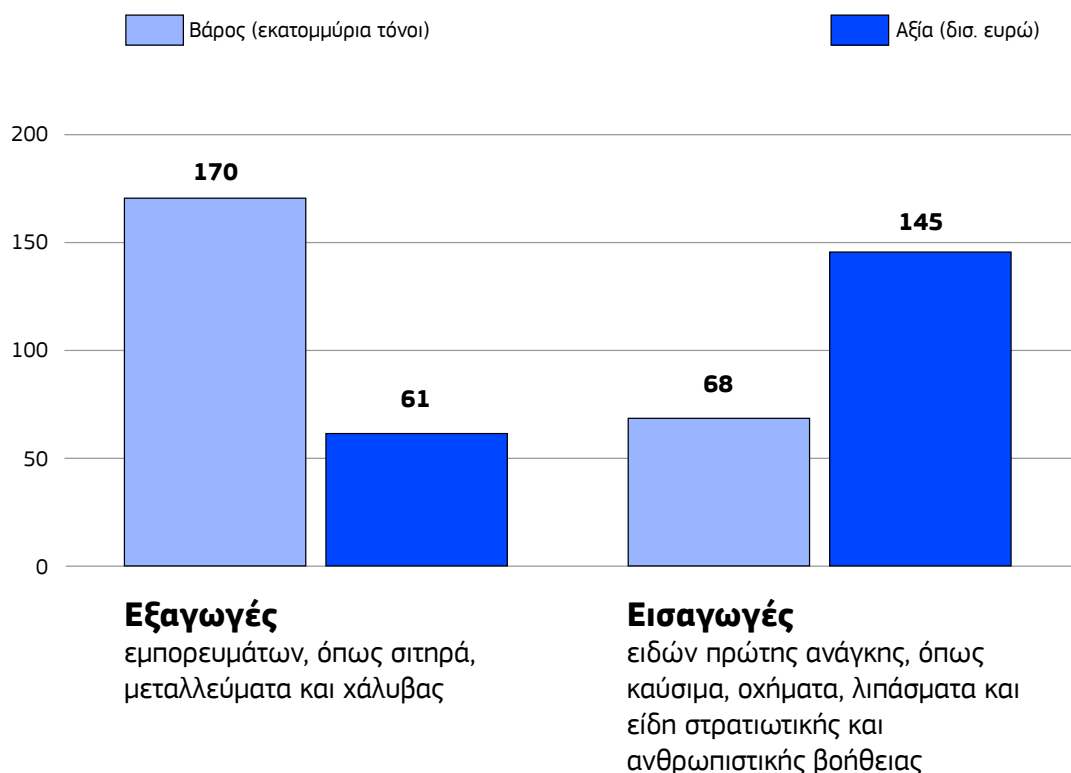
Στήριξη της οικονομίας της Ουκρανίας

Η ΕΕ, μέσω της πρωτοβουλίας «λωρίδες αλληλεγγύης», συνέχισε τη στενή συνεργασία της με την Ουκρανία και τη Μολδαβία με στόχο να βελτιωθούν οι άξονες μεταφορών. Ενώ η εν λόγω πρωτοβουλία δρομολογήθηκε αρχικά με σκοπό να παρακάμψει τον ρωσικό αποκλεισμό των ουκρανικών λιμένων του Εύξεινου Πόντου, οι οποίοι αποτελούσαν την κύρια πύλη για τις εξαγωγές σιτηρών της Ουκρανίας, σήμερα οι λωρίδες αλληλεγγύης εξυπηρετούν τις εμπορικές συναλλαγές σε όλους τους τομείς. Επιτρέπουν στην Ουκρανία και τη Μολδαβία να εξάγουν κάθε είδους εμπορεύματα στις παγκόσμιες αγορές, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι κρίσιμα αγαθά θα φτάνουν στην Ουκρανία. Οι λωρίδες αλληλεγγύης θα διαδραματίσουν μακροπρόθεσμα κομβικό ρόλο στην ανασυγκρότηση της Ουκρανίας και στην περαιτέρω ένταξή της στην ενιαία αγορά της ΕΕ.

↑ [BİNTEO](#) Οι λωρίδες αλληλεγγύης στην πράξη

Στήριξη μέσω των λωρίδων αλληλεγγύης ΕΕ-Ουκρανίας από τη δημιουργία τους μέχρι σήμερα

Επίσης, στο πλαίσιο των λωρίδων αλληλεγγύης, η ΕΕ χρηματοδοτεί τον εφοδιασμό της χώρας με εξοπλισμό για στήριξη των συνοριακών και τελωνειακών αρχών. Τον Ιούνιο παραδόθηκε ένας νέος φορητός σαρωτής φορτίου χρηματοδοτούμενος από την ΕΕ στο συνοριακό σημείο διέλευσης Τσοπ της Ουκρανίας, στα σύνορα με την Ουγγαρία, με στόχο την επιτάχυνση των ελέγχων και τη μείωση του χρόνου αναμονής για τους οδηγούς φορτηγών και τις εταιρείες εφοδιαστικής.

Εκτός από τις λωρίδες αλληλεγγύης, το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών —μία βασική πρωτοβουλία της ΕΕ η οποία έχει σχεδιαστεί με στόχο την ενίσχυση των υποδομών μεταφορών και της συνδεσιμότητας σε όλα τα κράτη μέλη— επεκτάθηκε, έτσι ώστε να συμπεριλάβει την Ουκρανία και τη Μολδαβία. Επιπλέον, το εν λόγω δίκτυο εξασφάλισε σε οντότητες και από τις δύο χώρες πρόσβαση στον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» —τον κύριο χρηματοδοτικό μηχανισμό της ΕΕ για την ανάπτυξη υποδομών.

Εννέα έργα, τα οποία θα χρηματοδοτηθούν με το ποσό των 338 εκατ. ευρώ από τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη», θα συμβάλουν στην ανάπτυξη απρόσκοπτης διασυνοριακής συνδεσιμότητας με την Ουκρανία και τη Μολδαβία.

Συμφωνίες ενσωμάτωσης και άλλες συμφωνίες

Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει την Ουκρανία μέσω της επέκτασης ευνοϊκών εμπορικών συμφωνιών, συμφωνιών μεταφορών και συμφωνιών περιαγωγής.

Κατά τη διάρκεια του έτους η ΕΕ παρέτεινε εκ νέου τα μέτρα στήριξης του εμπορίου, με την αναστολή των εισαγωγικών δασμών και των ποσοστύσεων επί των ουκρανικών εξαγωγών —αυτή τη φορά έως τις 5 Ιουνίου 2025.

Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της σημαντικής αύξησης των εισαγωγών ορισμένων γεωργικών προϊόντων από την Ουκρανία στην ΕΕ το 2022 και το 2023, τα ανανεωμένα μέτρα στήριξης περιλαμβάνουν ενισχυμένο μηχανισμό διασφάλισης. Ο εν λόγω μηχανισμός διασφαλίζει ότι, σε περίπτωση σημαντικών διαταραχών στην αγορά της ΕΕ ή στις αγορές ενός ή περισσότερων κρατών μελών, θα είναι εφικτή η ταχεία λήψη διορθωτικών μέτρων.

Τον Ιούνιο η ΕΕ και η Ουκρανία παρέτειναν και επικαιροποίησαν τη συμφωνία τους για τις οδικές μεταφορές, με στόχο να μπορεί η Ουκρανία να εξαγάγει τα εμπορεύματά της στις αγορές της ΕΕ και του κόσμου. Η συμφωνία έχει διευκολύνει σημαντικά τις εμπορικές συναλλαγές μέσω οδικών μεταφορών μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας, προς όφελος και των δύο οικονομιών, από την έναρξη του πολέμου. Παρόμοια συμφωνία μεταξύ της ΕΕ και της Μολδαβίας έχει επίσης λάβει παράταση.

Ακόμη, ξεκίνησε ο διάλογος υψηλού επιπέδου ΕΕ-Μολδαβίας για τις μεταφορές, με στόχο την ενδυνάμωση της συνεργασίας στον συγκεκριμένο τομέα. Ο διάλογος θα συμβάλει στην ενίσχυση των συνδέσεων μεταξύ όλων των τρόπων μεταφοράς και στην επίτευξη κοινής προόδου όσον αφορά τον βιώσιμο και ψηφιακό μετασχηματισμό.

Η τότε Ευρωπαία επίτροπος Μεταφορών κ. Αντίνα Βαλεάν (δεξιά) και ο Ουκρανός αναπληρωτής υπουργός Κοινοτήτων, Εδαφών και Υποδομών κ. Σέρχι Ντερκάς (αριστερά) κατά την υπογραφή της οδικής συμφωνίας ΕΕ-Ουκρανίας, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 20 Ιουνίου 2024

Η ανασυγκρότηση της Ουκρανίας

Επίσης, η ΕΕ αναγνωρίζει ότι απαιτείται σημαντική στήριξη στην οικονομική ανάκαμψη της Ουκρανίας για την ανασυγκρότηση της χώρας. Στόχος της ΕΕ είναι ο αποτελεσματικός συντονισμός των πόρων μέσω της συνεργασίας μεταξύ της Ουκρανίας, της ΕΕ, των χωρών της G7 και άλλων εταίρων. Σκοπός είναι η βοήθεια προς την Ουκρανία να σχεδιάζεται και να παρέχεται αποτελεσματικά, με συνεκτικό, διαφανή και συμπεριληπτικό τρόπο, χωρίς αλληλεπικάλυψη των προσπάθειών.

Σύμφωνα με την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας σχετικά με την ταχεία εκτίμηση των ζημιών και των αναγκών της Ουκρανίας, η οποία δημοσιεύτηκε τον Φεβρουάριο του 2024, η ανασυγκρότηση και η ανάκαμψη της Ουκρανίας θα κοστίσουν 486 δισ. δολάρια ΗΠΑ κατά την επόμενη δεκαετία. Οι επιτακτικότερες ανάγκες εντοπίζονται στη στέγαση, τις μεταφορές, το εμπόριο και τη βιομηχανία, τη γεωργία, την ενέργεια, την κοινωνική προστασία και την προστασία των μέσων βιοπορισμού.

Παρά τις αντίξοες συνθήκες, η ουκρανική οικονομία κατέγραψε ανάπτυξη 5 % το 2023. Σύμφωνα με τις βασικές προβλέψεις, η ανάπτυξη κατά τα επόμενα έτη αναμένεται να υπερβεί το 4 %. Ωστόσο, ακόμη και στην περίπτωση του βασικού σεναρίου που προέβλεπε ύφεση του βιοτικού επιπέδου στα τέλη του 2024, το πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Ουκρανίας θα έφτανε στα προ του πολέμου επίπεδα μόλις το 2030.

Με στόχο να βοηθήσει την Ουκρανία στην ανοικοδόμησή της, τον Απρίλιο η ΕΕ θέσπισε το νέο επενδυτικό πλαίσιο για την Ουκρανία, το οποίο εντάσσεται στο Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία. Αυτό θα αποδεσμεύσει 9,3 δισ. ευρώ σε επενδυτικά μέσα (7,8 δισ. ευρώ σε εγγυήσεις δανείων και 1,51 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις μεικτής χρηματοδότησης), τα οποία θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν έως και 40 δισ. ευρώ σε πρόσθετη χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τον ιδιωτικό τομέα. Οι πρώτες συμφωνίες επιχορηγήσεων και εγγυήσεων ύψους 1,4 δισ. ευρώ, οι οποίες εντάσσονται στο νέο επενδυτικό πλαίσιο, υπογράφηκαν τον Ιούνιο στη διάσκεψη για την ανάκαμψη της Ουκρανίας που πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο, στη Γερμανία. Τα ανωτέρω μπορούν να αποδεσμεύσουν 6 δισ. ευρώ σε επενδύσεις για κρίσιμα έργα ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού, ιδίως σε τομείς όπως η ενέργεια και οι δημοτικές υποδομές. Επίσης, η διάσκεψη εγκαινίασε το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο για τις Επιχειρήσεις, το οποίο θα στηρίξει την πλατφόρμα δωρητών για την Ουκρανία, παρέχοντας επιχειρηματικές πληροφορίες για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος της χώρας και την προσέλκυση επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα.

Επιπλέον, τον Νοέμβριο, στην επενδυτική διάσκεψη ΕΕ-Ουκρανίας που πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία της Πολωνίας δρομολογήθηκε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία απευθυνόταν σε ιδιωτικές εταιρείες που έχουν την έδρα τους στην ΕΕ και ενδιαφέρονται να επενδύσουν στην Ουκρανία. Η διάσκεψη προσέλκυσε πάνω από 5 500 συμμετέχοντες από 32 χώρες, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων εταιρειών και τραπεζών.

Η Ουκρανία συνεχίζει να υποφέρει από τους ασταμάτητους βομβαρδισμούς της Ρωσίας. Κάθε μέρα αυξάνονται ολοένα και περισσότερο οι οικογένειες που χάνουν τους αγαπημένους τους και τις εστίες τους. Σούμι, Ουκρανία, 8 Μαρτίου 2024.

Με στόχο τη στήριξη μιας πιο πράσινης και κοινωνικά συμπεριληπτικής ανασυγκρότησης της Ουκρανίας, η ΕΕ και ο Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης υπέγραψαν συμφωνία εγγύησης ύψους 90 εκατ. ευρώ για τη στήριξη της βιώσιμης και συμπεριληπτικής ανοικοδόμησης της Ουκρανίας. Σκοπός του προγράμματος είναι η κινητοποίηση άνω των 500 εκατ. ευρώ με τη μορφή επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα σε κρίσιμες υποδομές, στην παραγωγή αγαθών, στην απανθρακοποίηση και στη διατήρηση των μέσων διαβίωσης.

Στο πλαίσιο αυτό και με στόχο την προώθηση μιας πιο πράσινης ανάπτυξης, η εναρκτήρια επιχειρηματική σύνοδος κορυφής ΕΕ-Ουκρανίας, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 18 Απριλίου, συγκέντρωσε περισσότερους από 400 συμμετέχοντες από τον ιδιωτικό τομέα με σκοπό να συζητήσουν για βασικούς τομείς της ουκρανικής οικονομίας.

Τα βραβεία του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους, τα οποία αναδεικνύουν καινοτόμα έργα και ιδέες πολιτών από την Ευρώπη και πέρα από αυτή, συμπεριέλαβαν για πρώτη φορά το 2024 ουκρανικά έργα στο διαγωνιστικό τμήμα. Βραβείο με το οποίο αναγνωρίζεται ειδικά η προσπάθεια ανασυγκρότησης και ανάκαμψης της Ουκρανίας απονεμήθηκε σε δύο πρωτοβουλίες που προσφέρουν στέγη και κοινόχρηστους χώρους στους εσωτερικά εκτοπισμένους και τις οικογένειες που βρίσκονται σε δυσχερή θέση. Το ειδικό αυτό βραβείο αποτελεί αναγνώριση της ανθεκτικότητας του ουκρανικού λαού και στηρίζει τη διαδικασία ανασυγκρότησης και ανάκαμψης.

BINTEO Το έργο Ναντ Ντζερελόμ, στο οποίο απονεμήθηκε το βραβείο «Ειδική μνεία για την προσπάθεια ανασυγκρότησης και ανάκαμψης της Ουκρανίας»

Ασφαλής και πράσινη ενέργεια για την Ουκρανία

Ως απάντηση στις επιθέσεις της Ρωσίας κατά των ενεργειακών υποδομών, η ΕΕ αύξησε τη στήριξή της προς τον ενεργειακό τομέα της Ουκρανίας έχοντας τρεις βασικές προτεραιότητες.

- 1** Αποκατάσταση της ικανότητας παραγωγής και επιτάχυνση της ανάπτυξης αποκεντρωμένων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- 2** Κινητοποίηση δωρεών από τα κράτη μέλη, τους εταίρους και τις επιχειρήσεις, υπό τον συντονισμό του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ. Επίσης, η ΕΕ συνέβαλε στη σύσταση του Ταμείου Ενεργειακής Στήριξης της Ουκρανίας. Από την πλήρους κλίμακας εισβολή της Ρωσίας μέχρι σήμερα, έχει παρασχεθεί ήδη στην Ουκρανία στήριξη τουλάχιστον 2 δισ. ευρώ για την ενεργειακή ασφάλεια μέσω διαφόρων πηγών, συμπεριλαμβανομένων του Ταμείου Ενεργειακής Στήριξης της Ουκρανίας και του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ.
- 3** Αύξηση των εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ προς την Ουκρανία, η οποία καθορίζεται από την 1η Δεκεμβρίου 2024 σε 2 100 μεγαβάτ σε εμπορική βάση και σε 250 μεγαβάτ σε έκτακτη βάση.

Η ΕΕ στηρίζει την Ουκρανία όσον αφορά την ένταξή της στην αγορά ενέργειας της ΕΕ και της παρέχει καθοδήγηση για μια φιλόδοξη μεταρρυθμιστική διαδικασία που θα διευκολύνει την εν λόγω προσχώρηση.

Στήριξη των κρατών μελών και των γεωργών της ΕΕ

Ως απάντηση στον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και στην επακόλουθη εκτόξευση των τιμών της ενέργειας, η Επιτροπή ενέκρινε στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις, και συγκεκριμένα το προσωρινό πλαίσιο κρίσης και τον διάδοχό του, το προσωρινό πλαίσιο κρίσης και μετάβασης. Τα εν λόγω πλαίσια έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον μετριασμό των επιπτώσεων του υψηλού ενεργειακού κόστους και στη στήριξη της πράσινης μετάβασης στα κράτη μέλη. Τον Μάιο η Επιτροπή παρέτεινε ορισμένες διατάξεις του προσωρινού πλαισίου κρίσης και μετάβασης για έξι επιπλέον μήνες, έως το τέλος του 2024, με στόχο την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων διαταραχών της αγοράς, ιδίως στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας.

Οι ανησυχίες των γεωργών της ΕΕ σχετικά με την αύξηση των εισαγωγών αγροδιατροφικών προϊόντων από την Ουκρανία αντιμετωπίστηκαν με τη συμπερίληψη ενισχυμένης ρήτρας διασφάλισης και «φρένου» έκτακτης ανάγκης για επτά ευαίσθητα προϊόντα στα μέτρα στήριξης του εμπορίου, τα οποία παρατάθηκαν έως τις 5 Ιουνίου 2025. Η Ρωσία παραμένει πολύ μεγάλος εξαγωγέας σιτηρών παγκοσμίως και

οι εξαγωγές της συνεχίζουν να χρηματοδοτούν άμεσα και έμμεσα τις πολεμικές προσπάθειες. Η απειλή διαταραχών στην αγορά της ΕΕ οδήγησε στην έγκριση υψηλότερων δασμών στα προϊόντα σιτηρών που εισάγονται στην ΕΕ από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία —επιβλήθηκε αύξηση έως και 50 %, η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου. Σύμφωνα με τη βασική αρχή της ΕΕ περί αποφυγής λήψης περιοριστικών μέτρων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια, η εν λόγω αυξημένη δασμολογική προστασία ισχύει μόνο για τις εισαγωγές στην αγορά της ΕΕ.

Κυρώσεις της ΕΕ

Η ΕΕ συνέχισε να επιβάλλει αυστηρές κυρώσεις στη Ρωσία κατά τη διάρκεια του έτους, με στόχο τον περιορισμό της ικανότητάς της να χρηματοδοτεί τον επιθετικό της πόλεμο κατά της Ουκρανίας. Από τον Φεβρουάριο του 2022 η ΕΕ έχει επιβάλει συνολικά 15 δέσμες περιοριστικών μέτρων κατά της Ρωσίας. Εκτός από συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα και οντότητες, οι κυρώσεις της ΕΕ στοχεύουν επίσης τους τομείς της οικονομίας, της ενέργειας, των μεταφορών, της τεχνολογίας και της άμυνας.

Η 13η δέσμη κυρώσεων, η οποία εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2024, επικεντρώθηκε στον περαιτέρω περιορισμό της πρόσβασης της Ρωσίας σε στρατιωτικές τεχνολογίες όπως οι δρόνοι και στην καταχώριση πρόσθετων επιχειρήσεων και προσώπων που εμπλέκονται στις πολεμικές προσπάθειες της Ρωσίας. Η 14η δέσμη περιοριστικών μέτρων, η οποία εγκρίθηκε τον Ιούνιο, αντιμετώπισε ζητήματα επιβολής και τις προσπάθειες της Ρωσίας να καταστρατηγήσει τις κυρώσεις της ΕΕ. Η εν λόγω δέσμη περιλάμβανε σημαντικά νέα μέτρα που σχετίζονται με την ενέργεια και στοχεύουν το υδροποιημένο φυσικό αέριο. Για πρώτη φορά, η ΕΕ ενέκρινε μέτρο

που στοχεύει συγκεκριμένα σκάφη, τα οποία διευκολύνουν τον πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και στα οποία απαγορεύεται η πρόσβαση σε λιμένες και η παροχή υπηρεσιών.

Επιπλέον, η 14η δέσμη μέτρων ενίσχυσε σημαντικά τις οικονομικές κυρώσεις, καθώς επέβαλε απαγόρευση σε τράπεζες της ΕΕ εκτός Ρωσίας όσον αφορά τη χρήση του συστήματος μεταφοράς χρηματοπιστωτικών μηνυμάτων, το οποίο αποτελεί το ρωσικό αντίστοιχο του δικτύου SWIFT (Εταιρεία Παγκόσμιων Διατραπεζικών Χρηματοπιστωτικών Τηλεπικοινωνιών). Επιπρόσθετα, με τη δέσμη μέτρων θεσπίστηκε απαγόρευση των συναλλαγών με τράπεζες και παρόχους κρυπτοστοιχείων που διευκολύνουν τις συναλλαγές που συνδέονται με την αμυντική βιομηχανική βάση της Ρωσίας. Με στόχο τον περαιτέρω περιορισμό της πρόσβασης της Ρωσίας σε αγαθά και τεχνολογίες, εγκρίθηκαν διάφορα μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της συμμόρφωσης του ιδιωτικού τομέα, στη στήριξη της επιβολής των κυρώσεων από τις εθνικές αρμόδιες αρχές και στην αποτροπή της καταστρατήγησής τους, για παράδειγμα μέσω του ελέγχου των ξένων θυγατρικών των φορέων της ΕΕ.

PODCAST Podcast στο οποίο συζητείται η αποτελεσματικότητα των κυρώσεων της ΕΕ

Η 15η δέσμη κυρώσεων, η οποία εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο, επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση του σκιδώδους στόλου της Ρωσίας, της καταστράτηγησης των κυρώσεων, καθώς και του ρωσικού στρατιωτικοβιομηχανικού συμπλέγματος. Για πρώτη φορά, η ΕΕ επέβαλε πλήρεις κυρώσεις —όπως ταξιδιωτικές απαγορεύσεις, δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και απαγόρευση διάθεσης οικονομικών πόρων— σε διάφορες κινεζικές οντότητες. Επιπλέον, στόχος της δέσμης μέτρων ήταν Ρώσοι κατασκευαστές στρατιωτικού εξοπλισμού, ναυτιλιακές εταιρείες και οντότητες που συνέβαλαν στην αποφυγή κυρώσεων. Ακόμη, η δέσμη εισήγαγε τροποποιήσεις με στόχο την αντιμετώπιση των αυξανόμενων δικαστικών μέτρων και αντιποίνων εκ μέρους της Ρωσίας κατά των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων της ΕΕ. Επίσης, περιλάμβανε 84 πρόσθετες καταχωρίσεις —54 φυσικά πρόσωπα και 30 οντότητες—, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των καταχωρίσεων να ξεπεράσει τις 2 300. Έτσι, τα περιουσιακά στοιχεία των εν λόγω καταχωρισμένων προσώπων και οντοτήτων στην ΕΕ δεσμεύτηκαν, και στα φυσικά πρόσωπα επιβλήθηκαν ταξιδιωτικές απαγορεύσεις.

Επιπλέον, η ΕΕ ενέκρινε κυρώσεις κατά της Λευκορωσίας ως απάντηση στη συμβολή της στον παράνομο, απρόκλητο και αδικαιολόγητο επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Τα εν λόγω ολοκληρωμένα μέτρα αντικατοπτρίζουν πολλούς από τους περιορισμούς που έχουν ήδη επιβληθεί στη Ρωσία και αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των κινδύνων καταστράτηγησης των κυρώσεων, λόγω της μεγάλης σύγκλισης των οικονομιών της Ρωσίας και της Λευκορωσίας.

Η ΕΕ εργάζεται σκληρά με στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των κυρώσεων. Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, το οποίο παρέχει εξατομικευμένη εμπειρογνώσια στα κράτη μέλη, συνέχισε να στηρίζει τα κράτη μέλη, βοηθώντας τα να χαρτογραφήσουν τις εξουσίες και τους οργανισμούς που σχετίζονται με τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων. Στο πλαίσιο της ειδικής ομάδας «Δέσμευση και κατάσχεση» τα κράτη μέλη συνέχισαν να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές μεταξύ τους και με διεθνείς εταίρους σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των κυρώσεων της ΕΕ. Τον Μάιο άρχισε να ισχύει η οδηγία για την εναρμόνιση των ορισμών των ποινικών αδικημάτων και των ποινών για την παραβίαση των κυρώσεων της ΕΕ. Η οδηγία θα ενισχύσει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα των κυρώσεων της ΕΕ. Τέλος, καθ' όλη τη διάρκεια του 2024, ο κ. Ντέιβιντ Ο' Σάλιβαν, ειδικός απεσταλμένος για την εφαρμογή των κυρώσεων της ΕΕ, συνέχισε να συνεργάζεται με τρίτες χώρες, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι η αποτελεσματικότητα των κυρώσεων της ΕΕ δεν θα υπονομεύεται από πρακτικές καταστράτηγησης.

Ως αποτέλεσμα των κυρώσεων της ΕΕ, τα περιουσιακά στοιχεία στην ΕΕ της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας, ύψους άνω των 210 δισ. ευρώ, ακινητοποιήθηκαν. Τα έκτακτα έσοδα που προέρχονται από τη διαχείριση των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων ανέρχονται σε περίπου 2,5 έως 3 δισ. ευρώ ετησίως. Τον Μάιο η ΕΕ εξέδωσε νομικές πράξεις οι οποίες επιτρέπουν τη χρήση αυτών των καθαρών κερδών προς όφελος της Ουκρανίας, με την πρώτη πληρωμή ποσού ύψους 1,5 δισ. ευρώ να πραγματοποιείται τον Ιούλιο και τη δεύτερη να προγραμματίζεται για την άνοιξη του 2025.

Καθιστώντας τη Ρωσία υπόλογη

Στο πλαίσιο του αδικαιολόγητου, παράνομου και απρόκλητου επιθετικού πολέμου κατά της Ουκρανίας, οι ενέργειες της Ρωσίας αποτελούν συνεχή παραβίαση του διεθνούς δικαίου, ενώ υπάρχουν πολυάριθμες αναφορές περιστατικών που ισοδυναμούν με διεθνή εγκλήματα. Δεκαεπτά κράτη μέλη έχουν ξεκινήσει έρευνες για τα διεθνή εγκλήματα που διαπράττονται στην Ουκρανία. Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης (Eurojust) διαδραματίζει καίριας σημασίας ρόλο στη στήριξη της κοινής ομάδας έρευνας για τα διεθνή εγκλήματα που διαπράττονται στην Ουκρανία, η οποία αποτελείται από την Ουκρανία και έξι κράτη μέλη, με τη συμμετοχή του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου. Οι έρευνες υποστηρίζονται από την εξειδικευμένη βάση δεδομένων της Eurojust —τη βάση δεδομένων με αποδεικτικά στοιχεία για βασικά διεθνή εγκλήματα— η οποία δημιουργήθηκε με σκοπό να διατηρεί, να αποθηκεύει και να αναλύει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με διεθνή εγκλήματα.

Από το 2023 η Eurojust φιλοξενεί το Διεθνές κέντρο για τη δίωξη του εγκλήματος της επίθεσης κατά της Ουκρανίας. Το κέντρο δημιουργήθηκε με στόχο να στηρίξει το έργο της προετοιμασίας τυχόν μελλοντικών διώξεων για το έγκλημα της επίθεσης, ανεξαρτήτως της δικαιοδοσίας ενώπιον της οποίας θα ασκηθούν. Οι εισαγγελείς της κοινής ομάδας έρευνας, συμπεριλαμβανομένων εισαγγελέων από την Ουκρανία και ενός εισαγγελέα από τις Ηνωμένες Πολιτείες, συνεργάζονται στην ίδια τοποθεσία, γεγονός που τους επιτρέπει να ανταλλάσσουν γρήγορα αποδεικτικά στοιχεία και να συμφωνούν σχετικά με μια κοινή μελλοντική πορεία στις έρευνές τους. Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο συμμετέχει ενεργά.

Επιπλέον, από το 2023 η ΕΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης και περίπου 40 χώρες —γνωστές συλλογικά ως η «βασική ομάδα»— συμμετέχουν ενεργά σε συζητήσεις σχετικά με τη σύσταση ειδικού δικαστηρίου για τη δίωξη του εγκλήματος

της επίθεσης κατά της Ουκρανίας. Στις 22 Νοεμβρίου 2024 η βασική ομάδα επιβεβαίωσε την προσήλωσή της στην προσπάθεια αυτή δημοσιεύοντας τη δήλωση της Βιέννης-Ρίγας. Η εν λόγω δήλωση περιγράφει τη σύσταση του ειδικού δικαστηρίου στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, βάσει διμερούς συμφωνίας μεταξύ της Ουκρανίας και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Επίσης, η Ρωσία πρέπει να καταστεί υπεύνηνη για την πληρωμή για την αποκατάσταση των ζημιών που προκάλεσε —και εξακολουθεί να προκαλεί— στην Ουκρανία και τον πληθυσμό της. Τον Μάιο του 2023 η ΕΕ, μαζί με 43 χώρες, δημιούργησαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης το μπτρώο ζημιών που προκλήθηκαν από την επίθεση της Ρωσικής Ομοσπονδίας κατά της Ουκρανίας με στόχο την καταχώριση αξιώσεων αποζημίωσης για ζημιές, απώλειες ή τραυματισμούς που προκλήθηκαν από τη ρωσική εισβολή. Το μπτρώο άνοιξε για την καταχώριση της πρώτης κατηγορίας αξιώσεων κατά τη διάσκεψη για την «αποκατάσταση της δικαιοσύνης για την Ουκρανία» που πραγματοποιήθηκε στη Χάγη, στις Κάτω Χώρες, στις 2 Απριλίου 2024. Τον Οκτώβριο είχαν καταχωριστεί στο μπτρώο πάνω από 10 000 αξιώσεις. Στις 13 Δεκεμβρίου το μπτρώο ζημιών ανακοίνωσε τις πρώτες αποφάσεις του σχετικά με την καταχώριση των αξιώσεων, οι οποίες αφορούσαν 832 αξιώσεις για ζημιές ή καταστροφή κατοικιών. Επιπλέον, το 2024 περισσότερες από 50 χώρες, από κοινού με την ΕΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης, συμμετείχαν σε τρεις προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις για τη σύσταση επιτροπής αποζημιώσεων. Οι εν λόγω συνεδριάσεις αποτέλεσαν ένα σημαντικό βήμα προς τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού αποζημίωσης, με στόχο την επανεξέταση και τον προσδιορισμό των αξιώσεων που έχουν καταχωριστεί στο μπτρώο.

↓

Ο τότε Ευρωπαίος Επίτροπος Δικαιοσύνης κ. Ντιντιέ Ρεντέρς (πρώτη σειρά, ένατος από αριστερά) στη διεθνή διάσκεψη για την «Αποκατάσταση της δικαιοσύνης για την Ουκρανία», που συνδιοργάνωσε με τις Κάτω Χώρες και την Ουκρανία στο Παγκόσμιο Φόρουμ, Χάγη, Κάτω Χώρες, 2 Απριλίου 2024

© Συμβούλιο της Ευρώπης

Στήριξη για δίκαιη ειρήνη και ασφάλεια στην Ουκρανία

Η ΕΕ στήριζει σθεναρά την Ουκρανία όσον αφορά την επίτευξη συνολικής, δίκαιης και διαρκούς ειρήνης, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Κατά τη διάσκεψη για την ειρήνη στην Ουκρανία, η οποία πραγματοποιήθηκε στην Ελβετία στις 15 και 16 Ιουνίου, η ΕΕ δεσμεύτηκε να τηρήσει τις εν λόγω αρχές και να στήριξει μια ειρήνη που θα αποκαταστήσει την κυριαρχία, την πολιτική ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας.

Η ΕΕ όχι μόνο θα στήριξει την Ουκρανία στην επίτευξη δίκαιης ειρήνης με τους δικούς της όρους, αλλά θα συνεχίσει επίσης τη συγκέντρωση διεθνούς στήριξης προς την Ουκρανία. Στις 27 Ιουνίου η ΕΕ και η Ουκρανία υπέγραψαν τις «από κοινού δεσμεύσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ουκρανίας για θέματα ασφαλείας». Με την υπογραφή της εν λόγω συμφωνίας, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύτηκαν να παράσχουν στην Ουκρανία και τον λαό της όλη την αναγκαία πολιτική, χρηματοδοτική,

οικονομική, ανθρωπιστική, στρατιωτική και διπλωματική στήριξη που χρειάζεται για διάστημα 10 ετών. Η δέσμευση περιλαμβάνει την παροχή βοήθειας στην Ουκρανία με στόχο τη συγκέντρωση διεθνούς στήριξης, ιδίως από βασικές αναπτυσσόμενες χώρες και αναδυόμενες οικονομίες.

Επίσης, τον Ιούλιο, κατά την 33η σύνοδο κορυφής του ΝΑΤΟ η ΕΕ υπέγραψε —από κοινού με άλλες χώρες— το Σύμφωνο για την Ουκρανία. Το εν λόγω έγγραφο υπογραμμίζει τη σημασία της ασφάλειας της Ουκρανίας για την ασφάλεια ολόκληρης της ευρωπαϊκής περιοχής και ότι η στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας αποτελεί απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Τα υπογράφοντα μέρη επιβεβαίωσαν την πρόθεσή τους να στήριξουν την Ουκρανία μέχρι την επικράτησή της έναντι της Ρωσίας.

Ομαδική φωτογραφία των ατόμων που συμμετείχαν στη διάσκεψη για την ειρήνη στην Ουκρανία, Λουκέρνη, Ελβετία, 15 Ιουνίου 2024

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μια ευημερούσα και ανταγωνιστική ΕΕ

Εισαγωγή

Το 2024 η Ευρωπαϊκή Ένωση σημείωσε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της μέσω σειράς πρωτοβουλιών που είχαν ως σκοπό την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και την ενίσχυση της βιομηχανικής καινοτομίας. Αντιμέτωπη με πιεστικές προκλήσεις, όπως οι οικονομικές εξαρτήσεις, οι γεωπολιτικές εντάσεις και ο αυξανόμενος παγκόσμιος ανταγωνισμός, η ΕΕ επικεντρώθηκε σε στρατηγικά μέτρα για τη διασφάλιση κρίσιμων πόρων, την εδραίωση της πρωτοκαθεδρίας της στην τεχνολογία και την προστασία των αγορών της. Στο επίκεντρο των προσπαθειών της ήταν η προώθηση εμπορικών εταιρικών σχέσεων και συμφωνιών, η μεταρρύθμιση των πολιτικών ανταγωνισμού και εμπορίου και η διασφάλιση μιας πιο ανθεκτικής

Επιστήμονες εργάζονται σε πρόγραμμα βιοδιάσπασης μικροπλαστικών στο Κέντρο Chem&Tech του Καθολικού Πανεπιστημίου της Λουβέν, Βέλγιο, 1 Μαρτίου 2024. Η ΕΕ είναι πρωτοπόρος στην καινοτομία στις καθαρές τεχνολογίες, καθώς στο έδαφός της αναπτύσσεται πάνω από το ένα πέμπτο των καθαρών και βιώσιμων τεχνολογιών παγκοσμίως.

οικονομίας. Υιοθέτησε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, με στόχο να ενισχύσει τον ηγετικό ρόλο της στον τομέα του βιώσιμου και δίκαιου εμπορίου σε παγκόσμιο επίπεδο, εγγυώμενη παράλληλα την οικονομική ασφάλεια και συμβάλλοντας σε ένα ανταγωνιστικό βιομηχανικό περιβάλλον.

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ

Το 2024 η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέχισε τις προσπάθειές της για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, τόσο εντός της ενιαίας αγοράς όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι προσπάθειες αυτές επικεντρώθηκαν στην ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης της και στη δημιουργία μιας ΕΕ πιο φιλικής προς τις επενδύσεις μέσω:

- της υλοποίησης του σχεδίου REPowerEU, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ο ενεργειακός εφοδιασμός και να μειωθεί η εξάρτηση από τη Ρωσία·
- της προώθησης του βιομηχανικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας, με σκοπό να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ·
- της ανάπτυξης μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας ώστε να διασφαλιστεί η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτά και καινοτόμα ιατρικά εφόδια.

Το μέλλον της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ παρέμεινε φλέγον ζήτημα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και αναδείχθηκε σε μία από τις προτεραιότητες της νέας Επιτροπής (βλέπε κεφάλαιο 0). Παρόλο που η Ευρώπη διαθέτει μια από τις πλέον ανταγωνιστικές και καινοτόμες οικονομίες παγκοσμίως, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει μια σειρά διαρθρωτικών ζητημάτων. Οι εταιρείες της ΕΕ δραστηριοποιούνται σε έναν κόσμο που βιώνει διάφορες αναταράξεις και αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις, όπως είναι ο αθέμιτος ανταγωνισμός, οι υψηλές τιμές ενέργειας, οι ελλείψεις δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού και η δυσκολία πρόσβασης σε κεφάλαια. Το 2024 η νέα Επιτροπή θέσπισε την πυξίδα ανταγωνιστικότητας, μια σημαντική πρωτοβουλία που θα πλαισιώνει τις δράσεις της για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ από εδώ και στο εξής.

Η ΕΕ, για να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά της, θα επικεντρωθεί στα εξής:

- ➔ διευκόλυνση των δραστηριοτήτων των εταιρειών της ΕΕ και περαιτέρω ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς σε τομείς όπως οι υπηρεσίες, η ενέργεια, η άμυνα, ο χρηματοπιστωτικός κλάδος, οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες και οι ψηφιακές τεχνολογίες·
- ➔ δρομολόγηση μιας συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία με σκοπό τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και των τιμών της ενέργειας·
- ➔ δράσεις για μια πιο κυκλική και βιώσιμη οικονομία·
- ➔ αναβάθμιση του ρόλου της έρευνας και καινοτομίας στην οικονομία·
- ➔ ενίσχυση της παραγωγικότητας με τη διάδοση των ψηφιακών τεχνολογιών·
- ➔ μαζικές επενδύσεις στη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα·
- ➔ αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων και εργατικού δυναμικού.

Η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ αντιμετωπίζει πολυάριθμες και πολύπλοκες προκλήσεις, οι οποίες, ως εκ τούτου, απαιτούν μια ολοκληρωμένη και σύνθετη αντίδραση. Η ΕΕ έχει ήδη αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των βιομηχανιών της. Τα οριζόντια μέτρα —από την πρόβλεψη των μελλοντικών αναγκών τυποποίησης σε τομείς όπως οι πρώτες ύλες και οι κβαντικές τεχνολογίες έως το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης για τη στήριξη βασικών έργων που θα ενισχύσουν το παραγωγικό δυναμικό της βιομηχανίας— αποσκοπούν, για παράδειγμα, στο να βοηθήσουν την ΕΕ να αναδειχθεί σε παγκόσμια ηγέτιδα στον τομέα των στρατηγικών τεχνολογιών.

Επιπλέον, η ανταγωνιστικότητα δεν θα πρέπει να αποβαίνει εις βάρος των ανθρώπων ή του πλανήτη. Η ΕΕ φροντίζει ώστε η προσέγγισή της όσον αφορά την ανάπτυξη να παραμένει ευθυγραμμισμένη με τις αξίες της. Και αυτό με την προώθηση μιας κυκλικής οικονομίας (βλέπε κεφάλαιο 4), την επιδίωξη απόκτησης ηγετικής θέσης στους τομείς των στρατηγικών και πράσινων τεχνολογιών (βλέπε κεφάλαια 4 και 5) και τη διασφάλιση ότι οι άνθρωποι θα είναι συνεχώς εξοπλισμένοι με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την κάλυψη των εξελισσόμενων αναγκών της βιομηχανίας (κεφάλαιο 6).

Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα

Για την καλύτερη κατανόηση και αξιολόγηση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς και της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, η Επιτροπή δημοσίευσε την «Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά και την ανταγωνιστικότητα» για το 2024. Σε σύγκριση με τις εκθέσεις προηγούμενων ετών, η εν λόγω έκδοση επικεντρώθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό στην ανταγωνιστικότητα. Η έκθεση του 2024 διαρθρώνεται γύρω από τους εννέα βασικούς κινητήριους μοχλούς του ανταγωνισμού που προσδιορίζονταν στην ανακοίνωση του 2023 για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα. Οι προαναφερόμενοι μοχλοί θα χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της προόδου της ΕΕ

από έτος σε έτος. Η έκθεση επισημαίνει επίσης τα πλεονεκτήματα της ενιαίας αγοράς που μπορούν να αξιοποιηθούν για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, και τονίζεται σε αυτήν ότι η χρηματοδότηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης απαιτεί «έξυπνο» συνδυασμό εργαλείων. Σε αυτά περιλαμβάνεται η πιο καινοτόμος χρήση της ενωσιακής χρηματοδότησης για την τόνωση και την προστασία των ιδιωτικών επενδύσεων, καθώς και η χρήση δημόσιων συμβάσεων για την προώθηση της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας, της καινοτομίας και των κοινωνικά υπεύθυνων πρακτικών.

Οι εννέα κινητήριοι μοχλοί της ανταγωνιστικότητας

- 1

Λειτουργική ενιαία αγορά
- 2

Πρόσβαση σε ιδιωτικά κεφάλαια
- 3

Δημόσιες επενδύσεις και υποδομές
- 4

Έρευνα και καινοτομία
- 5

Ενέργεια
- 6

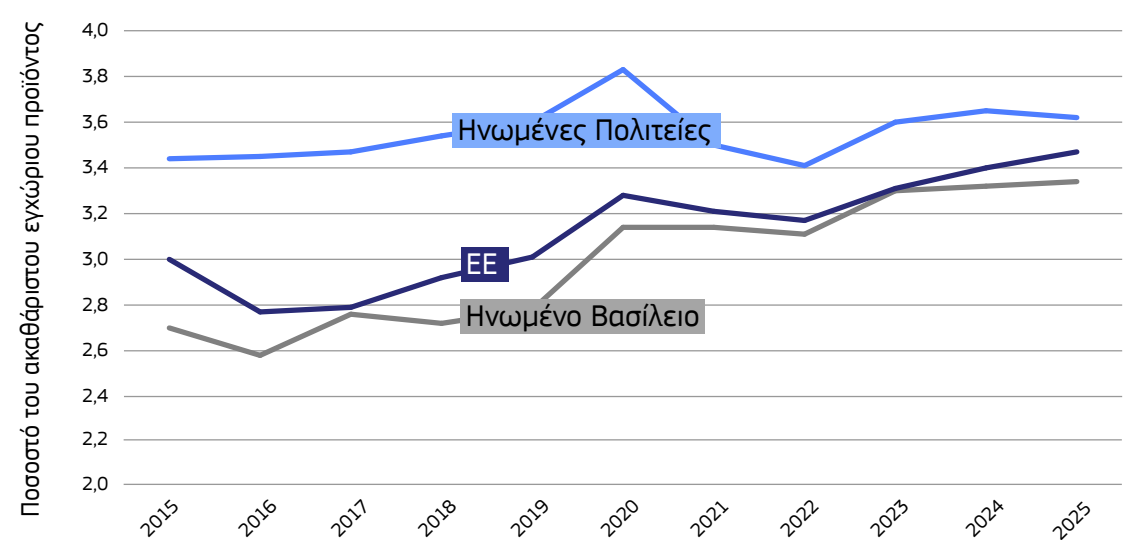
Κυκλικότητα
- 7

Ψηφιοποίηση
- 8

Εκπαίδευση και δεξιότητες
- 9

Εμπόριο και ανοιχτή στρατηγική αυτονομία

Τάσεις στις δημόσιες επενδύσεις (% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος) στην ΕΕ, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις Ηνωμένες Πολιτείες (2015-2025)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ετήσια μακροοικονομική βάση δεδομένων — AMECO», 15 Νοεμβρίου 2024.

Οι εκθέσεις Λέτα και Ντράγκι

Εκτός από τις αναλύσεις της ίδιας της Επιτροπής, το 2024 εκδόθηκαν δύο ανεξάρτητες εκθέσεις με συστάσεις για την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς και της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ. Η έκθεση με τίτλο *Much More than a Market* (Πολύ περισσότερο από μια απλή αγορά), η οποία εκπονήθηκε από τον πρώην πρωθυπουργό της Ιταλίας κ. Ενρίκο Λέτα για την τότε βελγική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπογράμμισε ότι η ενιαία αγορά είναι αναγκαίο να εξελιχθεί και να ενστερνιστεί την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση, διερευνώντας νέες ευκαιρίες για διεύρυνση και ενισχύοντας την ασφάλεια της ΕΕ.

Με βάση την έκθεση Λέτα, η Επιτροπή προσδιόρισε πέντε βασικούς τομείς δράσης για την περαιτέρω ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας:

- 1** κινητοποίηση περισσότερων κεφαλαίων για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις·
- 2** διασφάλιση ενεργειακής ανεξαρτησίας, καθώς και φθηνότερης ενέργειας·
- 3** αντιμετώπιση της έλλειψης δεξιοτήτων·
- 4** προώθηση της ψηφιακής καινοτομίας·
- 5** πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού του εμπορίου.

Επιπλέον, η ανάλυση με τίτλο *The Future of European Competitiveness – A competitiveness strategy for Europe* (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Μια στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη), η οποία εκπονήθηκε από τον πρώην πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Μάριο Ντράγκι μετά από αίτημα της κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, υποστηρίζει ότι η ΕΕ θα πρέπει να αξιοποιήσει την καθαρή μετάβαση για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και τη μείωση των τιμών της ενέργειας. Η έκθεση τονίζει επίσης την ανάγκη να προωθηθεί η καινοτομία και να επιταχυνθεί η ψηφιακή μετάβαση με την κινητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τη μείωση της γραφειοκρατίας, καθώς και με τον εφοδιασμό των ατόμων με δεξιότητες για νέες αγορές εργασίας. Τέλος, επισημαίνει την ανάγκη βελτίωσης της συνολικής ανθεκτικότητας, της άμυνας και της ασφάλειας της ΕΕ, με βάση το υπάρχον γεωπολιτικό πλαίσιο.

Τα πορίσματα της έκθεσης Ντράγκι συνέβαλαν στην επεξεργασία από την Επιτροπή ενός νέου σχεδίου για τη βιώσιμη ευημερία και ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Τρία κύρια σημεία της έκθεσης Ντράγκι θα αποτελέσουν επίσης τη βάση της προαναφερθείσας πυξίδας ανταγωνιστικότητας: η γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας μεταξύ της ΕΕ, αφενός, και της Κίνας και των Ηνωμένων Πολιτειών, αφετέρου· η δημιουργία κοινού σχεδίου για την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα· και η αύξηση της ασφάλειας και η μείωση των εξαρτήσεων. Η έκθεση θα διαδραματίσει επίσης καίριο ρόλο στην ανάπτυξη της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, που αποσκοπεί στη δημιουργία ανταγωνιστικών βιομηχανιών και ποιοτικών θέσεων εργασίας.

Ο κ. Μάριο Ντράγκι, ειδικός σύμβουλος της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν (αριστερά), και η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δεξιά), σε συνέντευξη τύπου για την έκθεση Ντράγκι σχετικά με το μέλλον της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 9 Σεπτεμβρίου 2024

Οικονομική ασφάλεια

Μια άλλη πρόκληση που αντιμετωπίζει η ΕΕ είναι η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ του ανοικτού εμπορίου και της οικονομικής ασφάλειας. Για να αποφύγει την υπερβολική εξάρτησή της από αποκλειστικούς προμηθευτές, η ΕΕ πρέπει να προωθήσει την ανταγωνιστικότητά της, να προστατεύσει την οικονομία της από κάθε είδους κινδύνους και να συνεργαστεί με άλλα μέρη που έχουν τα ίδια οικονομικά συμφέροντα.

Αυτοί οι τρεις άξονες δράσης (προώθηση, προστασία και σύναψη εταιρικών σχέσεων) αποτελούν το θεμέλιο της στρατηγικής για την οικονομική ασφάλεια. Από τη θέσπιση της στρατηγικής τον Ιούνιο του 2023 μέχρι σήμερα

η Επιτροπή έχει λάβει διάφορα μέτρα για την αξιολόγηση και τη μείωση των κινδύνων. Έχει δρομολογήσει την πρώτη επανεξέταση των κινδύνων που σχετίζονται με την εργαλειοποίηση των οικονομικών εξαρτήσεων ή τον οικονομικό εξαναγκασμό και έχει αρχίσει να αναλύει βαθύτερα τα ζητήματα αυτά.

Επιπλέον, το εργαλείο κατά των μέτρων εξαναγκασμού έχει τεθεί τώρα σε λειτουργία. Το εργαλείο αυτό βοηθά την ΕΕ να αναλάβει δράση —εναρμονιζόμενη με το διεθνές δίκαιο— όταν τρίτες χώρες προσφεύγουν στον οικονομικό εξαναγκασμό της ίδιας ή των κρατών μελών της.

Προώθηση

Το 2024 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας δρομολόγησε πρόγραμμα εργασίας με χρηματοδότηση άνω των 1,2 δισ. ευρώ με στόχο να συμβάλει στην κλιμάκωση στρατηγικών τεχνολογιών και στην επέκταση καινοτόμων εταιρειών. Έως τον Ιούνιο είχαν εγκριθεί περισσότερες από 200 χωριστές επενδύσεις.

Προστασία

Τον Ιανουάριο η Επιτροπή παρουσίασε δέσμη πέντε πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της οικονομικής ασφάλειας της ΕΕ, οι οποίες περιλαμβάνουν τον έλεγχο των ξένων επενδύσεων, ελέγχους των εξαγωγών και αξιολόγηση των κινδύνων των εξερχόμενων επενδύσεων.

Σύναψη εταιρικών σχέσεων

Η ΕΕ προώθησε τις συνομιλίες για την οικονομική ασφάλεια στο πλαίσιο της G7, αλλά και σε διμερές επίπεδο. Επέκτεινε επίσης το δίκτυο εμπορικών συμφωνιών της ώστε να εξασφαλίσει πόρους, να ανοίξει νέες αγορές και να ενισχύσει την ανθεκτικότητά της.

Έρευνα και καινοτομία

Η έρευνα και η καινοτομία αποτελούν οριζόντιες προτεραιότητες και είναι καίριας σημασίας όχι μόνο για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, αλλά και για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, την οικονομική ασφάλεια και την ανοιχτή στρατηγική αυτονομία.

Για την τόνωση της καινοτομίας, και ιδίως στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας, η ΕΕ είχε δρομολογήσει το 2022 το νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο καινοτομίας. Η σχετική έκθεση που δημοσιεύτηκε το 2024 έδειξε ότι 17 από τα 25 μέτρα του θεματολογίου έχουν ολοκληρωθεί, ενώ τα υπόλοιπα 8 είναι σε εξέλιξη. Ο όρος «υπερπροηγμένη τεχνολογία» αναφέρεται σε τεχνολογίες τόσο καινοτόμες, που συχνά διαταράσσουν ή αλλάζουν πλήρως τους τρόπους λειτουργίας των κλάδων παραγωγής, των οικονομιών ή ακόμα και των κοινωνιών.

Παραδείγματα πρόσφατων δράσεων

- **Ανάπτυξη δεξιοτήτων** μέσω της πρωτοβουλίας για τα ταλέντα στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας: 1 εκατομμύριο άνθρωποι θα έχουν ευκαιρίες κατάρτισης στην ΕΕ.
- **Ενίσχυση των οικοσυστημάτων καινοτομίας** με την ανάπτυξη δικτύων περιφερειών προσανατολισμένων στην καινοτομία, για παράδειγμα μέσω χρηματοδότησης ύψους 116 εκατ. ευρώ για τους πρώτους δικαιούχους και για περισσότερες από 150 περιφέρειες που χαρακτηρίζονται «περιφερειακά κέντρα καινοτομίας».
- Προτάσεις νέων οδηγιών για **ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις και τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις**, όπως η δέσμη νομοθετικών μέτρων για την εισαγωγή στο χρηματιστήριο που προτάθηκε το 2024, η οποία θα επιτρέψει την ευκολότερη εισαγωγή καινοτόμων εταιρειών στις χρηματιστηριακές αγορές (βλέπε κεφάλαιο 3).
- Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με σειρά στοχευμένων μέτρων για την **τόνωση του τομέα βιοτεχνολογίας και βιοπαραγωγής της ΕΕ**, με την αντιμετώπιση των προκλήσεων και τη δημιουργία ευκαιριών, για παράδειγμα για μεταφορά τεχνολογίας και αποτελεσμάτων έρευνας στην αγορά, με τη μείωση της κανονιστικής πολυπλοκότητας και την προώθηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων.

Επιπλέον, το πρόγραμμα «Ορίζοντας Ευρώπη», που χρηματοδοτεί την έρευνα και την καινοτομία, εξακολουθεί να προωθεί την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ διευκολύνοντας τη συνεργασία και ενισχύοντας τον αντίκτυπο της έρευνας και της καινοτομίας. Το πρόγραμμα υποστηρίζει επίσης τη δημιουργία τεχνολογιών και διευκολύνει τη διάδοσή τους (για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε κεφάλαιο 6). Το προαναφερόμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας, πρόγραμμα καινοτομίας που διαθέτει προϋπολογισμό 10,1 δισ. ευρώ για τον προσδιορισμό, την ανάπτυξη και την κλιμάκωση καινοτομιών και πρωτοποριακών τεχνολογιών, είναι μια πρωτοβουλία στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη».

Πολιτική ανταγωνισμού

Ένα άλλο βασικό εργαλείο ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ είναι η πολιτική ανταγωνισμού της, και συγκεκριμένα οι κανόνες και η νομοθεσία που αποσκοπούν στη διασφάλιση αποτελεσματικού ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Με την επιβολή της πολιτικής ανταγωνισμού, η Επιτροπή δημιουργεί ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να είναι πιο αποτελεσματικές, προσαρμοστικές και καινοτόμες, κάτι που οδηγεί σε οικονομικά αποδοτικά προϊόντα ανώτερης ποιότητας προς όφελος των καταναλωτών. Προετοιμάζει επίσης τις εταιρείες της ΕΕ έτσι ώστε να αναπτυχθούν με επιτυχία σε παγκόσμιο επίπεδο προωθώντας τις επενδύσεις στην έρευνα, στην ανάπτυξη προϊόντων και στον εξορθολογισμό των διαδικασιών, ώστε να ξεπεράσουν τους ανταγωνιστές. Τα μέτρα επιβολής συμβάλλουν σημαντικά στην αποτροπή της υιοθέτησης αντανταγωνιστικών πρακτικών από τις εταιρείες.

Αντιμονοπωλιακοί κανόνες

Η επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας αφορά συνήθως εταιρικές πρακτικές που έχουν ως στόχο να ωθήσουν τους ανταγωνιστές εκτός της αγοράς, ζημιώνοντας τελικά τους καταναλωτές. Αυτό είναι σύνηθες στον τομέα της ψηφιακής τεχνολογίας, και ιδίως για τις μεγάλες εταιρείες τεχνολογίας. Για παράδειγμα, το 2024 η Επιτροπή επέβαλε στη Meta πρόστιμο ύψους 797,72 εκατ. ευρώ για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της μέσω πρακτικών δέσμευσης και μέσω επιβολής αθέμιτων όρων συναλλαγών στους άλλους παρόχους υπηρεσιών διαδικτυακών αγγελιών προς όφελος της δικής της πλατφόρμας. Στο πλαίσιο άλλης υπόθεσης, η Επιτροπή αποδέχτηκε τις δεσμεύσεις της Apple για την εξάλειψη των εμποδίων όσον αφορά την

πρόσβαση στην τεχνολογία ανέπαφων πληρωμών εντός καταστήματος μέσω κινητών συσκευών.

Οι κανόνες ανταγωνισμού μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την άμεση λήψη μέτρων σε περιπτώσεις ύπαρξης υψηλών τιμών και αθέμιτων όρων συναλλαγών που παρεμποδίζουν τον ανταγωνισμό σε βάρος των καταναλωτών. Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο ύψους άνω των 1,8 δισ. ευρώ στην Apple για κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της με την επιβολή αθέμιτων όρων συναλλαγών στους προγραμματιστές μουσικών εφαρμογών, η οποία θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα σημαντικά υψηλότερες τιμές για συνδρομές μουσικής συνεχούς ροής.

Οι αντιμονοπωλιακές προσπάθειες της Επιτροπής δεν περιορίζονται μόνο στον κλάδο της τεχνολογίας. Τον Μάιο επέβαλε πρόστιμο ύψους 337,5 εκατ. ευρώ στη Mondelez βάσει των αντιμονοπωλιακών κανόνων για παρεμπόδιση του διασυνοριακού εμπορίου προϊόντων σοκολάτας και μπισκότων παραγωγής της (μερικά από τα πιο γνωστά εμπορικά σήματα υπό τον έλεγχο της Mondelez είναι τα Milka, Côte d'Or, Toblerone, Oreo, LU και Belvita).

Σε μια άλλη σημαντική υπόθεση, η Επιτροπή επέβαλε στη φαρμακευτική εταιρεία Teva πρόστιμο ύψους 462,6 εκατ. ευρώ το 2024 επειδή καθυστέρησε τη διάθεση ενός φαρμάκου για τη σκλήρυνση κατά πλάκας ανταγωνιστικού προς το δικό της Coraxone. Για να το κάνει αυτό, η Teva παρέτεινε τεχνητά τη διάρκεια της προστασίας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για το Coraxone και διέδιδε συστηματικά παραπλανητικές πληροφορίες σχετικά με το ανταγωνιστικό προϊόν, έτσι ώστε να παρεμποδιστεί η έγκριση και η είσοδός του στην αγορά.

Συγκεντρώσεις

Η ΕΕ προστατεύει επίσης τον ανταγωνισμό στις αγορές μέσω του ελέγχου των συγκεντρώσεων. Ανεξάρτητα από το αν είναι οριζόντιες μεταξύ άμεσων ανταγωνιστών, κάθετες συγκεντρώσεις κατά μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού ή διαγώνιες συγκεντρώσεις που περιλαμβάνουν συμπληρωματικά προϊόντα ή συμπληρωματικές υπηρεσίες, η Επιτροπή διεξάγει έρευνα για να αποφευχθούν αρνητικές εξελίξεις όπως οι αυξήσεις των τιμών και η παρεμπόδιση της καινοτομίας.

Ο κανονισμός συγκεντρώσεων της ΕΕ, ο οποίος συμπλήρωσε 20 χρόνια το 2024, αποτελεί τη νομική βάση της Επιτροπής για την εξέταση των συγκεντρώσεων με ενωσιακή διάσταση και για τη διαπίστωση της συμβατότητάς τους με την ενιαία αγορά. Κατά τη διάρκεια του έτους η Amazon εγκατέλειψε τα σχέδιά της για εξαγορά της iRobot, αφού η Επιτροπή εξέφρασε ανησυχίες ότι η εν λόγω συμφωνία θα μπορούσε να μειώσει τον ανταγωνισμό περιορίζοντας την πρόσβαση άλλων προμηθευτών στην πλατφόρμα αγορών της Amazon, κάτι που ενδεχομένως θα οδηγούσε σε υψηλότερες τιμές, χαμηλότερη ποιότητα και μειωμένη καινοτομία για τους καταναλωτές. Αντιθέτως, η συγκέντρωση μεταξύ Microsoft και Activision είναι μια περίπτωση έγκρισης συναλλαγής από την Επιτροπή, με την προϋπόθεση ανάληψης δεσμεύσεων. Οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις πρότειναν δεσμεύσεις για την αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων ανταγωνισμού και έλαβαν μέτρα που θα βελτιώσουν σημαντικά τη ροή παιχνιδιών στο υπολογιστικό νέφος.

Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης αναθεωρημένη ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς τον Φεβρουάριο συμβαδίζοντας με τη δυναμική της αγοράς. Η αναθεωρημένη ανακοίνωση επικαιροποιεί τις οδηγίες για τον τρόπο ορισμού των σχετικών αγορών στο πλαίσιο υποθέσεων συγκεντρώσεων και παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας. Με αυτό διευκολύνει τις επιχειρήσεις να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή επιβάλλει τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού και βελτιώνει τη συμμόρφωση.

ΤΟ 2024

εκδόθηκαν **400**
αποφάσεις σε υποθέσεις συγκεντρώσεων

εκδόθηκαν **8**
αποφάσεις σε υποθέσεις παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας

εκδόθηκαν **2**
αποφάσεις σε υποθέσεις συμπράξεων

εκδόθηκαν **613**
αποφάσεις για κρατικές ενισχύσεις

επιβλήθηκαν πρόστιμα
3,5 δισ. ευρώ
σε εταιρείες που παραβίαζαν τη νομοθεσία της ΕΕ περί ανταγωνισμού

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ

Ανάκτηση παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων ύψους **28,7 δισ. ευρώ** από δικαιούχους μεταξύ του 1999 και του 2024.

Εκτιμώμενη εξοικονόμηση **13 έως 23 δισ. ευρώ** ετησίως κατά την τελευταία δεκαετία χάρη στην επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού σε υποθέσεις συγκεντρώσεων, συμπράξεων και παραβίασης της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας.

Κρατικές ενισχύσεις

Η πολιτική της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις εγγυάται ότι, όταν χορηγούνται κρατικές ενισχύσεις, δεν στρεβλώνουν τον θεμιτό και αποτελεσματικό ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων στα κράτη μέλη ούτε βλάπτουν την οικονομία. Η πολιτική για τις κρατικές ενισχύσεις προωθεί επίσης τις οικονομικές αρχές της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΕ. Ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων μπορεί να στηρίξει τις βιομηχανικές στρατηγικές της ΕΕ αντιμετωπίζοντας τις ανεπάρκειες της αγοράς, επιβεβαιώνοντας ότι οι ενισχύσεις είναι αναγκαίες, και οι ελάχιστες απαιτούμενες, και ότι υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον.

Τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος δείχνουν πώς λειτουργούν στην πράξη οι κρατικές ενισχύσεις και η βιομηχανική πολιτική. Αυτά τα διασυνοριακά έργα λαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις και έχουν θετικές δευτερογενείς συνέπειες σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη. Μέχρι σήμερα η Επιτροπή έχει εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για 10 τέτοια έργα με σκοπό να στηρίξει την καινοτομία σε στρατηγικούς τομείς όπως είναι οι μπαταρίες, το υδρογόνο, η μικροηλεκτρονική και η υγειονομική περίθαλψη, συνεισφέροντας έτσι στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα το 2024 είναι το έργο Med4Cure, στο οποίο συμμετέχουν έξι κράτη μέλη, 13 εταιρείες (από τις οποίες οι 9 είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις) και περίπου 175 ερευνητικοί φορείς ως έμμεσοι εταίροι. Σκοπός του Med4Cure είναι να καταπολεμήσει τη μικροβιακή αντοχή, τις σπάνιες νόσους και τον καρκίνο μέσω καινοτόμων θεραπειών και τεχνολογιών, όπως είναι οι θεραπείες mRNA. Το έργο αναμένεται να λάβει δημόσια χρηματοδότηση έως και 1 δισ. ευρώ και να αποδεσμεύσει άλλα 5,9 δισ. ευρώ σε ιδιωτικές επενδύσεις.

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Φόρουμ για Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος συγκροτήθηκε με στόχο να προσδιορίσει τομείς στρατηγικού ενωσιακού ενδιαφέροντος για πιθανά έργα και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού, της αξιολόγησης και της υλοποίησής τους. Οι δύο πρώτες υψηλού επιπέδου συνεδριάσεις αυτής της σύμπραξης της Επιτροπής και των κρατών μελών διεξήχθησαν τον Μάρτιο και τον Νοέμβριο.

Οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις υποστηρίζουν επίσης την πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, που δημιουργήθηκε την 1η Μαρτίου 2024, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να χορηγούν μεγαλύτερες περιφερειακές ενισχύσεις σε επενδυτικά έργα που καλύπτονται από την πλατφόρμα. Η πλατφόρμα επιδιώκεται να τονώσει τις επενδύσεις σε κρίσιμες τεχνολογίες σε τρεις βασικούς τομείς: ψηφιακές τεχνολογίες και υπερηχοηλεκτρονική τεχνολογία: καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες και βιοτεχνολογίες. Επιπλέον, η πλατφόρμα στηρίζει έργα μέσω των οποίων ενισχύονται οι δεξιότητες που απαιτούνται για την ανάπτυξη κρίσιμων τεχνολογιών.

Τέλος, η Επιτροπή βελτιώνει συνεχώς την πολιτική της για τις κρατικές ενισχύσεις. Για παράδειγμα, η πολιτική αυτή προωθεί την έρευνα και την ανάπτυξη στην ΕΕ. Από το 2023, έτος που αυξήθηκαν τα όρια κοινοποίησης για τις ενισχύσεις που χορηγούνται στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία, μέχρι σήμερα, για το 90 % και πλέον των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα αυτόν δεν έχει χρειαστεί προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής. Έτσι μειώθηκε ο διοικητικός φόρτος για τα κράτη μέλη και επιταχύνθηκαν η καινοτομία και η ανάπτυξη κρίσιμων τεχνολογιών.

Κανονισμός για τις ξένες επιδοτήσεις

Η ΕΕ όχι μόνο διασφαλίζει τον θεμιτό εσωτερικό ανταγωνισμό, αλλά ελέγχει και αν οι επιχειρήσεις της έχουν ίσες ευκαιρίες όταν αντιμετωπίζουν τον διεθνή ανταγωνισμό. Ο κανονισμός για τις ξένες επιδοτήσεις, ο οποίος άρχισε να εφαρμόζεται τον Ιούλιο του 2023, αντιμετωπίζει τις πιθανές στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά που προκαλούνται από ξένες επιδοτήσεις. Οι επιδοτήσεις αυτές προσδίδουν στις εταιρείες αθέμιτο πλεονέκτημα όσον αφορά την απόκτηση επιχειρήσεων με έδρα στην ΕΕ, τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων ή τη λήψη επενδυτικών και επιχειρηματικών αποφάσεων στις αγορές της ΕΕ.

Το 2024 η Επιτροπή κίνησε διάφορες έρευνες στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, με αποτέλεσμα οι διερευνώμενες κινεζικές εταιρείες

να αποσυρθούν από τις σχετικές διαδικασίες υποβολής προσφορών. Η Επιτροπή άρχισε επίσης προκαταρκτικό έλεγχο για πιθανές ξένες επιδοτήσεις στον τομέα της αιολικής ενέργειας στην ΕΕ. Ο προκαταρκτικός αυτός έλεγχος βρίσκεται σε εξέλιξη.

Επιπλέον, η Επιτροπή διεξήγαγε διεξοδική έρευνα σχετικά με την προτεινόμενη εξαγορά της PPF Telecom Group BV, ενωσιακού φορέα τηλεπικοινωνιών που δραστηριοποιείται στη Βουλγαρία, την Ουγγαρία και τη Σλοβακία, από την εταιρεία e&, φορέα τηλεπικοινωνιών με έδρα τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Η Επιτροπή εξέφρασε προκαταρκτικές επιφυλάξεις θεωρώντας ότι η e& είχε λάβει πιθανώς ξένες επιδοτήσεις που θα μπορούσαν να στρεβλώσουν την ενιαία αγορά. Τον Σεπτέμβριο ενέκρινε τελικά τη συναλλαγή υπό τον όρο της ανάληψης μιας σειράς δεσμεύσεων που πρότειναν τα ενδιαφερόμενα μέρη για την άρση των επιφυλάξεων που είχαν διατυπωθεί.

Βιομηχανική πολιτική

Η βιομηχανική πολιτική γενικά αναφέρεται σε πολιτικές που προωθούν την οικονομική δραστηριότητα. Μπορεί να περιλαμβάνει πολλές πτυχές, από τις διαρθρωτικές αλλαγές σε διάφορους κλάδους και τη διαμόρφωση περιβάλλοντος που υποστηρίζει τις επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρές και μεσαίες, έως την καλύτερη αξιοποίηση του βιομηχανικού δυναμικού της έρευνας, των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας. Η βιομηχανική πολιτική της ΕΕ επιδιώκει να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της και να προωθήσει μια πιο βιώσιμη, ανθεκτική και ψηφιοποιημένη οικονομία που να δημιουργεί θέσεις εργασίας.

Στη διάρκεια του έτους η ΕΕ ανανέωσε το πλαίσιο της βιομηχανικής πολιτικής της με την έναρξη ισχύος διαφόρων νομοθετικών πράξεων και κανονισμών. Ο κανονισμός για τις κρίσιμες πρώτες ύλες εξασφαλίζει την πρόσβαση σε πρώτες ύλες στρατηγικής σημασίας, ενώ ο κανονισμός για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών προωθεί την παραγωγή με χρήση καθαρής τεχνολογίας. Αυτοί οι δύο κανονισμοί εντάσσονται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας,

το οποίο καταρτίστηκε το 2023 με σκοπό να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών στην ΕΕ και να στηρίξει τη γρήγορη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα. Επιπλέον, ο κανονισμός για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα προβλέπει νέες απαιτήσεις για τον σχεδιασμό και την ανακύκλωση των προϊόντων, ενώ η αναθεωρημένη οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές ενισχύει τον έλεγχο της ρύπανσης. Τέλος, η ανακοίνωση σχετικά με τα προηγμένα υλικά για βιομηχανική υπεροχή στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία στα υλικά αιχμής, εναρμονιζόμενη με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (βλέπε κεφάλαιο 4) και τους στόχους για τη βιομηχανία.

Οι πρωτοβουλίες αυτές είναι καίριας σημασίας όσον αφορά την ενίσχυση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και της ηγετικής θέσης της ΕΕ στην παγκόσμια μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία. Οι βιομηχανικές πολιτικές της ΕΕ έχουν σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες ανάγκες της ενωσιακής αγοράς και να διασφαλίζουν ότι η ΕΕ θα παραμείνει πρωτοπόρος στην πράσινη μετάβαση.

Η βιομηχανική πολιτική είναι επίσης κομβικής σημασίας όσον αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, αλλά και την άντληση οφελών από αυτήν. Το 2024 η ΕΕ προέβη σε απολογισμό των διαλόγων για την καθαρή μετάβαση, που είχαν δρομολογηθεί το 2023 ως ένας νέος τρόπος συνεργασίας της ΕΕ με τη βιομηχανία και τους κοινωνικούς εταίρους και αποσκοπούν στην κατανόηση από μέρους τους των υφιστάμενων προκλήσεων και στην υποστήριξη της εφαρμογής της Πράσινης Συμφωνίας. Διοργανώθηκαν εννέα τέτοιοι διάλογοι, που επικεντρώθηκαν στο υδρογόνο, στις ενεργοβόρες βιομηχανίες, στις καθαρές τεχνολογίες, στις ενεργειακές υποδομές, στις κρίσιμες πρώτες ύλες, στη δασική βιοοικονομία, στις πόλεις, στην καθαρή κινητικότητα και στον χάλυβα. Οι διάλογοι κατέδειξαν την ανάγκη για απλουστευμένες

↑
Ο κ. Μάρος Σέφτσοβιτς, τότε εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, τις Διοργανικές Σχέσεις και τη Διερεύνηση Προοπτικών (δεξιά), στην εκδήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Χάλυβα με θέμα «Το μέλλον της βιομηχανίας της ΕΕ: ανθεκτικότητα της αλυσίδας ή εξάρτηση», Βρυξέλλες, Βέλγιο, 9 Απριλίου 2024

κανονιστικές ρυθμίσεις, άφθονη και οικονομικά προσιτή καθαρή ενέργεια, σύγχρονες υποδομές, ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση και ισχυρότερη ενιαία αγορά στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού.

Εμπορικές και επενδυτικές εταιρικές σχέσεις

Διπλωματία των πρώτων υλών

Η πρόσβαση στις παγκόσμιες αγορές πρώτων υλών αποτελεί μια από τις προτεραιότητες της ΕΕ. Το 2024 η ΕΕ έκανε σημαντικά βήματα επεκτείνοντας τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους όσον αφορά τις κρίσιμες πρώτες ύλες, οι οποίες είναι απαραίτητες για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τον Απρίλιο η ΕΕ, οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι άλλες χώρες της Εταιρικής σχέσης για την ασφάλεια των ορυκτών, από κοινού με το Καζακστάν, τη Ναμίμπια, το Ουζμπεκιστάν και την Ουκρανία, ανακοίνωσαν τη δημιουργία του φόρουμ της Εταιρικής σχέσης για την ασφάλεια των ορυκτών, μιας νέας πλατφόρμας συνεργασίας για τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Το 2024 προσχώρησαν στο φόρουμ αυτό 11 επιπλέον χώρες και εδάφη: η Αργεντινή, η Γροιλανδία, η Δομινικανή Δημοκρατία, η Ζάμπια, ο Ισημερινός, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, το Μεξικό, το Περού, η Σερβία, η Τουρκία και οι Φιλιππίνες.

Η ομάδα κρίσιμων πρώτων υλών, η συγκρότηση της οποίας είχε ανακοινωθεί το 2023, έχει ενταχθεί στο φόρουμ της Εταιρικής σχέσης για την ασφάλεια των ορυκτών. Το φόρουμ φέρνει σε επαφή πλούσιες σε πόρους χώρες και χώρες με υψηλή ζήτηση για τους πόρους αυτούς.

Η ΕΕ υπέγραψε επίσης διμερή μνημόνια συνεννόησης με την Αυστραλία, τη Νορβηγία, το Ουζμπεκιστάν, τη Ρουάντα και τη Σερβία, επεκτείνοντας περαιτέρω το δίκτυο των εταίρων της στον τομέα των κρίσιμων πρώτων υλών και διασφαλίζοντας τον διαφοροποιημένο και βιώσιμο εφοδιασμό με τις ύλες αυτές τόσο για την ίδια, όσο και για τις χώρες-εταίρους της.

↑
Η ΕΕ συνέχισε τις εργασίες της στο πλαίσιο του Συμβουλίου Εμπορίου και Τεχνολογίας ΕΕ-ΗΠΑ. Οι δύο πλευρές σημείωσαν πρόοδο στις κοινές εργασίες τους με στόχο ένα πιο «πράσινο» εμπόριο και στη συνεργασία τους όσον αφορά τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Στη φωτογραφία η κ. Μαργκρέιτε Βεστέιγιερ, τότε εκτελεστική αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια Ευρώπη Έτοιμη για την Ψηφιακή Εποχή και Ευρωπαϊά επιτρόπος Ανταγωνισμού (μπροστά, στη μέση), δίπλα στον κ. Βάλντις Ντομπρόβσκις, τότε εκτελεστικό αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιο για μια Οικονομία στην Υψηλότητα των Ανθρώπων και Ευρωπαϊό επίτροπο Εμπορίου (μπροστά, αριστερά), και τον τότε Ευρωπαϊό επίτροπο Εσωτερικής Αγοράς κ. Τιερί Μηρετόν (μπροστά, δεξιά), στο Συμβούλιο Εμπορίου και Τεχνολογίας ΕΕ-ΗΠΑ στη Λουβέν, Βέλγιο, 5 Απριλίου 2024.

Πιο φιλόδοξες συμφωνίες για τη διευκόλυνση του εμπορίου

Η διαφοροποίηση μέσω εμπορικών συμφωνιών της πρόσβασης των επιχειρήσεων της ΕΕ στους εμπορικούς εταίρους ενισχύει την ανθεκτικότητα της οικονομίας της παρά την ολοένα αυξανόμενη γεωπολιτική αβεβαιότητα. Επιπλέον, πάνω από 30 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην ΕΕ υποστηρίζονται από εξαγωγές, ενώ σχεδόν 10 εκατομμύρια συνδέονται με ξένες επενδύσεις εντός της ενιαίας αγοράς.

Το 2024 η ΕΕ υπέγραψε συμφωνία για το ψηφιακό εμπόριο με τη Σιγκαπούρη, η οποία θα ενισχύσει τις διασυννοριακές ροές δεδομένων και θα ωφελήσει τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές στον τομέα αυτόν. Πρόκειται για την πρώτη συμφωνία τέτοιου είδους που συνάπτει η ΕΕ.

Επίσης, η Επιτροπή ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις για μια πρωτοποριακή συμφωνία εταιρικής σχέσης ΕΕ-Mercosur. Η συμφωνία αυτή επιτεύχθηκε σε μια κρίσιμη στιγμή και για τους δύο εταίρους, και τους δίνει την ευκαιρία να αποκομίσουν σημαντικά αμοιβαία οφέλη χάρη στην ενισχυμένη γεωπολιτική και οικονομική συνεργασία και την αναβαθμισμένη συνεργασία στους τομείς της βιωσιμότητας και της ασφάλειας.

Η ΕΕ ενίσχυσε επίσης τις σχέσεις της με εταίρους που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις, μεταξύ των οποίων ο Καναδάς και οι χώρες της περιοχής του Ινδοειρηνικού, με σκοπό την προώθηση ενός δίκαιου ψηφιακού μετασχηματισμού ο οποίος να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Στις 26 Μαρτίου η ΕΕ και η Νότια Κορέα διοργάνωσαν το δεύτερο συμβούλιο ψηφιακής εταιρικής σχέσης στις Βρυξέλλες, στο Βέλγιο, επιβεβαιώνοντας εκ νέου τη δέσμευσή τους να συνεργαστούν στις βασικές ψηφιακές τεχνολογίες προς όφελος των πολιτών και των οικονομιών τους.

Στη διάρκεια του έτους άρχισαν να ισχύουν διάφορες άλλες συμφωνίες, μεταξύ των οποίων η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Κένυας, η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών ΕΕ - Νέας Ζηλανδίας, η συμφωνία ΕΕ-Ανγκόλας για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και η συμφωνία ΕΕ-Ιαπωνίας για τις διασυννοριακές ροές δεδομένων.

Οι συμφωνίες αυτές θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση δίκαιων και ανοιχτών εμπορικών συναλλαγών με διεθνείς εταίρους. Θα είναι ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, καθώς θα δημιουργήσουν νέες εξαγωγικές ευκαιρίες για τις εταιρείες της και θα εξασφαλίσουν

την πρόσβαση σε κρίσιμες εισροές. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τον ευρωπαϊκό γεωργικό τομέα, όπως επιβεβαιώνεται σε έκθεση που κατάρτισε το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής το 2024.

Επιπλέον, οι συμφωνίες αυτές περιέχουν φιλόδοξες διατάξεις για τη βιωσιμότητα, προωθώντας τα υψηλά πρότυπα της ΕΕ για την προστασία του περιβάλλοντος και για τα εργασιακά δικαιώματα σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η επικαιροποίηση των κανόνων για το παγκόσμιο εμπόριο στους τομείς των τροφίμων και της γεωργίας αποτελεί προτεραιότητα για τα μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Το 2024, στη 13η υπουργική συνδιάσκεψη στο Αμπού Ντάμπι, στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, η ΕΕ επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της για ένα ανοιχτό, διαφανές και συμπεριληπτικό πολυμερές εμπορικό σύστημα, το οποίο θα στηρίζει τους γεωργούς και θα ενισχύει την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια.

Σήμερα η ΕΕ διατηρεί διαφοροποιημένες συνολικά εμπορικές σχέσεις όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα διατροφής, έχοντας διάφορους εταίρους. Παρότι εξακολουθεί να βασίζεται σε ορισμένες πρώτες ύλες, η θέση της ως κορυφαίου εξαγωγέα και βασικού εισαγωγέα γεωργικών προϊόντων διατροφής παγκοσμίως συμβάλλει στη διατήρηση ισορροπημένων και επωφελών εμπορικών σχέσεων με άλλες χώρες.

Στη διάρκεια του έτους η ΕΕ διέθεσε περισσότερα από 83 εκατ. ευρώ για να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες στην αγορά για τους γεωργούς και τη βιομηχανία τροφίμων της και να τους βοηθήσει να διασφαλίσουν τις υφιστάμενες επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.

Προστασία των επιχειρήσεων της ΕΕ από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

Το 2024 η ΕΕ ανέλαβε δράση για να προστατεύσει τις επιχειρήσεις της ΕΕ από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Συνολικά, στη διάρκεια του έτους η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες για 33 νέες υποθέσεις στο πλαίσιο του μέσου εμπορικής άμυνας, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένων των επανεξετάσεων, σε 63. Πρόκειται για σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τις 12 νέες υποθέσεις του 2023. Η Επιτροπή επέβαλε επίσης 10 προσωρινά μέτρα (συμπεριλαμβανομένου ενός μέτρου κατά επιδοτήσεων) και 7 οριστικά μέτρα (συμπεριλαμβανομένου ενός μέτρου κατά των επιδοτήσεων). Οι διαδικασίες και τα μέτρα αυτά διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας και των θέσεων εργασίας της ΕΕ, καθώς το 2024 προστάτευσαν 629 655 θέσεις εργασίας.

Η Επιτροπή επέβαλε επίσης οριστικούς αντισταθμιστικούς δασμούς στις εισαγωγές ηλεκτρικών οχημάτων με συσσωρευτή από την Κίνα. Η απόφαση αυτή λήφθηκε ύστερα από έρευνα στην οποία διαπιστώθηκε ότι

η αξιακή αλυσίδα των ηλεκτρικών οχημάτων με συσσωρευτή στην Κίνα επωφελείται από αθέμιτες επιδοτήσεις, οι οποίες απειλούν να πλήξουν οικονομικά τους κατασκευαστές της ΕΕ. Οι επαφές τεχνικού επιπέδου μεταξύ της ΕΕ και της Κίνας συνεχίζονται με στόχο μια πιθανή λύση μέσω διαπραγματεύσεων για τις αναλήψεις υποχρεώσεων ως προς τις τιμές. Η Επιτροπή παραμένει πλήρως προσηλωμένη στην εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτής λύσης, ενώ παράλληλα υπερασπίζεται σθεναρά τις επιχειρήσεις της ΕΕ έναντι αδικαιολόγητων αντιποίνων. Παρατάθηκαν επίσης για δύο ακόμα έτη τα μέτρα διασφάλισης για τις εισαγωγές χάλυβα, έτσι ώστε να προστατευθούν οι παραγωγοί χάλυβα της ΕΕ από τα υψηλά επίπεδα της παγκόσμιας πλεονάζουσας ικανότητας παραγωγής χάλυβα.

Επιπλέον, σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την άρση των εμποδίων που δυσχεραίνουν τις εξαγωγές της ΕΕ σε τρίτες χώρες, με την κατάργηση 41 φραγμών που επηρέαζαν αγαθά σε τομείς όπως η γεωργία, τα φάρμακα και η αυτοκινητοβιομηχανία. Μεταξύ άλλων, η Επιτροπή χειρίστηκε επιτυχώς το θέμα που δημιουργήθηκε λόγω ενός τουρκικού νόμου που έκανε διακρίσεις εις βάρος των εξαγωγών ελκυστήρων από την ΕΕ, επιτρέποντας έτσι την πρόσβαση σε μια αγορά 2,5 δισ. ευρώ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ενίσχυση της οικονομίας

Εισαγωγή

Το 2024 αποτέλεσε χρονιά ορόσημο όσον αφορά τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ενίσχυση της οικονομίας και της ανθεκτικότητας απέναντι στις πρόσφατες παγκόσμιες προκλήσεις. Έχοντας φτάσει στη μέση της διαδρομής όσον αφορά το σχέδιο ανάκαμψης NextGenerationEU, η ΕΕ αξιολόγησε τον αντίκτυπο του σχεδίου σε όλα τα κράτη μέλη, όσο αυτά συνέχιζαν να σημειώνουν πρόοδο στην εφαρμογή των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Επιπλέον, άρχισε να ισχύει το μεταρρυθμισμένο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης, και σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά τις φορολογικές μεταρρυθμίσεις και τον εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης. Όλες αυτές οι μεταρρυθμίσεις συνέβαλαν στην ενίσχυση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας και στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, διασφαλίζοντας παράλληλα τη βιωσιμότητα του

Εργαζόμενος σε γραμμή συναρμολόγησης βιομηχανίας ποδηλάτων υψηλής ποιότητας που συναρμολογούνται με το χέρι, Μούλταλ, Γερμανία, 6 Δεκεμβρίου 2024

χρέους. Επίσης, η ΕΕ έθεσε σε εφαρμογή νέα πλαίσια για την αντιμετώπιση των κλιματικών κινδύνων και της φοροδιαφυγής, και για την προώθηση της εταιρικής βιωσιμότητας. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες καταδεικνύουν τη δέσμευση της ΕΕ για βιώσιμη ανάπτυξη, καινοτομία και διατήρηση της ηγετικής θέσης της στην παγκόσμια σκηνή, και διασφαλίζουν ότι τα κράτη μέλη θα παραμένουν ανταγωνιστικά στην πορεία τους προς την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική μετάβαση.

Από την ανάκαμψη στην ανθεκτικότητα

Τάσεις

Το 2024 η οικονομία της ΕΕ επανήλθε σε τροχιά ανάπτυξης, καθώς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξήθηκε κατά 0,9 %. Ο ονομαστικός πληθωρισμός μειώθηκε σε 2,6 % (από 6,4 % το 2023). Κατά την επόμενη διετία, εν μέσω περαιτέρω επιβράδυνσης του πληθωρισμού, αναμένεται επιτάχυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Η αγορά εργασίας της ΕΕ παρέμεινε εύρωστη, με την απασχόληση να αυξάνεται με σταθερό ρυθμό και το ποσοστό ανεργίας να φτάνει σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο (5,9 %) τον Οκτώβριο.

Ωστόσο, η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι έχουν ενταθεί, λόγω της κλιμάκωσης των γεωπολιτικών εντάσεων (βλέπε κεφάλαια 1 και 8) και του εγχώριου πολιτικού κατακερματισμού. Επίσης, η αυξανόμενη συχνότητα και σοβαρότητα των φυσικών κινδύνων (βλέπε κεφάλαιο 4) θέτει προκλήσεις για την οικονομική δραστηριότητα.

↑
Ο κ. Βάλντις Ντομπρόβσκις, τότε εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για μια Οικονομία στην Υψηλότητα των Ανθρώπων και Ευρωπαίος επίτροπος Εμπορίου (στο κέντρο), και ο κ. Άρτομς Ουρσούλσκις, κοινοβουλευτικός υφυπουργός Υγείας της Λετονίας (δεύτερος από δεξιά), μπροστά από το κτίριο ενός νέου νοσοκομείου που χρηματοδοτήθηκε από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, Ρίγα, Λετονία, 27 Σεπτεμβρίου 2024

Η επιτυχία του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Το 2021 η ΕΕ είχε δημιουργήσει το NextGenerationEU —ένα πρωτοποριακό σχέδιο που στόχο έχει να βοηθήσει τα κράτη μέλη μέσω της διάθεσης κονδυλίων να ανακάμψουν μετά την πανδημία COVID-19 και να γίνουν πιο ανθεκτικά. Έκτοτε, το σχέδιο έχει αντιμετωπίσει επιπλέον τις κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις —όπως, για παράδειγμα, την ενεργειακή κρίση— που δημιούργησε ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

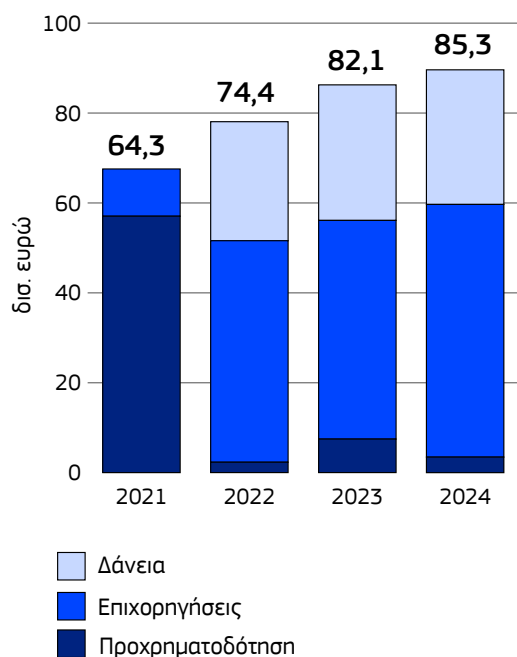
Το μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων του NextGenerationEU διατίθεται στα κράτη μέλη μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (MAA). Ο MAA έχει σχεδιαστεί με στόχο να στηρίξει την κοινωνικοοικονομική ανάκαμψη των κρατών μελών και να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά τους, βοηθώντας παράλληλα τα κράτη μέλη στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβασή τους. Τα κονδύλια εκταμιεύονται με βάση τον βαθμό υλοποίησης από τα κράτη μέλη των μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που έχουν καθοριστεί στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Το 2024 είναι η χρονιά κατά την οποία φτάσαμε στο μέσο της διαδρομής του σχεδίου ανάκαμψης. Ως εκ τούτου, ήρθε η στιγμή να αξιολογήσουμε τα αποτελέσματά του. Σύμφωνα με την αξιολόγηση, το NextGenerationEU έδωσε στην οικονομία της ΕΕ τη δυνατότητα να επανέλθει στα προ πανδημίας επίπεδα παραγωγής, ήδη από το τρίτο τρίμηνο του 2021 —πολύ πιο γρήγορα από το χρονικό διάστημα των επτά ετών που χρειάστηκε για την πλήρη ανάκαμψη μετά την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-2008. Επίσης, χάρη στη διάθεση κονδυλίων από τον MAA, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της ΕΕ ήταν κατά 0,4 % υψηλότερο το 2022 από ό,τι θα ήταν χωρίς τα εν λόγω κονδύλια.

Επιπρόσθετα, από την αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι το NextGenerationEU έχει τη δυνατότητα να αυξήσει το πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της ΕΕ έως και κατά 1,4 % το 2026, σε σύγκριση με την εκδοχή στην οποία δεν περιλαμβάνεται το εν λόγω σχέδιο —σε αυτό δεν περιλαμβάνονται τα θετικά αποτελέσματα των μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιούνται μέσω του MAA, τα οποία θα γίνουν σταδιακά πιο ορατά τα επόμενα χρόνια.

Ένα άλλο μέτρο της επιτυχίας της υλοποίησης του MAA είναι το ποσό των κονδυλίων που καταβάλλονται. Έως το τέλος του 2024 είχαν εκταμιευθεί 306 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 47 % των δεσμευμένων κονδυλίων.

Εκταμίευση κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (2021-2024)

Η ΕΕ προσφέρει στα κράτη μέλη τεχνική βοήθεια, με στόχο την υλοποίηση των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης. Το 2024 το μέσο βοήθησε τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τη νομοθεσία και τις πολιτικές της ΕΕ, δίνοντας στις δημόσιες διοικήσεις τη δυνατότητα να παρέχουν υπηρεσίες στους πολίτες και να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν μεταρρυθμίσεις σε τομείς πολιτικής όπως η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, η διαχείριση της μετανάστευσης και η κοινωνική προστασία. Μέχρι σήμερα, το μέσο έχει στηρίξει άμεσα ή έμμεσα περισσότερα από 500 έργα στο πλαίσιο του ΜΑΑ.

Χάρη στην υλοποίηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών, έως τον Νοέμβριο του 2024 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία):

48,3 εκατομμύρια άτομα είχαν πρόσβαση σε νέες ή εκσυγχρονισμένες εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης

23,2 εκατομμύρια άτομα ωφελήθηκαν από μέτρα προστασίας κατά των πλημμυρών, των δασικών πυρκαγιών και άλλων καταστροφών που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή

3,5 εκατομμύρια επιχειρήσεις έλαβαν στήριξη σε είδος

16,3 εκατομμύρια άτομα συμμετείχαν σε εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ αυτών και **9,5** εκατομμύρια νεαρά άτομα ηλικίας 15 έως 29 ετών

33,6 εκατομμύρια μεγαβατώρες ετήσιας πρωτογενούς ενέργειας —ενέργεια από πηγές πρώτων υλών, όπως φυσικό αέριο ή ανανεώσιμες πηγές— εξοικονομήθηκαν.

Ο τότε Ευρωπαίος επίτροπος Οικονομίας κ. Πάολο Τζεντιλόνι (δέκατος από δεξιά) εγκαινιάζει μια τοιχογραφία #EuropeStreetArt κατά την επίσκεψή του σε δύο έργα που έλαβαν στήριξη από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας: ένα κέντρο κατάρτισης για την ανάπτυξη ταλέντων στον τομέα της βιοτεχνολογίας και της υγείας και έναν τεχνολογικό κόμβο στην καρδιά του Σαρλερουά, που θα φιλοξενήσει οικοσύστημα βιομηχανικών εταιρειών, νεοφυών επιχειρήσεων, πανεπιστημίων και κέντρων έρευνας και κατάρτισης. Σαρλερουά, Βέλγιο, 8 Απριλίου 2024.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΩΝ

- 1 Βουλγαρία.** Ο ΜΑΑ συμβάλλει σε ένα ενεργειακά αποδοτικό και βιώσιμο αστικό περιβάλλον στηρίζοντας την ανακαίνιση οικιστικών κτιρίων συνολικού εμβαδού τουλάχιστον 3,6 εκατομμυρίων τετραγωνικών μέτρων.
- 2 Γερμανία.** Ο ΜΑΑ παρέχει χρηματοδότηση για την εγκατάσταση 689 000 ιδιωτικών σημείων φόρτισης σε κατοικημένες περιοχές, στηρίζοντας την ανάπτυξη των αναγκών υποδομών για ηλεκτρικά οχήματα.
- 3 Γαλλία.** Ο ΜΑΑ παρέχει 345 εκατ. ευρώ με στόχο να βοηθήσει μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) του βιομηχανικού τομέα να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους μέσω της ψηφιακής αναβάθμισης των διαδικασιών παραγωγής τους.
- 4 Λετονία.** Ο ΜΑΑ συμβάλλει στις επενδύσεις σε εξοπλισμό και υποδομές για 10 νοσοκομεία και 40 κλινικές, έτσι ώστε να βελτιωθεί η πρόσβαση των πολιτών της Ρίγας και άλλων περιφερειών σε ολοκληρωμένες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης.

Το νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης

Το 2024 άρχισε να εφαρμόζεται η πιο φιλόδοξη και εκτεταμένη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ από την κρίση της περιόδου 2007-2008 και ύστερα. Το εν λόγω πλαίσιο περιλαμβάνει τους κανόνες και τις διαδικασίες που διέπουν τις μακροοικονομικές πολιτικές στα κράτη μέλη.

Το μεταρρυθμισμένο πλαίσιο, το οποίο εφαρμόζεται επί του παρόντος, εγγυάται ότι οι οικονομίες των κρατών μελών είναι σταθερές και επιδιώκουν κοινούς στόχους, όπως η πρόληψη του υπερβολικού χρέους και των υπερβολικών ελλειμμάτων. Παράλληλα, προωθεί τη βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάπτυξη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Η επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με παράλληλη ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, απαιτεί σημαντικές και βιώσιμες επενδύσεις —μεταξύ άλλων από οντότητες του δημόσιου τομέα.

Η μεταρρύθμιση καλύπτει τις ελλείψεις του παλαιού πλαισίου: το μεταρρυθμισμένο πλαίσιο είναι απλούστερο, διαφανέστερο και αποτελεσματικότερο, και χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη συμμετοχή των κρατών μελών και καλύτερους μηχανισμούς επιβολής. Επίσης, το νέο πλαίσιο διαφοροποιεί τα κράτη μέλη με βάση την κατάστασή τους και επιτρέπει βραδύτερη δημοσιονομική προσαρμογή εφόσον αυτή υποστηρίζεται από μεταρρυθμίσεις και επενδυτικές δεσμεύσεις που προωθούν την ανάπτυξη, τη δημοσιονομική διατηρησιμότητα και τις προτεραιότητες της ΕΕ. Η εν λόγω προσέγγιση αποτρέπει ταυτόχρονα την τάση της δημοσιονομικής πολιτικής να εντείνει τις οικονομικές διακυμάνσεις και, αντ' αυτού, σταθεροποιεί την οικονομία.

Μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά διαρθρωτικά σχέδια, τα οποία ενσωματώνουν δημοσιονομικούς, μεταρρυθμιστικούς και επενδυτικούς στόχους σε μια ενιαία προσέγγιση, βρίσκονται στο επίκεντρο του νέου πλαισίου. Η συνοχή αυτή εξορθολογίζει τη διαδικασία και ευθυγραμμίζει τις εθνικές μεταρρυθμιστικές και επενδυτικές προσπάθειες με τον ΜΑΑ, εξασφαλίζοντας συνέπεια μεταξύ των εθνικών και των ενωσιακών πολιτικών. Τα σχέδια δίνουν έμφαση στην ανάληψη ίδιας ευθύνης από τα κράτη μέλη, παρέχοντάς τους μεγαλύτερη ευελιξία στον καθορισμό της διαδρομής που θα ακολουθήσουν όσον αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή τους και την υλοποίηση των μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών τους δεσμεύσεων.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο είναι μια ετήσια διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η ΕΕ εντοπίζει τις σημαντικότερες οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη και παρέχει κατευθύνσεις πολιτικής με στόχο να τα βοηθήσει να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

Η εαρινή δέσμη μέτρων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2024 επικεντρώθηκε στη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και ευημερία της ΕΕ και των κρατών μελών της. Επίσης, προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής από τα κράτη μέλη των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η Επιτροπή εξέδωσε ειδικές ανά χώρα συστάσεις με στόχο την καθοδήγηση των κρατών μελών στην αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων.

Επιπλέον, η ΕΕ ενέτεινε τις προσπάθειές της για μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών και για τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού. Για πρώτη φορά, το Εξάμηνο περιλάμβανε ενισχυμένη αξιολόγηση της προόδου στην εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς και πλαίσιο για τον εντοπισμό κινδύνων για την κοινωνική σύγκλιση. Η ανάλυση αυτή, η οποία περιλαμβάνεται στην Κοινή έκθεση για την απασχόληση 2024, αξιολόγησε τη λειτουργία της αγοράς εργασίας, σε συνδυασμό με τις δεξιότητες και τις κοινωνικές προκλήσεις σε όλα τα κράτη μέλη, με στόχο τον εντοπισμό πιθανών κινδύνων για την ανοδική κοινωνική σύγκλιση.

Τέλος, η Επιτροπή αξιολόγησε την ύπαρξη μακροοικονομικών ανισορροπιών στα 12 κράτη μέλη που επελέγησαν ως αντικείμενα εμπεριστατωμένης επισκόπησης στην Έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2024. Επίσης, με βάση τη γενική έκθεση, πρότεινε την κίνηση διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος για επτά κράτη μέλη.

Η φθινοπωρινή δέσμη μέτρων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2024 επικεντρώθηκε στη διασφάλιση υγιών δημόσιων οικονομικών, καθώς και βιώσιμης και συμπεριληπτικής ανάπτυξης. Εγκαίνιασε την εφαρμογή ενός νέου πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, με συστάσεις σχετικά με μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά σχέδια και αξιολογήσεις των δημοσιονομικών σχεδίων της ευρωζώνης. Επίσης, εξέτασε τη συμμόρφωση με τον κανόνα της ΕΕ που απαιτεί το έλλειμμα να μην ξεπερνά το 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Ταυτόχρονα, εξέδωσε συστάσεις για την αντιμετώπιση των υπερβολικών ελλειμμάτων σε οκτώ κράτη μέλη, καθώς και εκθέσεις μεταπρογραμματικής εποπτείας για πέντε κράτη μέλη. Επιπλέον, η δέσμη περιέγραφε τις προτεραιότητες της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής για το 2025, και περιλάμβανε προτάσεις για τις πολιτικές της ευρωζώνης, την απασχόληση και τις οικονομικές προειδοποιήσεις.

Με τη σύσταση του 2025 για την ευρωζώνη, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να ενεργήσουν μεμονωμένα, για παράδειγμα μέσω της υλοποίησης των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, αλλά και συλλογικά στο πλαίσιο της Ευρωομάδας, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την προώθηση της οικονομικής ανθεκτικότητας και τη διασφάλιση μακροοικονομικής και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ: καθιστώντας την ΕΕ ικανή να ανταποκριθεί στις τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις

Από την έγκριση του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021-2027 το 2020, η ΕΕ έχει αντιμετωπίσει πρωτοφανείς προκλήσεις. Οι συνέπειες του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η αύξηση των επιτοκίων και οι μεταναστευτικές πιέσεις έχουν οδηγήσει σε αυξημένη επιβάρυνση του προϋπολογισμού. Ως απάντηση στα παραπάνω, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατέληξαν σε συμφωνία για την πρώτη ενδιάμεση αναθεώρηση του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ —γνωστό ως πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Η αξιολόγηση είχε ως αποτέλεσμα να καταστεί διαθέσιμη πρόσθετη χρηματοδότηση ύψους 64,6 δισ. ευρώ για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων και την εκπλήρωση των νομικών υποχρεώσεων της ΕΕ, οι οποίες δεν θα μπορούσαν πλέον να καλυφθούν εντός των αρχικών δημοσιονομικών ανώτατων ορίων.

Ο τότε Ευρωπαίος επίτροπος Προϋπολογισμού και Διοίκησης κ. Γιοχάνες Χαν ενώ μιλάει στην ετήσια διάσκεψη για τον προϋπολογισμό της ΕΕ το 2024, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 29 Απριλίου 2024. Η εκδήλωση έδωσε έμφαση στον ρόλο του προϋπολογισμού στην κατάλληλη προετοιμασία της Ευρώπης για το μέλλον.

Πρόσθετοι πόροι από την αναθεώρηση του μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ χρηματοδοτούν τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- 1 Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία**
Πρόγραμμα χρηματοδοτικής συνδρομής το οποίο παρέχει συνεχή και προβλέψιμη στήριξη στην Ουκρανία.
- 2 Πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη**
Μια πλατφόρμα προώθησης της αυτοδυναμίας και της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της ΕΕ σε κρίσιμες τεχνολογίες, όπως η υπερηρηρογμένη τεχνολογία, η καθαρή τεχνολογία και η βιοτεχνολογία (βλέπε κεφάλαιο 2).
- 3 Μετανάστευση, εξωτερική δράση και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης**
Πρόσθετοι πόροι για την αντιμετώπιση των εσωτερικών και εξωτερικών προκλήσεων της μετανάστευσης και για τη διατήρηση της ικανότητας της ΕΕ να αντιδρά σε ανθρωπιστικές κρίσεις και φυσικές καταστροφές.
- 4 Υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης του NextGenerationEU**
Το κόστος αυξήθηκε λόγω της άνευ προηγουμένου αύξησης των επιτοκίων.

Τον Νοέμβριο συμφωνήθηκε ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2025, ύψους 192,8 δισ. ευρώ. Το ποσό αυτό θα συμπληρωθεί με εκταμιεύσεις εκτιμώμενου ύψους 72 δισ. ευρώ στο πλαίσιο του NextGenerationEU. Το σχέδιο ετήσιου προϋπολογισμού του 2025 κατευθύνει τα κονδύλια στους τομείς στους οποίους μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα: στη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας και του ρόλου της Ευρώπης στην παγκόσμια σκηνή. Επίσης, θα χρηματοδοτήσει κρίσιμες τεχνολογίες μέσω της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη και θα παρέχει συνεχή στήριξη σε πρόσφυγες, στις γειτονικές χώρες και στην Ουκρανία.

Μια συνεκτική Ευρωπαϊκή Ένωση

Η πολιτική συνοχής της ΕΕ αποτελεί μια επενδυτική πολιτική η οποία στηρίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την οικονομική ανάπτυξη, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και τη βιώσιμη ανάπτυξη, χωρίς να αφήνει κάποιο άτομο ή κάποια περιφέρεια στο περιθώριο. Μέσω της πολιτικής συνοχής, η ΕΕ φροντίζει όλες τις περιφέρειές της —με ιδιαίτερη έμφαση στα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη και στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, έτσι ώστε να καλύψουν το χαμένο έδαφος, περιορίζοντας τις οικονομικές, κοινωνικές και εδαφικές ανισότητες που εξακολουθούν να υφίστανται.

Δύο έργα του Ταμείου Συνοχής εν ώρα λειτουργίας: η εκσυγχρονισμένη γραμμή Ντουμπρούσκο-Καρλοβέσκα ραντιάλα του τραμ της Μπρατισλάβας, στη Σλοβακία, και η επέκταση της γραμμής 2 του μετρό, που βελτίωσε τις αστικές συγκοινωνίες στη Βαρσοβία, Πολωνία

Από το 2014 έως το 2020 τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία:

- παρείχαν στήριξη σε πάνω από 5 εκατομμύρια επιχειρήσεις·
- εξασφάλισαν θέσεις εργασίας, κοινωνική ένταξη και κατάρτιση σε δεξιότητες σε 64,5 εκατομμύρια άτομα·
- βελτίωσαν τις υπηρεσίες υγείας για πάνω από 63 εκατομμύρια άτομα·
- αύξησαν την ικανότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε επίπεδο που ισοδυναμεί με την παραγωγή περίπου 2 400 ανεμογεννητριών·
- βελτίωσαν την ενεργειακή απόδοση σε πάνω από 550 000 νοικοκυριά·
- προστάτευσαν 17 εκατομμύρια άτομα από πλημμύρες και 15 εκατομμύρια άτομα από δασικές πυρκαγιές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, European Structural and Investment Funds — 2023 summary report of the annual programme implementation reports covering implementation in 2014-2020 (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία — Συνοπτική έκθεση του 2023 των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης των προγραμμάτων που καλύπτουν την περίοδο υλοποίησης 2014-2020), COM(2024) 6 final της 15ης Ιανουαρίου 2024.

Η ένατη έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή κατέδειξε τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική συνοχής συμβάλλει στη μείωση των εδαφικών, κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Υπογράμμισε τη σημαντική πρόοδο που έχουν σημειώσει τα νεότερα κράτη μέλη, όπου το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξήθηκε από 52 % του μέσου όρου της ΕΕ το 2004 σε σχεδόν 80 % το 2023.

Η πολιτική συνοχής βοήθησε την οικονομία της ΕΕ να γίνει πιο ανταγωνιστική και βιώσιμη, στηρίζοντας την έρευνα και την ανάπτυξη, την καινοτομία και την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση σε όλα τα κράτη μέλη. Επιπλέον, βελτίωσε τη ζωή των πολιτών χρηματοδοτώντας την ολοκλήρωση βασικών έργων υποδομής τα οποία δεν είχαν υλοποιηθεί προηγουμένως, όπως ζωτικής σημασίας συνδέσεις μεταφορών και υπηρεσίες κοινής ωφελείας. Επίσης, η σταδιακή εφαρμογή του μηχανισμού ενίσχυσης ταλέντων στηρίζει τις περιφέρειες παρέχοντας τεχνική βοήθεια και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον μετριασμό των επιπτώσεων της δημογραφικής αλλαγής και της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain).

Η τότε Ευρωπαϊκή επίτροπος Συνοχής και Μεταρρυθμίσεων κ. Ελίζα Φερέιρα (δεξιά) επισκέφθηκε την Ουγγαρία για συζητήσεις με οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά με τη στήριξη στον τομέα της πολιτικής συνοχής και για να δει από κοντά έργα που χρηματοδοτήθηκαν μέσω του Ταμείου Συνοχής. Στη διάρκεια του ταξιδιού της επισκέφθηκε το χωριό Ταρναμπόντ, όπου ενημερώθηκε σχετικά με έργα για την κοινότητα των Ρομά τα οποία έλαβαν ενωσιακή χρηματοδότηση και είχαν ως στόχο τη βελτίωση της παιδικής φροντίδας και της εκπαίδευσης και τη στήριξη της οικογένειας. 2 Μαΐου 2024.

Στήριξη της ΕΕ στην Κύπρο

Με στόχο τη στήριξη της διαδικασίας διευθέτησης του Κυπριακού υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, το πρόγραμμα βοήθειας της ΕΕ για την τουρκοκυπριακή κοινότητα προωθεί την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας και χρηματοδοτεί μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τον κανονισμό για την πράσινη γραμμή, ο οποίος ρυθμίζει θέματα που αφορούν την κυκλοφορία προσώπων, εμπορευμάτων και υπηρεσιών μεταξύ των δύο τμημάτων του νησιού. Επίσης, η βοήθεια της ΕΕ συνέβαλε στη μείωση των επικίνδυνων ασθενειών που προσβάλλουν αγελάδες και αιγοπρόβατα στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Η εξάλειψη των εν λόγω ασθενειών είναι ζωτικής σημασίας για τη μελλοντική πώληση του τουρκοκυπριακού καλλουμιού/hellim διαμέσου της πράσινης γραμμής. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε 150 υποτροφίες σε Τουρκοκυπρίους για σπουδές σε πανεπιστήμια της ΕΕ, ενισχύοντας έτσι τους δεσμούς με την ΕΕ.

Μια ισχυρή και ανθεκτική ενιαία αγορά

Η ενιαία αγορά της ΕΕ παραμένει ακρογωνιαίος λίθος της οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης, καθώς επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, υπηρεσιών, κεφαλαίων και προσώπων σε όλα τα κράτη μέλη, ενώ παράλληλα ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των κλάδων παραγωγής της ΕΕ.

Με στόχο να διασφαλιστεί ότι η ενιαία αγορά θα παραμένει ανθεκτική, ανταγωνιστική και πρωτοπόρος στην παγκόσμια πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, η ΕΕ συνεργάστηκε με εταίρους της βιομηχανίας για τη δημιουργία προσαρμοσμένων οδών μετάβασης για κάθε βιομηχανικό οικοσύστημα. Τα εν λόγω οικοσυστήματα φέρνουν σε επαφή επιχειρήσεις, ερευνητές, υπευθύνους χάραξης πολιτικής και παρόχους υπηρεσιών, με σκοπό την επίτευξη κοινών οικονομικών στόχων ή την αντιμετώπιση συγκεκριμένων αναγκών της αγοράς. Οι οδοί μετάβασης παρέχουν στρατηγική καθοδήγηση σε κάθε τομέα όσον αφορά την υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών, τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα και την ενίσχυση των ψηφιακών ικανοτήτων.

Επιπλέον, προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά η ενιαία αγορά, οι κανόνες πρέπει να εφαρμόζονται και να επιβάλλονται σωστά. Η ΕΕ επικεντρώνεται σε τομείς οι οποίοι θα αυξήσουν τις επενδύσεις, θα επιταχύνουν την ανάκαμψη και θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα, όπως η αντιμετώπιση των καθυστερήσεων πληρωμών από τις δημόσιες αρχές σε —μικρές και μεσαίες ιδιώες— επιχειρήσεις. Μέσω της ειδικής ομάδας για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έχουν άρει εμπόδια, διευκολύνοντας για παράδειγμα την επαγγελματική κινητικότητα εντός της ΕΕ και αντιμετωπίζοντας τα διοικητικά εμπόδια στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Επίσης, η Επιτροπή αυξάνει τη διαφάνεια και βελτιώνει τα υφιστάμενα κανονιστικά εργαλεία με στόχο την πρόληψη της εμφάνισης νέων εμποδίων.

Ακόμη, η ΕΕ επιθυμεί να διασφαλίσει ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) σε όλα τα κράτη θα λαμβάνουν στήριξη. Για τον σκοπό αυτόν, ανέλυσε την οικονομική κατάσταση των ΜΜΕ σε ολόκληρη την ΕΕ και δημοσίευσε, τον Ιούλιο, την ετήσια επισκόπηση των επιδόσεων των ΜΜΕ.

Η ενιαία αγορά είναι σημαντική τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους 450 εκατομμύρια καταναλωτές της ΕΕ. Κατά τη διάρκεια του έτους η ΕΕ θέσπισε κανόνες με στόχο να ενισχύσει τη βιωσιμότητα των προϊόντων που πωλούνται στην ΕΕ, να ενδυναμώσει τους καταναλωτές όσον αφορά την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει την επισκευή προϊόντων εύκολη και ελκυστική επιλογή. Οι κανόνες θα εγγυηθούν την καλύτερη πρόσβαση των καταναλωτών σε πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα και θα αντιμετωπίσουν την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας και την προγραμματισμένη αχρήστευση (βλέπε κεφάλαιο 4).

Τέλος, η ενιαία αγορά εξακολουθεί να αναπτύσσεται μέσω της σταδιακής ένταξης υποψήφιων χωρών. Η διεύρυνση δημιουργεί σημαντικές ευκαιρίες για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ενισχύοντας τις διακρατικές αλυσίδες εφοδιασμού και μειώνοντας το εμπορικό κόστος. Επιπλέον, η διεύρυνση επιτρέπει στα νοικοκυριά —τόσο στα νέα όσο και στα υφιστάμενα κράτη μέλη— να επωφελούνται από ευκολότερη πρόσβαση σε εμπορεύματα και υπηρεσίες, και από πιο προσιτές τιμές, με αποτέλεσμα την άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Για παράδειγμα, με την πρωτοβουλία για τις πράσινες λωρίδες ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων εξοικονομείται ετησίως για τους επιβάτες και τα εμπορεύματα χρόνος αναμονής που αντιστοιχεί σε 20 έτη. Επιπλέον, η ένταξη της περιοχής στη συμμαχία για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας οδήγησε στη διεύρυνση των αξακών αλυσίδων της ΕΕ, και στην ενίσχυση της ανάπτυξης και της αποδοτικότητας.

30 χρόνια Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

Το 2024 σηματοδότησε την τριακοστή επέτειο της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, η οποία επιτρέπει την απρόσκοπτη πρόσβαση σε εργασία, σπουδές και υγειονομική περίθαλψη πέρα από τα σύνορα της ΕΕ, ενώ παράλληλα επεκτείνει την ενιαία αγορά.

Χρησιμοποιώντας ως βάση την επιτυχία της συμφωνίας, το Συμβούλιο πρόσφατα έδωσε το πράσινο φως για τον χρηματοδοτικό μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και τον νορβηγικό χρηματοδοτικό μηχανισμό για την περίοδο 2021-2028, οι οποίοι στη συνέχεια υπογράφηκαν και εφαρμόζονται προσωρινά,

με αποτέλεσμα την περαιτέρω εδραίωση αυτών των μακροχρόνιων συμμαχιών και την ενίσχυση των οικονομικών δεσμών. Με την εν λόγω απόφαση δισεκατομμύρια ευρώ διοχετεύονται στη μείωση των οικονομικών ανισοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ, προς άμεσο όφελος των πολιτών σε 15 κράτη μέλη. Επίσης, η ΕΕ υπέγραψε και εφαρμόζει προσωρινά συμφωνίες με την Ισλανδία και τη Νορβηγία, οι οποίες επιτρέπουν την ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ για ορισμένα αλιευτικά προϊόντα που προέρχονται από τις χώρες αυτές.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ για την περαιτέρω ενίσχυση της ενιαίας αγοράς

✓ **Νέοι κανόνες για την απαγόρευση προϊόντων καταναγκαστικής εργασίας.**

Οι εν λόγω κανόνες, οι οποίοι επηρεάζουν περίπου 27,6 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως, θα εφαρμόζονται σε όλα τα προϊόντα που παράγονται τόσο εντός της ΕΕ όσο και εκτός, χωρίς να στοχεύουν συγκεκριμένες εταιρείες ή κλάδους παραγωγής.

✓ **Σύσταση για την ενίσχυση της επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.**

Τα συνιστώμενα μέτρα ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των κατόχων δικαιωμάτων, των παρόχων υπηρεσιών και των αρχών επιβολής του νόμου μέσω της χρήσης σύγχρονων τεχνολογιών για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας και την αντιμετώπιση των προϊόντων παραποίησης/απομίμησης. Επίσης, η σύσταση προβλέπει ειδικά εργαλεία για τις ΜΜΕ και προτείνει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση σχετικά με τη διανοητική ιδιοκτησία.

✓ **Ενιαίο σύστημα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.**

Το σύστημα έχει απλοποιήσει τις διαδικασίες χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και παρέχει ενιαία προστασία σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του καταχωρίστηκαν 27 000 ενιαία διπλώματα ευρεσιτεχνίας, κυρίως στους τομείς της ιατρικής τεχνολογίας, των δομικών έργων και των μεταφορών.

✓ **Νέο ηλεκτρονικό σύστημα δημόσιων συμβάσεων.**

Το νέο σύστημα διευκολύνει τη συμμετοχή των επιχειρήσεων —ιδίως των ΜΜΕ— σε δημόσιους διαγωνισμούς σε ολόκληρη την ΕΕ.

✓ **Ηλεκτρονική τιμολόγηση.**

Στα δέκα χρόνια εφαρμογής της, η οδηγία για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων έχει εξορθολογίσει τη διασυνοριακή τιμολόγηση, με αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους και την ενίσχυση της αποδοτικότητας. Όλα τα κράτη μέλη αποδέχονται πλέον ηλεκτρονικά τιμολόγια για τις δημόσιες συμβάσεις, προς όφελος τόσο των επιχειρήσεων όσο και των δημόσιων διοικήσεων.

✓ **Μείωση του διοικητικού φόρτου μέσω νέων κανόνων εταιρικού δικαίου.**

Οι νέοι κανόνες θα μειώσουν τον διοικητικό φόρτο για τις εταιρείες κατά περισσότερα από 400 εκατ. ευρώ ετησίως, καταργώντας διατυπώσεις όπως η επικύρωση με τη σφραγίδα της Χάγης και απλουστεύοντας τις διασυνοριακές διαδικασίες μέσω ψηφιακών λύσεων.

✓ **Νέα οδηγία για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων.**

Η οδηγία επικαιροποιεί τους κανόνες για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων και, έτσι, παρέχει ένα σαφές, προβλέψιμο και αποτελεσματικό σύστημα αποζημίωσης για ζημίες που προκαλούνται από ελαττωματικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων προϊόντων που χρησιμοποιούν νέες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη. Παρέχει ασφάλεια δικαίου στους οικονομικούς φορείς που επιδιώκουν να διαθέσουν προϊόντα στην αγορά.

Χρηματοπιστωτικά συστήματα

Η Ένωση Κεφαλαιαγορών

Επίσης, η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς της με στόχο την καλύτερη διασυννοριακή ροή κεφαλαίων. Αυτή είναι γνωστή ως Ένωση Κεφαλαιαγορών. Η πιο ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων στην ΕΕ συνεπάγεται χαμηλότερο κόστος συναλλαγών, μικρότερο κανονιστικό φόρτο και ισχυρότερες αγορές, με αποτέλεσμα να παρέχεται στις ευρωπαϊκές εταιρείες —συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ— πρόσβαση σε περισσότερες πηγές χρηματοδότησης και να αυξάνεται η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.

Το 2024 εγκρίθηκαν μέτρα που θα ενισχύσουν την Ένωση Κεφαλαιαγορών και θα συμβάλουν στον στόχο της ΕΕ για απλούστευση των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων και για μείωση του διοικητικού φόρτου (βλέπε κεφάλαιο 9). Η νέα πράξη για την εισαγωγή στο χρηματιστήριο τροποποιεί τους κανόνες για τα ενημερωτικά δελτία, την κατάχρηση της αγοράς, τη χρηματοοικονομική έρευνα και τις δομές μετοχών με πολλαπλά δικαιώματα ψήφου. Θα μειώσει τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι εταιρείες τόσο κατά την εισαγωγή τους στο χρηματιστήριο όσο και στη συνέχεια, διατηρώντας παράλληλα τη διαφάνεια, την προστασία των επενδυτών και την ακεραιότητα της αγοράς. Επίσης, η πράξη θα αντιμετωπίσει το ζήτημα του κατακερματισμού των εθνικών νομοθεσιών, ο οποίος περιορίζει την ευελιξία των εταιρειών ως προς την έκδοση μετοχών με πολλαπλά δικαιώματα ψήφου μετά την εισαγωγή τους στο χρηματιστήριο, κάτι που θα είναι ιδιαίτερα επωφελές για καινοτόμες επεκτεινόμενες επιχειρήσεις.

Τα οφέλη της πράξης για την εισαγωγή στο χρηματιστήριο

Για τους επενδυτές και τις εποπτικές αρχές

- Πιο σύντομες και έγκαιρες εταιρικές πληροφορίες, καθώς και ευκολότερη πλοήγηση σε αυτές για τους επενδυτές.
- Αποτελεσματικότερη εποπτεία, χάρη σε απλούστερους και σαφέστερους κανόνες εισαγωγής στο χρηματιστήριο.

Για τις εταιρείες

Σημαντική μείωση του κόστους και τόνωση των αρχικών δημόσιων προσφορών στην ΕΕ:

- εκτιμώμενη εξοικονόμηση 67 εκατ. ευρώ ετησίως χάρη στους απλούστερους κανόνες για τα ενημερωτικά δελτία·
- μείωση κατά περίπου 100 εκατ. ευρώ ετησίως του κόστους συμμόρφωσης για τις εισηγμένες εταιρείες της ΕΕ·

Η κ. Κριστίν Λαγκάρντ, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (στα αριστερά), και η κ. Μαρέιντ Μαγκίνες, τότε Ευρωπαϊκή Επίτροπος Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών, Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και Ένωσης Κεφαλαιαγορών (στα δεξιά), στη διάσκεψη για την ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση το 2024, Φρανκφούρτη, Γερμανία, 18 Ιουνίου 2024

- δυνητική αύξηση του αριθμού των αρχικών δημόσιων προσφορών στην ΕΕ έως και κατά 20 % χάρη στις μετοχές με πολλαπλά δικαιώματα ψήφου·
- ειδικά οφέλη για τις ΜΜΕ, όπως μεγαλύτερη προβολή σε επενδυτές στις χρηματοπιστωτικές αγορές και πιο αναλογικό καθεστώς κυρώσεων για ήσσονος σημασίας παραβάσεις των κανόνων περί κατάχρησης της αγοράς.

Επίσης, κατά τη διάρκεια του έτους σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε οι πάροχοι ενοποιημένου δελτίου συναλλαγών (ΠΕΔΕΣΥ) να δίνουν ενοποιημένη εικόνα των συναλλαγών σε ολόκληρη την ΕΕ. Στις 16 Δεκεμβρίου η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών δημοσίευσε έκθεση σχετικά με τα τεχνικά πρότυπα ΠΕΔΕΣΥ. Στην έκθεση περιγράφονται τα τελικά τεχνικά πρότυπα για τους ΠΕΔΕΣΥ, με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας της αγοράς και τη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων. Έτσι, θα υποστηριχθεί η Ένωση Κεφαλαιαγορών μέσω της προώθησης μιας πιο ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής χρηματοπιστωτικής αγοράς.

Επιπλέον, η ΕΕ σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την αντιμετώπιση των εμποδίων που τίθενται από τις διαφορετικές εθνικές νομοθεσίες περί αφερεγγυότητας. Οι διαφορετικές νομοθεσίες οδηγούν στον κατακερματισμό της Ένωσης Κεφαλαιαγορών. Το 2022 η Επιτροπή είχε προτείνει την εναρμόνιση του ουσιαστικού δικαίου των κρατών μελών περί αφερεγγυότητας, με σκοπό την άρση των εμποδίων και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Απριλίου του 2024 έδωσαν περαιτέρω ώθηση και επιτάχυναν τις διαπραγματεύσεις.

Τέλος, με στόχο να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, η ΕΕ αυξάνει την ελκυστικότητα και την ανθεκτικότητα των υπηρεσιών εκκαθάρισης που παρέχει. Πρόκειται για υπηρεσίες που προσφέρονται από κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους που παρεμβάλλονται μεταξύ αντισυμβαλλόμενων σε συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα, αναλαμβάνοντας την ιδιότητα του αγοραστή έναντι κάθε πωλητή και του πωλητή έναντι κάθε αγοραστή. Λόγω της εγγύησης των συμβατικών υποχρεώσεων σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης, οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της σταθερότητας της αγοράς, τον μετριασμό των συστημικών κινδύνων και τη βελτίωση της εμπιστοσύνης στην αγορά.

Τον Φεβρουάριο του 2024 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία σχετικά με δέσμη μέτρων τα οποία θα επιτρέπουν στους κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους να εισάγουν ταχύτερα νέα προϊόντα στην αγορά της ΕΕ, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες στην αγορά να εκκαθαρίζουν και να δημιουργούν ρευστότητα στους κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους της ΕΕ. Επίσης, θα ενισχύσει το εποπτικό πλαίσιο της ΕΕ για τους κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους, καθώς και την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα των συστημάτων εκκαθάρισης. Το εν λόγω πλαίσιο θα μειώσει την υπερβολική εξάρτηση από συστημικούς κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους σε τρίτες χώρες, απαιτώντας από όλους τους σχετικούς συμμετέχοντες στην αγορά να τηρούν ενεργούς λογαριασμούς σε κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους της ΕΕ και να εκκαθαρίζουν αντιπροσωπευτικό μέρος ορισμένων συστημικών συμβάσεων παραγωγών εντός της ενιαίας αγοράς.

Ψηφιακός χρηματοοικονομικός τομέας

Τον Απρίλιο άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες, οι οποίοι θα εφαρμοστούν σταδιακά από τον Ιανουάριο του 2025, με στόχο να καταστούν δυνατές οι άμεσες πληρωμές σε ευρώ για όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις με τραπεζικό λογαριασμό στην ΕΕ. Στόχος των κανόνων αυτών είναι να διασφαλιστεί ότι οι άμεσες πληρωμές σε ευρώ θα είναι οικονομικά προσιτές και ασφαλείς, και ότι θα διεκπεραιώνονται χωρίς εμπόδια σε ολόκληρη την ΕΕ.

Οι άμεσες πληρωμές αποτελούν γρήγορη και πρόσφορη λύση σε καθημερινές καταστάσεις, όπως η γρήγορη —σε λιγότερο από 10 δευτερόλεπτα— ανάληψη χρημάτων σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, η πληρωμή για αγορές αγαθών και υπηρεσιών μέσω διαδικτύου και στα καταστήματα και ο άμεσος επιμερισμός του κόστους σε διάφορες κοινωνικές περιστάσεις. Επίσης, βελτιώνουν τη διαχείριση των ταμειακών ροών για τις δημόσιες διοικήσεις και τις επιχειρήσεις (ιδίως τις ΜΜΕ), επιτρέπουν σε φιλάνθρωπικές

οργανώσεις και μη κυβερνητικές οργανώσεις να έχουν γρήγορα πρόσβαση σε κεφάλαια και ενθαρρύνουν τις τράπεζες και άλλους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών να αναπτύξουν καινοτόμες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και προϊόντα.

Επιπλέον, το 2024 τέθηκε σε εφαρμογή ο κανονισμός για τις αγορές κρυπτοστοιχείων, με τον οποίο θεσπίζονται ενιαίοι κανόνες της ενωσιακής αγοράς για τα κρυπτοστοιχεία. Ο εν λόγω κανονισμός θα προαγάγει την ακεραιότητα της αγοράς και την καινοτομία μέσω της ρύθμισης των δημόσιων προσφορών κρυπτοστοιχείων και των διαμεσολαβητών κρυπτοστοιχείων που παρέχουν υπηρεσίες στους καταναλωτές, διασφαλίζοντας την καλύτερη προστασία τους από συναφείς κινδύνους.

Επίσης, το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ βοηθά 37 αρχές χρηματοπιστωτικής εποπτείας από 26 κράτη μέλη να ενισχύσουν την ικανότητά τους να διαχειρίζονται τους κινδύνους που σχετίζονται με τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα. Κατά τη διάρκεια του 2024 η Εποπτική Ακαδημία Ψηφιακών Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών της ΕΕ παρέιχε διά ζώσης και διαδικτυακή κατάρτιση σε περισσότερα από 1 000 μέλη εποπτικών αρχών σε ολόκληρη την ΕΕ.

Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Η νομοθετική δέσμη για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ) εγκρίθηκε το 2024 και περιλαμβάνει τον πρώτο κανονισμό ΚΕΧ/ΧΤ και την έκτη οδηγία ΚΕΧ/ΧΤ. Οι εν λόγω προτάσεις θα χρησιμεύσουν ως βάση για τις δραστηριότητες της Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Οι νέοι κανόνες καθορίζουν κριτήρια σε επίπεδο ΕΕ για τον ιδιωτικό τομέα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή των κανόνων σε ολόκληρη την ενιαία αγορά. Επίσης, εναρμονίζουν τα καθήκοντα και τις εξουσίες των εθνικών εποπτικών αρχών και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών, με στόχο την αποτελεσματικότερη διασυννοική συνεργασία. Επιπλέον, το εν λόγω πλαίσιο ενισχύει τις εξουσίες των μητρώων πραγματικών δικαιούχων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια σχετικά με όσους κατέχουν ή ελέγχουν νομικές οντότητες και καταπιστεύματα. Τέλος, το πλαίσιο εναρμονίζει τους κανόνες πρόσβασης σε αυτές τις πληροφορίες, καθώς επιτρέπει σε ενδιαφερόμενα μέρη με έννομο συμφέρον, όπως δημοσιογράφους και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, να συμβάλλουν στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος.

Τι αλλαγές θα επιφέρει το νέο πλαίσιο ΚΕΧ/ΧΤ;

Πρακτικά παραδείγματα

ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Οι επενδύσεις και οι χορηγίες σε επαγγελματικούς ποδοσφαιρικούς συλλόγους, καθώς και οι μεταγραφές ποδοσφαιριστών, θα υπόκεινται πλέον σε έλεγχο. Συναλλαγές που αφορούν ποσά αμφίβολης προέλευσης θα εντοπίζονται και θα αναφέρονται.

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Κατά την αγορά πολυτελών ακινήτων, οι εταιρείες που είναι εγκατεστημένες εκτός της ΕΕ θα υποχρεούνται πλέον να δημοσιοποιούν τα στοιχεία του τελικού ιδιοκτήτη του ακινήτου. Έτσι, οι αρχές της ΕΕ θα μπορούν ευκολότερα να διαπιστώσουν ποιος βρίσκεται πίσω από τις εν λόγω εταιρείες.

ΠΛΗΘΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η χρήση πληθοχρηματοδότησης θα υπόκειται πλέον σε έλεγχο και, έτσι, θα καθίσταται δυσκολότερη η πρόσβαση εικονικών φιλανθρωπικών οργανώσεων σε χρηματοδότηση ή η εκτροπή κεφαλαίων για στήριξη τρομοκρατικών δραστηριοτήτων.

ΟΧΗΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΞΙΑΣ

Οι έμποροι πολυτελών αυτοκινήτων, σκαφών και αεροσκαφών θα πρέπει να δηλώνουν συστηματικά τις πωλήσεις που υπερβαίνουν ορισμένα όρια. Αυτό θα βοηθά τις αρχές να εντοπίζουν τυχόν διασυνδέσεις με εγκληματικές δραστηριότητες.

Βιώσιμη χρηματοδότηση

Τον Νοέμβριο το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν κανονισμό για την αύξηση της διαφάνειας στις δραστηριότητες περιβαλλοντικών, κοινωνικών και σχετικών με τη διακυβέρνηση αξιολογήσεων, αντιμετωπίζοντας τις ανησυχίες που σχετίζονται με την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας. Ο κανονισμός αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης δέσμης μέτρων για την ανάπτυξη των θεμελίων του πλαισίου βιώσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ και την ενθάρρυνση της ιδιωτικής χρηματοδότησης για έργα και τεχνολογίες μετάβασης.

Οι νέοι κανόνες θα παρέχουν στους επενδυτές και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιόπιστα δεδομένα για τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και σχετικές με τη διακυβέρνηση επιδόσεις των εταιρειών, βοηθώντας τους να λαμβάνουν πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις όσον αφορά τις βιώσιμες επενδύσεις και τη διαχείριση κινδύνων που σχετίζονται με τους εν λόγω παράγοντες. Επίσης, οι αξιολογήσεις θα παρέχουν μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με τις δραστηριότητες των παρόχων αξιολογήσεων, καθώς και για το κατά πόσον έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και τον μετριασμό της σύγκρουσης συμφερόντων.

Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συμφώνησαν να μεταθέσουν την προθεσμία έγκρισης τομεακών ευρωπαϊκών προτύπων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας από τα μέσα του 2024 στα μέσα του

2026. Έτσι, εκτός από περισσότερο χρόνο για την ανάπτυξη των εν λόγω προτύπων, δίνεται επίσης περισσότερος χρόνος στις εταιρείες, έτσι ώστε να επικεντρωθούν στην εφαρμογή της πρώτης δέσμης οριζόντιων προτύπων που είχαν εγκριθεί τον Ιούλιο του 2023.

Εκτός από την τήρηση των προτύπων υποβολής εκθέσεων, οι μεγάλες εταιρείες που πληρούν ορισμένα κριτήρια θα υποχρεούνται να εφαρμόζουν μέτρα δέουσας επιμέλειας στις δραστηριότητές τους —αλλά και στις δραστηριότητες των θυγατρικών τους και των επιχειρηματικών εταίρων τους στο πλαίσιο των παγκόσμιων αλυσίδων δραστηριοτήτων τους— με στόχο τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση πραγματικών και δυνητικών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η νέα οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα απαιτεί από τις εταιρείες να προβούν στις αναγκαίες τροποποιήσεις των συνολικών στρατηγικών και δραστηριοτήτων τους, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών αγοράς, σχεδιασμού και διανομής. Η μη συμμόρφωση μπορεί να οδηγήσει σε διοικητική επιβολή, συμπεριλαμβανομένων των κυρώσεων και της αστικής ευθύνης.

Τραπεζικός και ασφαλιστικός τομέας

Ένα υγιές τραπεζικό σύστημα είναι ουσιαστικής σημασίας για όλους τους πολίτες της ΕΕ, καθώς και για τη σταθερότητα και την ευημερία της οικονομίας της. Μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008, οι Ευρωπαίοι και οι διεθνείς ηγέτες συμφώνησαν σχετικά με διεθνή τραπεζικά πρότυπα —τα πρότυπα Βασιλείας III— έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι τα τραπεζικά ιδρύματα θα είναι πιο ανθεκτικά και να μειωθεί η πιθανότητα εμφάνισης μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων.

Το τελικό κείμενο της τελευταίας δέσμης μέτρων για τις τράπεζες (κανονισμός για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις), η οποία άρχισε να ισχύει στις 9 Ιουλίου 2024, αποτελεί ορόσημο όσον αφορά την πιστή εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας III στην ΕΕ. Επιβεβαιώνει την προθυμία της ΕΕ να εκπληρώσει τη διεθνή της δέσμευση και να εφαρμόσει τους κανόνες προληπτικής εποπτείας από την 1η Ιανουαρίου 2025, όπως είχε ανακοινωθεί προηγουμένως. Ωστόσο, η έναρξη εφαρμογής ενός μέρους των προτύπων της Βασιλείας III —αυτού της ριζικής αναθεώρησης του χαρτοφυλακίου συναλλαγών— αναβλήθηκε για την 1η Ιανουαρίου 2026. Στόχος της αναβολής είναι να διατηρηθούν οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο για τις ευρωπαϊκές τράπεζες που δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο και να ευθυγραμμιστεί η ημερομηνία με τα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής άλλων σημαντικών δικαιοδοσιών.

Τόσο το Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο ενέκριναν τις θέσεις τους και ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου για τη διαχείριση

τραπεζικών κρίσεων και την ασφάλιση καταθέσεων με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση των τραπεζών.

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2023 είχε επιτευχθεί συμφωνία επί της αναθεωρημένης οδηγίας «Φερεγγυότητα II». Οι νέοι κανόνες ενισχύουν το κανονιστικό πλαίσιο στον ασφαλιστικό τομέα, παρέχοντας στον ασφαλιστικό και τον αντασφαλιστικό τομέα (δηλαδή, την ασφάλιση για τις ασφαλιστικές εταιρείες) καλύτερα κίνητρα για επένδυση σε μακροπρόθεσμα κεφάλαια. Επίσης, οι κανόνες θα λαμβάνουν περισσότερο υπόψη μακροοικονομικούς κινδύνους, όπως αυτούς που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, και θα καταστήσουν την οικονομική θέση των ασφαλιστών λιγότερο ευαίσθητη στις βραχυχρόνιες διακυμάνσεις της αγοράς. Αυτές οι αλλαγές θα διασφαλίσουν ότι ο εν λόγω τομέας θα παραμένει ισχυρός ακόμη και σε περιόδους οικονομικών δυσχερειών και θα προστατεύει τα συμφέροντα των καταναλωτών.

Ταυτόχρονα, επιτεύχθηκε συμφωνία επί μιας νέας οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των ασφαλίσεων. Η εν λόγω οδηγία διασφαλίζει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και προστατεύει τους ασφαλισμένους και τους φορολογουμένους σε περίπτωση πτώχευσης ενός ασφαλιστή ή ενός αντασφαλιστή. Απαιτεί η επιλογή ασφαλιστών και αντασφαλιστών, καθώς και των οικείων αρχών εξυγίανσης, να στηρίζεται στην ανάλυση επικινδυνότητας, έτσι ώστε να καταρτίζονται προληπτικά σχέδια ανάκαμψης και σχέδια εξυγίανσης, αντίστοιχα, και να διασφαλίζεται η ετοιμότητα έναντι δυνητικών κρίσεων.

Δίκαιη, απλή και σύγχρονη φορολογία και τελωνεία

Μεταρρύθμιση της τελωνειακής ένωσης

Η μεταρρύθμιση της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ, η οποία είχε προταθεί το 2023, προβλέπει ένα παγκοσμίως πρωτοποριακό και στηριζόμενο σε δεδομένα τελωνειακό σύστημα το οποίο θα απλουστεύσει σε μεγάλο βαθμό τις τελωνειακές διαδικασίες για τις επιχειρήσεις. Ταυτόχρονα, θα παράσχει στις αρχές τα απαραίτητα εργαλεία με στόχο να αποτρέπουν τις εισαγωγές που ενέχουν πραγματικούς κινδύνους για την ΕΕ, τους πολίτες και την οικονομία της. Το 2024 σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την πρόταση για τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Τελωνειακής Αρχής και ενός κεντρικού κόμβου δεδομένων —τους κύριους, από κοινού με το ηλεκτρονικό εμπόριο, πυλώνες της μεταρρύθμισης.

Τα πιο πάνω συμπληρώνονται με το περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία, το οποίο υλοποιείται ήδη σταδιακά με στόχο την εναρμόνιση

των διοικητικών διαδικασιών μεταξύ του τομέα των τελωνείων και άλλων τομέων, όπως η υγεία και το περιβάλλον. Το εν λόγω περιβάλλον θα βελτιώσει τις ψηφιακές ανταλλαγές μεταξύ των κυβερνήσεων στα σύνορα της ΕΕ και θα εξορθολογίσει τη διαδικασία εκτελωνισμού των εμπορευμάτων.

Επιπλέον, το σύστημα ελέγχου εισαγωγών 2 απαιτεί πλέον από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν δεδομένα ασφάλειας και προστασίας για όλους τους τρόπους μεταφοράς. Χάρη στο εν λόγω σύστημα, οι βελγικές τελωνειακές αρχές, σε συνεργασία με άλλα κράτη μέλη, πραγματοποίησαν τον Μάρτιο τις μεγαλύτερες μέχρι σήμερα κατασχέσεις πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών (χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή παράνομων ναρκωτικών) στο αεροδρόμιο της Λιέγης.

BINTEO Τι είναι το σύστημα ελέγχου εισαγωγών;

Τέλος, συστάθηκε η Ευρωπαϊκή Συμμαχία Λιμένων, στο πλαίσιο του χάρτη πορείας της ΕΕ για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος (βλέπε κεφάλαιο 7). Η εν λόγω συμμαχία θα βελτιώσει τον συντονισμό μεταξύ των τελωνειακών αρχών και θα διευκολύνει τη συνεργασία με άλλες αρχές επιβολής του νόμου και με τον ιδιωτικό τομέα.

Εξασφάλιση ισότιμων όρων φορολόγησης

Τον Ιανουάριο του 2024 η ΕΕ θέσπισε νέους κανόνες για τον καθορισμό ελάχιστου πραγματικού φορολογικού συντελεστή 15 % για τις πολυεθνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται εντός των συνόρων της. Η έναρξη ισχύος των εν λόγω κανόνων επισημοποιεί την εφαρμογή από την ΕΕ του πλαισίου του πυλώνα 2, μέρους μιας ιστορικής συμφωνίας για τη διεθνή φορολογική μεταρρύθμιση η οποία είχε επιτευχθεί στο πλαίσιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης το 2021. Αν και έχουν ήδη προσχωρήσει στους εν λόγω κανόνες σχεδόν 140 δικαιοδοσίες σε όλο τον κόσμο, η ΕΕ υπήρξε πρωτοπόρος όσον αφορά τη μετουσίωσή τους σε δίκαιο. Οι κανόνες αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις από το να μεταφέρουν τα κέρδη τους σε δικαιοδοσίες που εφαρμόζουν χαμηλή φορολογία και περιορίζουν την πρακτική του «ανταγωνισμού προς τα κάτω», στο πλαίσιο του οποίου οι χώρες μειώνουν τους συντελεστές του φόρου εταιρειών με στόχο την προσέλκυση επενδύσεων.

Στις 28 Οκτωβρίου η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας. Η τροποποιημένη οδηγία καθορίζει τους κανόνες και τις διαδικασίες για τη στενή συνεργασία μεταξύ των φορολογικών αρχών των κρατών μελών στον τομέα της άμεσης φορολογίας. Έτσι, διευκολύνονται οι εταιρείες στην εκπλήρωση της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων που υπέχουν βάσει της οδηγίας για τον πυλώνα 2, η οποία εφαρμόζει το προαναφερθέν πλαίσιο του πυλώνα 2.

Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φορολογικής απάτης

Το κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα πληροφοριών για τις πληρωμές παρέχει πλέον στις φορολογικές διοικήσεις των κρατών μελών δεδομένα τα οποία τις βοηθούν να εντοπίζουν ευκολότερα την απάτη στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), ιδίως από δραστηριότητες ηλεκτρονικού εμπορίου. Σύμφωνα με τους νέους κανόνες, οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών οι οποίοι προσφέρουν υπηρεσίες στην ΕΕ πρέπει να παρακολουθούν τους αποδέκτες διασυννοριακών πληρωμών. Επίσης, υποχρεούνται να διαβιβάζουν στις φορολογικές διοικήσεις των κρατών μελών πληροφορίες σχετικά με τις διασυννοριακές πληρωμές.

Επίσης, ενισχύθηκε η καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και των φορολογικών καταχρηστικών πρακτικών μέσω νέας νομοθετικής πράξης που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο. Η οδηγία σχετικά με την ταχύτερη και ασφαλέστερη ελάφρυνση της υπερβάλλουσας παρακράτησης φόρου θεσπίζει κανόνες οι οποίοι θα καταστήσουν τις διαδικασίες παρακράτησης φόρου στην ΕΕ πιο αποτελεσματικές και ασφαλείς για τους επενδυτές, τους χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές και τις εθνικές φορολογικές διοικήσεις. Έτσι, θα επιταχυνθεί η διαδικασία ελάφρυνσης των επενδυτών από τους φόρους που παρακρατήθηκαν καθ' υπέρβαση των οφειλόμενων στις διασυννοριακές πληρωμές μερισμάτων και τόκων. Επίσης, θα μειώσει τον κίνδυνο διπλής φορολόγησης για τους φορολογουμένους και θα διευκολύνει τις διασυννοριακές επενδύσεις, ενισχύοντας έτσι την Ένωση Κεφαλαιαγορών.

Επιπλέον, η ΕΕ ενστερνίζεται την ανάγκη για ψηφιακή μετάβαση με στόχο την καταπολέμηση της απάτης και τη στήριξη των επιχειρήσεων της ΕΕ. Η πρόταση για τον ΦΠΑ στην ψηφιακή εποχή —επί της οποίας επιτεύχθηκε συμφωνία στις 5 Νοεμβρίου— θα μειώσει την ανάγκη για πολλαπλές εγγραφές στα μητρώα ΦΠΑ σε διάφορα κράτη μέλη, με την επέκταση του υφιστάμενου μοντέλου «μονοαπευθυντικής θυρίδας ΦΠΑ». Επίσης, η εν λόγω πρόταση θα συμβάλει στη χρήση νέων ψηφιακών τεχνολογιών, όπως η ηλεκτρονική τιμολόγηση και η ψηφιακή υποβολή στοιχείων, με στόχο την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Οι νέοι κανόνες αποτελούν το πρώτο βήμα στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η ανάπτυξη της οικονομίας πλατφορμών. Ταυτόχρονα, σηματοδοτούν την αρχή της προσπάθειας για εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ διαδικτυακών και παραδοσιακών υπηρεσιών μεταφορών και βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων. Θα ωφελήσουν τα δημόσια οικονομικά των κρατών μελών και θα μειώσουν το διοικητικό κόστος και το κόστος συμμόρφωσης για τους εμπόρους της ΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Προς μια κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί την αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην τριπλή κρίση που αντιμετωπίζει ο πλανήτης: αυτή της κλιματικής αλλαγής, της απώλειας βιοποικιλότητας και της ρύπανσης. Με στόχο την προστασία των ανθρώπων και του πλανήτη, η ΕΕ έχει δεσμευτεί ότι θα είναι κλιματικά ουδέτερη —με μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών και απαλλαγμένη από επιβλαβή ρύπανση— έως το 2050. Αυτό θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της μείωσης των εκπομπών, της επένδυσης σε πράσινες τεχνολογίες και της ενίσχυσης της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ο στόχος αυτός αποτελεί μέρος ενός νέου αναπτυξιακού μοντέλου για την Ευρώπη, το οποίο στηρίζεται σε μια καθαρή και κυκλική οικονομία και προωθεί την οικονομικά

υγιή και κοινωνικά δίκαιη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας. Το 2024 έμφαση δόθηκε στην εφαρμογή του νομικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας προκειμένου να επιτευχθεί ο κλιματικός στόχος της ΕΕ για το 2030 και να προετοιμαστεί το έδαφος για την υλοποίηση του στόχου του 2040 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα. Σε μια ακόμη χρονιά που σημαδεύτηκε από ακραία καιρικά φαινόμενα, καθώς και από τις καταστροφικές επιπτώσεις τους, η σημασία της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή υπογραμμίστηκε με τη δημοσίευση της ευρωπαϊκής εκτίμησης κλιματικών κινδύνων. Την εν λόγω δημοσίευση ακολούθησε η ανακοίνωση ενός ευρωπαϊκού σχεδίου προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Πολίτες που συμμετέχουν στην παρέλαση περνηφάνιας για το κλίμα (Climate Pride) στη Ρώμη της Ιταλίας στις 16 Νοεμβρίου 2024, ζητώντας κλιματική δικαιοσύνη

Αντιμετώπιση ενός κλίματος που αλλάζει

Σε μία ακόμη χρονιά με θερμοκρασίες-ρεκόρ παγκοσμίως, η Ευρώπη συνέχισε να βιώνει τη σκληρή πραγματικότητα της απότομης αλλαγής του κλίματος. Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες της ΕΕ αντιμετώπισαν πολλαπλές ακραίες κλιματικές συνθήκες —από επίμονες ξηρασίες στη νότια Ευρώπη και μεγάλες δασικές πυρκαγιές στην Πορτογαλία και τις χώρες της Μεσογείου μέχρι θανατηφόρες πλημμύρες στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη και στην Ισπανία, οι οποίες κόστισαν τη ζωή σε πάνω από 250 ανθρώπους.

Σημαντική ήταν η αύξηση στον αριθμό των περιπτώσεων που ενεργοποιήθηκε ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ για την αντιμετώπιση ακραίων καιρικών φαινομένων. Οι τάσεις αυτές υπογραμμίζουν τις διαρκώς αυξανόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην ήπειρό μας, οι οποίες καθιστούν την ανάγκη για συντονισμένη αντιμετώπιση των καταστροφών ακόμη πιο επιτακτική. Καθώς οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής γίνονται εντονότερες, τα ευρωπαϊκά έθνη έχουν εντείνει τη συνεργασία τους και έχουν επιδείξει αλληλεγγύη σε περιπτώσεις

κρίσεων. Το 2024 η ΕΕ έλαβε περαιτέρω μέτρα για την ενίσχυση του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της, με στόχο την καλύτερη προετοιμασία, πρόληψη και αντιμετώπιση καταστροφών σε ολόκληρη την ΕΕ, αλλά και πέρα από αυτή. Μεταξύ των μέτρων αυτών ήταν η ενίσχυση του πυροσβεστικού στόλου rescEU και η τοποθέτηση πυροσβεστών σε στρατηγικές θέσεις στην Ευρώπη, με σκοπό τη στήριξη των τοπικών πυροσβεστικών σωμάτων.

Η ετήσια Έκθεση για την κατάσταση του κλίματος στην Ευρώπη τόνισε την ανησυχητική τάση αύξησης της θερμοκρασίας, με την Ευρώπη να υπερθερμαίνεται με ρυθμό διπλάσιο από τον παγκόσμιο μέσο όρο, και υπογράμμισε την ανάγκη να καταστεί η ΕΕ κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τα οποία πλέον έχουν γίνει συχνότερα και σοβαρότερα, οδηγούν στην αύξηση των θανάτων εξαιτίας των υψηλών θερμοκρασιών, σε ακραίους «θαλάσσιους καύσωνες» και σε προβλήματα στη γεωργία, την υδροδότηση και τις υποδομές.

↑ Ξερό έδαφος και σποραδική βλάστηση στη λίμνη Μόντε Κοτούνιο, έναν ταμιευτήρα στη Βασιλικάτα της Ιταλίας, ο οποίος το καλοκαίρι του 2024 περιείχε μόλις 300 000 κυβικά μέτρα νερό και, κατά συνέπεια, είχε ουσιαστικά ξεραθεί. 16 Οκτωβρίου 2024.

↑ Μπιλμπάο, Ισπανία, 11 Αυγούστου 2024, κατά το τέταρτο θερινό κύμα καύσωνα που αντιμετώπισε η χώρα

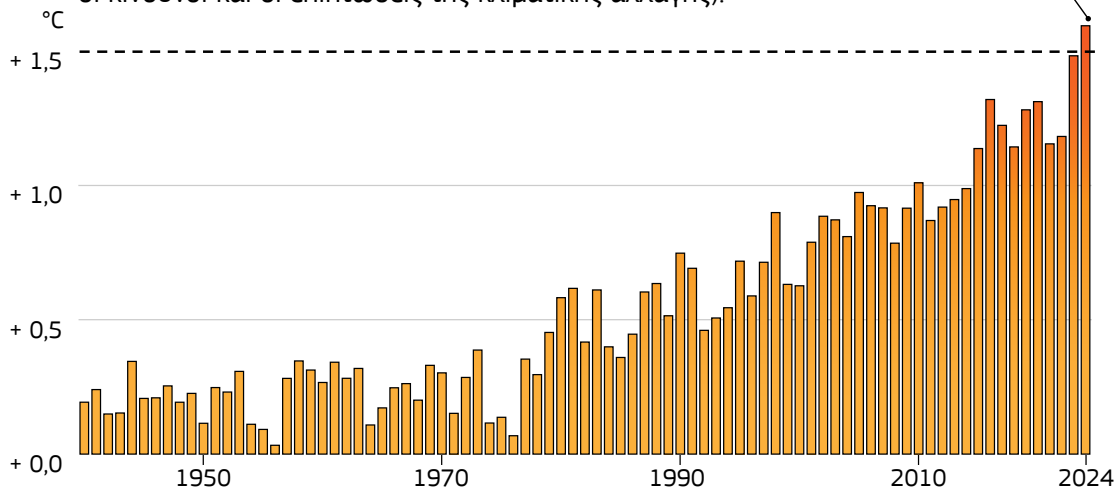
↑ Πυροσβέστες συμμετέχουν στην κατάσβεση δασικής πυρκαγιάς στην περιφέρεια Αβέιρο της Πορτογαλίας, 18 Σεπτεμβρίου 2024.

↑ Ισχυρές βροχοπτώσεις και πλημμύρες έπληξαν τον δήμο Παϊνόρτα στη Βαλένθια, Ισπανία, 2 Νοεμβρίου 2024.

Το 2024 ήταν το **θερμότερο έτος** στα χρονικά.

Ήταν επίσης το πρώτο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο η μέση θερμοκρασία του πλανήτη ξεπέρασε το επίπεδο της προβιομηχανικής εποχής (1850-1900) κατά περισσότερο από 1,5 °C (όριο που τίθεται στη συμφωνία του Παρισιού στην προσπάθεια να μειωθούν σημαντικά οι κίνδυνοι και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής).

Πηγή: Υπηρεσία κλιματικής αλλαγής Copernicus, «Global Climate Highlights 2024», 2024.

Προς μια μεγαλύτερη ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική αλλαγή

Οι καταστροφές και η ερήμωση που προκαλούνται από ακραία καιρικά φαινόμενα καταδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη καλύτερης προετοιμασίας όσον αφορά την πρόβλεψη και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Μαζί με τα μέτρα που λαμβάνει η ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής, πρέπει να αναπτύξει ανθεκτικότητα απέναντι σε εκείνες τις

επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής που είναι αναπόφευκτες. Μετά την πρώτη Ευρωπαϊκή εκτίμηση κλιματικών κινδύνων, η οποία δημοσιεύτηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε βασικές πρωτοβουλίες για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων και την οικοδόμηση μιας ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή Ευρώπης, με στόχο την προστασία των ανθρώπων και της ευημερίας μας.

Το πλαίσιο πολιτικής για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

- Μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων και το ποιοι κίνδυνοι πρέπει να αντιμετωπίζονται σε επίπεδο ΕΕ και ποιοι σε επίπεδο κρατών μελών.
- Διαδικασίες σε επίπεδο ΕΕ για την καλύτερη ενσωμάτωση του κλιματικού κινδύνου στον σχεδιασμό και τη χάραξη πολιτικών.
- Τα κράτη μέλη πρέπει να αναπτύξουν επαρκείς ικανότητες για την αντιμετώπιση των κινδύνων.

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον χωροταξικό σχεδιασμό και κατά τη λήψη μέτρων για την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας.
- Ισχυρότεροι ενωσιακοί μηχανισμοί αλληλεγγύης, έτσι ώστε να δίνονται περισσότερα κίνητρα για πρόληψη των κινδύνων.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- Βελτιωμένη πρόσβαση σε δεδομένα, μοντέλα και σενάρια που είναι απαραίτητα για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων, από τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης έως τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.
- Συνεχής στήριξη για την ανάπτυξη ικανοτήτων και την παροχή κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και καλύτερη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Η εξασφάλιση της ανθεκτικότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή βρίσκεται στο επίκεντρο όλων των αποφάσεων της ΕΕ που αφορούν τις δαπάνες.
- Οι δημόσιοι και οι ιδιωτικοί χρηματοπιστωτικοί φορείς θα πρέπει να βελτιώσουν την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική αλλαγή κατά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων.

Το πλαίσιο αυτό αποτελεί συνέχεια της στρατηγικής της ΕΕ από το 2021 για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η οποία βρίσκεται ήδη σε πορεία υλοποίησης. Τα κράτη μέλη συμπεριλαμβάνουν την ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική αλλαγή στα προσχέδια των εθνικών τους σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα και έχουν λάβει από την Επιτροπή συστάσεις σχετικά με τη βελτίωση των μέτρων προσαρμογής τους βάσει του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα. Η ειδική αποστολή της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή έχει ως στόχο να προσφέρει καθοδήγηση σε τουλάχιστον 150 περιφέρειες και κοινότητες, έτσι ώστε να κατανοήσουν τους κλιματικούς κινδύνους, να καταρτίσουν σχέδια προετοιμασίας και να εφαρμόσουν καινοτόμες λύσεις έως το 2030.

Στην ειδική έκθεση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην ΕΕ, η οποία δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει κίνδυνος η πολιτική προσαρμογής της ΕΕ να μη συμβαδίσει με τους ρυθμούς της κλιματικής αλλαγής. Στην έκθεση διατυπώνονται ορισμένες συστάσεις όσον αφορά, για παράδειγμα, τη βελτίωση του τρόπου υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη σχετικά με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την καλύτερη αξιοποίηση των ενωσιακών εργαλείων που σχετίζονται με την εν λόγω προσαρμογή και την εξασφάλιση της μελλοντικής βιωσιμότητας της ενωσιακής χρηματοδότησης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η Επιτροπή αποδέχθηκε πλήρως ή εν μέρει τις συστάσεις αυτές. Μία από τις προτεραιότητες της νέας Επιτροπής θα είναι να προτείνει ένα ευρωπαϊκό σχέδιο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, με στόχο να βοηθήσει τα κράτη μέλη και την ΕΕ να ενισχύσουν σημαντικά την ανθεκτικότητά τους απέναντι στην κλιματική αλλαγή.

Η 15η Ιουλίου τιμήθηκε —για δεύτερη φορά— ως η ετήσια Ημέρα της ΕΕ για τα θύματα της παγκόσμιας κλιματικής κρίσης, με στόχο την προώθηση δράσεων για μετριασμό των επιπτώσεων των μελλοντικών καταστροφών. Πολλά κράτη μέλη ακόμη ανακάμπτουν από καταστροφικά καιρικά φαινόμενα. Τον Αύγουστο η Επιτροπή πρότεινε τη διάθεση ποσού άνω του 1 δισ. ευρώ από το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ για την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Αυστρία και τη Σλοβενία, με στόχο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των πλημμυρών του 2023. Μετά τις καταστροφικές πλημμύρες και πυρκαγιές οι οποίες έπληξαν την κεντρική, την ανατολική και τη νότια Ευρώπη το φθινόπωρο του 2024, η Επιτροπή πρότεινε να διευκολυνθεί η χρήση των ταμείων συνοχής, έτσι ώστε να βοηθηθούν τα κράτη μέλη που επλήγησαν από καταστροφές που σχετίζονται με το κλίμα. Τον Νοέμβριο εγκρίθηκε δέσμη ενισχύσεων ύψους 116 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ για τη στήριξη της Γερμανίας και της Ιταλίας μετά τις τεράστιες φυσικές καταστροφές που σημειώθηκαν στις εν λόγω χώρες την άνοιξη.

Κλιματική αλλαγή και υγεία

Σχεδόν 500 ερευνητές, υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων και χρηματοδοτικοί οργανισμοί από ολόκληρο τον κόσμο συμμετείχαν τον Φεβρουάριο σε μια διάσκεψη υψηλού επιπέδου στις Βρυξέλλες, στο Βέλγιο, με στόχο να εξετάσουν τις ερευνητικές ανάγκες στον τομέα της κλιματικής αλλαγής και της υγείας. Οι συμμετέχοντες συζήτησαν τις σημαντικότερες προκλήσεις και προτεραιότητες στον εν λόγω τομέα, και ξεκίνησαν τις προετοιμασίες για ένα φιλόδοξο, μακρόπνοο και συμπεριληπτικό ευρωπαϊκό θεματολόγιο έρευνας και καινοτομίας με παγκόσμια εστίαση.

↑ Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης κατά την εναρκτήρια συνεδρίαση υψηλού επιπέδου της διάσκεψης της ΕΕ για το κλίμα και την υγεία στις Βρυξέλλες, Βέλγιο, 19 Φεβρουαρίου 2024

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έχουν οδηγήσει στην αύξηση στην Ευρώπη του αριθμού των κουνουπιών, τα οποία μπορούν να μεταδώσουν σοβαρές ασθένειες. Με στόχο την αντιμετώπιση του φαινομένου, η ΕΕ ενέκρινε το πρώτο εμβόλιο κατά του ιού Chikungunya. Μια έκθεση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων επιβεβαίωσε την παρουσία του κουνουπιού *Aedes albopictus*, το οποίο μεταδίδει τον ιό Chikungunya, σε 13 ευρωπαϊκές χώρες. Το κουνούπι *Aedes aegypti*, το οποίο πρόσφατα εγκαταστάθηκε στην Κύπρο, μπορεί επίσης να συμβάλει στην εξάπλωση του ιού Chikungunya, καθώς και του ιού Zika, του δάγκειου πυρετού και του κίτρινου πυρετού. Η άδεια εγκρίθηκε ομόφωνα

από τα κράτη μέλη μετά από αυστηρή αξιολόγηση από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων. Με στόχο τον περαιτέρω περιορισμό του κινδύνου εξάπλωσης νόσων που μεταδίδονται από κουνούπια στην Ευρώπη, η Επιτροπή ανακοίνωσε χρηματοδότηση ύψους 500 000 ευρώ από το πρόγραμμα EU4Health για ένα πιλοτικό έργο που θα συμβάλει στην εξάλειψη του κουνουπιού *Aedes aegypti* από την Κύπρο.

Επισκεφθείτε το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για το Κλίμα και την Υγεία, για να μάθετε πώς η Ευρώπη αναπτύσσει την ανθεκτικότητά της απέναντι στους κλιματικούς κινδύνους για την υγεία.

Προς ένα μέλλον με μηδενικές καθαρές εκπομπές

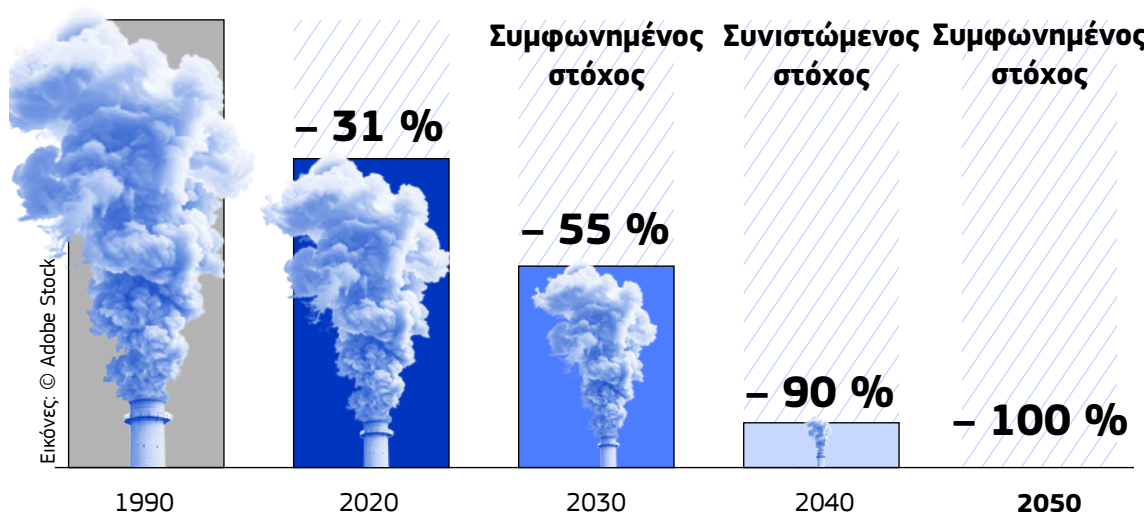
Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία προωθεί την υλοποίηση των αλλαγών που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Έχουν ήδη θεσπιστεί οι νομοθετικές πράξεις με τις οποίες η ΕΕ θα επιτύχει —ή ακόμη και θα υπερβεί— τον μεσοπρόθεσμο στόχο της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030.

Με την υιοθέτηση του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα και της νομοθεσίας για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία η ΕΕ έχει θέσει πλέον νομικά δεσμευτικούς στόχους για το κλίμα, οι οποίοι καλύπτουν όλους τους βασικούς τομείς της οικονομίας. Έτσι, η ΕΕ εισέρχεται σε τροχιά επίτευξης των στόχων της για το 2030 με δίκαιο, ανταγωνιστικό και οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Προκειμένου να εξασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις ευρωπαϊκές εταιρείες, ένας νέος μηχανισμός διασφαλίζει ότι θα καταβάλλεται ισοδύναμη τιμή ανθρακούχων εκπομπών για

τα εισαγόμενα εμπορεύματα σε στοχευμένους τομείς. Επιπλέον, στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο, θα παρασχεθεί στήριξη στους εργαζομένους για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, καθώς και κοινωνική στήριξη στους ευάλωτους πολίτες και τις ευάλωτες επιχειρήσεις.

Η παρουσίαση από την Επιτροπή της αξιολόγησής της σχετικά με τον κλιματικό στόχο της ΕΕ για το 2040 αποτελεί το επόμενο βήμα προς την κατεύθυνση της κλιματικής ουδετερότητας. Στην εν λόγω αξιολόγηση συνιστάται μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 90 % μέχρι το 2040 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, η οποία συνάδει με τις πρόσφατες επιστημονικές γνωμοδοτήσεις και τις δεσμεύσεις της ΕΕ στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού. Η αξιολόγηση θα αξιοποιηθεί από τη νέα Επιτροπή κατά την υποβολή της νομοθετικής της πρότασης για τον στόχο του 2040 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα.

Στόχοι όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Εκτός από τη μεγάλη και σταθερή μείωση των εκπομπών, θα χρειαστούν και μέτρα για την απομάκρυνση του διοξειδίου του άνθρακα από την ατμόσφαιρα προκειμένου να επιτευχθεί η συνιστώμενη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 90 %. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ θα χρειαστεί τεχνολογίες που θα δεσμεύουν ή θα απομακρύνουν απευθείας το διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα και, στη συνέχεια, θα το αποθηκεύουν ή θα το αξιοποιούν. Η στρατηγική για τη βιομηχανική διαχείριση του άνθρακα, η οποία παρουσιάστηκε τον Μάρτιο, προσδιορίζει μια σειρά πρωτοβουλιών που θα αναληφθούν σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Στόχος των πρωτοβουλιών είναι η ανάπτυξη των εν λόγω τεχνολογιών, καθώς και των απαιτούμενων υποδομών που θα συμβάλουν στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς διοξειδίου του άνθρακα στην Ευρώπη τις επόμενες δεκαετίες. Τον Νοέμβριο εκδόθηκε κανονισμός για τη δημιουργία του πρώτου —εθελοντικού και σε επίπεδο ΕΕ— πλαισίου για την πιστοποίηση της απορρόφησης άνθρακα, της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας και της αποθήκευσης άνθρακα σε προϊόντα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτό θα διευκολύνει τις επενδύσεις τόσο σε καινοτόμες τεχνολογίες απορρόφησης άνθρακα όσο και σε βιώσιμες λύσεις ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας.

Στήριξη της βιομηχανίας στην ΕΕ με στόχο την επίτευξη μηδενικών καθαρών εκπομπών

Ο κανονισμός για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Ιούνιο, θεσπίζει ένα κανονιστικό πλαίσιο για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των βιομηχανιών και των τεχνολογιών οι οποίες θα βοηθήσουν την ΕΕ να επιτύχει τους κλιματικούς της στόχους. Θέτει την ΕΕ στη σωστή πορεία όσον αφορά την ανάπτυξη καθαρών τεχνολογιών ζωτικής σημασίας. Η δημιουργία ενός ενοποιημένου και προβλέψιμου επιχειρηματικού περιβάλλοντος για τον τομέα παραγωγής καθαρών τεχνολογιών θα αυξήσει την ασφάλεια όσον αφορά τον προγραμματισμό και τις επενδύσεις και θα στηρίξει τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού (βλέπε επίσης κεφάλαιο 2).

← **BINTEO** Βιομηχανική διαχείριση του άνθρακα: κλειδί για την αναπαραγωγή

Η παγκόσμια αγορά τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών αναμένεται να τριπλασιαστεί έως το 2030, με την ετήσια αξία της να φτάνει τα **600 δισ. ευρώ** περίπου.

Καίριες τεχνολογίες μηδενικών καθαρών εκπομπών

- > **ΗΛΙΑΚΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΚΑΙ ΗΛΙΑΚΑ ΘΕΡΜΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ**
- > **ΗΛΕΚΤΡΟΛΥΤΙΚΕΣ ΚΥΨΕΛΕΣ ΚΑΙ ΚΥΨΕΛΕΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ**
- > **ΧΕΡΣΑΙΑ ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**
- > **ΒΙΩΣΙΜΟ ΒΙΟΑΕΡΙΟ /ΒΙΟΜΕΘΑΝΙΟ**
- > **ΜΠΑΤΑΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ**
- > **ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ**
- > **ΑΝΤΛΙΕΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ**
- > **ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ**

Το φθινόπωρο η ΕΕ άρχισε να δέχεται αιτήσεις για έργα ανάπτυξης καθαρών τεχνολογιών, τα οποία θα χαρακτηριστούν ως «στρατηγικά έργα μηδενικών καθαρών εκπομπών» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα έργα που θα εγκριθούν θα ενισχύσουν τον τομέα καθαρών τεχνολογιών της ΕΕ, προωθώντας την ανταγωνιστικότητα και τη δράση για το κλίμα. Παράλληλα, τα εν λόγω έργα θα τύχουν ταχύτερης αδειοδότησης, κατά προτεραιότητα διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο και καθοδήγησης σχετικά με τη χρηματοδότηση.

Η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Ηλιακής Ενέργειας, η οποία εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο, θα διαδραματίσει καίριο ρόλο στον εφοδιασμό των εργαζομένων με τις δεξιότητες που χρειάζονται για τον τομέα της ηλιακής ενέργειας, ο οποίος είναι απαραίτητος για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Αυτή είναι η πρώτη από μια σειρά ακαδημιών της ΕΕ που ιδρύονται με τον κανονισμό για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών.

Πρόδος στη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας

Ως απάντηση στις διαταραχές της παγκόσμιας αγοράς ενέργειας και στις επιπλοκές που προκάλεσε η απρόκλητη και αδικαιολόγητη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία το 2022, η ΕΕ είχε αναπτύξει το σχέδιο REPowerEU για επιτάχυνση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας και ταχεία μείωση της εξάρτησής της από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα. Κατά την τελευταία διετία, το REPowerEU βοήθησε την ΕΕ να εξοικονομήσει ενέργεια, να διαφοροποιήσει τις πηγές εφοδιασμού της, να παραγάγει καθαρή ενέργεια και να συνδυάσει επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις με έξυπνο τρόπο.

Η εξοικονόμηση ενέργειας και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης έχουν συμβάλει στη μείωση της κατανάλωσης. Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί και όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024 το 50 % της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ προήλθε από ανανεώσιμες πηγές. Βασικός προμηθευτής φυσικού αερίου για την ΕΕ είναι πλέον η Νορβηγία αντί της Ρωσίας. Επίσης, σημειώθηκε σημαντική στροφή προς τις εισαγωγές υδροποιημένου φυσικού αερίου, με τις Ηνωμένες Πολιτείες να αποτελούν πλέον τον κυριότερο προμηθευτή της ΕΕ. Επιπλέον, καθοριστικής σημασίας είναι το γεγονός ότι η ΕΕ κατάφερε να αντιμετωπίσει με επιτυχία κρίσιμους κινδύνους για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της, να ανακτήσει τον έλεγχο της αγοράς και των τιμών ενέργειας και να επιταχύνει τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα.

Το 2024 η παραγωγή αιολικής ενέργειας ξεπέρασε για πρώτη φορά την παραγωγή από φυσικό αέριο και αποτέλεσε τη δεύτερη μεγαλύτερη πηγή ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ, μετά την πυρηνική ενέργεια.

Το μερίδιο του ρωσικού αερίου (αέριο αγωγών και υγροποιημένο φυσικό αέριο) επί των συνολικών εισαγωγών της ΕΕ μειώθηκε από **45 %** το 2021 σε μόλις **19 %** το 2024.

Επίσης, στην ΕΕ επιτεύχθηκε μείωση στη ζήτηση φυσικού αερίου κατά **18 %** από τον Αύγουστο του 2022 μέχρι τον Νοέμβριο του 2024. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση περίπου **165 δισεκατομμυρίων** κυβικών μέτρων φυσικού αερίου.

Τα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών έχουν αποδώσει καρπούς, με τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου να είναι πλέον πολύ χαμηλότερες και πιο σταθερές απ' ό,τι κατά την κορύφωση της ενεργειακής κρίσης.

Στο μεταξύ, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ μειώθηκαν κατά **37 %** σε σύγκριση με το 1990, ενώ η οικονομία της αναπτύχθηκε κατά **68 %** την ίδια περίοδο.

Μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Οι αγορές ενέργειας έχουν επιστρέψει σε πιο σταθερές συνθήκες, με τιμές χαμηλότερες από αυτές του 2022 και του 2023. Με τη θέσπιση νέας νομοθεσίας, όπως ο νέος κανονισμός και η οδηγία για τη μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, αναμένεται να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη ανεξαρτησία των τιμών λιανικής από τις βραχυπρόθεσμες τιμές της αγοράς. Σε περίπτωση κρίσης στις τιμές φυσικού αερίου στο μέλλον, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν μέτρα για την προστασία των καταναλωτών και τη διασφάλιση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή ενέργεια και βασικές κοινωνικές υπηρεσίες. Επίσης, η μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας προσφέρει στους καταναλωτές περισσότερες επιλογές και καλύτερη πληροφόρηση κατά την υπογραφή σύμβασης παροχής ενέργειας. Επιπρόσθετα, οι ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις αγορές ενέργειας θα κινητοποιήσουν επενδύσεις σε καθαρές μορφές ενέργειας και θα διευκολύνουν τη μείωση και τη σταθεροποίηση των τιμών, στοιχεία καίριας σημασίας για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ενωσιακής βιομηχανίας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ:

- Θα τονώσει τις επενδύσεις στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Θα προστατεύσει και θα ενδυναμώσει τους καταναλωτές της ΕΕ
- Θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της.

Η τότε Ευρωπαϊκή Επίτροπος Ενέργειας κ. Κάντρι Σίμσον παρουσιάζει σε συνέντευξη τύπου την «Έκθεση του 2024 για την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης», Βρυξέλλες, Βέλγιο, 11 Σεπτεμβρίου 2024. Η έκθεση κάνει απολογισμό της προόδου της ΕΕ όσον αφορά την παροχή ασφαλούς, ανταγωνιστικής και οικονομικά προσιτής ενέργειας για όλους.

Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων

Ο κτιριακός τομέας είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ που σχετίζονται με την ενέργεια και το κλίμα. Η αναθεωρημένη οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, η οποία άρχισε να ισχύει τον Μάιο, θα συμβάλει στην αύξηση του ρυθμού ανακαινίσεων στην ΕΕ, ιδίως για τα κτίρια με τις χειρότερες επιδόσεις. Η νέα νομοθεσία καθορίζει ένα πλαίσιο προκειμένου τα κράτη μέλη να μειώσουν τις εκπομπές και την κατανάλωση ενέργειας στα κτίρια —από τις κατοικίες έως τους επαγγελματικούς χώρους και τα δημόσια κτίρια. Αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση της υγείας και της ποιότητας ζωής των πολιτών και στη μείωση των λογαριασμών.

Η ενέργεια που χρησιμοποιείται σε κτίρια αποτελεί περίπου το 40 % της ενέργειας που καταναλώνεται στην ΕΕ.

Πάνω από το ένα τρίτο των ενωσιακών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που σχετίζονται με την ενέργεια προέρχεται από τη ενέργεια που χρησιμοποιείται σε κτίρια.

Η θέρμανση, η ψύξη και το ζεστό νερό αντιπροσωπεύουν περίπου το 80 % της ενέργειας που χρησιμοποιείται στις κατοικίες της ΕΕ.

Ενίσχυση της ευρωπαϊκής αγοράς υδρογόνου

Η απανθρακοποίηση του τομέα του αερίου και η δημιουργία αγοράς υδρογόνου θα συμβάλουν καθοριστικά στην επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η αγορά υδρογόνου θα ενισχυθεί με τους νέους κανόνες για το υδρογόνο και το αέριο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, τους οποίους θέσπισε η ΕΕ τον Μάιο, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαχειριστών Δικτύου Υδρογόνου και έναν πilotικό μηχανισμό που θα βοηθήσει στη σύνδεση των αγοραστών και των προμηθευτών. Τα νέα κίνητρα για το ανανεώσιμο υδρογόνο, όπως η πρώτη δημοπρασία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Υδρογόνου και η έγκριση τεσσάρων σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος για το υδρογόνο, αναμένεται να φέρουν περισσότερες επενδύσεις. Έως το 2030 η ΕΕ έχει δεσμευτεί να δημιουργήσει τουλάχιστον 50 κοιλάδες υδρογόνου, όπου το καθαρό υδρογόνο θα παράγεται τοπικά και θα χρησιμοποιείται στα νοικοκυριά, τις μεταφορές και τη βιομηχανία.

BINTEO Ευρωπαϊκή Τράπεζα Υδρογόνου: στήριξη της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας παραγωγής ανανεώσιμου υδρογόνου

Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως οι κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της ενέργειας και του περιβάλλοντος, βοηθούν τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Οι κατευθυντήριες γραμμές στηρίζουν την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να παρέχουν δημόσια χρηματοδότηση σε εταιρείες που πραγματοποιούν τις αναγκαίες επενδύσεις με το χαμηλότερο δυνατό κόστος για τους φορολογούμενους και χωρίς να στρεβλώνουν αδικαιολόγητα τον ανταγωνισμό.

Πρωώθηση του σχεδίου δράσης για μηδενική ρύπανση

Η ρύπανση ενέχει πολλαπλούς κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων, των ζώων και των οικοσυστημάτων. Με σκοπό την επίτευξη προόδου ως προς την υλοποίηση του στόχου της

μηδενικής ρύπανσης, η ΕΕ λαμβάνει μέτρα για την καλύτερη παρακολούθηση, αναφορά, πρόληψη και αντιμετώπιση της ρύπανσης του αέρα, των υδάτων και του εδάφους, καθώς και της χημικής ρύπανσης.

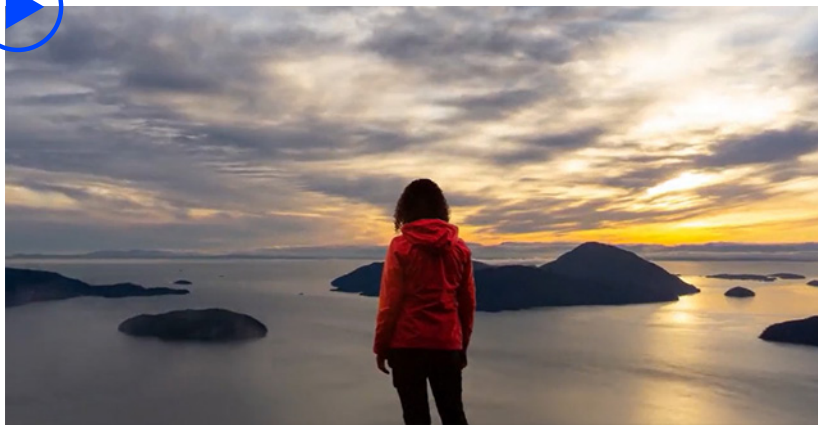
ΥΔΑΤΑ

Το 2024 εγκρίθηκαν διάφορα νέα μέτρα για τη διασφάλιση της ποιότητας του πόσιμου νερού για όλους στην ΕΕ. Τα νέα πρότυπα και οι διαδικασίες για τα υλικά και τα προϊόντα που έρχονται σε επαφή με το πόσιμο νερό αποσκοπούν στην πρόληψη της ανάπτυξης μικροβίων και στη μείωση του κινδύνου έκπλυσης επιβλαβών ουσιών από υλικά στο πόσιμο νερό. Επίσης, εγκρίθηκε μια νέα μέθοδος για τη μέτρηση των μικροπλαστικών και θεσπίστηκαν τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για την παρακολούθηση των χημικών ουσιών μακράς διάρκειας.

Τα αστικά λύματα αποτελούν μία από τις κύριες πηγές ρύπανσης των υδάτων, εάν δεν συλλέγονται και δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ. Έτσι, επιτεύχθηκε συμφωνία η οποία περιλαμβάνει νέους κανόνες για την περαιτέρω μείωση της ρύπανσης από αστικές πηγές και την αντιμετώπιση των αναδυόμενων ρύπων, συμπεριλαμβανομένων των μικροπλαστικών και των μικρορύπων. Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», θεσπίστηκε η διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού. Αυτό σημαίνει ότι οι ρυπαίνοντες πρέπει να καλύπτουν το κόστος της επεξεργασίας για την απομάκρυνση των μικρορύπων. Ακόμη, εκδόθηκαν νέες κατευθυντήριες γραμμές για τις αρχές των κρατών μελών, έτσι ώστε η επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων για τη γεωργία να είναι ασφαλής.

Η ετήσια έκθεση της ΕΕ σχετικά με την κατάσταση των παραλιών και των περιοχών κολύμβησης κατέδειξε ότι τα ύδατα κολύμβησης της Ευρώπης παραμένουν ασφαλή, με ποσοστό άνω του 85 % να πληροί τα πρότυπα «εξαιρετικής ποιότητας».

Η ΕΕ υιοθέτησε τέσσερα νέα νομοθετήματα που θα της παράσχουν νέα εργαλεία για τη στήριξη της καθαρής και σύγχρονης ναυτιλίας. Επίσης, οι κανόνες έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην πρόληψη των παράνομων απορρίψεων και στη διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

↑
[BİNTEO](#) #WaterWiseEU: Βλέπουμε το νερό στην Ευρώπη με άλλο μάτι.

ΑΕΡΑΣ

Τον Δεκέμβριο άρχισε να ισχύει νέα οδηγία για την ενίσχυση των προτύπων της ΕΕ για την ποιότητα του αέρα, τα οποία πρέπει να θεσπιστούν έως το 2030, με σκοπό την καλύτερη προστασία της υγείας των ανθρώπων και του περιβάλλοντος. Οι αναθεωρημένοι κανόνες μειώνουν την ετήσια

οριακή τιμή για τον κύριο ρύπο —τα λεπτά αιωρούμενα σωματίδια— κατά περισσότερο από το ήμισυ. Τα άτομα που υποφέρουν από προβλήματα υγείας λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης θα έχουν επίσης το δικαίωμα αποζημίωσης σε περίπτωση παραβίασης των κανόνων της ΕΕ για την ποιότητα του αέρα.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Μεγάλο μέρος της ρύπανσης στην ΕΕ προέρχεται από τη βιομηχανική παραγωγή, συμπεριλαμβανομένων των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων, της απόρριψης λυμάτων και της παραγωγής αποβλήτων. Καλύπτοντας πρόσθετες πηγές εκπομπών και εξορθολογίζοντας τις διατάξεις για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας για τις σχετικές βιομηχανικές εγκαταστάσεις και γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οι νέοι κανόνες θα μειώσουν περαιτέρω τις εκπομπές βασικών ατμοσφαιρικών ρύπων, καθώς και

ρύπων των υδάτων και του εδάφους. Οι εν λόγω κανόνες θεσπίζουν υποχρεώσεις και μέτρα που θα βελτιώσουν τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τις εκπομπές και τη χρήση πόρων από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές εγκαταστάσεις της ΕΕ. Αποστολή του Κέντρου Καινοτομίας για τον Βιομηχανικό Μετασχηματισμό και τις Εκπομπές, το οποίο εγκαινιάστηκε τον Ιούλιο, είναι η επιτάχυνση της ανάπτυξης και της υιοθέτησης καινοτόμων λύσεων για τον έλεγχο της ρύπανσης.

ΕΔΑΦΟΣ

Στο πλαίσιο των προσπάθειών της για δημιουργία πιο υγιών εδαφών στην Ευρώπη, η ΕΕ σκοπεύει να δημιουργήσει 100 ζωντανά εργαστήρια και φάρους (τοποθεσίες παρουσίασης υποδειγματικών λύσεων) έως το 2030. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της ΕΕ «αποστολή για το έδαφος», επιλέχθηκαν και δρομολογήθηκαν τα πρώτα 25 ζωντανά εργαστήρια, όπου πολλοί εταίροι συνεργάζονται για να συνδημιουργήσουν και

να δοκιμάσουν λύσεις και επιχειρηματικά μοντέλα σε πραγματικές συνθήκες. Επιπλέον, 10 έργα της αποστολής για το έδαφος αναπτύσσουν ειδικότερα στρατηγικές, μοντέλα και λύσεις αποκατάστασης για την παρακολούθηση και την αντιμετώπιση της ρύπανσης και της απορρύπανσης της γης και των υδάτων σε αστικές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές.

Soil is home to over half of all living creatures

BINTEO Βιοποικιλότητα του εδάφους

ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Η ΕΕ έχει θεσπίσει κατευθυντήριες αρχές, έτσι ώστε να καθοριστούν οι «βασικές χρήσεις» των πλέον επιβλαβών χημικών ουσιών για την κοινωνία. Στόχος είναι η ταχύτερη σταδιακή κατάργηση της χρήσης των πλέον επιβλαβών ουσιών στις περιπτώσεις που δεν είναι ουσιώδους σημασίας, ενώ παράλληλα παρέχεται περισσότερος χρόνος για τη σταδιακή κατάργηση της εν λόγω χρήσης σε περιπτώσεις που είναι ουσιώδους σημασίας για την κοινωνία και για τις οποίες δεν υπάρχουν ακόμη εναλλακτικές λύσεις.

Το 2024 άρχισαν να εφαρμόζονται σε ολόκληρη την ΕΕ νέοι κανόνες που θα απαγορεύσουν τη σκόπιμη χρήση υδραργύρου σε κάποιες εναπομένουσες περιπτώσεις. Οι νέοι κανόνες απαγορεύουν τη χρήση και την εξαγωγή οδοντιατρικών αμαλγαμάτων από την 1η Ιανουαρίου 2025. Στα κράτη μέλη που χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να προσαρμόσουν τα εθνικά τους συστήματα υγειονομικής περίθαλψης μπορεί να χορηγηθεί περιορισμένη και προσωρινή παρέκκλιση για τη χρήση, την παρασκευή και

την εισαγωγή οδοντιατρικών αμαλγαμάτων (έως τις 30 Ιουνίου 2026). Σκοπός είναι τα υλικά σφραγίσματος δοντιών να είναι απαλλαγμένα από υδράργυρο, εκτός από τις περιπτώσεις ειδικών ιατρικών αναγκών και όταν κρίνεται απολύτως αναγκαίο από τον γιατρό.

Επίσης, η ΕΕ έχει θεσπίσει νέα μέτρα για τον περιορισμό ορισμένων επιβλαβών χημικών ουσιών μακράς διάρκειας σε κάποια προϊόντα —όπως τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, τα καλλυντικά και οι συσκευασίες— με σκοπό την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος.

Η αναθεωρημένη νομοθεσία για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των χημικών προϊόντων άρχισε να ισχύει τον Δεκέμβριο. Με αυτούς τους νέους κανόνες, η ΕΕ αποσκοπεί στην προστασία των εργαζομένων, των καταναλωτών και του περιβάλλοντος από επικίνδυνες χημικές ουσίες μέσω της καλύτερης ενημέρωσης για τους κινδύνους που υπάρχουν σε όλο το μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού.

Προς μια κυκλική οικονομία

Το 2024 η ΕΕ συνέχισε να σημειώνει πρόοδο όσον αφορά τη δημιουργία μιας κυκλικής οικονομίας, με στόχο τη μείωση της πίεσης που ασκείται στους φυσικούς πόρους, τον περιορισμό των αποβλήτων και τη δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης και θέσεων

εργασίας. Η νομοθεσία που θεσπίστηκε πρόσφατα θα συμβάλει στην αύξηση της παραγωγικότητας των πόρων και στην τόνωση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας της οικονομίας της ΕΕ.

Το **78 %**

των πολιτών στην ΕΕ πιστεύει ότι το περιβάλλον έχει άμεσο αντίκτυπο στην καθημερινή του ζωή και υγεία. Το ποσοστό των πολιτών που θεωρεί ότι ο αποτελεσματικότερος τρόπος αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων είναι

η προώθηση της κυκλικής οικονομίας μέσω της μείωσης των αποβλήτων και της επαναχρησιμοποίησης ή ανακύκλωσης των προϊόντων:

17 %

η διασφάλιση της τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας:

14 %

η αποκατάσταση της φύσης:

15 %

η διασφάλιση ότι τα προϊόντα που πωλούνται στην αγορά της ΕΕ δεν είναι επιβλαβή για το περιβάλλον:

14 %

Καθιστώντας τη χρήση βιώσιμων προϊόντων κανόνα

Τα προϊόντα, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο τα χρησιμοποιούμε, μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιβάλλον. Χάρη στους νέους κανόνες της ΕΕ, όμως, τα βιώσιμα προϊόντα θα γίνουν σταδιακά ο κανόνας. Αυτό είναι το αποτέλεσμα των νέων κανόνων, οι οποίοι άρχισαν να ισχύουν και οι οποίοι θα διασφαλίσουν ότι τα οικιακά και βιομηχανικά προϊόντα καθημερινής χρήσης θα έχουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, θα χρησιμοποιούν πιο αποτελεσματικά την ενέργεια και τους πόρους, θα επισκευάζονται και θα ανακυκλώνονται ευκολότερα και θα έχουν περισσότερο ανακυκλωμένο περιεχόμενο. Επίσης, οι αγοραστές θα είναι σε θέση να κάνουν πιο βιώσιμες επιλογές, χάρη στα ψηφιακά διαβατήρια προϊόντων —δηλαδή, τις ετικέτες με δυνατότητα σάρωσης σε προϊόντα— τα οποία παρέχουν εύκολη πρόσβαση σε πληροφορίες βιωσιμότητας. Η καταστροφή των αδιάθετων ρούχων και υποδημάτων θα απαγορευτεί βάσει των νέων κανόνων.

BINTEO Ανακαλύψτε τον νέο κανονισμό για τον οικολογικό σχεδιασμό για βιώσιμα προϊόντα.

Τον Μάρτιο άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες της ΕΕ για την ενδυνάμωση των καταναλωτών όσον αφορά την πράσινη μετάβαση. Αυτό σημαίνει ότι, πριν από την αγορά ενός προϊόντος, οι καταναλωτές θα έχουν καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με την ανθεκτικότητα και τη δυνατότητα επισκευής του, καθώς και για τα δικαιώματά τους όσον αφορά τη νόμιμη εγγύηση. Οι εταιρείες δεν θα μπορούν πλέον να δηλώνουν ότι τα προϊόντα είναι «πράσινα» εάν δεν είναι σε θέση να επιδείξουν αναγνωρισμένες εξαιρετικές περιβαλλοντικές επιδόσεις. Επιπλέον, θα απαγορεύονται αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, όπως αυτές που συνδέονται με την πρόωπη ακρήστευση ή με την υποβολή ψευδών ισχυρισμών σχετικά με τη βιωσιμότητα ενός προϊόντος. Οι νέοι κανόνες θα αρχίσουν να εφαρμόζονται τον Σεπτέμβριο του 2026.

Η προώθηση της επισκευής προϊόντων συμβάλλει στη βιώσιμη κατανάλωση. Τον Ιούλιο άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες που θέσπισαν μέτρα με στόχο την αύξηση του αριθμού των προϊόντων που επισκευάζονται εντός και εκτός της νόμιμης εγγύησης. Οι κατασκευαστές προϊόντων που υπόκεινται σε απαιτήσεις δυνατότητας επισκευής βάσει του δικαίου της ΕΕ (π.χ. ψυγεία και έξυπνα τηλέφωνα) θα πρέπει να επισκευάζουν τα προϊόντα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και σε εύλογη τιμή. Στο πλαίσιο της νόμιμης εγγύησης, οι πωλητές θα υποχρεούνται να προσφέρουν τη δυνατότητα επισκευής, εκτός εάν αυτή είναι ακριβότερη από την αντικατάσταση. Πέραν της νόμιμης εγγύησης, οι καταναλωτές θα έχουν στη διάθεσή τους μια νέα δέσμη δικαιωμάτων και εργαλείων, έτσι ώστε η επισκευή να αποτελεί εύκολη και προσβάσιμη επιλογή. Επίσης, οι καταναλωτές θα έχουν δικαίωμα σε ένα επιπλέον έτος νόμιμης εγγύησης εάν επιλέξουν να επισκευάσουν το προϊόν τους αντί να το αντικαταστήσουν. Οι νέοι κανόνες θα αρχίσουν να ισχύουν από τον Ιούλιο του 2026.

Εκτός από πηγή εξοικονόμησης ενέργειας και χρημάτων, η ανακύκλωση μπορεί επίσης να αποτελέσει καλή πηγή κρίσιμων πρώτων υλών. Η αξιόπιστη και απρόσκοπτη πρόσβαση σε ορισμένες πρώτες ύλες αποτελεί αιτία αυξανόμενης ανησυχίας. Σύμφωνα με το σημείο αναφοράς που ορίζεται στον κανονισμό για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, ο οποίος άρχιζε να ισχύει τον Μάιο, τουλάχιστον το 25 % της ετήσιας κατανάλωσης τέτοιων υλικών στην ΕΕ πρέπει να προέρχεται από ανακύκλωση. Επίσης, ο εν λόγω κανονισμός περιλαμβάνει κανόνες για τη βελτίωση της βιωσιμότητας και της κυκλικότητας των κρίσιμων πρώτων υλών στην αγορά της ΕΕ.

Οι κάτοικοι της ΕΕ παράγουν κατά μέσο όρο περίπου μισό κιλό απορριμμάτων συσκευασιών κάθε μέρα. Οι νέοι κανόνες, οι οποίοι εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο, θα κάνουν τις συσκευασίες πιο βιώσιμες, μειώνοντας τις περιττές συσκευασίες, περιορίζοντας τις υπερσυσκευασίες και αυξάνοντας τον αριθμό των συστημάτων παρακράτησης ποσού έναντι επιστροφής για τις πλαστικές φιάλες και τα μεταλλικά δοχεία. Κάθε άτομο θα μπορούσε να εξοικονομήσει έως 100 ευρώ ετησίως εάν οι επιχειρήσεις μετακυλίσουν την εξοικονόμησή τους.

Οι εξαγωγές αποβλήτων από την ΕΕ σε τρίτες χώρες αυξήθηκαν κατά 88 % από το 2004, αγγίζοντας τους 35 εκατομμύρια τόνους το 2023. Τον Μάιο άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες, με στόχο να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα αναλαμβάνει μεγαλύτερη ευθύνη για τα απόβλητά της. Σκοπός του νέου κανονισμού είναι να εγγυηθεί ότι η ΕΕ δεν θα εξάγει τα απόβλητά της σε χώρες εκτός της ΕΕ και ότι θα συμβάλλει στην περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των αποβλήτων.

Φεστιβάλ Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 11 Απριλίου 2024

Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους τον Απρίλιο, οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε μια ειδική ημέρα αφιερωμένη στη βιώσιμη μόδα, συμπεριλαμβανομένης μιας επίδειξης κυκλικής μόδας χωρίς αποκλεισμούς με 16 διεθνείς σχεδιαστές από οκτώ χώρες που παρουσίασαν τις φιλικές προς το περιβάλλον δημιουργίες τους. Η εκδήλωση τόνισε όχι μόνο το πόσο αισθητικά ελκυστική μπορεί να είναι η βιώσιμη μόδα, αλλά και τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην προώθηση ενός τρόπου ζωής σε αρμονία με το περιβάλλον μας.

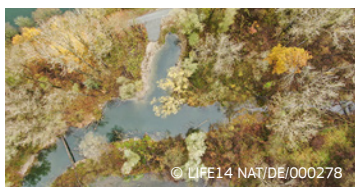

Περιβάλλον και φύση

Η ενδιάμεση επανεξέταση του όγδου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον, το οποίο θα κατευθύνει την ευρωπαϊκή περιβαλλοντική πολιτική έως το 2030, επιβεβαιώνει ότι οι στόχοι της ΕΕ στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας είναι εφικτοί, εάν εφαρμοστούν πλήρως όλα τα προγραμματισμένα μέτρα. Επίσης, υπογραμμίζει τον θετικό οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο της επίτευξης των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την ευημερία, την υγεία, την ανθεκτικότητα, την ανταγωνιστικότητα και τη διαφύλαξη της ασφάλειας εφοδιασμού όλων των υλικών.

Τον Αύγουστο άρχισε να ισχύει ο πρωτοποριακός κανονισμός της ΕΕ για την αποκατάσταση της φύσης, ο οποίος έχει στόχο να αναστρέψει τη σοβαρή μείωση της βιοποικιλότητας και να συμβάλει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Ο εν λόγω κανονισμός βασίζεται στη στратηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα και θέτει

στόχους για την αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, ιδίως εκείνων με τις μεγαλύτερες δυνατότητες δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα και πρόληψης και μείωσης των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών. Ο νέος κανονισμός θεσπίζει μέτρα για την αποκατάσταση τουλάχιστον του 20 % των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών της ΕΕ έως το 2030. Έως το 2050 θα πρέπει να έχουν θεσπιστεί μέτρα για όλα τα οικοσυστήματα που χρήζουν αποκατάστασης. Τα κράτη μέλη αναμένεται να υποβάλουν εθνικά σχέδια αποκατάστασης έως τα μέσα του 2026, με τα οποία θα παρουσιάζουν τον τρόπο επίτευξης των στόχων. Ο κανονισμός για την αποκατάσταση της φύσης —ο πρώτος του είδους του στον κόσμο— θα βοηθήσει επίσης την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να εκπληρώσουν τις διεθνείς δεσμεύσεις τους για τη βιοποικιλότητα που πηγάζουν από το παγκόσμιο πλαίσιο για τη βιοποικιλότητα Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ.

Το βραβείο LIFE για τη Φύση 2024 απονεμήθηκε σε ένα έργο για την αποκατάσταση του ποταμού Ίζαρ και των πλημμυρικών περιοχών του, στη Γερμανία, μέσω μιας ξεχωριστής συνεργασίας μεταξύ των βαυαρικών αρχών διαχείρισης των υδάτων και προστασίας της φύσης. Σχεδόν μια δεκαετία μετά την έναρξη του έργου, ο ποταμός ρέει εκ νέου ελεύθερα και τα απειλούμενα είδη έχουν επιστρέψει.

Ο ποταμός Ίζαρ στη Γερμανία

Ένα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο βοηθά τη Δανία, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες να παρακολουθούν και να προστατεύουν τα αποδημητικά υδρόβια πτηνά κατά μήκος της μεταναστευτικής οδού του Ανατολικού Ατλαντικού.

BINTEO Παρακολούθηση των κινήσεων των υδρόβιων πτηνών κατά μήκος της μεταναστευτικής οδού του Ανατολικού Ατλαντικού

Εδώ και 30 χρόνια το δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της πολιτικής της ΕΕ για τη διατήρηση της φύσης. Το 2024 τα βραβεία Natura 2000 έφεραν στο προσκήνιο ένα ευρύ φάσμα νέων πρωτοβουλιών —από τη διατήρηση και τη διαχείριση των πληθυσμών του μαυροπελαργού στην Πολωνία έως τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος των «γαλάζιων δασών» στην Πορτογαλία.

Τα βραβεία Natura 2000

Η παροχή στήριξης με στόχο την ενίσχυση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών συνεχίστηκε και το 2024, με τη δημοσίευση για παράδειγμα νέου οδηγού για τον σχεδιασμό καλύτερων πολιτικών όσον αφορά τη χρήση της γης. Αυτό αναμένεται να βοηθήσει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να εξοικειωθούν περισσότερο με τη νομοθεσία για τη χρήση γης, την αλλαγή της χρήσης της γης και τη δασοκομία, καθώς και με τις ορθές πρακτικές. Ο τομέας διαδραματίζει βασικό ρόλο στην προστασία της φύσης και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσω της ευρείας κλίμακας αφαίρεσης του άνθρακα. Ενόψει της Διεθνούς Ημέρας Δασών, τον Μάρτιο, η Επιτροπή διοργάνωσε διάσκεψη με στόχο την ενίσχυση των προσπάθειών φύτευσης 3 δισεκατομμυρίων δέντρων έως το 2030, προκειμένου να αυξηθεί η ανθεκτικότητα έναντι των κλιματικών και περιβαλλοντικών απειλών.

Το περιβαλλοντικό έγκλημα προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία και σημαντική ζημιά στο περιβάλλον, την υγεία των πολιτών και την οικονομία της ΕΕ, αλλά και πέρα από αυτή. Η αναθεωρημένη νομοθεσία, η οποία άρχισε να ισχύει τον Μάιο, θα αντιμετωπίσει τις σοβαρότερες παραβιάσεις των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων της ΕΕ. Σε αυτήν έχουν προστεθεί διάφορες νέες κατηγορίες αδικημάτων, όπως η παράνομη ανακύκλωση πλοίων και η παράνομη απόληψη ύδατος. Οι νέοι κανόνες θα ενισχύσουν την αλυσίδα επιβολής του νόμου, στηρίζοντας τους υπερασπιστές του περιβάλλοντος και τους επαγγελματίες στον τομέα του περιβάλλοντος στις προσπάθειές τους για την αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού εγκλήματος. Τα κράτη μέλη έχουν διορίσει δύο ετών για να προσαρμόσουν την εθνική τους νομοθεσία.

Το περιβαλλοντικό έγκλημα:

αποτελεί την **τέταρτη σημαντικότερη δραστηριότητα του οργανωμένου εγκλήματος στον κόσμο**

αυξάνεται με ρυθμό **5-7 % ετησίως**

προκαλεί ετήσια παγκόσμια ζημία **80-230 δισ. ευρώ**.

Πηγή: Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον, *The Rise of Environmental Crime – A growing threat to natural resources, peace, development and security* (Η άνοδος του περιβαλλοντικού εγκλήματος — Μια αυξανόμενη απειλή για τους φυσικούς πόρους, την ειρήνη, την ανάπτυξη και την ασφάλεια), 2016.

Βιώσιμη γεωργία και επισιτιστική ασφάλεια

Στήριξη των γεωργών της Ευρώπης

Τα τελευταία χρόνια οι γεωργοί της Ευρώπης έχουν έρθει αντιμέτωποι με ένα πρωτόγνωρο φάσμα προκλήσεων και αβεβαιοτήτων —από την πανδημία και την απότομη αύξηση των τιμών της ενέργειας, οι οποίες επηρεάστηκαν ακόμη περισσότερο από τον αδικαιολόγητο

επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, έως τα ολοένα και συχνότερα ακραία καιρικά φαινόμενα. Το 2024 η ΕΕ συνέχισε να λαμβάνει μέτρα στήριξης των γεωργών, με στόχο να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις από τη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Στήριξη των γεωργών της ΕΕ

- **Τουλάχιστον 50 %** λιγότερες επιτόπιες επισκέψεις κυβερνητικών κλιμακίων σχετικές με την κοινή γεωργική πολιτική.
- Διάθεση **98 δισ. ευρώ** για εθελοντικά μέτρα που ωφελούν το περιβάλλον, το κλίμα και την καλή διαβίωση των ζώων.
- Εξαίρεση γεωργικών εκμεταλλεύσεων κάτω των **10 εκταρίων** από τους ελέγχους και τις κυρώσεις που σχετίζονται με τις απαιτήσεις αιρεσιμότητας.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «EU actions to address farmers' concern» (Δράσεις της ΕΕ για την αντιμετώπιση των ανησυχιών των γεωργών), 2024.

Τον Μάρτιο η Επιτροπή πρότεινε αλλαγές σε ορισμένες διατάξεις της κοινής γεωργικής πολιτικής, διατηρώντας παράλληλα τον ρόλο της εν λόγω πολιτικής στη στήριξη της μετάβασης της ευρωπαϊκής γεωργίας στη βιώσιμη γεωργία. Η πρόταση συνοδεύτηκε από περαιτέρω μέτρα για τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τους γεωργούς στο πλαίσιο μιας ευρύτερης πολιτικής για τον εξορθολογισμό των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων, η οποία είχε θεσπιστεί το 2023. Επιπλέον, στο πλαίσιο διαδικτυακής διαβούλευσης που έλαβε 27 000 απαντήσεις, ζητήθηκαν οι απόψεις των γεωργών της ΕΕ σχετικά με τον διοικητικό φόρτο που σχετίζεται με την κοινή γεωργική πολιτική, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή πρότεινε μέτρα για τη βελτίωση των αμοιβών των γεωργών. Τον Ιούλιο δημιουργήθηκε το Παρατηρητήριο Αγροδιατροφικής Αλυσίδας της ΕΕ με αποστολή να εξετάσει το κόστος παραγωγής, τα περιθώρια και τις εμπορικές πρακτικές. Στόχος είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, μέσω της δημοσιοποίησης

των δεδομένων και της ανταλλαγής πληροφοριών. Επιπλέον παρουσιάστηκαν επιλογές για νέους κανόνες, με στόχο τη διόρθωση των ανισορροπιών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Τον Απρίλιο η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, η οποία θα αποτελέσει τμήμα μιας συνεχούς αξιολόγησης της νομοθεσίας. Τον Δεκέμβριο πρότεινε νέα μέτρα για την ενίσχυση της θέσης των γεωργών στην αγροδιατροφική αλυσίδα εφοδιασμού και για τη βελτίωση της διασυννοριακής επιβολής του νόμου κατά των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών.

Κατά τη διάρκεια του 2024 χορηγήθηκε στήριξη ύψους 233 εκατ. ευρώ σε γεωργούς που επλήγησαν από φυσικές καταστροφές και ακραία καιρικά φαινόμενα στη Βουλγαρία, την Τσεχία, τη Γερμανία, την Εσθονία, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Αυστρία, την Πολωνία, τη Ρουμανία και τη Σλοβενία. Επίσης, θεσπίστηκαν μέτρα στήριξης για την αντιμετώπιση των διαταραχών της αγοράς στον αμπελοοινικό τομέα στην Πορτογαλία, καθώς και των αρνητικών επιπτώσεων στις αγορές πουλερικών και αυγών από τη γρίπη των πτηνών στην Ιταλία.

↑ Ο τότε Ευρωπαίος Επίτροπος Γεωργίας κ. Γιάννης Βοϊτοσερόφσκι (στο κέντρο δεξιά) με εκπροσώπους νέων γεωργών στη σύνοδο των υπουργών Γεωργίας της G7 στις Συρακούσες, Ιταλία, 27 Σεπτεμβρίου 2024

Ο στρατηγικός διάλογος για το μέλλον της γεωργίας της ΕΕ ξεκίνησε τον Ιανουάριο, φέρνοντας σε επαφή 29 βασικά ενδιαφερόμενα μέρη του αγροδιατροφικού τομέα με σκοπό την ανάπτυξη ενός κοινού οράματος για το μέλλον του συστήματος γεωργίας και τροφίμων της ΕΕ.

Τον Σεπτέμβριο παρουσιάστηκε η τελική έκθεση σχετικά με τον στρατηγικό διάλογο. Με τίτλο «Μια κοινή προοπτική για τη γεωργία και τα τρόφιμα στην Ευρώπη», η έκθεση αξιολογεί τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες, και περιλαμβάνει 14 συστάσεις. Οι προτάσεις θα αποτελέσουν οδηγό της Επιτροπής κατά τη διαμόρφωση του οράματός της για τη γεωργία και τα τρόφιμα, το οποίο θα παρουσιαστεί εντός των πρώτων 100 ημερών της νέας θητείας (βλέπε κεφάλαιο 0).

Το 2024 η ΕΕ διαπραγματεύτηκε την άρση των εμπορικών φραγμών στις εξαγωγές βόειου κρέατος από την Ιρλανδία και τη Γαλλία προς τη Νότια Κορέα, παρέχοντας στους παραγωγούς των εν λόγω κρατών μελών πρόσβαση σε μία από τις μεγαλύτερες αγορές εισαγωγής βόειου κρέατος στον κόσμο.

Ο νέος κανονισμός σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις για τον οίνο, τα αλκοολούχα ποτά και τα γεωργικά προϊόντα άρχισε να ισχύει τον Μάιο. Δημιουργεί ένα ενιαίο σύνολο κανόνων και διαδικασιών προστασίας για όλες τις γεωργικές γεωγραφικές ενδείξεις. Επιπλέον, ενισχύει την προστασία τους, ιδίως σε επιγραμμικό περιβάλλον και στα ονόματα τομέα στο διαδίκτυο.

Final Report of the Strategic Dialogue on the future of EU agriculture

4 September 2024

Η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δεξιά), και ο κ. Πέτερ Στρόσναϊντερ, πρόεδρος του Στρατηγικού διαλόγου για το μέλλον της γεωργίας στην ΕΕ (αριστερά), σε συνέντευξη Τύπου σχετικά με τη δημοσίευση της τελικής έκθεσης του Στρατηγικού διαλόγου, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 4 Σεπτεμβρίου 2024

Βιώσιμη αλιεία και υδατοκαλλιέργεια

Η κλιματική αλλαγή, η απώλεια βιοποικιλότητας και η ρύπανση των ωκεανών και του πόσιμου νερού απειλούν τη βιωσιμότητα των πόρων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Με τη δέσμη μέτρων για την αλιεία και τους ωκεανούς του 2023, η Επιτροπή είχε προτείνει σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων μέσω της εφαρμογής της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Ξεκίνησε διαβούλευση για την αξιολόγηση του κανονισμού για την κοινή αλιευτική πολιτική, με την υποβολή της τελικής έκθεσης να αναμένεται έως το τέλος του 2025.

Οι κανόνες ελέγχου είναι θεμελιώδους σημασίας για την εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής, ιδίως για την παρακολούθηση της τήρησης των αλιευτικών ποσοστώσεων και προκειμένου τα ανεπιθύμητα αλιεύματα να μην απορρίπτονται παράνομα στη θάλασσα. Τον Ιανουάριο άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες για τον εκσυγχρονισμό του τρόπου ελέγχου των αλιευτικών δραστηριοτήτων, τόσο για τα ενωσιακά όσο και για τα μη ενωσιακά σκάφη που αλιεύουν στα ύδατα της ΕΕ. Οι εν λόγω κανόνες θα συμβάλουν στην πρόληψη της υπεραλίευσης, στη δημιουργία ενός αποτελεσματικότερου και πιο εναρμονισμένου συστήματος ελέγχου της αλιείας και στη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των διάφορων στόλων και των θαλάσσιων λεκανών. Επίσης, μέσω της ψηφιοποίησης, θα μειώσουν τον διοικητικό φόρτο και θα προωθήσουν τη χρήση των τεχνολογιών.

Τον Δεκέμβριο οι υπουργοί Αλιείας της ΕΕ κατέληξαν σε συμφωνία σχετικά με τις αλιευτικές δυνατότητες για το 2025. Η συμφωνία περιλαμβάνει 12 μέτρα βιωσιμότητας, τα οποία —εφόσον εφαρμοστούν— θα έχουν ως αποτέλεσμα την αξιοσημείωτη αύξηση των ημερών αλιείας.

Επίσης, η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στις εκκλήσεις για μείωση του διοικητικού φόρτου που συνδέεται με τη δημιουργία και τη λειτουργία τόπων υδατοκαλλιέργειας στην ΕΕ, παρέχοντας στήριξη στα κράτη μέλη για την εφαρμογή των στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών, έτσι ώστε να καταστεί η υδατοκαλλιέργεια πιο βιώσιμη και ανταγωνιστική.

Προς έναν βιώσιμο ωκεανό

Η ΕΕ επιβεβαίωσε εκ νέου την προσήλωσή της στη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών, ανακοινώνοντας 40 δεσμεύσεις δράσης για το 2024 στη διάσκεψη «Our Ocean», στην Ελλάδα, με τη στήριξη κονδυλίων της ΕΕ ύψους 3,5 δισ. ευρώ. Οι δεσμεύσεις επικεντρώνονται σε τομείς όπως η βιώσιμη αλιεία, οι προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές, οι ωκεανοί και η κλιματική αλλαγή, οι βιώσιμες γαλάζιες οικονομίες και η θαλάσσια ρύπανση.

↑ Ο τότε Ευρωπαίος επίτροπος Περιβάλλοντος, Ωκεανών και Αλιείας κ. Βιργκίνιους Σινκέβιτσιους ενώ εκφωνεί την κεντρική ομιλία στη διάσκεψη «Our Ocean» [Ο ωκεανός μας] στην Αθήνα, Ελλάδα, 16 Απριλίου 2024

Η παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία αποτελεί μία από τις σοβαρότερες απειλές για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των έμβιων υδρόβιων πόρων. Ταυτόχρονα, θέτει σε κίνδυνο τόσο τις παγκόσμιες προσπάθειες για την προώθηση της καλύτερης διακυβέρνησης των ωκεανών όσο και την κοινή αλιευτική πολιτική της ΕΕ. Τον Μάιο η ΕΕ εξέδωσε «κίτρινη κάρτα» στη Σενεγάλη —προειδοποιώντας έτσι τη χώρα ώστε να εντείνει τη δράση της για την καταπολέμηση της εν λόγω αλιείας. Η παγκόσμια αξία της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας εκτιμάται σε 10-20 δισ. ευρώ ετησίως. Κάθε χρόνο αλιεύονται παράνομα 11 έως 26 εκατομμύρια τόνοι ψαριών, ποσότητα που αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 15 % των παγκόσμιων αλιευμάτων.

Σημαντικές αποφάσεις, μεταξύ άλλων σχετικά με τη διαχείριση των πλωτών κατασκευών που χρησιμοποιούνται για την αλίευση τόνου και άλλων ψαριών, θα συμβάλουν στη βελτίωση της βιωσιμότητας της αλιείας στον Ινδικό Ωκεανό. Κατά την 28η ετήσια συνεδρίαση της Επιτροπής διαχείρισης της αλιείας τόνου του Ινδικού Ωκεανού, τον Μάιο, εγκρίθηκε ψήφισμα βάσει πρότασης της ΕΕ για τη σταδιακή εφαρμογή της πλήρους βιοαποδομησιμότητας των παρασυσρόμενων διατάξεων συγκέντρωσης ιχθύων έως το 2030. Επίσης, το κανονιστικό πλαίσιο για τις εν λόγω διατάξεις βελτιώθηκε, έτσι ώστε να αυξηθεί η ιχθυοπληθυσμότητα και η συμμόρφωση.

Η ΕΕ είναι έτοιμη να κυρώσει τη συνθήκη για την ανοικτή θάλασσα, γνωστή και ως συμφωνία για τη βιοποικιλότητα σε περιοχές εκτός της εθνικής δικαιοδοσίας, από κοινού με διάφορα κράτη μέλη πριν από την τρίτη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τους ωκεανούς, τον Ιούνιο του 2025. Η συνθήκη αποσκοπεί στην προστασία των ωκεανών, στην προώθηση της ισότητας και της δικαιοσύνης, στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και στην πρόληψη της απώλειας βιοποικιλότητας στην ανοικτή θάλασσα. Θα αρχίσει να ισχύει μόλις κυρωθεί από 60 μέρη. Η ΕΕ προετοιμάζεται ενεργά για την εφαρμογή της και στηρίζει άλλες χώρες στις προσπάθειές τους να κυρώσουν και να εφαρμόσουν τη συνθήκη.

Βιώσιμη κινητικότητα

Σχεδόν το ένα τέταρτο των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ προέρχεται από τις μεταφορές. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, στόχος της ΕΕ είναι η μείωση κατά 90 % των εκπομπών που σχετίζονται με τις μεταφορές έως το 2050. Η στратηγική για βιώσιμη και έξυπνη

κινητικότητα αποτελεί τον χάρτη πορείας για την επίτευξη αυτών των φιλόδοξων στόχων για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Κατά την τελευταία πενταετία έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της βιωσιμότητας του τομέα των μεταφορών της ΕΕ.

Πάνω από το 90 % των 82 πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της στρατηγικής για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα είτε έχουν ολοκληρωθεί είτε βρίσκονται σε εξέλιξη.

Πάνω από 21,2 δισ. ευρώ έχουν διατεθεί σε 630 έργα υποδομών μεταφορών σε ολόκληρη την ΕΕ στο πλαίσιο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» για την περίοδο 2021-2027.

Σχεδόν 100 δισ. ευρώ έχουν διατεθεί για τις μεταφορές από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης.

4 δισ. ευρώ έχουν επενδυθεί στην έρευνα και την καινοτομία στον τομέα των μεταφορών.

Ο κανονισμός ReFuelEU για τις αερομεταφορές, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Ιανουάριο του 2024, προωθεί τη χρήση βιώσιμων αεροπορικών καυσίμων και θα επιφέρει σημαντική μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά περισσότερο από 60 % έως το 2050, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Ένα εθελοντικό σύστημα επισήμανσης για τον υπολογισμό των εκπομπών των πτήσεων, το οποίο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του κανονισμού, θα επιτρέψει στους επιβάτες να κάνουν συνειδητές επιλογές κατά τη σύγκριση των διαφορετικών επιλογών σε πτήσεις.

Ο κανονισμός FuelEU Maritime, ο οποίος εφαρμόζεται από τον Ιανουάριο του 2025, θα συμβάλει στη μείωση των εκπομπών που προέρχονται από τη ναυτιλία, προωθώντας τη χρήση ανανεώσιμων καυσίμων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και τεχνολογιών καθαρής ενέργειας για τα πλοία.

Ο κανονισμός για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Απρίλιο, θα αυξήσει τον αριθμό των σταθμών ηλεκτρικής φόρτισης και ανεφοδιασμού με υδρογόνο.

Κατά τη διάρκεια του έτους επιλέχθηκαν 42 νέα έργα για να λάβουν χρηματοδότηση από την ΕΕ ύψους άνω των 424 εκατ. ευρώ με στόχο την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικών καυσίμων (εγκατάσταση σημείων ηλεκτρικής φόρτισης και σταθμών ανεφοδιασμού με υδρογόνο· εξηλεκτρισμός των λειτουργιών εδάφους στους αερολιμένες).

ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Οι αναθεωρημένοι στόχοι μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τα βαρέα επαγγελματικά οχήματα (φορτηγά, λεωφορεία και πούλμαν), οι οποίοι άρχισαν να υλοποιούνται τον Ιούλιο, θα μειώσουν τις εκπομπές κατά 45 % έως το 2030, κατά 65 % έως το 2035 και κατά 90 % έως το 2040.

Νέοι κανόνες για τον καθορισμό ορίων εκπομπών στα οδικά οχήματα και νέες απαιτήσεις για τη μακροβιότητα των μπαταριών θα ρυθμίσουν τα σωματίδια που προέρχονται από φρένα και ελαστικά για όλα τα οχήματα, μειώνοντας τις εκπομπές και τα μικροπλαστικά.

Οι μεταφορές μέσω εσωτερικών πλωτών οδών είναι ενεργειακά αποδοτικές και σχεδόν χωρίς καμία κυκλοφοριακή συμφόρηση. Μια νέα πρόταση για τη βελτίωση της διαχείρισης της κυκλοφορίας στους ποταμούς και τις διώρυγες της ΕΕ θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία της εσωτερικής ναυσιπλοΐας και θα συμβάλει στον στόχο της ΕΕ για μετατόπιση περισσότερων φορτίων στους ποταμούς και τις διώρυγες της Ευρώπης.

Επίσης, η ΕΕ σημείωσε σημαντική πρόοδο σε ό,τι αφορά τη μείωση των εκπομπών από τις μεταφορές με την έγκριση της Ευρωπαϊκής διακήρυξης για την ποδηλασία, με την οποία αναγνωρίζεται επισήμως η ποδηλασία ως ένα βιώσιμο, προσβάσιμο και οικονομικά προσιτό μέσο μεταφοράς.

Τα μέλη της Συμμαχίας για την αεροπορία μηδενικών εκπομπών έθεσαν έναν φιλόδοξο στόχο για εκτέλεση του 36 % έως 68 % των πτήσεων εντός της ΕΕ με τη χρήση υδρογονοκίνητων και ηλεκτροκίνητων αεροσκαφών έως το 2050. Έτσι, θα μπορούσαν να μειωθούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε αυτές τις διαδρομές κατά 12 % έως 31 %. Η ΕΕ δρομολόγησε την εν λόγω συμμαχία ως εθελοντική πρωτοβουλία, με στόχο να δώσει τη δυνατότητα σε εταιρείες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα να συνεργαστούν και να καταστήσουν τις νέες μορφές βιώσιμων μεταφορών πραγματικότητα για τους ταξιδιώτες στην Ευρώπη.

Ένα βιώσιμο και ανθεκτικό δίκτυο μεταφορών

Η ΕΕ επενδύει ένα πρωτοφανές ποσό ύψους 7 δισ. ευρώ σε βιώσιμες, ασφαλείς και έξυπνες υποδομές μεταφορών, με στόχο τη βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Πάνω από το 80 % της χρηματοδότησης θα στηρίξει έργα με τα οποία υλοποιούνται οι κλιματικοί στόχοι της ΕΕ, βελτιώνοντας και εκσυγχρονίζοντας το δίκτυο σιδηροδρόμων, εσωτερικών πλωτών οδών και θαλάσσιων διαδρομών. Η χρηματοδότηση θα διατεθεί σε μεγάλα έργα, με στόχο τη βελτίωση των διασυννοριακών σιδηροδρομικών συνδέσεων. Το ποσό αυτό αφορά, μεταξύ άλλων, το έργο Rail Baltica, το οποίο θα διασυνδέσει τις βαλτικές χώρες —Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία—, καθώς και το έργο της σήραγγας Fehmarnbelt, το οποίο θα συνδέσει τη Γερμανία με τη Δανία.

Οι υψηλότερες σιδηροδρομικές ταχύτητες θα γίνουν σύντομα πραγματικότητα, χάρη στους νέους κανόνες που θέτουν φιλόδοξους στόχους για τις ευρωπαϊκές υποδομές μεταφορών. Έως το 2040 οι επιβατικές σιδηροδρομικές γραμμές στις κύριες επιβατικές σιδηροδρομικές συνδέσεις της ΕΕ θα πρέπει να μπορούν να υποστηρίξουν αμαξοστοιχίες που κινούνται με ταχύτητες 160 χιλιομέτρων την ώρα ή ταχύτερα.

Ασφαλέστεροι δρόμοι

Η οδική ασφάλεια στην ΕΕ έχει βελτιωθεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες, με τους θανάτους στους δρόμους να μειώνονται από περίπου 50 000 πριν από είκοσι χρόνια σε περίπου 20 400 σήμερα. Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω δράση σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο για την επίτευξη του στόχου της ΕΕ για μηδενικούς θανάτους έως το 2050.

Νέοι κανόνες για τη βελτίωση της γενικής ασφάλειας των οχημάτων έχουν τεθεί σε ισχύ και αφορούν όλα τα μηχανοκίνητα οχήματα που πωλούνται στην ΕΕ. Οι κανόνες επιβάλλουν μια σειρά νέων τεχνολογιών και προηγμένων συστημάτων υποβοήθησης του οδηγού σε όλα τα νέα οχήματα. Από τη στιγμή που άρχισαν να εφαρμόζονται σε νέα μοντέλα οχημάτων, το 2022, τα μέτρα έχουν συμβάλει καθοριστικά στη βελτίωση της προστασίας των επιβατών, των πεζών και των ποδηλατών σε ολόκληρη την ΕΕ. Έως το 2038 οι κανόνες αναμένεται να έχουν σώσει πάνω από 25 000 ζωές και να έχουν αποτρέψει τουλάχιστον 140 000 σοβαρούς τραυματισμούς.

Η συνεργατική, συνδεδεμένη και αυτοματοποιημένη κινητικότητα είναι απαραίτητη, έτσι ώστε οι μεταφορές στην Ευρώπη να καταστούν πιο πράσινες, ασφαλέστερες και πιο ανταγωνιστικές. Η ΕΕ, από κοινού με εταίρους του ιδιωτικού τομέα, επενδύει 500 εκατ. ευρώ μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» με στόχο την προώθηση της έρευνας στην εν λόγω τεχνολογία.

Δράση για τον πλανήτη σε παγκόσμιο επίπεδο

Το 2024 η ΕΕ συνέχισε να συνεργάζεται με βασικούς διεθνείς εταίρους με στόχο την αντιμετώπιση της τριπλής κρίσης της κλιματικής αλλαγής, της απώλειας βιοποικιλότητας και της ρύπανσης. Πραγματοποιήθηκαν τρεις σημαντικές πολυμερείς διαπραγματεύσεις —η διάσκεψη

των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή στο Αζερμπαϊτζάν, η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη βιοποικιλότητα στην Κολομβία και η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την απερχήμωση στη Σαουδική Αραβία.

Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή

Η 29η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (COP29) πραγματοποιήθηκε από τις 11 έως τις 24 Νοεμβρίου στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν. Στη σύνοδο κορυφής συγκεντρώθηκαν ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό

να επιταχύνουν τη δράση για την επίτευξη του στόχου της συμφωνίας του Παρισιού, δηλαδή του περιορισμού της μέσης αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη στους 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα.

Η διάσκεψη επικεντρώθηκε στη διασφάλιση των σημαντικών οικονομικών επενδύσεων που απαιτούνται για τη μείωση των εκπομπών και την προστασία των ευάλωτων πληθυσμών. Η ΕΕ διαδραμάτισε ζωτικό ρόλο στην επίτευξη συμφωνίας σχετικά με έναν νέο χρηματοδοτικό στόχο για το κλίμα για στήριξη της κλιματικής δράσης από αναπτυσσόμενες χώρες.

Επιπλέον, η ΕΕ διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην οριστικοποίηση του εγχειριδίου με τους κανόνες της συμφωνίας του Παρισιού για τις αγορές άνθρακα. Η συμφωνία, η οποία προετοιμαζόταν για εννέα χρόνια, θα καταστήσει λειτουργικές τις διεθνείς αγορές άνθρακα και θα διασφαλίσει ένα ισχυρό πλαίσιο για διαφάνεια, λογοδοσία και περιβαλλοντική ακεραιότητα. Ένα άλλο σημαντικό επίτευγμα ήταν η επέκταση του ενισχυμένου προγράμματος εργασίας της Λίμα για την ισότητα των φύλων, το οποίο τονίζει τη σημασία της δράσης για το κλίμα που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου μεταξύ των μερών.

Κατά τη διάρκεια της COP29 η ΕΕ δημοσίευσε την πρώτη διετή έκθεση διαφάνειας, πριν από τέλος του έτους. Πρόκειται για ορόσημο στην εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού, καθώς σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας εποχής λογοδοσίας και συνεργασίας στον παγκόσμιο αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής.

Οι συμμετέχοντες έθεσαν έναν φιλόδοξο, συλλογικό, ποσοτικοποιημένο στόχο για αύξηση της χρηματοδότησης για το κλίμα σε 1,3 τρις. δολάρια ετησίως έως το 2035. Στο πλαίσιο αυτού του ευρύτερου στόχου, οι ανεπτυγμένες χώρες δεσμεύτηκαν να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στην κινητοποίηση τουλάχιστον 300 δισ. δολαρίων ετησίως έως το 2035. Επίσης, διευρύνθηκε με επιτυχία η παγκόσμια δεξαμενή συνεισφερόντων, με περισσότερες χώρες να ενθαρρύνονται να συνεισφέρουν, κάτι που αντικατοπτρίζει τις αυξανόμενες εκπομπές τους και το οικονομικό τους βάρος. Ακόμη, υπογραμμίστηκε ο μετασχηματιστικός ρόλος των πολυμερών τραπεζών στην κλιμάκωση της δράσης για το κλίμα.

→

Ο κ. Βόλκε Χούκστρα, τότε Ευρωπαίος επίτροπος αρμόδιος για τη Δράση για το Κλίμα και ασκών χρέη επιτρόπου Μεταφορών (αριστερά), με τον δωδεκάχρονο Φέρε φαν Στέενμπερχεν, το νεότερο μέλος της βελγικής αντιπροσωπείας στη διάσκεψη COP29 στο Μπακού, Αζερμπαϊτζάν, 19 Νοεμβρίου 2024

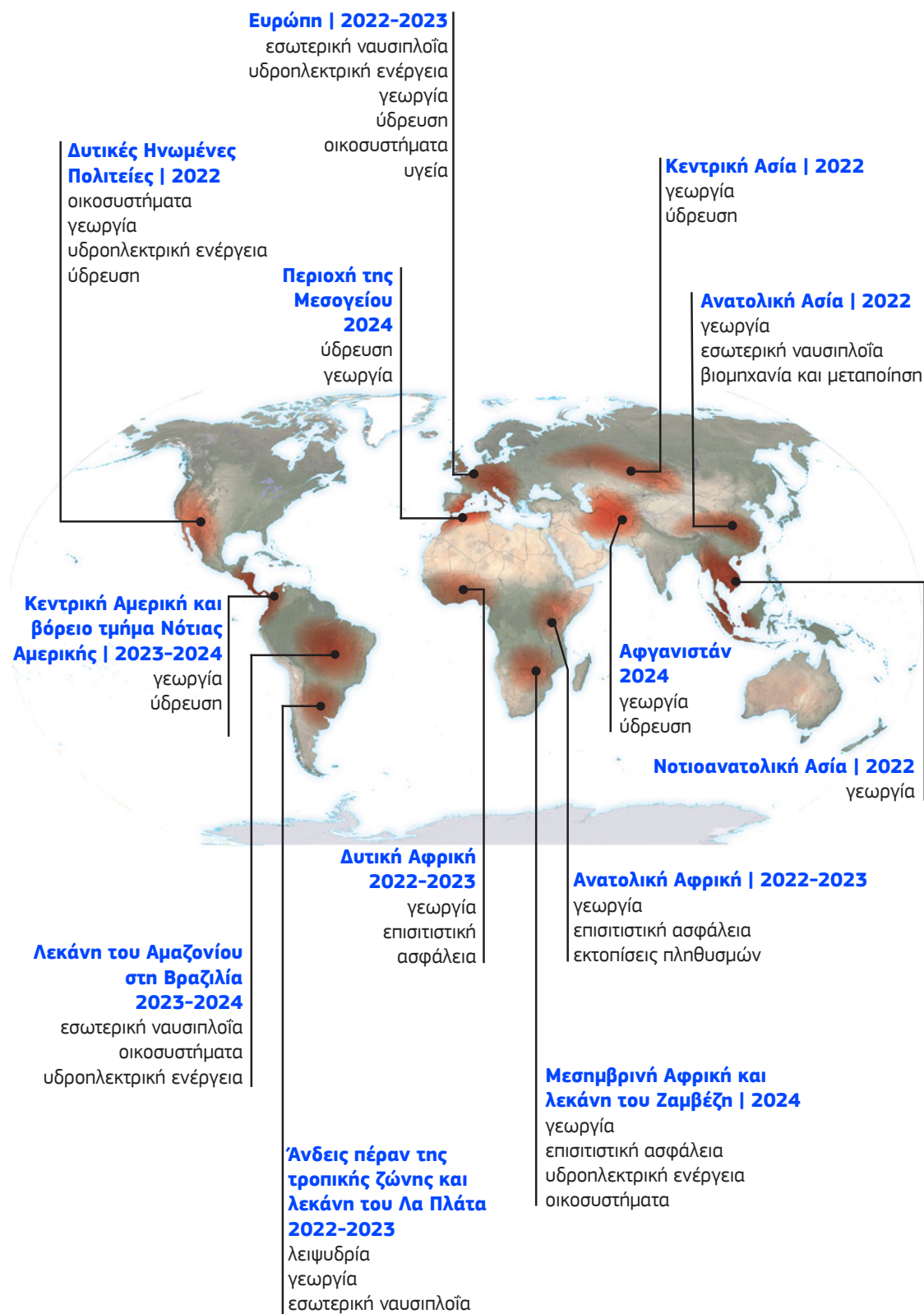
Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη βιοποικιλότητα

Η 16η διάσκεψη των μερών της σύμβασης για τη βιοποικιλότητα στο Κάλι της Κολομβίας, τον Οκτώβριο, κατέδειξε μια ενθαρρυντική δυναμική όσον αφορά την εφαρμογή του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα, με στόχο την ανάσχεση και την αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας έως το 2030. Στη διάσκεψη, στην οποία αποδόθηκε το προσωνύμιο «COP των λαών», λήφθηκαν διάφορες σημαντικές αποφάσεις, συμπεριλαμβανομένης μιας συμφωνίας για την ενίσχυση του ρόλου των αυτόχθονων πληθυσμών και των τοπικών κοινοτήτων στη διάσωση της βιοποικιλότητας και μιας πρωτοποριακής συμφωνίας σχετικά με τον τρόπο επιμερισμού των οφελών των ψηφιακών γενετικών πληροφοριών. Η ΕΕ παρουσίασε δέσμη νέων πρωτοβουλιών αξίας σχεδόν 160 εκατ. ευρώ για τη στήριξη των χωρών-εταίρων και τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, επιδεικνύοντας σαφή δέσμευση στην επίτευξη των παγκόσμιων χρηματοδοτικών στόχων για την προστασία της φύσης.

Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την απερχήμωση

Κατά τη 16η διάσκεψη των μερών της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερχήμωσης, η ΕΕ συνεργάστηκε στενά με διεθνείς εταίρους με στόχο την υλοποίηση των παγκόσμιων δεσμεύσεων για αντιμετώπιση της απερχήμωσης, της υποβάθμισης του εδάφους και της ξηρασίας. Ο πρώτος παγκόσμιος Άτλας ξηρασίας, ο οποίος αναπτύχθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής και τη σύμβαση, παρουσιάστηκε στη διάσκεψη. Ο Άτλας έχει ως στόχο να απεικονίσει όλες τις διαστάσεις της ξηρασίας και τους αυξανόμενους παγκόσμιους κινδύνους της. Επίσης, εκτός από τον καθορισμό των προκλήσεων, προσφέρει απαντήσεις που θα δώσουν στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής τη δυνατότητα να αναλάβουν δράση για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στην ξηρασία.

Έντονα φαινόμενα ξηρασίας με παραδείγματα επηρεαζόμενων συστημάτων (2022-2024)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Μια Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια η Ευρώπη έχει προσαρμοστεί στο ταχέως μεταβαλλόμενο ψηφιακό τοπίο, επιδιώκοντας να διασφαλίσει ότι η κοινωνία θα επωφελείται από την τεχνολογία και ότι η καινοτομία θα ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και την τεχνολογική αυτοδυναμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τους κινδύνους για τους πολίτες. Δισεκατομμύρια ευρώ έχουν επενδυθεί στην επέκταση των οπτικών ινών και των δικτύων 5G για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας σε ολόκληρη την ΕΕ, και οι εργαζόμενοι εξοπλίζονται με τις δεξιότητες που χρειάζονται για το ψηφιακό μέλλον. Χάρη στις πρωτοποριακές πράξεις για τις ψηφιακές υπηρεσίες και για τις ψηφιακές αγορές, ο ψηφιακός χώρος

γίνεται ήδη πιο ασφαλής και δίκαιος για όλους και οι τεχνολογικοί κολοσσοί αναλαμβάνουν την ευθύνη για τον σημαντικό αντίκτυπο που έχουν στην κοινωνία και στην οικονομία. Η ΕΕ πρωτοστατεί επίσης στην προσπάθεια για μια ασφαλέστερη και πιο αξιόπιστη τεχνητή νοημοσύνη (TN), αναλαμβάνοντας παράλληλα δράση όσον αφορά τους κινδύνους που συνδέονται με την κακή χρήση της. Για να τονωθεί η καινοτομία, ενισχύθηκε η συνεργασία μεταξύ ερευνητικών οργανισμών και πανεπιστημίων και αυξήθηκαν σημαντικά οι επενδύσεις σε τεχνολογίες αιχμής, όπως είναι η υπερυπολογιστική, οι ημιαγωγοί, η κβαντική υπολογιστική και η διαστημική τεχνολογία.

Τον Δεκέμβριο του 2024 άνοιξε σε επιστημονικό κέντρο στο Μέχελεν του Βελγίου μια έκθεση για την TN, με στόχο να προωθήσει την προσβάσιμη επιστήμη και τεχνολογία. 17 Ιανουαρίου 2025.

Πρόοδος όσον αφορά την «Ψηφιακή Δεκαετία»

Στα μισά σχεδόν της «Ψηφιακής Δεκαετίας» της Ευρώπης, η ΕΕ αξιολόγησε την πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της. Με ένα κοινό σχέδιο και με σαφώς καθορισμένους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030, επιδιώκεται να ενσωματωθεί η τεχνολογία σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, από τα σχολεία και τα νοσοκομεία έως τις μεγάλες και μικρές επιχειρήσεις, και να δοθούν στους πολίτες της ΕΕ τα εργαλεία ώστε να αξιοποιήσουν στο έπακρο όλα όσα έχει να προσφέρει το διαδίκτυο.

Η έκθεση προόδου του 2024 για την «Ψηφιακή Δεκαετία» δείχνει πόσο έχει προχωρήσει η ΕΕ ως προς την επίτευξη αυτών των στόχων, χωρίς να διστάζει να επισημάνει τομείς που επιδέχονται βελτίωση. Καλεί όλα τα κράτη μέλη να στηρίξουν περαιτέρω τις τοπικές νεοφυείς επιχειρήσεις, να προωθήσουν τον ψηφιακό γραμματισμό στις κοινότητες τους και να διευρύνουν την εφαρμογή της ΤΝ και της ανάλυσης δεδομένων στις επιχειρήσεις και στην κατασκευή ημιαγωγών. Η ΕΕ επικαιροποίησε επίσης τις συστάσεις της για κάθε κράτος μέλος, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά πλεονεκτήματα και τις ιδιαίτερες προκλήσεις στο καθένα από αυτά.

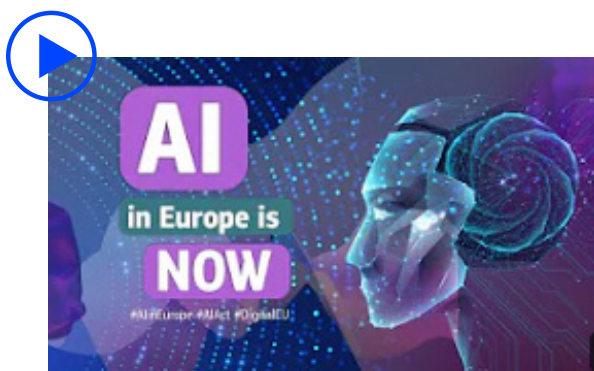
Πρώθηση της ψηφιακής οικονομίας

Τεχνητή νοημοσύνη, εικονικοί κόσμοι και υπερυπολογιστές

Η ΤΝ αναδεικνύεται σε μετασχηματιστικό παράγοντα για την ευρωπαϊκή κοινωνία και την οικονομία. Από τη μεταποίηση έως την υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση, η ΤΝ μετασχηματίζει βασικές διαδικασίες και επιχειρηματικά μοντέλα σε όλους τους τομείς, υποσχόμενη μεγαλύτερη αποδοτικότητα και ανάπτυξη. Ωστόσο, συνοδεύεται και από προκλήσεις στους τομείς της δεοντολογικής ανάπτυξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της κυβερνοασφάλειας. Απαιτείται ισορροπία ως προς τις πολιτικές που θα εφαρμοστούν, έτσι ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες της τεχνολογίας και να αντιμετωπιστούν οι πτυχές που εγείρουν ανησυχίες.

Η ΕΕ θέλει να έχει ηγετικό ρόλο στην ΤΝ, αλλά όχι με κάθε κόστος. Τάσσεται υπέρ της υπεύθυνης ΤΝ που δίνει προτεραιότητα στον άνθρωπο.

Ο κανονισμός της ΕΕ για την ΤΝ, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Αύγουστο, είναι η πρώτη πραγματική προσπάθεια σε παγκόσμιο επίπεδο για νομοθετική ρύθμιση αυτής της τεχνολογίας καθώς ορίζει σαφείς κανόνες και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους τρόπους χρήσης και ανάπτυξής της. Με τον τρόπο αυτόν θα διασφαλιστεί ότι τα συστήματα ΤΝ θα είναι αξιόπιστα, δίκαια και αμερόληπτα και ότι θα προστατεύουν τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Ένα εναρμονισμένο σύνολο κανόνων θα διευκολύνει το έργο των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην ανάπτυξη ΤΝ, μειώνοντας τη γραφειοκρατία και ενθαρρύνοντας την καινοτομία. Οι κανόνες θα συμβάλουν επίσης έτσι ώστε οι εταιρείες να ξέρουν τι να περιμένουν.

BINTEO Μπορεί η τεχνητή νοημοσύνη να είναι παντού και όλοι να μιλούν γι' αυτήν, αλλά ποιος φροντίζει ώστε να είναι ασφαλής;

Ο κανονισμός για την ΤΝ εν δράσει

Ο κανονισμός της ΕΕ για την ΤΝ άρχισε να ισχύει το 2024. Ιδού τι ακολούθησε.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Δημιουργήθηκε ένα συμβουλευτικό όργανο αποτελούμενο από εμπειρογνώμονες από όλα τα κράτη μέλη, με σκοπό να συνεισφέρει στην πρακτική εφαρμογή των κανόνων για την ΤΝ.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΡΘΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΝ

Απευθύνθηκε πρόσκληση για συμμετοχή εταιρειών, εμπειρογνομένων και οργανισμών ΤΝ στην ανάπτυξη κανόνων για την ΤΝ γενικού σκοπού (οι οποίοι θα οριστικοποιηθούν το 2025).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Συγκεντρώθηκαν παρατηρήσεις σχετικά με μια πρόταση για τον τρόπο με τον οποίο θα συσταθεί και θα λειτουργεί μια νέα ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομένων στον τομέα της ΤΝ. Η ομάδα αυτή θα παρέχει συμβουλές σχετικά με τεχνικά ζητήματα και θα προειδοποιεί για κινδύνους που ενέχει η ΤΝ.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Δημοσιεύτηκε δέσμη κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την υπεύθυνη χρήση της παραγωγικής ΤΝ στην έρευνα.

Η νέα Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Τεχνητής Νοημοσύνης, που συστάθηκε τον Μάιο, θα αναπτύξει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για τις εταιρείες και τους προγραμματιστές που εργάζονται με την ΤΝ και θα διασφαλίσει την ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ. Αυτό το κέντρο εμπειρογνοσίας για ολόκληρη την ΕΕ θα έχει επίσης λόγο στην έγκριση μοντέλων ΤΝ και μπορεί ακόμα και να εμποδίσει τη χρήση ΤΝ που θεωρείται μεροληπτική ή μη ασφαλής. Τον Σεπτέμβριο η ΕΕ δρομολόγησε το σύμφωνο για την ΤΝ, ώστε να ενθαρρύνει τους οργανισμούς να προγραμματίσουν τις μελλοντικές εργασίες τους και να αρχίσουν να ικανοποιούν τις απαιτήσεις του πριν από τη νόμιμη προθεσμία.

Παράδειγμα: πώς επιτεύχθηκε ο έλεγχος της ΤΝ στις Κάτω Χώρες

Η ΕΕ στήριξε τις ολλανδικές αρχές στην παρακολούθηση των συστημάτων ΤΝ για να διασφαλιστεί ότι αυτά θα συμμορφώνονται με το ενωσιακό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού για την ΤΝ. Χάρη στο Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης το σχετικό έργο:

- εξέτασε πώς οι ολλανδικές αρχές εποπτεύουν την ΤΝ·
- ανέλυσε τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν προκειμένου τα συστήματα ΤΝ να καταστούν ασφαλή και δίκαια·
- απεύθυνε συστάσεις έτσι ώστε οι αρχές να χρησιμοποιούν την ΤΝ υπεύθυνα και σύμφωνα με τη νομοθεσία.

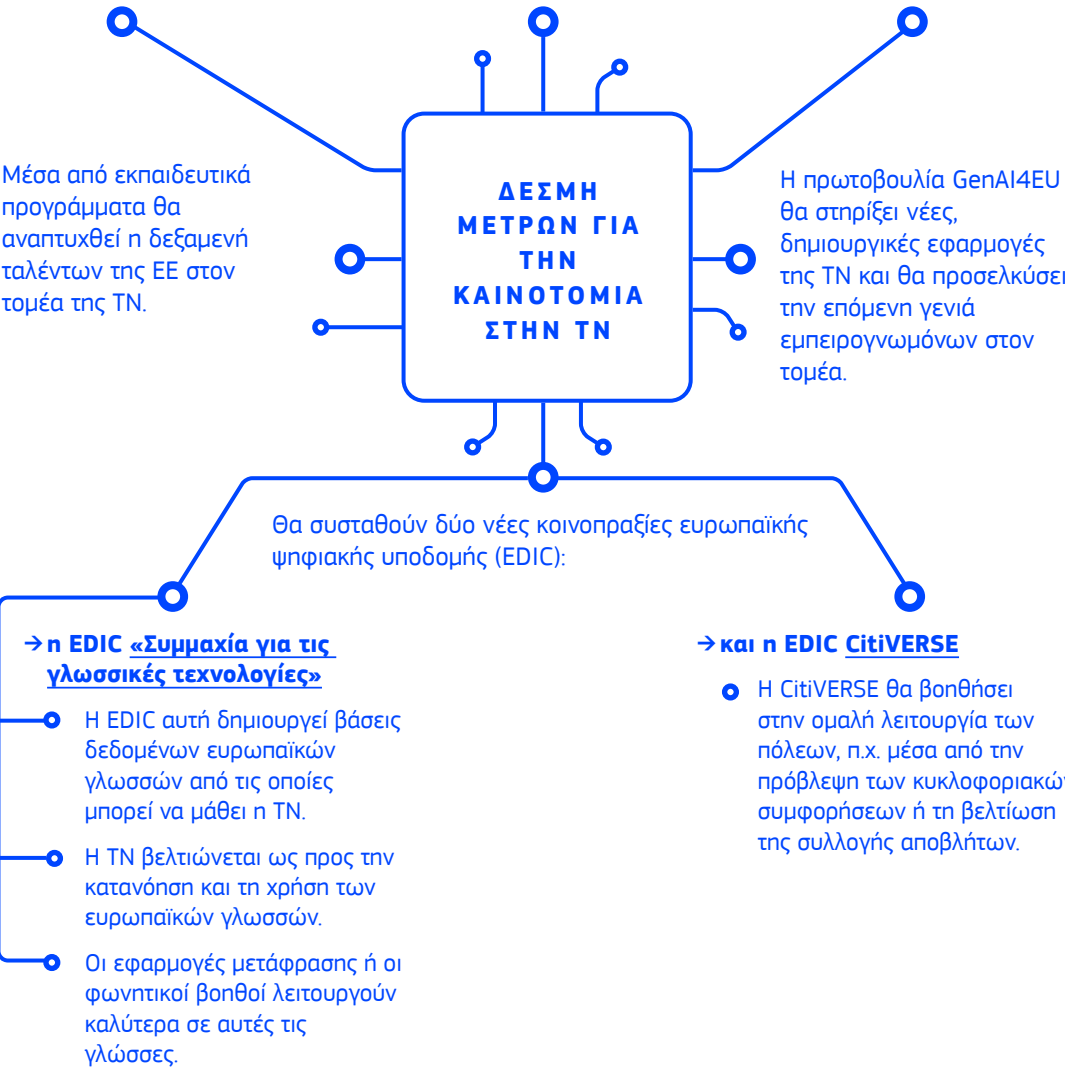
Δέσμη μέτρων για την καινοτομία στην ΤΝ με στόχο τη στήριξη νεοφυών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον τομέα της ΤΝ

Αυτή η δέσμη μέτρων, που δρομολογήθηκε τον Ιανουάριο του 2024, θα στηρίξει τις νεοφυείς και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της ΕΕ στην ανάπτυξη αξιόπιστης ΤΝ.

Στα νέα «εργοστάσια ΤΝ», οι νεοφυείς επιχειρήσεις με καινοτόμες ιδέες στον τομέα αυτόν θα έχουν πρόσβαση στους ισχυρότερους υπερυπολογιστές της Ευρώπης και στην εμπειρογνώσια που χρειάζονται για να αναπτύξουν και να δοκιμάσουν τα μοντέλα ΤΝ τους.

Οι νεοφυείς επιχειρήσεις ΤΝ θα λάβουν χρηματοδοτική στήριξη μέσα από τα προγράμματα «Ορίζοντας Ευρώπη» και «Ψηφιακή Ευρώπη», τα οποία είναι οι δίαυλοι χρηματοδότησης της ΕΕ που στηρίζουν την έρευνα και την ψηφιακή καινοτομία.

Η ταχύτερη ανάπτυξη συστημάτων κοινοχρησίας δεδομένων, των λεγόμενων κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων, θα δώσει στους ερευνητές και στους προγραμματιστές πρόσβαση σε τεράστιες δεξαμενές δεδομένων τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να εκπαιδεύσουν και να βελτιώσουν τα μοντέλα ΤΝ τους.

Συνδυάζοντας την έρευνα με τη νομοθετική ρύθμιση, η ΕΕ αποκτά ξεχωριστή θέση στο παγκόσμιο τεχνολογικό τοπίο. Ο κανονισμός για την ΤΝ καθορίζει ένα παγκόσμιο πρότυπο και αναδεικνύει την ΕΕ ως πρωτοπόρο. Τον Σεπτέμβριο η ΕΕ υπέγραψε τη σύμβαση-πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την τεχνητή νοημοσύνη, την πρώτη νομικά δεσμευτική διεθνή συμφωνία για την ΤΝ, η οποία ευθυγραμμίζεται πλήρως με τον κανονισμό.

Η ΕΕ δεσμεύεται επίσης ως προς την υποστήριξη των ανοικτών και προσπελάσιμων αγορών, ιδίως όσον αφορά τους εικονικούς κόσμους και την παραγωγική ΤΝ, έτσι ώστε να διαμορφώνονται ισότιμοι όροι ανταγωνισμού και να μην επιτρέπεται στα μονοπώλια να παρεμποδίζουν την καινοτομία. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον στο οποίο οι μικρότερες και οι νεοφυείς επιχειρήσεις θα μπορούν να ανταγωνίζονται τους τεχνολογικούς κολοσσούς.

Ενώ η ΤΝ και οι εικονικοί κόσμοι διευρύνουν τα όρια της ψηφιακής καινοτομίας, η υπολογιστική ισχύς που απαιτείται για την προώθηση αυτών των τεχνολογιών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη ισχυρών υπολογιστών. Τον Σεπτέμβριο του 2024 η ΕΕ δημοσίευσε πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την αναβάθμιση των υφιστάμενων και την απόκτηση νέων υπερυπολογιστών με ικανότητες ΤΝ, κάτι που θα συμβάλει στην περαιτέρω επέκταση του μεγαλύτερου δημόσιου δικτύου υπερυπολογιστών στον κόσμο. Οι υπολογιστές αυτοί αντιμετωπίζουν ορισμένες από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της ανθρωπότητας, για παράδειγμα επιταχύνοντας την ανακάλυψη φαρμάκων ή βελτιώνοντας την ανάπτυξη κλιματικών μοντέλων.

Η κ. Μαργκρίτε Βέστεϊγιερ, τότε εκτελεστική αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια Ευρώπη Έτοιμη για την Ψηφιακή Εποχή, κατά την εναρκτήρια εκδήλωση της πλατφόρμας DestinE, Καγιάνι, Φινλανδία, 10 Ιουνίου 2024

ΒΙΝΤΕΟ Τι είναι το «Προορισμός η Γη»;

Η εμβληματική πρωτοβουλία της ΕΕ «Προορισμός η Γη» (DestinE), η οποία αποσκοπεί στην ανάπτυξη ενός υψηλής ακρίβειας ψηφιακού διδύμου της Γης, θα βοηθήσει σημαντικά ώστε η Ευρώπη να προσαρμοστεί στην κλιματική αλλαγή. Με τη δρομολόγησή της τον Ιούνιο οι υπολογιστές υψηλών επιδόσεων της Ευρώπης ανέλαβαν τη δημιουργία προσομοιώσεων για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και των ακραίων καιρικών φαινομένων. Χάρη στην πρωτοβουλία αυτή, η Ευρώπη θα είναι καλύτερα προετοιμασμένη έτσι ώστε να ανταποκρίνεται σε μεγάλες φυσικές καταστροφές και να αξιολογεί τις πιθανές κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές επιπτώσεις που έχουν.

Το έργο χρησιμοποιεί τον φινλανδικό υπερυπολογιστή LUMI, μαζί με άλλους υπερυπολογιστές της ΕΕ, για να δημιουργήσει ένα υψηλής ακρίβειας δίδυμο της Γης. Είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που δείχνει πώς μπορούν να λειτουργήσουν στην πράξη οι υπερυπολογιστές της ΕΕ, χρησιμοποιώντας ΤΝ και προηγμένη μοντελοποίηση για να δημιουργήσουν προσομοιώσεις των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των ακραίων καιρικών φαινομένων.

Η ΕΕ κοιτάζει επίσης πέρα από την υπολογιστική εξακρίμακας και οραματίζεται ένα μέλλον όπου τα επιστημονικά επιτεύγματα θα διαδέχονται το ένα το άλλο με πρωτοφανή ρυθμό χάρη στην επόμενη γενιά κβαντικών υπολογιστών. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι κβαντικοί υπολογιστές θα μπορούσαν επίσης να παραβιάσουν τα σημερινά συστήματα κρυπτογράφησης, τον Μάιο η ΕΕ εξέδωσε σύσταση με την οποία καλεί τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις μεθόδους κρυπτογράφησης για την προστασία κρίσιμων δεδομένων.

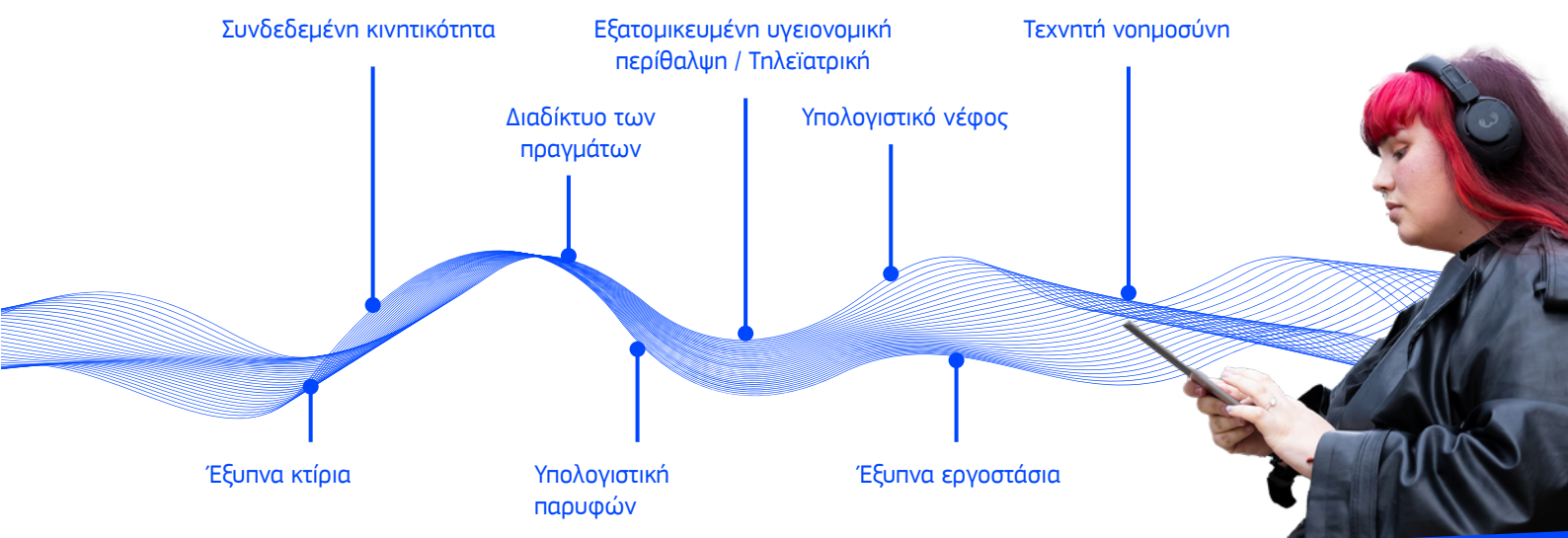
Το 2024 η ΕΕ επένδυσε πάνω από 65 εκατ. ευρώ στην ΤΝ και 47 εκατ. ευρώ σε κβαντικές τεχνολογίες.

Συνδεσιμότητα

Η ΕΕ συνέχισε να επενδύει σε ψηφιακές υποδομές το 2024. Διέθεσε 420 εκατ. ευρώ μέσω του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ — Ψηφιακός τομέας), του χρηματοδοτικού προγράμματος που στηρίζει την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών. Μέσα από το νέο πρόγραμμα εργασίας του «ΜΣΕ — Ψηφιακός τομέας», θα διατεθούν επιπλέον 865 εκατ. ευρώ μεταξύ του 2024 και του 2027 για τη στήριξη της ανάπτυξης

δικτύων 5G σε κοινότητες και κατά μήκος κύριων οδών μεταφορών, καθώς και για την εγκατάσταση υποβρύχιων καλωδίων για την ενίσχυση των δικτύων κορμού της ΕΕ — γραμμών υψηλής χωρητικότητας για τη διαβίβαση δεδομένων οι οποίες συνιστούν τον πυρήνα των διαδικτυακών υποδομών της.

Τα γρήγορα, αξιόπιστα δίκτυα τροφοδοτούν τις τεχνολογίες του αύριο

ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ, Η ΕΕ ΕΧΕΙ ΘΕΣΕΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΟΥΝ ΕΩΣ ΤΟ 2030:

- 1** συνδεσιμότητα gigabit για όλους·
- 2** συνδεσιμότητα υψηλής ταχύτητας (τουλάχιστον 5G) παντού·
- 3** 10 000 κόμβοι παρυφών υπολογιστικού νέφους (διακομιστές που βρίσκονται πιο κοντά στους χρήστες και εξασφαλίζουν ταχύτερη επεξεργασία δεδομένων και μικρότερους χρόνους απόκρισης)·
- 4** κβαντική υπολογιστική της ΕΕ (έως το 2025)·
- 5** παραγωγή του 20 % των μικροκυκλωμάτων παγκοσμίως στην ΕΕ.

Τον Φεβρουάριο η ΕΕ εξέδωσε σύσταση σχετικά με την προστασία των υποβρύχιων καλωδίων, αναγνωρίζοντας ότι αποτελούν κρίσιμες υποδομές. Αυτά τα υποθαλάσσια καλώδια μεταφέρουν το μεγαλύτερο μέρος των δεδομένων παγκοσμίως, αλλά είναι ευάλωτα σε καταστροφές και δολιοφθορά, γεγονός που καθιστά την προστασία τους ζωτικής σημασίας για τις παγκόσμιες επικοινωνίες και την οικονομική ασφάλεια.

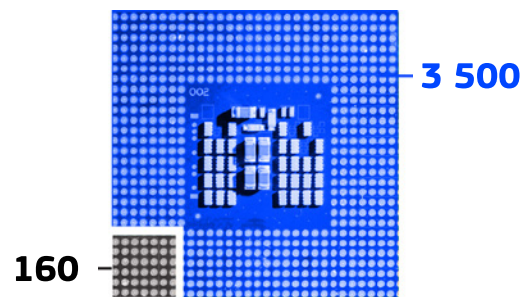
Ο κανονισμός για τις υποδομές gigabit, που εκδόθηκε το 2024, αποσκοπεί στην επιτάχυνση και τη διευκόλυνση της ανάπτυξης δικτύων υψηλής χωρητικότητας, όπως οι οπτικές ίνες και τα δίκτυα 5G, για τις επιχειρήσεις. Καταργεί την επαχθή γραφειοκρατία, τις εγκρίσεις και τους κανονισμούς που έχουν επιβραδύνει την ανάπτυξη δικτύων μέχρι σήμερα και εξασφαλίζει ταχύτερη πρόσβαση στο διαδίκτυο, καλύτερη συνδεσιμότητα και καλύτερες υπηρεσίες για όλους. Η σύσταση για τη συνδεσιμότητα gigabit, η οποία εγκρίθηκε ταυτόχρονα με τον κανονισμό, προάγει τον ανταγωνισμό μεταξύ των παρόχων και προσφέρει περισσότερες επιλογές και καλύτερες τιμές στους καταναλωτές. Επιτεύχθηκε επίσης συμφωνία σχετικά με τους κανόνες για τις κλήσεις και τα γραπτά μηνύματα από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, διασφαλίζοντας ότι οι ευάλωτοι καταναλωτές θα συνεχίσουν να προστατεύονται από δυνητικά υψηλές χρεώσεις γι' αυτές τις υπηρεσίες έως το 2032.

↑
BINTEO Η συνδεσιμότητα 5G ενισχύει το δυναμικό της υπαίθρου.

Η βιομηχανία ημιαγωγών της ΕΕ

Από τα έξυπνα τηλέφωνα στις τσέπες μας έως τα αυτοκίνητα που οδηγούμε, οι ημιαγωγοί —γνωστοί και ως μικροκυκλώματα— τροφοδοτούν τις συσκευές που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τον σύγχρονο τρόπο ζωής. Με επενδύσεις στην έρευνα, στις εγκαταστάσεις παραγωγής και στις υποδομές, η ΕΕ επιδιώκει να αποκτήσει μεγαλύτερη αυτονομία στην κατασκευή ημιαγωγών.

Ένα κινητό τηλέφωνο περιέχει περίπου 160 διαφορετικά μικροκυκλώματα.

Ένα υβριδικό ηλεκτρικό αυτοκίνητο περιέχει έως και 3 500 μικροκυκλώματα.

2024: έτος προόδου για την ενωσιακή βιομηχανία μικροκυκλωμάτων

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Δημοσιεύθηκαν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αξίας 216 εκατ. ευρώ όσον αφορά τους ημιαγωγούς, τη μικροπλεκτρονική και τη φωτονική.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Επιλέχθηκαν οργανισμοί που θα δημιουργήσουν τέσσερις πιλοτικές γραμμές ημιαγωγών με σκοπό τη δοκιμή μεθόδων κατασκευής, με χρηματοδότηση ύψους 3,7 δισ. ευρώ από την ΕΕ και τα κράτη μέλη.

ΜΑΪΟΣ

Εγκρίθηκε κρατική ενίσχυση ύψους 2 δισ. ευρώ σε έναν διεθνή κατασκευαστή μικροκυκλωμάτων με στόχο την κατασκευή εργοστασίου για την παραγωγή μικροκυκλωμάτων ανθρακοπυριτίου.

→ Τα μικροκυκλώματα αυτά έχουν μεγαλύτερη αντοχή στη θερμότητα από τα κανονικά και είναι ιδανικά για τα ηλεκτρικά οχήματα και τα συστήματα ανανεώσιμης ενέργειας.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Δημοσιεύθηκαν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αξίας 330 εκατ. ευρώ οι οποίες θα στηρίζουν:

- τη φωτονική,
- κέντρα ικανοτήτων,
- τον σχεδιασμό ημιαγωγών με βάση το υπολογιστικό νέφος.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Δημοσιεύθηκαν δύο νέες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τεχνολογίες κβαντικών μικροκυκλωμάτων.

Εγκρίθηκε κρατική ενίσχυση ύψους 5 δισ. ευρώ για την κατασκευή εργοστασίου παραγωγής μικροσίπ υψηλών επιδόσεων.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Το ευρωπαϊκό φόρουμ ηλεκτρονικών κατασκευαστικών στοιχείων και συστημάτων τόνισε την ανάγκη προώθησης της καινοτομίας και της παραγωγής ημιαγωγών στην ΕΕ.

Ψηφιακή επιχειρηματικότητα

Οι εταιρείες που επεκτείνονται σε άλλα κράτη μέλη συχνά πρέπει να αποδείξουν στις αρχές των εν λόγω κρατών ότι είναι εταιρείες της ΕΕ και να παράσχουν εκ νέου πληροφορίες, όπως τα στοιχεία της καταστατικής έδρας τους ή τα ονοματεπώνυμα των νόμιμων εκπροσώπων τους, παρόλο που είναι ήδη διαθέσιμες στο μητρώο επιχειρήσεων της χώρας προέλευσής τους. Νέοι ενωσιακοί κανόνες για τις επιχειρήσεις, οι οποίοι εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο, καθιερώνουν ψηφιακά εργαλεία για τη μείωση αυτού του διοικητικού φόρτου. Οι εταιρείες δεν θα χρειάζεται πλέον να υποβάλλουν εκ νέου έγγραφα όταν ιδρύουν θυγατρικές ή υποκαταστήματα σε άλλα κράτη μέλη, καθώς οι πληροφορίες αυτές θα δίνονται από το ένα κράτος στο άλλο μέσω των μητρώων επιχειρήσεων σύμφωνα με την αρχή «μόνον άπαξ». Επιπλέον, το πολύγλωσσο πιστοποιητικό εταιρείας της ΕΕ —ουσιαστικά μια ενωσιακή εταιρική ταυτότητα— θα δίνει τη δυνατότητα στις εταιρείες να αποδεικνύουν εύκολα ότι έχουν συσταθεί νόμιμα στην ΕΕ, ενώ ένα ενωσιακό πληρεξούσιο θα επιτρέπει στους εκπροσώπους να διαχειρίζονται νομικά και επιχειρηματικά θέματα σε διασυνοριακό επίπεδο.

Η ΕΕ δημιουργεί επίσης καλύτερα συνδεδεμένες δημόσιες διοικήσεις, για παράδειγμα συνδέοντας το σύστημα διασύνδεσης των μητρώων επιχειρήσεων, το οποίο συνενώνει τα μητρώα επιχειρήσεων σε όλη την ΕΕ, με τα συστήματα των μητρώων πραγματικών δικαιούχων και των μητρώων αφερεγγυότητας. Αυτό θα διευκολύνει επίσης την πρόσβαση σε πληροφορίες για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις, προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές στον σημερινό ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, και η ΕΕ τις βοηθά ενεργά σε αυτό τον τομέα. Και το κάνει αυτό μέσω, μεταξύ άλλων, των ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας, οι οποίοι στηρίζουν τις επιχειρήσεις έτσι ώστε να υιοθετήσουν ψηφιακές τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένης της ΤΝ. Για παράδειγμα, ένας κόμβος θα μπορούσε να βοηθήσει μια μικρή επιχείρηση λιανικής να δημιουργήσει διαλογικά ρομπότ ΤΝ για την εξυπηρέτηση πελατών ή να της προσφέρει εργαλεία για την ανάλυση των δεδομένων πωλήσεων με σκοπό την καλύτερη διαχείριση των αποθεμάτων. Το 2024 το δίκτυο ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας επεκτάθηκε ώστε να καλύπτει περισσότερες χώρες και ανέπτυξε ένα νέο εργαλείο ψηφιακής αυτοαξιολόγησης με το οποίο οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να μετρήσουν την τεχνολογική ωριμότητά τους.

↑ **BINTEO** Ανακαλύψτε τη δύναμη του ψηφιακού μετασχηματισμού με το δίκτυο ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας.

Ένα παράδειγμα επιχειρηματικής επιτυχίας χάρη στους ευρωπαϊκούς κόμβους ψηφιακής καινοτομίας

Η εταιρεία Gas Grün GmbH, μια μικρή νεοφυής επιχείρηση βιοαερίου στη Γερμανία, δυσκολευόταν να βελτιστοποιήσει την ενεργειακή απόδοση των μονάδων παραγωγής βιοαερίου της. Με τη βοήθεια ενός κόμβου ψηφιακής καινοτομίας, η εταιρεία ανέπτυξε ένα σύστημα ελέγχου βασισμένο στην τεχνητή νοημοσύνη, με το οποίο μεγιστοποίησε την παραγωγή ενέργειας και ελαχιστοποίησε τα απόβλητα. Το γεγονός αυτό βοήθησε την εταιρεία να αναπτύξει την επιχειρηματική της δραστηριότητα και να αναδείξει το έργο της σε εκδηλώσεις του κλάδου.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εργάζονται επίσης για την ανάπτυξη μιας ενιαίας ψηφιακής πύλης υποβολής δηλώσεων, με την οποία θα μειωθεί ο διοικητικός φόρτος των εταιρειών (συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων) που αποσπούν εργαζομένους σε άλλο κράτος μέλος. Ένα νέο διαδικτυακό σύστημα θα βοηθά τις εταιρείες να εναρμονίζονται με τους εθνικούς κανόνες υποβολής δηλώσεων όταν αποσπούν εργαζομένους σε άλλα κράτη μέλη. Θα είναι διαθέσιμο σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ, απλό στη χρήση και θα επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση πληροφοριών από προηγούμενες δηλώσεις.

Ψηφιακές μεταφορές και κινητικότητα

Η ΕΕ λαμβάνει μέτρα για να βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο μετακινούμαστε στις πόλεις μας. Το έργο κοινοχρησίας δεδομένων DeployEMDS αποτελεί ακρογωνιαίό λίθο της προσπάθειας της ΕΕ να δημιουργήσει έναν κοινό χώρο δεδομένων κινητικότητας. Αποσκοπεί στη δημιουργία ενός συστήματος που θα επιτρέπει στις πόλεις να ανταλλάσσουν πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τη ροή της κυκλοφορίας και τις δημόσιες συγκοινωνίες. Αυτό το έξυπνο δίκτυο, το οποίο δοκιμάζεται ήδη σε εννέα πόλεις και περιφέρειες, θα βοηθήσει να εντοπιστούν και να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα αστικής κινητικότητας σε ολόκληρη την ΕΕ.

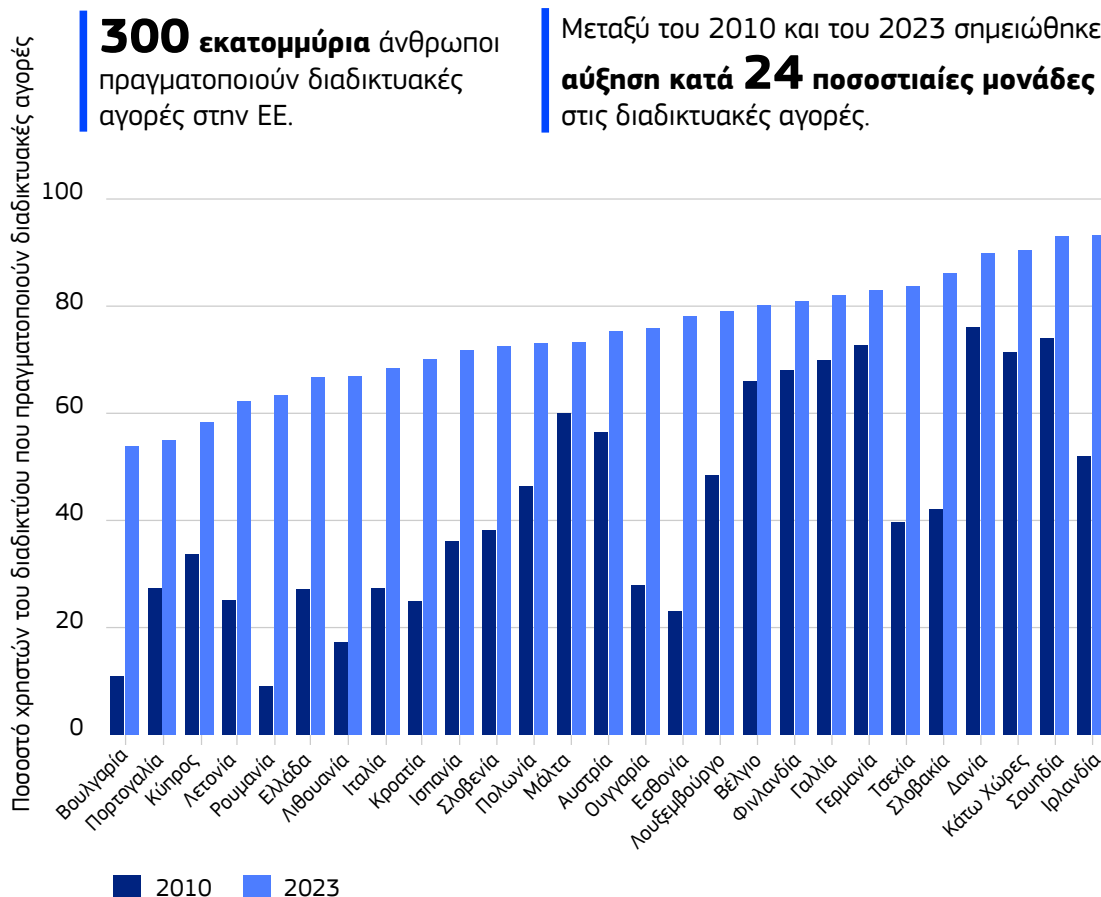
Με την ταχεία ανάπτυξη της τεχνολογίας των δρόμων, οι σαφείς κανονισμοί στον τομέα αυτόν αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Η ΕΕ έχει λάβει νέα μέτρα για να αντιμετωπίσει τις μοναδικές προκλήσεις που δημιουργούν οι αναδυόμενες υπηρεσίες εναέριας κινητικότητας όσον αφορά την ασφάλεια. Ο στόχος είναι διττός: αφενός, να εξορθολογιστούν οι κανονιστικές διαδικασίες με παράλληλη διατήρηση υψηλών προτύπων ασφάλειας και, αφετέρου, να εναρμονιστούν οι κανονισμοί σε όλα τα κράτη μέλη. Αυτοί οι εναρμονισμένοι κανόνες θα κάνουν τη ζωή των προγραμματιστών και των χρηστών των δρόμων ευκολότερη. Οι σαφείς και συνεκτικοί κανονισμοί θα εμπνεύσουν επίσης εμπιστοσύνη στις εταιρείες έτσι ώστε να επενδύσουν σε νέες τεχνολογίες δρόμων, γεγονός που θα προωθήσει την καινοτομία σε ολόκληρη την ΕΕ.

Οικοδόμηση μιας ασφαλούς ψηφιακής κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς

Ασφαλέστερες διαδικτυακές υπηρεσίες

Παρότι το διαδίκτυο είναι ανεκτίμητης αξίας, ενέχει επίσης προκλήσεις όπως η παραπληροφόρηση, η παράνομη ρητορική μίσους και άλλες μορφές παράνομου περιεχομένου και μη αποδεκτών πρακτικών. Η ΕΕ, για να θέσει υπό έλεγχο αυτές τις πρακτικές και να αυξήσει την ασφάλεια στο διαδίκτυο, θέσπισε δύο βασικά νομοθετήματα: την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες και την πράξη για τις ψηφιακές αγορές.

Η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες απαιτεί από τις διαδικτυακές πλατφόρμες να είναι πιο προορατικές όσον αφορά την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου, να αυξήσουν τη διαφάνεια των αλγορίθμων τους και να απαγορεύσουν ορισμένα είδη στοχευμένης διαφήμισης. Άρχισε να εφαρμόζεται σε ολόκληρη την ΕΕ τον Φεβρουάριο του 2024, καθιερώνοντας νέους κανόνες για τις διαδικτυακές πλατφόρμες, για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τους ιστότοπους ηλεκτρονικού εμπορίου. Οι μεγαλύτερες από αυτές, γνωστές ως «πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες», πρέπει να συμμορφώνονται με αυστηρότερους κανόνες λόγω της ευρύτερης επιρροής τους.

Πηγές: Eurostat, «Internet purchases by individuals (2002-2019)» [Διαδικτυακές αγορές από ιδιώτες (2002-2019)], 16 Ιουνίου 2024. Eurostat, «Internet purchases by individuals (2020 onwards)» [Διαδικτυακές αγορές από ιδιώτες (από το 2020 και έπειτα)], 17 Δεκεμβρίου 2024.

Βασικές αλλαγές που επιφέρει η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες και οι οποίες επηρεάζουν το ηλεκτρονικό εμπόριο

✓ ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Οι πωλητές πρέπει πλέον να παρέχουν σαφέστερες πληροφορίες για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους.

✓ ΑΥΣΤΗΡΟΤΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Απαιτείται μεγαλύτερη διαφάνεια στις στοχευμένες διαφημίσεις και η παροχή περισσότερου ελέγχου στους χρήστες σε σχέση με αυτές.

✓ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Βελτιωμένες διατάξεις για την προστασία των καταναλωτών από επιβλαβές περιεχόμενο και απάτη.

✓ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ

Οι διαδικτυακές αγορές πρέπει να δρουν γρήγορα για την απαγόρευση των παράνομων προϊόντων.

Πώς επέβαλε η ΕΕ τη συμμόρφωση με την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες το 2024;

ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

Προστέθηκαν τρεις νέες, πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες:

- > Shein
- > Temu
- > XNXX.

ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

Υποβλήθηκαν αιτήματα για την παροχή πληροφοριών και κινήθηκαν διαδικασίες για πιθανές παραβιάσεις της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες κατά των:

- > AliExpress
- > TikTok
- > Meta
- > X
- > Temu.

Τα κράτη μέλη όρισαν συντονιστές ψηφιακών υπηρεσιών στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές τους.

Η προστασία των παιδιών αποτελεί βασικό μέλημα της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες και έτσι έχουν ληφθεί μέτρα κατά τριών μεγάλων πλατφορμών για ανεπαρκή επαλήθευση της ηλικίας και έκθεση των ανηλίκων σε επιβλαβές περιεχόμενο. Παράλληλα, οι δάσκαλοι και καθηγητές εκπαιδεύονται ως «σχολικοί φύλακες της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες», με σκοπό να καθοδηγούν τους μαθητές όσον αφορά τις διαδικτυακές προκλήσεις, όπως είναι ο κυβερνοεκφοβισμός και η παραπληροφόρηση, διαμορφώνοντας έτσι έναν ασφαλέστερο ψηφιακό χώρο για τους νεαρούς χρήστες. Το 2024 σηματοδότησε επίσης τη δεύτερη επέτειο της στρατηγικής «Ένα καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά», με τη δημοσίευση ενός εργαλείου αυτοαξιολόγησης που θα βοηθήσει τις πλατφόρμες να προστατεύουν καλύτερα τα παιδιά στο διαδίκτυο.

Η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες συμβάλλει στην προστασία των εκλογών από διαδικτυακές απειλές, μεταξύ των οποίων είναι και το περιεχόμενο που

παράγεται από ΤΝ, δοκιμάζοντας την ετοιμότητα των πλατφορμών σε προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων και εκδίδοντας κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον μετριασμό των κινδύνων και τη σαφή επισήμανση του περιεχομένου που παράγεται από ΤΝ. Συμπληρωματικοί κανόνες, που εγκρίθηκαν τον Μάρτιο, θα περιορίσουν τη χρήση προσωπικών δεδομένων στις πολιτικές διαφημίσεις, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου. Ορίζουν ότι οι πολιτικές διαφημίσεις πρέπει να περιλαμβάνουν σήματα διαφάνειας, απαιτούν ρητή συγκατάθεση για διαδικτυακή στόχευση και απαγορεύουν την κατάρτιση προφίλ με βάση ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ένα ευρωπαϊκό αποθετήριο θα παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με όλες τις πολιτικές διαφημίσεις και τις μεθόδους στόχευσης που χρησιμοποιούν, μειώνοντας έτσι τον κίνδυνο χειραγώγησης και εξωτερικών παρεμβάσεων. Τρεις μήνες πριν από μια εκλογική διαδικασία απαγορεύονται οι διαφημίσεις εξ ονόματος παραγόντων εκτός ΕΕ.

Πώς προστατεύει η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες τους ανηλίκους στο διαδίκτυο;

✓ Φιλικό προς τα παιδιά μηχανισμό αναφοράς για παράνομο ή ακατάλληλο περιεχόμενο

✓ Αυξημένη προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικότητας

✓ Σαφήνεια και συνοπτικότητα όρων και προϋποθέσεων

✓ Απαγόρευση των στοχευμένων διαφημίσεων για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα

Προτάθηκε η αναθεώρηση των κανόνων για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν νέες απειλές σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο, όπως η βαθυπαρποίηση (deepfakes) και τα φόρουμ παιδοφίλων. Οι νέοι κανόνες θα ενισχύσουν επίσης την πρόληψη και την υποστήριξη των θυμάτων και θα καθορίσουν ελάχιστα πρότυπα για τη δίωξη στην ΕΕ. Ένα προσωρινό νομικό μέτρο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο παρατάθηκε έως το 2026, για να δοθεί η δυνατότητα μέσω των εφαρμοζόμενων εθελοντικών μέτρων να ανιχνευθεί και να αφαιρεθεί τυχόν καταχρηστικό περιεχόμενο. Οι προσπάθειες αυτές συμβάλλουν στην προστασία των παιδιών στο διαδίκτυο ενόσω η ΕΕ αναπτύσσει πιο μόνιμη νομοθεσία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

Η αυξανόμενη μισαλλοδοξία στο διαδίκτυο όχι μόνο αντιτίθεται στις θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ, αλλά συνιστά και σοβαρή απειλή για τα θύματα θέτοντας σε κίνδυνο την ελευθερία της έκφρασης και τον δημοκρατικό διάλογο. Σήμερα οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης έχουν να αντιμετωπίσουν αυστηρότερη εποπτεία, καθώς η ΕΕ άρχισε να συνεργάζεται με ρυθμιστικές αρχές για να προστατεύσει τους ανηλίκους, να ενισχύσει τη διαφάνεια των πλατφορμών, να καταπολεμήσει

το παράνομο περιεχόμενο και τη συστημική παραπληροφόρηση και να βελτιώσει την επιβολή των κανόνων μέσω κοινής κατάρτισης, συζητήσεων και έρευνας.

Ενώ η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες επικεντρώνεται στην προστασία των χρηστών και στην αντιμετώπιση παράνομου περιεχομένου, η πράξη για τις ψηφιακές αγορές διασφαλίζει ότι η ψηφιακή μας αγορά θα βασίζεται στον θεμιτό ανταγωνισμό. Η πράξη για τις ψηφιακές αγορές είναι ένα από τα πρώτα εργαλεία για τη ρύθμιση της ισχύος των μεγάλων ψηφιακών εταιρειών. Λειτουργεί παράλληλα με τους ενωσιακούς κανόνες για τον ανταγωνισμό, οι οποίοι εξακολουθούν να εφαρμόζονται πλήρως. Καθορίζει σαφή κριτήρια για τον ορισμό των ρυθμιστών πρόσβασης —μεγάλων ψηφιακών πλατφορμών όπως οι μηχανές αναζήτησης, τα καταστήματα εφαρμογών και οι υπηρεσίες ανταλλαγής μηνυμάτων. Από τον Μάρτιο του 2024 οι ρυθμιστές πρόσβασης (σήμερα υπάρχουν επτά) πρέπει να συμμορφώνονται με όλα όσα προβλέπει η πράξη για τις ψηφιακές αγορές, έτσι ώστε να μην καταπνίγουν τον ανταγωνισμό. Έτσι θα διασφαλιστεί ότι μικρότερες εταιρείες θα έχουν ίσες ευκαιρίες ανταγωνισμού και ότι οι καταναλωτές θα έχουν περισσότερες επιλογές και σε λογικότερες τιμές.

Πώς επέβαλε η ΕΕ τη συμμόρφωση με την πράξη για τις ψηφιακές αγορές το 2024;

Νεοορισθέντες ρυθμιστές πρόσβασης

→ **Booking.**

Συνολικός αριθμός ρυθμιστών πρόσβασης: 7.

Νέες βασικές υπηρεσίες πλατφόρμας

(υπηρεσίες που παρέχουν οι ρυθμιστές πρόσβασης οι οποίες έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ψηφιακή αγορά)

→ Το λειτουργικό σύστημα iPadOS της Apple.

Συνολικός αριθμός βασικών υπηρεσιών πλατφόρμας: 24.

Περισσότερος έλεγχος προς όφελος των χρηστών

→ Ρυθμιστικοί διάλογοι με τους ρυθμιστές πρόσβασης για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωσή τους με την πράξη για τις ψηφιακές αγορές.

Οι χρήστες τώρα μπορούν:

- να επιλέγουν τα προγράμματα περιήγησης και τις μηχανές αναζήτησης που προτιμούν χωρίς να περιορίζονται σε αυτά που έχει προεπιλέξει κάποιος ρυθμιστής πρόσβασης·
- να χρησιμοποιούν συσκευές χωρίς να δεσμεύονται σε άλλες υπηρεσίες του ίδιου ρυθμιστή πρόσβασης·
- να μεταφέρουν δεδομένα πιο εύκολα σε εναλλακτικές υπηρεσίες.

Έρευνες και προκαταρκτικά πορίσματα

→ Ξεκίνησαν έξι έρευνες μη συμμόρφωσης (επίσημες έρευνες για παραβιάσεις κανόνων).

→ Κινήθηκαν δύο διαδικασίες προσδιορισμού (διαδικασίες για τη διασαφήνιση των νομικών υποχρεώσεων) και στάλθηκαν προκαταρκτικά πορίσματα.

→ Στάλθηκαν προκαταρκτικά πορίσματα για πιθανές παραβιάσεις κανόνων:

- στην **Apple**, γιατί εμπόδισε τους προγραμματιστές εφαρμογών να ενημερώσουν τους χρήστες σχετικά με φθηνότερες επιλογές πληρωμής εκτός του καταστήματος εφαρμογών της (App Store)·
- στη **Meta**, για να εξετάσει κατά πόσον το μοντέλο της «πληρωμή ή συγκατάθεση» παρέχει πράγματι στους χρήστες μια κατάλληλη επιλογή όταν αρνούνται τη συλλογή των δεδομένων τους.

Το 2024 τέθηκαν σε λειτουργία δύο εργαλεία για τις καταγγελίες δημόσιου συμφέροντος, τα οποία επιτρέπουν στους ιδιώτες να παρέχουν πληροφορίες που συμβάλλουν στον εντοπισμό και στην αποκάλυψη επιβλαβών πρακτικών από πλατφόρμες, ενώ παράλληλα τους προστατεύουν από αντίποινα. Η διαφάνεια είναι ιδιαίτερης σημασίας για την αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στην ψηφιακή αγορά, ιδίως όσον αφορά τους επηρεαστές γνώμης στο διαδίκτυο και τις πλατφόρμες λιανικής πώλησης.

Σε έναν έλεγχο συμμόρφωσης («sweep») των αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διαπιστώθηκε ότι οι διαδικτυακοί επηρεαστές γνώμης σπανίως κοινοποιούν τον εμπορικό χαρακτήρα του περιεχομένου τους:

το 97 %

των επηρεαστών γνώμης αναρτούσε περιεχόμενο εμπορικού χαρακτήρα, αλλά

μόνο 1 στους 5

δήλωνε συστηματικά ότι επρόκειτο για διαφήμιση.

Οι πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου είναι όλο και πιο δημοφιλείς, αλλά έχει διαπιστωθεί ότι παραπλανούν τους καταναλωτές σχετικά με τις τιμές και τους όρους. Μετά από κοινή δράση των εθνικών αρχών προστασίας των καταναλωτών και της ΕΕ, διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες δεσμεύτηκαν να βελτιώσουν τις εμπορικές πρακτικές τους.

Οι προβληματικές πρακτικές μάρκετινγκ καταδεικνύουν την ανάγκη για καλύτερη νομοθεσία για την προστασία των καταναλωτών στο διαδίκτυο. Τον Οκτώβριο μια επανεξέταση εντόπισε κενά στους ενωσιακούς κανόνες για την προστασία των καταναλωτών, όπως ασαφείς νόμους, κανόνες που εφαρμόζονται διαφορετικά από χώρα σε χώρα και ανεπαρκή επιβολή της συμμόρφωσης. Οι συγκεκριμένοι τομείς που πρέπει να βελτιωθούν θα επανεξεταστούν λεπτομερώς το 2025.

Κυβερνοασφάλεια

Λίγοι είναι οι παράγοντες που μπορούν να υπονομεύσουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών, τη σταθερότητα των αγορών και την αξιοπιστία των θεσμών όσο η παραβίαση δεδομένων ή η διακοπή διαδικτυακών υπηρεσιών. Γι' αυτό η κυβερνοασφάλεια απασχολεί πλέον πολύ σοβαρά το κοινωνικό σύνολο.

Η νομοθεσία που καθορίζει μέτρα για την επίτευξη κοινού υψηλού επιπέδου κυβερνοασφάλειας σε όλα τα κράτη μέλη (γνωστή ως οδηγία NIS2)

Η **Viagogo**, διαδικτυακή αγορά για τη μεταπώληση εισιτηρίων για εκδηλώσεις, δεσμεύτηκε ότι:

- θα ενημερώνει καλύτερα τους καταναλωτές σχετικά με τους όρους μεταπώλησης εισιτηρίων·
- θα σταματήσει να πιέζει τους καταναλωτές με χρονόμετρα αντίστροφης μέτρησης που επισπεύδουν την αγορά τους.

Η **Vinted**, διαδικτυακή αγορά για την πώληση μεταχειρισμένων αγαθών, έκανε αλλαγές έτσι ώστε:

- να παρέχει σαφέστερες πληροφορίες σχετικά με τη συνολική τιμή των αντικειμένων πριν οι καταναλωτές ολοκληρώσουν την αγορά τους·
- να διασφαλίσει ότι οι καταναλωτές θα γνωρίζουν πώς να ζητήσουν επιστροφή χρημάτων σε περίπτωση που η παραγγελία τους δεν έρθει ή το προϊόν είναι παραποιημένο.

Η διαδικτυακή αγορά **Temu** έλαβε κοινοποίηση για πρακτικές στην πλατφόρμα της που παραβιάζουν το ενωσιακό δίκαιο για την προστασία των καταναλωτών, στις οποίες περιλαμβάνονται οι ψευδείς εκπώσεις, οι πωλήσεις υπό πίεση, οι ψευδείς αξιολογήσεις, οι παραπλανητικές πληροφορίες και η καταναγκαστική παιχνιδοποίηση. Της δόθηκε εντολή να ευθυγραμμιστεί με τους κανόνες της ΕΕ και παραμένει υπό διερεύνηση.

άρχισε να εφαρμόζεται τον Οκτώβριο. Προβλέπει νομικά μέτρα για την αύξηση του γενικού επιπέδου κυβερνοασφάλειας στην ΕΕ και επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των κανόνων σε πρόσθετους κρίσιμους τομείς και επιπλέον οντότητες. Στους τομείς αυτούς περιλαμβάνονται οι δημόσιες ηλεκτρονικές επικοινωνίες, οι ψηφιακές υπηρεσίες, η διαχείριση λυμάτων και αποβλήτων, το διάστημα, οι ταχυδρομικές υπηρεσίες και η δημόσια διοίκηση.

Για το 71 %

των εταιρειών της ΕΕ
η κυβερνοασφάλεια αποτελεί υψηλή
προτεραιότητα.

To 57 %

των εταιρειών της ΕΕ έχει
τουλάχιστον έναν υπάλληλο
που ασχολείται άμεσα με την
κυβερνοασφάλεια.

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕ;

To 25 %

των εταιρειών θεωρεί σημαντικότερη
την εφαρμογή πρακτικών στον
επαγγελματικό βίο για την
προστασία των δεδομένων και της
ιδιωτικότητας.

To 20 %

των εταιρειών θεωρεί σημαντικότερο
τον εντοπισμό και την επίλυση
ζητημάτων που σχετίζονται με την
κυβερνοασφάλεια.

To 21 %

των εταιρειών θεωρεί σημαντικότερη
την ανάλυση, την αξιολόγηση και τον
έλεγχο της ασφάλειας λογισμικού
ή υλισμικού.

To 19 %

των εταιρειών θεωρεί σημαντικότερη
την εφαρμογή πρακτικών διαχείρισης
κινδύνων κυβερνοασφάλειας και τη
διασφάλιση συμμόρφωσης με τους
κανονισμούς και τα πρότυπα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 547, Μάιος 2024.

Η ΕΕ κατέληξε επίσης σε πολιτική συμφωνία σχετικά με κανόνες για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και την ενίσχυση της ικανότητάς τους να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν κυβερνοαπειλές, καθώς και να προετοιμάζονται έναντι αυτών (κανονισμός για την κυβερνοαλληλεγγύη). Οι κανόνες αυτοί θα αλλάξουν τα δεδομένα όσον αφορά την ανίχνευση κυβερνοαπειλών, την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση περιστατικών σε ενωσιακό επίπεδο, καθώς στην προσωρινή συμφωνία προβλέπονται σύστημα προειδοποίησης για την κυβερνοασφάλεια, μηχανισμός αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και πιστοποίηση των διαχειριζόμενων υπηρεσιών ασφάλειας.

Τον Ιανουάριο του 2024 άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες για την ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί δίνουν σαφείς κατευθύνσεις για τον καθορισμό εσωτερικών πλαισίων διαχείρισης κινδύνων κυβερνοασφάλειας, διακυβέρνησης και ελέγχου. Τα μέτρα θα συμβάλουν στην πρόληψη των παραβιάσεων δεδομένων και των κυβερνοεπιθέσεων που θα μπορούσαν να πλήξουν τις δημόσιες υπηρεσίες, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τη συνολική εμπιστοσύνη στα ψηφιακά συστήματα.

Η ασφάλεια πρέπει επίσης να αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό κάθε ψηφιακού προϊόντος που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι. Ο κανονισμός για την κυβερνοανθεκτικότητα, που εκδόθηκε τον Οκτώβριο (και θα αρχίσει να εφαρμόζεται από το δεύτερο εξάμηνο του 2027), θα συμβάλει σε αυτό παρέχοντας μεγαλύτερη ασφάλεια υλισμικού και λογισμικού. Οι κατασκευαστές υποχρεούνται να εφαρμόζουν μέτρα ασφάλειας σε όλα τα προϊόντα με ψηφιακά κατασκευαστικά στοιχεία, από τα έξυπνα τηλέφωνα έως τις μηχανές του καφέ. Οι κανόνες προσδιορίζουν την ανάγκη για αξιολογήσεις ασφάλειας, χειρισμό ευπαθειών και επικαιροποιήσεις λογισμικού καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος.

Τον Ιούνιο πραγματοποιήθηκε άσκηση κυβερνοασφάλειας στο πλαίσιο της οποίας δοκιμάστηκε η ετοιμότητα της ΕΕ σε περίπτωση κυβερνοεπίθεσης μεγάλης κλίμακας με προσομοίωση επίθεσης στον τομέα της ενέργειας. Ακολούθησαν εκθέσεις και συστάσεις σχετικά με την κυβερνοασφάλεια στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρικής ενέργειας και επικοινωνιών. Η ΕΕ ενέκρινε το πρώτο σύστημα πιστοποίησης της κυβερνοασφάλειας, το οποίο καθορίζει κανόνες σε επίπεδο ΕΕ για την πιστοποίηση των προϊόντων ΤΠΕ καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Επιπλέον, η ΕΕ επενδύει πάνω από 210 εκατ. ευρώ για την ενίσχυση της κυβερνοάμυνας και των ψηφιακών ικανοτήτων σε όλη την Ευρώπη.

Διαχείριση και προστασία των δεδομένων στην ΕΕ

Τα δεδομένα είναι η κινητήρια δύναμη της σύγχρονης οικονομίας, γι' αυτό και κάθε κλάδος βασίζεται στην ελεύθερη ροή πληροφοριών. Η συνδεσιμότητα αυτή «ανοίγει» τις παγκόσμιες αγορές σε εταιρείες κάθε μεγέθους, αλλά δημιουργεί και προκλήσεις όσον αφορά τον ασφαλή και θεμιτό χειρισμό και την κοινοχρησία των δεδομένων.

Τον Ιανουάριο άρχισε να ισχύει νέα νομοθεσία που καθιστά την κοινοχρησία δεδομένων στην ΕΕ πιο διαφανή και προσβάσιμη. Ο κανονισμός για τα δεδομένα ορίζει ποιος μπορεί να τα χρησιμοποιεί και υπό ποιες προϋποθέσεις, παρέχοντας στις εταιρείες ασφαλή πρόσβαση σε βασικά δεδομένα. Η ευκολότερη πρόσβαση σε βιομηχανικά δεδομένα προωθεί τον ανταγωνισμό και την καινοτομία, ιδίως όσον αφορά τις μικρότερες επιχειρήσεις, καθώς τους δίνει τη δυνατότητα να αναπτύξουν νέα προϊόντα και πρόσθετες υπηρεσίες και να ανταγωνιστούν μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Τον Μάιο κινήθηκαν επίσης νομικές διαδικασίες κατά 18 κρατών μελών που δεν είχαν ορίσει αρχές αρμόδιες για την εποπτεία της πράξης για τη διακυβέρνηση δεδομένων, η οποία θεσπίζει κανόνες για την κοινοχρησία δεδομένων σε όλη την ΕΕ.

Χάρη στους νέους κανόνες που άρχισαν να εφαρμόζονται τον Ιούνιο, θα είναι πλέον διαθέσιμα για περαιτέρω χρήση περισσότερα δημόσια σύνολα δεδομένων. Αυτοί εφαρμόζονται σε σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με έξι θεματικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των γεωχωρικών δεδομένων, της γεωσκόπησης και της κινητικότητας, και θα προωθήσουν την καινοτομία σε τομείς όπως η ΤΝ. Η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δεδομένων για την υγεία θα δώσει στους πολίτες τον πλήρη έλεγχο των δεδομένων υγείας τους, ενώ παράλληλα θα επιτρέπει τη χρήση τους, υπό αυστηρές προϋποθέσεις, για ερευνητικούς σκοπούς και για την προαγωγή της δημόσιας υγείας.

Δυνατότητες ανάπτυξης για την οικονομία δεδομένων υγείας

5,5 δισ. ευρώ

εξοικονόμωσε η ΕΕ σε διάστημα 10 ετών χάρη στη βελτίωση της πρόσβασης και της ανταλλαγής δεδομένων υγείας στην υγειονομική περίθαλψη

20-30 %

επιπλέον ανάπτυξη της ψηφιακής αγοράς υγείας

5,4 δισ. ευρώ

εξοικονόμωσε η ΕΕ σε διάστημα 10 ετών χάρη στην καλύτερη χρήση των δεδομένων υγείας στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της χάραξης πολιτικής

Σε έναν κόσμο αυξανόμενης κοινοχρησίας δεδομένων, η νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, δηλαδή ο γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ), διασφαλίζει επίσης ότι η πρόοδος δεν θα συντελείται εις βάρος της ιδιωτικότητας. Ο ΓΚΠΔ εξακολουθεί να αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο για όλες τις ψηφιακές πολιτικές της ΕΕ που αφορούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Παρέχει στα άτομα τον έλεγχο επί των δεδομένων αυτών και επί της πρόσβασης σε αυτά. Ο ΓΚΠΔ παραμένει το αντιπροσωπευτικότερο παράδειγμα πλαισίου για την προστασία δεδομένων παγκοσμίως. Ταυτόχρονα, η έκθεση του 2024 σχετικά με την εφαρμογή του ΓΚΠΔ εντόπισε τομείς που επιδέχονται βελτίωση, όπως ο χειρισμός διασυννοριακών υποθέσεων. Αυτό είχε ήδη ρυθμιστεί με τον προτεινόμενο κανονισμό σχετικά με τους διαδικαστικούς κανόνες του ΓΚΠΔ, ο οποίος επιδιώκει να εξορθολογίσει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών προστασίας δεδομένων κατά την επιβολή του ΓΚΠΔ σε διασυννοριακές υποθέσεις.

Η σημασία του ΓΚΠΔ εκτείνεται και πέραν της ΕΕ. Καθώς οι επιχειρήσεις βασίζονται όλο και περισσότερο σε διασυννοριακές ροές δεδομένων, ο ΓΚΠΔ παρέχει εργαλεία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ακόμα και όταν εξέρχονται από την ΕΕ, ενώ μπορεί ακόμα και να περιορίζει τις διαβιβάσεις σε χώρες με χαμηλότερα πρότυπα. Ένας από τους μηχανισμούς που διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα θα διατηρούν

το ίδιο επίπεδο προστασίας και εκτός της ΕΕ είναι οι αποφάσεις επάρκειας, οι οποίες αναγνωρίζουν τρίτες χώρες που παρέχουν επαρκή προστασία δεδομένων. Μέχρι στιγμής έχουν εκδοθεί 16 αποφάσεις επάρκειας, οι οποίες επανεξετάζονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Μετά την επανεξέταση τον Ιανουάριο του 2024, η ΕΕ επιβεβαίωσε ότι τα δεδομένα μπορούν να συνεχίσουν να ρέουν ελεύθερα σε 11 χώρες-εταίρους και εδάφη.

Με βάση μια νέα απόφαση επάρκειας για το πλαίσιο ΕΕ-ΗΠΑ για την προστασία των δεδομένων, είναι δυνατή η ασφαλής και ελεύθερη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΕ σε εταιρείες των ΗΠΑ χωρίς να απαιτούνται πρόσθετες εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων. Η απόφαση αυτή παρέχει επίσης στους πολίτες της ΕΕ το δικαίωμα προσφυγής στο νέο δικαστήριο που έχει συσταθεί για την επίλυση διαφορών που σχετίζονται με καταγγελίες της ΕΕ που αφορούν δραστηριότητες των υπηρεσιών πληροφοριών των ΗΠΑ. Η έκθεση αξιολόγησης του Οκτωβρίου του 2024 επιβεβαίωσε ότι οι αρχές των ΗΠΑ έχουν δημιουργήσει τις αναγκαίες δομές και διαδικασίες προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματική λειτουργία του πλαισίου. Οι εγγυήσεις αυτές προστατεύουν τα δεδομένα σε όλες τις διατλαντικές διαβιβάσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που πραγματοποιούνται μέσω εταιρικών συμφωνιών ή εσωτερικών πολιτικών.

Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες

Οι δημόσιες και οι ιδιωτικές υπηρεσίες γίνονται ολοένα και πιο γρήγορα ψηφιακές, αλλά η προστασία της ιδιωτικότητας και της ασφάλειας στο διαδίκτυο δεν πληροί πάντα τα απαιτούμενα πρότυπα, με αποτέλεσμα τα άτομα να είναι ευάλωτα στην κλοπή ταυτότητας και στην ανεπιθύμητη κατάρτιση προφίλ. Τον Μάιο άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες, επιτρέποντας σε όλους τους πολίτες και τους κατοίκους της Ένωσης να αποκτήσουν προσωπικό πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ έως το 2026. Το πορτοφόλι αυτό θα κάνει τις καθημερινές συναλλαγές ευκολότερες και ασφαλέστερες. Οι χρήστες θα μπορούν να αποδεικνύουν την ταυτότητά τους με ασφάλεια, να λαμβάνουν και να υποβάλλουν ψηφιακά έγγραφα, όπως ιατρικές συνταγές, και να πραγματοποιούν πληρωμές —και όλα αυτά μέσω μίας και μόνης εφαρμογής. Ταυτόχρονα θα διατηρούν τον πλήρη έλεγχο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν.

Επί του παρόντος, η ΕΕ καταρτίζει νομικές κατευθυντήριες γραμμές με στόχο να διασφαλίσει ότι τα πορτοφόλια θα πληρούν τα υψηλότερα πρότυπα ασφάλειας και θα λειτουργούν απρόσκοπτα σε ολόκληρη την επικράτεια της. Τον Νοέμβριο εκδόθηκαν πέντε εκτελεστικοί κανονισμοί, οι οποίοι καθορίζουν κανόνες για τις βασικές λειτουργίες και την πιστοποίηση των πορτοφολιών.

Το υπάρχον νομικό σύστημα της ΕΕ βασίζεται στη χρήση εντύπων, γεγονός που καθιστά την

↑ [BINTEO](#) Γνωρίστε το πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ.

επεξεργασία διασυνοριακών υποθέσεων περίπλοκη και δαπανηρή. Για την επίλυση αυτού του προβλήματος θα καθιερωθεί σε όλα τα κράτη μέλη διαδικτυακό σύστημα για τη διαχείριση νομικών θεμάτων. Είτε πρόκειται για κληρονομίες είτε για επιχειρηματικές συμβάσεις, τα πρόσωπα και οι επιχειρήσεις θα μπορούν να υποβάλλουν έγγραφα, να επικοινωνούν με τα δικαστήρια, να παρίστανται σε ακροαματικές διαδικασίες και να καταβάλλουν τέλη ηλεκτρονικά.

Χάρη στο σύστημα κοινοχρησίας δεδομένων σε ενωσιακό επίπεδο, είναι πλέον ευκολότερο για τους πολίτες να σπουδάζουν, να μετακινούνται, να εργάζονται, να συνταξιοδοτούνται ή να ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα οπουδήποτε στην ΕΕ. Οι αρχές των κρατών μελών μπορούν πλέον να ανταλλάσσουν έγγραφα μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου πολίτη, έτσι ώστε αυτός να μην είναι αναγκασμένος να παρέχει τα ίδια στοιχεία πολλές φορές. Το σύστημα αυτό θα ενσωματωθεί στην ενιαία ψηφιακή πύλη, η οποία συνδέει τις εθνικές πύλες για την παροχή πληροφοριών, διαδικτυακών υπηρεσιών και υποστήριξης σε πολίτες και επιχειρήσεις σε όλα τα κράτη μέλη. Το 2024 τα κράτη μέλη απέκτησαν τη δυνατότητα να παρέχουν στην πύλη «Your Europe» [Η Ευρώπη σου] επικαιροποιημένες και αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές διαδικασίες αδειοδότησης για βιομηχανικά έργα μηδενικών καθαρών εκπομπών, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να μπορούν να εξοικονομούν χρόνο κατά την υποβολή σχετικών αιτήσεων.

Ψηφιακές δεξιότητες

Οι πολίτες στην ΕΕ, για να έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακές δημόσιες υπηρεσίες, να σπουδάζουν, να εργάζονται, να επικοινωνούν και να βρίσκουν αξιόπιστες πληροφορίες, πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με το ψηφιακό περιβάλλον. Μόλις το 56 % των ατόμων ηλικίας 16-74 ετών στην ΕΕ διαθέτει τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες.

Για να αυξηθεί αυτό το ποσοστό, η ΕΕ έχει θέσει ως στόχο έως το 2030 να μπορεί το 80 % των ενηλίκων να χρησιμοποιεί την τεχνολογία για τις καθημερινές του υποχρεώσεις και να απασχολούνται 20 εκατομμύρια άτομα στον τομέα της τεχνολογίας, δίνοντας έμφαση στην προσέλκυση περισσότερων γυναικών. Η νέα πρωτοβουλία Women TechEU έχει καθοριστικό ρόλο στην επιτυχία αυτής της προσπάθειας. Παρέχει σε γυναίκες που διευθύνουν νεοφυείς εταιρείες τεχνολογίας καθοδήγηση και οικονομική στήριξη ώστε να τις βοηθήσει στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Πώς στήριξε η ΕΕ την ανάπτυξη δεξιοτήτων το 2024;

ΒΡΑΒΕΙΑ

→ Τα ευρωπαϊκά βραβεία ψηφιακών δεξιοτήτων του 2024 απονεμήθηκαν σε έργα που βοηθούν στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων στις ακόλουθες κατηγορίες:

- εκπαίδευση,
- αναβάθμιση δεξιοτήτων στον χώρο εργασίας,
- συμπερίληψη,
- γυναίκες στον τομέα της τεχνολογίας,
- κυβερνοασφάλεια.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

→ Δημοσιεύτηκε η ενδιάμεση επανεξέταση του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027, της ενωσιακής στρατηγικής για υψηλής ποιότητας, συμπεριληπτική και προσβάσιμη ψηφιακή εκπαίδευση.

→ Η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Προγραμματισμού περιλάμβανε εργαστήρια και εκδηλώσεις με στόχο να γίνει ο προγραμματισμός πιο προσιτός και διασκεδαστικός.

→ Δημιουργήθηκαν προπτυχιακά, μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα σπουδών σε ψηφιακούς τομείς.

→ Η Ακαδημία κυβερνοδεξιοτήτων επικαιροποιήθηκε ώστε να διασφαλιστεί ότι θα αποτελεί έναν ολοκληρωμένο και ενημερωμένο πόρο για τους χρήστες.

→ Χορηγήθηκε χρηματοδότηση στην πλατφόρμα για τις ψηφιακές δεξιότητες και θέσεις εργασίας με στόχο να στηριχθούν οι εθνικές προσπάθειες για την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων.

→ Το πρόγραμμα Girls Go Circular του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας έχει βοηθήσει 40 000 κορίτσια να αποκτήσουν ψηφιακές και επιχειρηματικές δεξιότητες, τρία χρόνια νωρίτερα απ' ό,τι είχε προβλεφθεί.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

→ Το πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων για τους πολίτες είναι ένα εργαλείο το οποίο προσδιορίζει τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες σε πέντε τομείς, που αφορούν 21 ειδικές ικανότητες.

→ Το SELFIE είναι ένα δωρεάν διαδικτυακό εργαλείο που στηρίζει τις σχολές και τις εταιρείες επαγγελματικής εκπαίδευσης και

κατάρτισης στις προσπάθειές τους για ενσωμάτωση των ψηφιακών τεχνολογιών.

→ Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης είναι ένα πρόγραμμα της ΕΕ που βοηθά τα κράτη μέλη να επιταχύνουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους, ιδίως στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και της εκπαίδευσης. Το 2024 το μέσο αυτό έδωσε τη δυνατότητα στην Εσθονία, την Ισπανία, την Ιταλία και τη Ρουμανία να αναπτύξουν προγράμματα και στρατηγικές κατάρτισης για τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων σε αυτούς τους βασικούς τομείς, με έμφαση σε έργα όπως:

- η καθιέρωση ηλεκτρονικών μητρώων υγείας
- η βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών.

→ Το Women4Cyber είναι ένα δίκτυο που αποσκοπεί στην προσέλκυση περισσότερων γυναικών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

Ο κοινός ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων δεξιοτήτων, έργο που δρομολογήθηκε το 2024, θα επιτρέψει την ανταλλαγή δεδομένων που αφορούν δεξιότητες και την πρόσβαση σ' αυτά. Τα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διάφορους σκοπούς, όπως είναι η ανάλυση τάσεων, η χάραξη στρατηγικών και η ανάπτυξη νέων εφαρμογών, προτάσσοντας παράλληλα τη δεοντολογία, την πολυμορφία και την προστασία των δεδομένων.

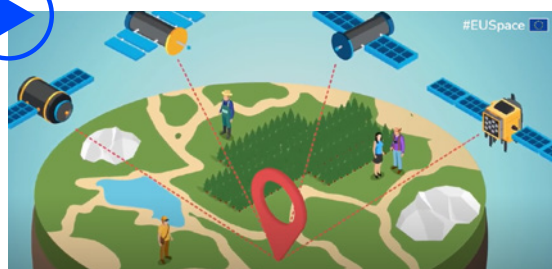
↑ Μαθητές που διδάσκονται ψηφιακές δεξιότητες σε μια μη κυβερνητική οργάνωση η οποία στηρίζει τα παιδιά με αναπηρία στην Μπολόνια, Ιταλία, 23 Οκτωβρίου 2024

Διάστημα

Η πολιτική διαστήματος είναι η αιχμή του δόρατος της καινοτομίας, ενώ ενισχύει την ασφάλεια και τροφοδοτεί την οικονομική ανάπτυξη σε πολλούς τομείς. Το 2024 η ΕΕ, αναγνωρίζοντας αυτά τα σημαντικά οφέλη, ανέπτυξε νέα προγράμματα και επέκτεινε τα υφιστάμενα.

Καθοριστικής σημασίας στην προσπάθεια αυτή ήταν η δημιουργία του Κέντρου Κοινοχρησίας και Ανάλυσης Διαστημικών Πληροφοριών της ΕΕ, ενός κόμβου όπου εμπειρογνώμονες κρατικών υπηρεσιών και φορέων του κλάδου μπορούν να συνεργάζονται σε θέματα διαστημικής ασφάλειας (βλέπε επίσης κεφάλαιο 7). Επιπλέον, δημοσιεύτηκε λεπτομερής στρατηγική για τις αεροδιαστημικές εταιρείες, στην οποία περιγράφονται τα βήματα για μια πιο πράσινη και τεχνολογικά προηγμένη βιομηχανία.

Αν και οι δορυφόροι βρίσκονται πολύ μακριά από τη Γη, ο αντίκτυπος της λειτουργίας τους φτάνει πιο κοντά απ' ό,τι νομίζουμε. Από τα έξυπνα τηλέφωνα στις τσέπες μας έως τα αεροσκάφη στον ουρανό, αυτοί οι φρουροί που βρίσκονται πάντα σε τροχιά διατηρούν τον κόσμο μας συνδεδεμένο και του επιτρέπουν να συνεχίζει την πορεία του προς τα εμπρός.

Το Galileo, το σύστημα πλοήγησης της ΕΕ, πρόσθεσε τέσσερις νέους δορυφόρους στη συστοιχία του το 2024. Η επέκταση αυτή αύξησε την ακρίβεια, υποστηρίζοντας έτσι τους κλάδους που βασίζονται σε δορυφορικά δεδομένα, οι οποίοι σήμερα στηρίζουν το 10 % της οικονομίας της ΕΕ.

↑
BINTEO Τι είναι το Galileo;

Οι δορυφόροι Sentinel-1C και Sentinel-2C, οι τελευταίες προσθήκες στο πρόγραμμα Copernicus, έλαβαν θέση και τέθηκαν σε επιφυλακή, έτοιμοι να προειδοποιήσουν τις αρχές για καταστροφές και περιβαλλοντικές απειλές, ώστε να είναι δυνατή η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

↑
BINTEO Σχετικά με τον δορυφόρο Sentinel-2C του Copernicus, την πιο πρόσφατη προσθήκη στη δορυφορική οικογένεια της ΕΕ

Το IRIS² (Υποδομή για ανθεκτικότητα, διασυνδεσιμότητα και ασφάλεια μέσω δορυφόρου) είναι το ασφαλές δορυφορικό δίκτυο της ΕΕ, το οποίο παρέχει ασφαλή επικοινωνία για την εκτέλεση καθηκόντων όπως ο έλεγχος των συνόρων και η διαχείριση κρίσεων, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην παροχή διαδικτύου υψηλής ταχύτητας σε απομακρυσμένες περιοχές και στην ενίσχυση της ψηφιακής ασφάλειας στην Ευρώπη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Οικοδόμηση μιας δίκαιης και κοινωνικής Ευρώπης

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια, λόγω των παγκόσμιων προκλήσεων όπως η πανδημία COVID-19, η κρίση του κόστους ζωής, η κλιματική αλλαγή και η ψηφιακή μετάβαση, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εντείνει τις προσπάθειές της για την προστασία και την ενδυνάμωση ανθρώπων και κοινοτήτων. Το 2024 συνέχισε ακάθεκτη να εργάζεται για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και απασχόλησης για όλους. Καθώς ολοκληρώθηκε με επιτυχία το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα νέο σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, στηρίζοντας έτσι τη βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάπτυξη στην

ΕΕ και διασφαλίζοντας την ανταγωνιστικότητά της. Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει νέα μέτρα ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να απολαμβάνουν τα κοινωνικά τους δικαιώματα. Για παράδειγμα, νέοι κανόνες πλέον διασφαλίζουν την προστασία των εργαζομένων μέσω επαρκών κατώτατων μισθών, ενώ νέα δικαιώματα και πρόσθετες ρυθμίσεις προστασίας βελτιώνουν τις συνθήκες γι' αυτούς στην οικονομία της περιστασιακής απασχόλησης. Επιπλέον, η ΕΕ ενέκρινε ένα πρωτοποριακό νομοθέτημα για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, ενώ θέσπισε και νέες κάρτες που θα διευκολύνουν τα ταξίδια των ατόμων με αναπηρία.

Μια δίκαιη και ανταγωνιστική οικονομία για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση

Η ΕΕ έχει θέσει φιλόδοξους στόχους στην πορεία προς μια δίκαιη και συμπεριληπτική Ευρώπη που προστατεύει τους πολίτες της και δημιουργεί ευκαιρίες. Οι πολιτικές της αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας για όλους και όλες στην ΕΕ μέσω της δημιουργίας περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας και της προαγωγής των δεξιοτήτων, της ισότητας και της κοινωνικής προστασίας και ένταξης.

Οι 20 αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων —και το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που θα μετατρέψει τις εν λόγω αρχές σε συγκεκριμένα μέτρα— καθοδηγούν τις ενωσιακές και εθνικές πολιτικές στους νευραλγικούς αυτούς τομείς. Σε διάσκεψη υψηλού επιπέδου που έγινε τον Απρίλιο στη Λα Ιλν (La Hulpe) του Βελγίου, η ΕΕ, οι κοινωνικοί εταίροι της και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ανανέωσαν τη δέσμευσή τους για μια ισχυρότερη κοινωνική Ευρώπη υπογράφοντας δήλωση που επιβεβαιώνει ότι ο εν λόγω πυλώνας συνιστά το βασικό πλαίσιο για τις κοινωνικές πολιτικές της ΕΕ. Η δήλωση της Λα Ιλν για το μέλλον του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων επικροτεί επίσης την επικείμενη επανεξέταση του σχετικού σχεδίου δράσης το 2025. Η επανεξέταση αυτή θα χρησιμεύσει ως βάση για περαιτέρω δράση με σκοπό την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ και των κρατών μελών για το 2030 όσον αφορά την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας.

Η πρόοδος σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο ως προς την επίτευξη των στόχων καταγράφεται λεπτομερώς στην ετήσια «Κοινή έκθεση για την απασχόληση». Η τελευταία έκθεση δείχνει ότι η ΕΕ είναι σε καλό δρόμο όσον αφορά την επίτευξη του στόχου της, καθώς η ανάκαμψη δημιούργησε πολλές θέσεις απασχόλησης. Βέβαια, θα πρέπει να γίνουν πολλά ακόμα για την επίτευξη του στόχου όσον αφορά τη μείωση της φτώχειας, αν και ήδη έχει σημειωθεί ελαφρά βελτίωση παρά τις διάφορες κρίσεις των τελευταίων ετών και, ιδίως, παρά τον υψηλό πληθωρισμό. Απαιτείται επίσης περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την εκπαίδευση των ενηλίκων, δεδομένου ότι τα αποτελέσματα των πολιτικών της ΕΕ στον τομέα αυτόν δεν έχουν γίνει αισθητά μέχρι στιγμής στα περισσότερα κράτη μέλη.

Τρεις στόχοι σε επίπεδο ΕΕ

Έως το 2030 **τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών θα πρέπει να εργάζεται.**

Έως το 2030 **τουλάχιστον το 60 % όλων των ενηλίκων θα πρέπει να παρακολουθεί κατάρτιση κάθε χρόνο.**

Έως το 2030 **τα άτομα που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να μειωθούν κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια.**

Η αστεγία είναι μία από τις πιο ακραίες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού και επηρεάζει όλα τα κράτη μέλη. Τον Φεβρουάριο συμμετείχαν σε άτυπη υπουργική διάσκεψη εκπρόσωποι των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από κοινού με εμπειρογνώμονες και οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην καταπολέμηση της αστεγίας. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την υποστήριξή τους στην ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της αστεγίας, εκφράζοντας την ικανοποίησή τους για το έργο που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής. Τόνισαν την ανάγκη να αυξηθούν οι προσπάθειες και να ενισχυθούν η πολιτική δέσμευση και οι πόροι που διατίθενται για την αντιμετώπιση της αστεγίας, για την επίτευξη του στόχου της Διακήρυξης της Λισαβόνας περί εξάλειψης της αστεγίας έως το 2030. Τα συμπεράσματα της διάσκεψης αντικατοπτρίζονται στη δήλωση της Λα Ιλν.

Το 2024 δρομολογήθηκαν, με τη στήριξη της ΕΕ, πολλαπλά έργα που συμπληρώνουν τις εργασίες στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την καταπολέμηση της αστεγίας, όπως η καταμέτρηση των Ευρωπαίων αστέγων, η εργαλειοθήκη του ΟΟΣΑ για την καταπολέμηση της αστεγίας, καθώς και τέσσερα πιλοτικά έργα.

Ο τότε Ευρωπαίος Επίτροπος Απασχόλησης και Κοινωνικών Δικαιωμάτων κ. Νικολά Σμιτ (μπροστινή σειρά, τέταρτος από δεξιά) με υπουργούς και αντιπροσώπους στη διάσκεψη «Πορεία προς την εξάλειψη της αστεγίας», ανάκτορο Egmont, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 9 Φεβρουαρίου 2024

© PPS Social Integration

Μετάβαση σε μια κοινωνία μακροζωίας

Καθώς οι Ευρωπαίοι και οι Ευρωπαίες ζουν πλέον περισσότερο και είναι πιο υγιείς, οι πολιτικές της ΕΕ και των κρατών μελών πρέπει να είναι μελλοντοστρεφείς, έτσι ώστε να ενδυναμώνουν τους ανθρώπους κάθε ηλικίας και να διασφαλίζουν την ευημερία των μελλοντικών γενιών. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να σχεδιάζονται πολιτικές που ενθαρρύνουν την ενεργό και υγιή γήρανση και έχουν θετικό αντίκτυπο στον τρόπο με τον οποίο μεγαλώνουν οι άνθρωποι στην Ευρώπη. Με βάση τα πορίσματα της Έκθεσης του 2024 για τη δημογραφική γήρανση και της Έκθεσης του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων, εμπειρογνώμονες και ενδιαφερόμενα μέρη συναντήθηκαν προκειμένου να συζητήσουν τις κύριες προκλήσεις της μακροβιότητας στην Ευρώπη. Οι συμμετέχοντες σημείωσαν ότι θα χρειαστούν περαιτέρω μεταρρυθμίσεις για να εξασφαλιστεί επαρκής και βιώσιμη προστασία της τρίτης ηλικίας και να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες και οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στην τρίτη ηλικία. Η επένδυση στην ενεργό και υγιή γήρανση, η παράταση του επαγγελματικού βίου και η στήριξη προσαρμοσμένων και ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων θα αποτελέσουν μέρος της λύσης, παράλληλα με αποτελεσματικά και αποδοτικά συστήματα συνταξιοδότησης και μακροχρόνιας φροντίδας.

Η κ. Ντούμπραβκα Σούιτσα, τότε αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδια για τη Δημοκρατία και τη Δημογραφία, ενώ εκφωνεί την κεντρική ομιλία στη διάσκεψη υψηλού επιπέδου «Πλοήγηση στο μέλλον: Προκλήσεις και ευκαιρίες της μακροβιότητας στην Ευρώπη», Βρυξέλλες, Βέλγιο, 27 Ιουνίου 2024

Αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων

Εδώ και σχεδόν μία δεκαετία οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων συνεχώς μεγαλώνουν σε όλα τα κράτη μέλη. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη δημογραφική αλλαγή και στην αυξανόμενη ζήτηση για δεξιότητες στο πλαίσιο της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, καθώς και στις κακές συνθήκες εργασίας σε ορισμένα επαγγέλματα και σε συγκεκριμένους τομείς. Η Επιτροπή έχει εντοπίσει περισσότερα από 40 επαγγέλματα σε διάφορους τομείς που αντιμετωπίζουν ελλείψεις σε όλη την ΕΕ, με ορισμένες μόνο διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών μελών. Η αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων είναι καίριας σημασίας για την ενίσχυση της ικανότητας καινοτομίας της ΕΕ, την απελευθέρωση του αναπτυξιακού δυναμικού της, την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της, την προώθηση της δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας και την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας.

Έως το 2030 αναμένεται να δημιουργηθούν 3,5 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Σχεδόν τα δύο τρίτα (63 %) των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων δεν μπορούν να βρουν τα talenta που χρειάζονται.

Σαράντα δύο επαγγέλματα αντιμετωπίζουν ελλείψεις σε όλη την ΕΕ.

Για να επιλύσει αυτό το πρόβλημα, η Επιτροπή παρουσίασε τον Μάρτιο σχέδιο δράσης που εκπόνησε σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους της, οι οποίοι, δεδομένου ότι βρίσκονται σε άμεση επαφή με την αγορά εργασίας, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην εφαρμογή λύσεων για την αντιμετώπιση των σχετικών προκλήσεων. Το σχέδιο παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε πέντε βασικούς τομείς πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ, σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο κοινωνικών εταίρων.

Σχέδιο δράσης για τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ

- 1 Στήριξη στις υποεκπροσωπούμενες ομάδες ώστε να δραστηριοποιηθούν περισσότερο στην αγορά εργασίας.
- 2 Παροχή στήριξης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την κατάρτιση και την εκπαίδευση.
- 3 Βελτίωση των όρων εργασίας.
- 4 Βελτίωση της δίκαιης κινητικότητας για τους εργαζομένους και τους εκπαιδευόμενους στην ΕΕ.
- 5 Προσέλκυση ταλέντων από χώρες εκτός ΕΕ.

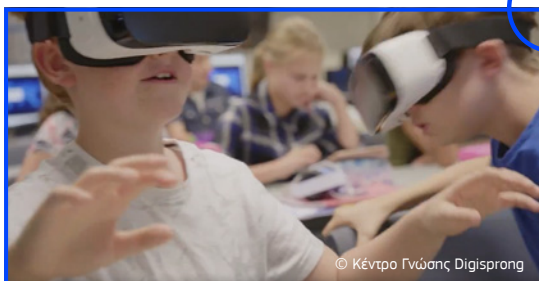
Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης θα είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ όσον αφορά την απασχόληση και τις δεξιότητες έως το 2030. Το σχέδιο βασίζεται στα πολυάριθμα μέτρα πολιτικής και χρηματοδότησης που εφαρμόζονται ήδη σε επίπεδο ΕΕ, όπως το σύμφωνο για τις δεξιότητες. Οι συμπράξεις δεξιοτήτων έχουν δεσμευτεί να προσφέρουν ευκαιρίες επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων σε πάνω από 25 εκατομμύρια άτομα σε ηλικία εργασίας σε όλη την ΕΕ έως το 2030. Επιπλέον, από τη δρομολόγηση του συμφώνου για τις δεξιότητες το 2020 τα μέλη του έχουν επενδύσει από κοινού πάνω από 150 εκατ. ευρώ σε δραστηριότητες αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης. Η ΕΕ επενδύει περίπου 65 δισ. ευρώ σε προγράμματα δεξιοτήτων, ιδίως μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (βλέπε κεφάλαιο 3) και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+.

Το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων, το οποίο διήρκεσε από τις 9 Μαΐου 2023 έως τις 8 Μαΐου 2024, έδωσε νέα ώθηση στη διά βίου μάθηση θέτοντας τις δεξιότητες στο επίκεντρο και συμβάλλοντας στην αντιστοίχιση των προσδοκιών και των συνόλων δεξιοτήτων των ενδιαφερομένων με τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας. Μέσω των κατά τόπους επικοινωνιακών δράσεων προσεγγίστηκαν εκατομμύρια άνθρωποι, και έτσι αυξήθηκε σημαντικά η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ για τις δεξιότητες.

↑ **BINTEO** Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων: ανοίγοντας τον δρόμο για ένα πιο ειδικευμένο εργατικό δυναμικό

Τον Απρίλιο δρομολογήθηκε η δημιουργία της Ακαδημίας του Νέου Ευρωπαϊκού Μπούχαους, η οποία αποσκοπεί στην ενίσχυση των δεξιοτήτων βιωσιμότητας στον κατασκευαστικό τομέα. Η ακαδημία θα συνδυάσει τις αξίες της βιωσιμότητας, της αισθητικής και της συμμετοχικότητας και θα στηρίξει την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Μέσα στην επόμενη διετία θα φέρει σε επαφή επαγγελματίες του τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και θα συνδέσει πέντε τοπικούς και περιφερειακούς κόμβους σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης.

© Κέντρο Γνώσης Digisprong

Υποστήριξη για τα κράτη μέλη

Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ βοηθά 12 κράτη μέλη στις μεταρρυθμίσεις τους στον τομέα των δεξιοτήτων. Η υποστήριξη κυμαίνεται από τη συνδρομή στον σχεδιασμό προγραμμάτων σπουδών βάσει ικανοτήτων και στην ανάπτυξη μικροδιαπιστευτηρίων (τα οποία πιστοποιούν τα αποτελέσματα βραχυπρόθεσμων μαθησιακών εμπειριών) έως την ένταξη των παιδιών προσφύγων στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Παράδειγμα έργου

Το μέσο στήριξε διετές έργο στο Βέλγιο βοηθώντας τα σχολεία στην αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ στη μάθηση και στη διδασκαλία. Στόχος ήταν να δοθεί η δυνατότητα στα σχολεία να αναπτύξουν ομαδικές προσεγγίσεις για τον συντονισμό με βάση τις ΤΠΕ και για την ψηφιακή εκπαίδευση.

↑ **BINTEO** Ψηφιακός μετασχηματισμός στο φλαμανδικό εκπαιδευτικό σύστημα

Το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων σε αριθμούς

Πάνω από **2 000**
εκδηλώσεις σε όλη
την Ευρώπη

1,37 εκατομμύρια
επισκέπτες σε 54 εκδηλώσεις σε
23 κράτη μέλη

69 εκατομμύρια
άτομα προσεγγίστηκαν στα μέσα
κοινωνικής δικτύωσης

190
πρωτοβουλίες για τις δεξιότητες
υπό την καθοδήγηση της ΕΕ

90 εκατομμύρια
προβολές βίντεο στο YouTube
και στο Twitch

41 εκατομμύρια
τηλεθεατές σε πέντε χώρες-
στόχους

Το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων — Αλλάζοντας τρόπο σκέψης

ΕΧΟΥΝ ΚΑΛΥΤΕΡΗ
ΓΝΩΣΗ ΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΙΣ
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

26 %
Φεβρουάριος
2023

53 %
Δεκέμβριος 2023

ΔΕΙΧΝΟΥΝ
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ
ΠΡΟΘΥΜΙΑ ΓΙΑ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

19 %
δεν έχει δει
πρωτοβουλίες του
Έτους Δεξιοτήτων

64 %
έχει δει
πρωτοβουλίες του
Έτους Δεξιοτήτων

ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΟΤΙ
ΤΟ ΕΤΟΣ ΕΙΧΕ
ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΣΤΗ
ΖΩΗ ΤΟΥΣ

35 %
δεν έχει δει
πρωτοβουλίες του
Έτους Δεξιοτήτων

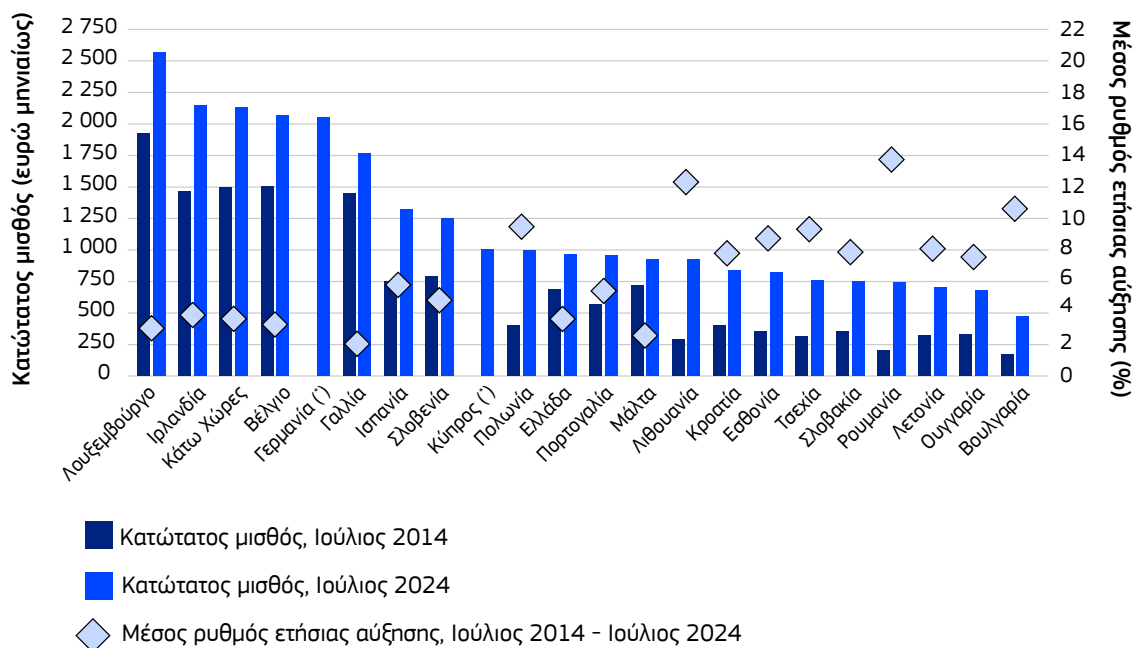
72 %
έχει δει
πρωτοβουλίες του
Έτους Δεξιοτήτων

Στήριξη των εργαζομένων

Οι νέοι κανόνες που επιχειρούν να διασφαλίσουν ότι οι εθνικοί κατώτατοι μισθοί θα εγγυώνται αξιοπρεπή διαβίωση για τους εργαζομένους έπρεπε να μεταφερθούν στο εθνικό δίκαιο έως τις 15 Νοεμβρίου. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει στην Επιτροπή ότι το έχουν πράξει. Η εφαρμογή της οδηγίας για επαρκείς κατώτατους μισθούς θα συμβάλει σε καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας βελτιώνοντας την επάρκεια των νόμιμων κατώτατων μισθών και προωθώντας τις συλλογικές διαπραγματεύσεις για τους μισθούς. Θα ενισχύσει επίσης την προστασία

των εργαζομένων όσον αφορά τους κατώτατους μισθούς μέσω καλύτερων μηχανισμών επιβολής, ενημέρωσης και προσφυγής. Η οδηγία έχει ήδη αρχίσει να παράγει θετικά αποτελέσματα, πυροδοτώντας συζητήσεις σε εθνικό επίπεδο σχετικά με την επάρκεια των κατώτατων μισθών. Ως εκ τούτου, κατά την τελευταία διετία οι νόμιμοι κατώτατοι μισθοί έχουν αυξηθεί σημαντικά στα περισσότερα κράτη μέλη, συμβάλλοντας στην αντιστάθμιση των επιπτώσεων του υψηλού πληθωρισμού στην αγοραστική δύναμη των χαμηλόμισθων.

Κατώτατος μισθός στην ΕΕ (2014-2024)

- Κατώτατος μισθός, Ιούλιος 2014
- Κατώτατος μισθός, Ιούλιος 2024
- ◆ Μέσος ρυθμός ετήσιας αύξησης, Ιούλιος 2014 - Ιούλιος 2024

Σημείωση: στη Δανία, στην Ιταλία, στην Αυστρία, στη Φινλανδία και στη Σουηδία δεν υπάρχει κατώτατος μισθός.
(*) Τα στοιχεία για το 2014 και ο μέσος ρυθμός ετήσιας αύξησης δεν είναι διαθέσιμα.

Τον Ιούλιο του 2024 ο κατώτατος μισθός στα κράτη μέλη της ΕΕ κυμαινόταν από 477 ευρώ μηνιαίως στη Βουλγαρία έως 2 510 ευρώ μηνιαίως στο Λουξεμβούργο.

Η ΕΕ θέσπισε το 2024 νέους κανόνες για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας 28 εκατομμυρίων εργαζομένων σε ψηφιακές πλατφόρμες στην ΕΕ. Η οδηγία για την εργασία σε πλατφόρμες θα διασφαλίσει τον ορθό καθορισμό του καθεστώτος απασχόλησης των ατόμων αυτών. Μετά τον εκ νέου καθορισμό, οι εργαζόμενοι αυτοί θα μπορούν να απολαμβάνουν τα δικαιώματα και τις κοινωνικές παροχές που δικαιούνται. Οι νέοι κανόνες προωθούν επίσης τη διαφάνεια και τη λογοδοσία όσον αφορά τα αυτοματοποιημένα συστήματα που υποστηρίζουν ή αντικαθιστούν διοικητικές λειτουργίες στην εργασία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αμφισβήτησης αποφάσεων που βασίζονται σε αλγόριθμους. Τα κράτη μέλη έχουν διορία δύο ετών να μεταφέρουν τους κανόνες στην εθνική τους νομοθεσία.

Επιπλέον, το 2024 σημείωσαν πρόοδο οι προσπάθειες για την ενίσχυση των φορέων που εκπροσωπούν Ευρωπαίους εργαζομένους σε πολυεθνικές εταιρείες. Μια νέα πρόταση για την αναθεώρηση των ισχυόντων κανόνων αποσκοπεί στην ενίσχυση του ρόλου των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων Εργαζομένων, τα οποία διαβουλευούνται με τους εργαζομένους και τους ενημερώνουν σχετικά με αποφάσεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την απασχόληση ή τις συνθήκες εργασίας τους. Στόχος είναι να διευκολυνθεί η σύσταση αυτών των φορέων, να προωθηθεί η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων και να διασφαλιστεί η διαβούλευση με τους εργαζομένους πριν από τη λήψη αποφάσεων.

Η τηλεργασία είναι πλέον ευρέως διαδεδομένη, ιδίως μετά την πανδημία COVID-19. Σύμφωνα με την έρευνα του εργατικού δυναμικού της ΕΕ, τα τελευταία χρόνια το συνολικό ποσοστό των ατόμων που εργάζονται από το σπίτι έχει σχεδόν διπλασιαστεί, από 11,1 % το 2019 σε 22,4 % το 2023. Ταυτόχρονα δόθηκε μεγαλύτερη προσοχή στον αντίκτυπο που έχει στην ψυχική υγεία των εργαζομένων η νοοτροπία «always on» (που θέλει τον εργαζόμενο πάντα διαθέσιμο). Τον Μάρτιο δρομολογήθηκε διαβούλευση σε δύο στάδια με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τη δίκαιη τηλεργασία και το δικαίωμα στην αποσύνδεση.

Εκτιμάται ότι οι ασκούμενοι/-ες στην ΕΕ είναι περίπου **3,1 εκατομμύρια**. Η ποιοτική πρακτική άσκηση μπορεί να βοηθήσει τους νέους και τις νέες να αποκτήσουν ουσιαστική εργασιακή εμπειρία και νέες δεξιότητες, επιτρέποντας παράλληλα στους εργοδότες να προσελκύσουν, να εκπαιδεύσουν και να διατηρήσουν προσωπικό. Τον Μάρτιο η Επιτροπή παρουσίασε πρωτοβουλία για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των ασκούμενων στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής, της συμμετοχικότητας και της ποιότητας της πρακτικής άσκησης. Εκτός από την αναθεώρηση του υφιστάμενου πλαισίου ποιότητας για τις περιόδους πρακτικής άσκησης με σκοπό την προώθηση θεμάτων όπως η δίκαιη αμοιβή και η πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, η πρωτοβουλία προτείνει επίσης νομοθετική δράση για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των ασκούμενων και την καταπολέμηση της πρακτικής άσκησης που υποκρύπτει απασχόληση.

Για να στηρίξει περαιτέρω την αγορά εργασίας, η ΕΕ ενέκρινε νέα χρηματοδότηση ύψους 23 εκατ. ευρώ μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ για καινοτόμα έργα που στοχεύουν στη μείωση της μακροπρόθεσμης ανεργίας και βοηθούν τους ανθρώπους να βρουν δουλειά. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζομένους παρέιχε επίσης στήριξη σε σχεδόν 1 600 εργαζομένους που απολύθηκαν στο Βέλγιο, στη Δανία και στη Γερμανία.

To 88 %

των ατόμων στην ΕΕ θεωρεί
μια κοινωνική Ευρώπη σημαντική σε
προσωπικό επίπεδο.

To 60 %

γνωρίζει τουλάχιστον μία πρόσφατη βασική
πρωτοβουλία της ΕΕ για την ενίσχυση της
κοινωνικής Ευρώπης.

To 49 % την οδηγία για τους
κατώτατους μισθούς

To 38 % την οδηγία για την
ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και
ιδιωτικής ζωής

To 37 % το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο+

To 33 % την
«Εγγύηση για τα παιδιά»

To 30 % την οδηγία για την εργασία
σε πλατφόρμες

To 29 % το θεματολόγιο δεξιοτήτων

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 546, Απρίλιος 2024.

Ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου

Οι κοινωνικοί εταίροι —οργανώσεις που εκπροσωπούν τα συμφέροντα των εργαζομένων και των εργοδοτών στην ΕΕ— διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και της παραγωγικότητας, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και στην αύξηση της ευημερίας και της ανθεκτικότητας της ΕΕ. Και ο ρόλος αυτός γίνεται ακόμα πιο σημαντικός υπό το πρίσμα των αλλαγών που επιφέρουν οι νέες τεχνολογίες και της ανάγκης για δίκαιη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Σε συνεδρίαση τον Ιανουάριο στο Βαλ Ντισές, στις Βρυξέλλες, η ΕΕ και οι κοινωνικοί εταίροι της συμφώνησαν να ανανεώσουν τη δέσμευσή τους για ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ και να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων στις οικονομίες και στις αγορές εργασίας της ΕΕ. Οι κοινωνικοί εταίροι συζήτησαν επίσης τις προκλήσεις της αγοράς εργασίας κατά την τριμερή κοινωνική σύνοδο κορυφής τον Μάρτιο.

Ο κ. Αλεξάντερ ντε Κρο, τότε πρωθυπουργός του Βελγίου (μπροστά αριστερά), και η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (μπροστά δεξιά), ενώ υπογράφουν την τριμερή δήλωση για έναν γόνιμο ευρωπαϊκό κοινωνικό διάλογο, Val Duchesse, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 31 Ιανουαρίου 2024

Εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση

Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης

Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης είναι η βασική στρατηγική πολιτικής της ΕΕ για τον τομέα αυτόν η οποία βοηθά τα κράτη μέλη να συνεργάζονται για την οικοδόμηση ανθεκτικότερων και πιο συμπεριληπτικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αποσκοπεί στην άρση των εμποδίων στη μάθηση και στη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική και συμπεριληπτική εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση. Για την υλοποίηση αυτού του οράματος, η ΕΕ ανέλαβε πρωτοβουλία για τη δημιουργία συμμαχιών μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από ολόκληρη την Ευρώπη.

Κατά την τελευταία πενταετία η πρωτοβουλία σχετικά με δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, η οποία χρηματοδοτείται από το Erasmus+, ενισχύεται ολοένα και περισσότερο. Με 14 νέες συμμαχίες, που έρχονται να προστεθούν στις 50 που έχουν ήδη επιλεχθεί, η πρωτοβουλία πέτυχε τον στόχο της δημιουργίας τουλάχιστον 60 συμμαχιών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, στις οποίες στα μέσα του 2024 συμμετείχαν πάνω από 500 πανεπιστήμια. Μέσω της συνεργασίας και της συγκέντρωσης πόρων, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να προσφέρουν καινοτόμα προγράμματα και τις δεξιότητες αιχμής που απαιτούνται για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση σε όλη την ΕΕ. Τα πανεπιστήμια θα είναι σε θέση να προσφέρουν ελκυστικά και ανταγωνιστικά προγράμματα κοινού πτυχίου και να προσελκύουν και να διατηρούν ταλέντα από όλο τον κόσμο.

↑
BITEO Πρωτοβουλία σχετικά με τα δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων

Μετά από πιέσεις φορέων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης —συμπεριλαμβανομένων πολλών συμμαχιών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων— για περισσότερα κοινά προγράμματα, η Επιτροπή πρότεινε συγκεκριμένο σχέδιο για τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και του κλάδου με στόχο τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πτυχίου. Το σχέδιο στρατηγικής για ένα νέο είδος προγράμματος, το οποίο υλοποιείται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, ή σε επίπεδο ιδρυμάτων, βασίζεται σε έξι έργα στα οποία συμμετέχουν περισσότερα από 140 ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την ΕΕ. Αυτό το όραμα για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πτυχίου παρουσιάστηκε μαζί με δύο προτάσεις συστάσεων του Συμβουλίου για τη στήριξη του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η πρώτη έχει στόχο τη βελτίωση των διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας και της αυτόματης αναγνώρισης των προσόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ η δεύτερη αποσκοπεί στην ενίσχυση της ελκυστικότητας και της βιωσιμότητας των ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών.

↑
Η κ. Ιλιάνα Ιβάνοβα, τότε επίτροπος Καινοτομίας, Έρευνας, Πολιτισμού, Εκπαίδευσης και Νεολαίας, ενώ μιλά σε συνέντευξη Τύπου σχετικά με τη δέσμη μέτρων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 27 Μαρτίου 2024

Μαθησιακή κινητικότητα

Μια περίοδος σπουδών, κατάρτισης ή εργασίας στο εξωτερικό αποφέρει πολλά οφέλη, όπως είναι η ενίσχυση των επικοινωνιακών και διαπολιτισμικών δεξιοτήτων. Για να αυξηθούν οι ευκαιρίες μάθησης στο εξωτερικό για όλους και όλες, τέθηκαν νέοι στόχοι σε επίπεδο ΕΕ.

Η διαμονή σε άλλο κράτος μέλος αποτελεί επίσης ευκαιρία για τη βελτίωση των υφιστάμενων γλωσσικών δεξιοτήτων ή την εκμάθηση μιας νέας γλώσσας. Η γλωσσική πολυμορφία προωθείται μέσω έργων που χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα Erasmus+ και Δημιουργική Ευρώπη. Μια έρευνα του 2024 αποκάλυψε ότι, συνολικά, οι Ευρωπαίοι και οι Ευρωπαίες έχουν θετική άποψη για την πολυγλωσσία και την εκμάθηση γλωσσών.

Νέοι στόχοι για τη μαθησιακή κινητικότητα

- Τουλάχιστον το **23 %** των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να έχει αποκτήσει μαθησιακή εμπειρία στο εξωτερικό έως το 2030.
- Τουλάχιστον το **12 %** όσων παρακολουθούν προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να έχει αποκτήσει μαθησιακή εμπειρία στο εξωτερικό έως το 2030.
- Τουλάχιστον το **20 %** των εκπαιδευομένων που επωφελούνται από μαθησιακή κινητικότητα στο εξωτερικό έως το 2027 θα πρέπει να είναι άτομα με λιγότερες ευκαιρίες.

Οι Ευρωπαίοι και οι γλώσσες που μιλούν

Το 86 % των ανθρώπων στην ΕΕ πιστεύει ότι όλοι όσοι ζουν στην ΕΕ θα πρέπει να είναι σε θέση να μιλούν τουλάχιστον άλλη μία γλώσσα.

Το 76 % πιστεύει ότι η βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων θα πρέπει να αποτελεί πολιτική προτεραιότητα.

Το 84 % πιστεύει ότι οι περιφερειακές και μειονοτικές γλώσσες θα πρέπει να προστατεύονται.

3 στους 5 μπορούν να μιλήσουν τουλάχιστον άλλη μία γλώσσα (4 στους 5 μεταξύ των νέων)

Η ΕΕ συνεργάζεται επίσης με τις κυβερνήσεις για να καταστήσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη πιο συμπεριληπτική και προσβάσιμη μέσα από τη διαδικασία της Μπολόνια, στην οποία συμμετέχουν χώρες που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Χώρο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και η Επιτροπή. Τον Μάιο 47 εκπρόσωποι υπουργείων που είναι αρμόδια για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και η ΕΕ επιβεβαίωσαν εκ νέου τη δέσμευσή τους να στηρίξουν την κινητικότητα των φοιτητών και του προσωπικού. Στο ανακοινωθέν των Τιράνων, έκαναν απολογισμό της συνεργασίας τους στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και καθόρισαν την κατεύθυνση για την περίοδο 2025-2027. Ανέλαβαν επίσης επικαιροποιημένες δεσμεύσεις όσον αφορά την άρση των εμποδίων για τη μαθησιακή κινητικότητα, τη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την υψηλής ποιότητας εκπαίδευση, διασφαλίζοντας ισχυρούς δεσμούς με εμβληματικές πρωτοβουλίες της ΕΕ όπως αυτή για τα δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και το σχέδιο στρατηγικής για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο.

Erasmus+

Το πρόγραμμα της ΕΕ για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό

- **37 χρόνια Erasmus+.**
- **Πάνω από 16 εκατομμύρια άτομα συμμετείχαν σε προγράμματα μαθησιακής κινητικότητας.**
- **Από το 2014 μέχρι σήμερα έχουν συμμετάσχει πάνω από 900 000 οργανισμοί.**
- **Προϋπολογισμός 2024: 4,65 δισ. ευρώ.**

Το 2024 σηματοδότησε την 20ή επέτειο του Erasmus Mundus, που είναι η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ και υποστηρίζει τη δημιουργία διεθνών κοινών μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Από την έναρξη του Erasmus Mundus, έχουν συμμετάσχει σε μεταπτυχιακά προγράμμάτα του σχεδόν 50 000 φοιτητές από 179 χώρες. Πάνω από 34 000 φοιτητές έχουν πάρει υποτροφία από την ΕΕ. Τα επιτεύγματα του προγράμματος και η συνεισφορά του στην ανάπτυξη της διεθνούς διάστασης του Erasmus+ παρουσιάστηκαν σε εορταστική διάσκεψη τον Μάιο.

Υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας

Το 2024 έκλεισαν 40 χρόνια από την έναρξη του πρώτου χρηματοδοτικού προγράμματος της ΕΕ στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας. Από το 1984 μέχρι σήμερα η ΕΕ έχει επενδύσει πάνω από 280 δισ. ευρώ στην επιστήμη, την έρευνα και την καινοτομία, παρέχοντας πάνω από 120 000 επιχορηγήσεις σε περίπου 75 000 δικαιούχους. Η χρηματοδότηση αυτή δημιούργησε ποιοτικές θέσεις εργασίας, στήριξε καινοτόμες επιχειρήσεις, ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητα και συνέβαλε στην τεχνολογική υπεροχή της ΕΕ. Τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες η ΕΕ αύξησε τις επενδύσεις της στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και διεύρυνε το πεδίο δράσης της ώστε να αντιμετωπίσει παγκόσμιες προκλήσεις, να αξιοποιήσει το δυναμικό της τεχνολογίας και να καλύψει τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας. Σε αναγνώριση των προσπαθειών αυτών, απονεμήθηκαν πάνω από 30 βραβεία Νόμπελ σε ερευνητές που είχαν χρηματοδοτηθεί από την ΕΕ.

BINTEO Πορτάζοντας 40 χρόνια έρευνας και καινοτομίας

Ο κ. Ντέιβιντ Μπέικερ, που έλαβε βραβείο Νόμπελ το 2024

Ο κ. Ντέιβιντ Μπέικερ, που είχε λάβει χρηματοδότηση στο πλαίσιο των δράσεων Marie Skłodowska-Curie της ΕΕ, βραβεύτηκε με το Νόμπελ Χημείας το 2024 «για τον υπολογιστικό σχεδιασμό πρωτεϊνών», μαζί με τον κ. Ντέμπελ Χασάμπε και τον κ. Τζον Μ. Τζάμπερ, που έλαβαν το βραβείο «για την πρόβλεψη της δομής των πρωτεϊνών». Προστίθεται στον κατάλογο των 18 διακεκριμένων υποτρόφων, επιστημόνων και εποπών του προγράμματος που έχουν τιμηθεί με Νόμπελ από το 2010 και μετά.

«Ορίζοντας 2020»

Η τελική έκθεση αξιολόγησης του «Ορίζοντας 2020», του προγράμματος-πλαisiού της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία που εφαρμόστηκε από το 2014 έως το 2020, δείχνει ότι η επένδυση στην έρευνα και την καινοτομία αποφέρει τεράστια οφέλη. Η έκθεση διαπίστωσε ότι το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» συνέβαλε σημαντικά στην οικοδόμηση στην ΕΕ μιας κοινωνίας και μιας οικονομίας που βασίζονται στη γνώση και στην καινοτομία, παρέχοντας στους ανθρώπους στην Ευρώπη πολύ περισσότερα οφέλη απ' όσα θα μπορούσαν να έχουν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Το πρόγραμμα χρηματοδότησε συγκεκριμένες λύσεις —από τα νέα μέσα μεταφοράς που κινούνται με υδρογόνο και τα εμβόλια mRNA έως τη μικροηλεκτρονική και τη νανοηλεκτρονική— και εμπλούτισε σημαντικά τις επιστημονικές γνώσεις μας για το κλίμα. Κάθε ευρώ που δαπανήθηκε σε έργο που συνδέεται με το πρόγραμμα θα αποφέρει τελικά πέντε ευρώ στους πολίτες της ΕΕ έως το 2040, κάτι που αποδεικνύει ότι οι επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία έχουν πολύ καλή σχέση κόστους-ωφέλειας όσον αφορά την ευρωπαϊκή κοινωνία.

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» σε αριθμούς

Συνέβαλε στην αύξηση της απασχόλησης σε όλη την ΕΕ κατά 20 %.

«Ορίζοντας Ευρώπη»

Ένα νέο χαρακτηριστικό του τρέχοντος προγράμματος-πλαisiού για την έρευνα και την καινοτομία για την περίοδο 2021-2027, του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη», είναι η θέσπιση στρατηγικών σχεδίων, τα οποία αναπτύσσονται από κοινού από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τις συνδεδεμένες χώρες και το Κοινοβούλιο, με τη συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών και των πολιτών. Το δεύτερο στρατηγικό σχέδιο του «Ορίζοντας Ευρώπη», που δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο, θέτει τους στόχους για τα τρία τελευταία έτη του προγράμματος (2025-2027). Θα κατευθύνει τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας εντός

και εκτός Ευρώπης στην αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων προκλήσεων, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση και η απώλεια βιοποικιλότητας, η ψηφιακή μετάβαση και η γήρανση του πληθυσμού. Με το νέο αυτό στρατηγικό σχέδιο η ΕΕ καθιστά το πρόγραμμα για τη βιοποικιλότητα ακόμα πιο φιλόδοξο, δεσμευόμενη να διαθέσει το 10 % του συνολικού προϋπολογισμού του «Ορίζοντας Ευρώπη» την περίοδο 2025-2027 σε τομείς που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα. Αυτή η κίνηση έρχεται να διευρύνει τους υφιστάμενους στόχους όσον αφορά τις δαπάνες για το κλίμα (35 % κατά τη διάρκεια του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη») και να συμπληρώσει τις κύριες ψηφιακές δραστηριότητες (13 δισ. ευρώ κατά την ίδια περίοδο).

Το στρατηγικό σχέδιο θεσπίζει επίσης τη Διευκόλυνση για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους, ένα καινούργιο χρηματοδοτικό εργαλείο για την αναζωογόνηση των γειτονιών στην ΕΕ και πέραν αυτής. Από το 2025 έως το 2027 θα διατίθενται ετησίως 120 εκατ. ευρώ για έργα έρευνας και καινοτομίας του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη», ενώ αντίστοιχη χρηματοδότηση αναμένεται από άλλα προγράμματα της ΕΕ που θα στηρίξουν την εφαρμογή του σχεδίου. Η πρωτοποριακή πρωτοβουλία για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους φέρνει σε επαφή πολίτες, δημόσιες αρχές, εμπειρογνώμονες, επιχειρήσεις, πανεπιστήμια και ιδρύματα για να σχεδιάσουν μαζί και να προωθήσουν από κοινού τη βιώσιμη και συμπεριληπτική διαβίωση.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη», το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας συμβάλλει στη διεύρυνση των γνώσεων σε όλους τους τομείς της επιστήμης και της γνώσης μέσω των διεθνώς αναγνωρισμένων προγραμμάτων επιχορηγήσεών του. Το 2024 διατέθηκαν επιχορηγήσεις ύψους 2,3 δισ. ευρώ σε έργα που επιλέχθηκαν με βάση την επιστημονική αριστεία.

Στη διάρκεια του έτους ανακοινώθηκε χρηματοδότηση ύψους 1,25 δισ. ευρώ για τη στήριξη της έρευνας στο πλαίσιο των δράσεων Marie Skłodowska-Curie, του εμβληματικού προγράμματος της ΕΕ για κατάρτιση διδακτορικού και μεταδιδακτορικού επιπέδου. Η χρηματοδότηση θα στηρίξει και θα προσφέρει θέσεις εργασίας σε περίπου 10 000 πολλά υποσχόμενους ερευνητές από όλο τον κόσμο, σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας τους.

Για να βελτιωθούν οι προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης έτσι ώστε να έρθουν και να παραμείνουν οι ερευνητές στην Ευρώπη, εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο η πλατφόρμα ταλέντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. Θα λειτουργήσει ως κεντρικός κόμβος που θα προσφέρει στους ερευνητές εύκολη πρόσβαση σε εργαλεία επαγγελματικής εξέλιξης, χρηματοδότησης και διεθνούς συνεργασίας, δίνοντας ώθηση στην κινητικότητα και στη σταδιοδρομία τους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ενίσχυση των μέτρων για μια Ένωση ισότητας

Η ισότητα και η απαγόρευση των διακρίσεων αποτελούν βασικές αξίες και θεμελιώδη δικαιώματα στην ΕΕ. Για να προωθήσει μια κοινωνία ανοιχτή και χωρίς αποκλεισμούς, η ΕΕ έθεσε σε εφαρμογή μια σειρά ειδικών στρατηγικών, με συγκεκριμένα μέτρα και χρηματοδότηση που έχουν ως στόχο να αλλάξει η ζωή των ανθρώπων σε όλα τα κράτη μέλη.

Πανευρωπαϊκές κάρτες αναπηρίας και στάθμευσης

Τον Οκτώβριο θεσπίστηκαν νέοι κανόνες που προβλέπουν τη δημιουργία της ευρωπαϊκής κάρτας αναπηρίας και της ευρωπαϊκής κάρτας στάθμευσης για άτομα με αναπηρία. Οι κάρτες θα ισχύουν για πολίτες της ΕΕ με αναγνωρισμένη αναπηρία και για μέλη της οικογένειάς τους, καθώς και για πολίτες τρίτων χωρών με αναγνωρισμένη αναπηρία που ζουν στην ΕΕ.

Όταν ταξιδεύουν σε άλλα κράτη μέλη, η ευρωπαϊκή κάρτα αναπηρίας θα παρέχει στα άτομα αυτά ισότιμη πρόσβαση σε ειδικούς όρους και προνομιακή μεταχείριση σε ευρύ φάσμα υπηρεσιών. Σε αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, προτεραιότητα ή δωρεάν πρόσβαση, προσωπική βοήθεια σε δημόσιους χώρους, οδηγοί Braille ή ακουστικοί και δωρεάν ή μειωμένοι ναύλοι. Οι κάτοχοι ευρωπαϊκής κάρτας στάθμευσης θα μπορούν να απολαμβάνουν όρους και υλικοτεχνικές διευκολύνσεις στάθμευσης για άτομα με αναπηρία σε άλλα κράτη μέλη. Οι νέοι κανόνες θα ισχύουν για βραχεία παραμονή έως τριών μηνών, ή και για μεγαλύτερες περιόδους, για παράδειγμα για κατόχους καρτών που συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας της ΕΕ (όπως τα προγράμματα του Erasmus+ και του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης). Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν την οδηγία για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα και για άλλους κατόχους καρτών.

Η ευρωπαϊκή κάρτα αναπηρίας θα συμπληρώσει τις εθνικές κάρτες ή τα εθνικά πιστοποιητικά αναπηρίας, ενώ η νέα κάρτα στάθμευσης θα αντικαταστήσει την ισχύουσα ευρωπαϊκή κάρτα στάθμευσης για άτομα με αναπηρία. Και οι δύο κάρτες αναμένεται να τεθούν σε λειτουργία σε όλη την ΕΕ το 2028.

© Cédric Puisney, Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία

↑
Η τότε Ευρωπαϊκή Επίτροπος Ισότητας κ. Χέλενα Ντάλι (δεύτερη από δεξιά) κατά την παρουσίαση της νέας ευρωπαϊκής κάρτας αναπηρίας μαζί με εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 6 Σεπτεμβρίου 2023

Βελτίωση της προσβασιμότητας στις πόλεις μας

Οι προσβάσιμοι χώροι αποτελούν ένα κρίσιμο πρώτο βήμα προς την ισότητα. Το 2024 γιορτάσαμε τη 15η επέτειο του Βραβείου Προσβάσιμης Πόλης. Το σημαντικό αυτό βραβείο συνιστά αναγνώριση των ιδιαίτερων προσπαθειών που καταβάλλουν οι νικήτριες πόλεις της ΕΕ προκειμένου να διασφαλίσουν την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία.

Τον Νοέμβριο η Βιέννη, στην Αυστρία, κέρδισε το Βραβείο Προσβάσιμης Πόλης για το 2025, καθώς αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα μεγάλης πρωτεύουσας που ενσωματώνει επιτυχώς την προσβασιμότητα σε κάθε πτυχή της αστικής ζωής. Για τον εορτασμό των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του 2024, απονεμήθηκε ειδική μνεία στη γερμανική πόλη της Νυρεμβέργης για τις προσβάσιμες αθλητικές υποδομές, τις επενδύσεις σε συμπεριληπτικά αθλητικά κέντρα με προσαρμοσμένο εξοπλισμό και την κατάρτιση προπονητών σε προσαρμοσμένα αθλήματα και στη συμπεριληπτική κολύμβηση.

Για τον εορτασμό της 15ης επετείου του βραβείου Προσβάσιμης Πόλης, εκπρόσωποι από προηγούμενες νικήτριες πόλεις, οργανώσεις εκπροσώπησης ατόμων με αναπηρία και ενώσεις ενδιαφερόμενων μερών συναντήθηκαν για να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές. Συγκέντρωσαν επίσης παρατηρήσεις για τη δεύτερη φάση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030.

Συμμετέχοντες στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης που διοργανώθηκε για τον εορτασμό της 15ης επετείου του βραβείου Προσβάσιμης Πόλης, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 29 Μαΐου 2024

BINTEO Σαν Κριστόμπαλ δε λα Λαγούνα, Ισπανία: βραβείο Προσβάσιμης Πόλης 2024

Ισότητα των φύλων

Τα τελευταία χρόνια η ΕΕ σημείωσε σημαντική πρόοδο στην προώθηση της ισότητας των φύλων. Στα ορόσημα αυτής της πορείας περιλαμβάνονται οι νέοι κανόνες για τη μισθολογική διαφάνεια, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας, νέα δικαιώματα για τη βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και στόχοι όσον αφορά την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα διοικητικά συμβούλια εισηγμένων εταιρειών.

Ωστόσο, παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί, μένουν ακόμη πολλά να γίνουν για την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Σύμφωνα με την Έκθεση του 2024 για την ισότητα των φύλων στην ΕΕ, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντικό χάσμα μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας και στις θέσεις λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής εκπροσώπησης, ενώ τα έμφυλα στερεότυπα σχετικά με τον ρόλο των γυναικών στην κοινωνία συνεχίζουν να αποτελούν πρόκληση. Επιπλέον, οι γυναίκες και τα κορίτσια παραμένουν ιδιαίτερα ευάλωτες σε περίπτωση πολέμου και συγκρούσεων. Η έκθεση επισημαίνει επίσης την αύξηση των εμποδίων στην ελευθερία της έκφρασης, ιδίως στο διαδίκτυο, και την εντεινόμενη καταστολή των δικαιωμάτων των γυναικών σε διάφορα μέρη του κόσμου.

Το 2024 εγκρίθηκε ένα πρωτοποριακό νομοθέτημα της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Το νέο νομοθέτημα θεσπίζει ειδικά ποινικά αδικήματα για ορισμένες μορφές βίας κατά των γυναικών, ιδίως τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, τον καταναγκαστικό γάμο και τις πιο διαδεδομένες μορφές κυβερνοβίας (π.χ. τη μη συναινετική κοινοχρησία υλικού προσωπικής φύσης ή παραποιημένου υλικού, την επίμονη παρακολούθηση μέσω διαδικτύου και την κυβερνοπαρενόχληση), καθώς και την έμφυλη κυβερνοϋποκίνηση βίας ή μίσους.

1 στις 3 γυναίκες στην ΕΕ έχει δεχτεί σωματική βία, σεξουαλική βία ή απειλές.

Μόλις **1 στις 8 γυναίκες** που έχουν βιώσει βία έχει καταγγείλει το περιστατικό στην αστυνομία.

Μόλις **1 στις 5 γυναίκες** που έχουν βιώσει βία έχει επικοινωνήσει με πάροχο υγειονομικής περίθαλψης ή κοινωνικής υπηρεσίας για βοήθεια.

Πηγές: Eurostat· Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων· Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η οδηγία διευκολύνει την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη, σε προστασία και σε στήριξη και απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν ολοκληρωμένα μέτρα πρόληψης και να αναδείξουν τον κεντρικό ρόλο της συναίνεσης στις σχέσεις. Τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία για να μεταφέρουν τους νέους κανόνες στο εθνικό τους δίκαιο έως τις 14 Ιουνίου 2027.

Η βία κατά των παιδιών εξακολουθεί να αποτελεί και αυτή σημαντική πρόκληση τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ. Τον Απρίλιο η Επιτροπή εξέδωσε συστάσεις για να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην ενίσχυση των συστημάτων προστασίας των παιδιών που διαθέτουν. Οι συστάσεις απηχούν τις απόψεις 1 000 και πλέον παιδιών, οι οποίες συγκεντρώθηκαν μέσω της νέας πλατφόρμας της ΕΕ για τη συμμετοχή των παιδιών.

Πρωώθηση της ισότητας των φύλων στις δημόσιες πολιτικές και στις δημοσιονομικές διαδικασίες

Υλοποιώντας τη δέσμευσή της για την πρωώθηση της ισότητας των φύλων, το 2024 η ΕΕ παρείχε εξειδικευμένη τεχνική εμπειρογνωσία σε 12 φορείς διοίκησης σε εννέα κράτη μέλη (Γερμανία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Κύπρο, Πορτογαλία και Ρουμανία). Στόχος είναι να βοηθηθούν στη χάραξη πολιτικής και τη διάθεση προϋπολογισμού για την αντιμετώπιση των αναγκών σε θέματα φύλου.

Χάρη στις αλλαγές που έχουν γίνει στους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ, η διάσταση του φύλου θα λαμβάνεται πλέον υπόψη στα χρηματοδοτικά προγράμματα. Οι αλλαγές περιλαμβάνουν τη βελτίωση της παρακολούθησης, η οποία θα διακρίνει πλέον τις πληροφορίες ανά φύλο. Επιπλέον, για τις δραστηριότητες που υποστηρίζονται από κονδύλια της ΕΕ θα πρέπει, όποτε είναι δυνατόν —αρχίζοντας από την επόμενη δημοσιονομική περίοδο (μετά το 2027)—, να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες και προτεραιότητες των γυναικών και των κοριτσιών.

Νέα πρότυπα για τους φορείς ισότητας

Οι εθνικοί φορείς ισότητας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ για την απαγόρευση των διακρίσεων στην πράξη. Προωθούν την ίση μεταχείριση παρέχοντας ανεξάρτητη βοήθεια στα θύματα διακρίσεων, διεξάγοντας ανεξάρτητες έρευνες, δημοσιεύοντας ανεξάρτητες εκθέσεις και διατυπώνοντας συστάσεις για θέματα που σχετίζονται με τις διακρίσεις. Ωστόσο, παρά το πολύτιμο έργο τους, οι φορείς ισότητας αντιμετωπίζουν σήμερα ορισμένες προκλήσεις και δεν έχουν αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Η νέα νομοθεσία που θέσπισε η ΕΕ το 2024 θα παράσχει στους φορείς ισότητας μεγαλύτερη ανεξαρτησία και επιπλέον πόρους και εξουσίες, συμβάλλοντας έτσι στην ενίσχυση της επιβολής του δικαίου της ΕΕ όσον αφορά την απαγόρευση των διακρίσεων. Τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία έως τις 19 Ιουνίου 2026 για να προσαρμόσουν τη νομοθεσία τους.

Οι νέοι κανόνες θα σημαίνουν πως τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλοι οι φορείς ισότητας θα μπορούν:

να παρέχουν δωρεάν και προσβάσιμες υπηρεσίες σε όλα τα θύματα σε ισότιμη βάση·

να υλοποιούν δράσεις πρόληψης, πρωώθησης και ευαισθητοποίησης·

να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών σε υποθέσεις διακρίσεων, παρέχοντας έτσι αξιόπιστη υποστήριξη στα θύματα.

Οι άνθρωποι στην ΕΕ πιστεύουν ότι οι διακρίσεις είναι ευρέως διαδεδομένες στις χώρες τους

119

ΛΟΓΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ:

65 %

επειδή
είναι Ρομά

60 %

λόγω εθντικής
καταγωγής

54 %

λόγω σεξουαλικού
προσανατολισμού

61 %

λόγω χρώματος

57 %

επειδή είναι τρανς

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 535, Δεκέμβριος 2023.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Πρώθηση της ισότητας των ΛΟΑΤΚΙ στην Ευρώπη

Τα αποτελέσματα της τρίτης έρευνας για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα, που δημοσίευσε τον Μάιο ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δείχνουν ότι οι λεσβίες, οι ομοφυλόφιλοι, οι αμφιφυλόφιλοι, τα τρανς, τα κουίρ και τα ίντερσεξ άτομα (ΛΟΑΤΚΙ) εκφράζονται πιο ανοιχτά στο κοινωνικό τους περιβάλλον όσον αφορά τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου τους απ' ό,τι στο παρελθόν. Ωστόσο, βιώνουν πλέον περισσότερη παρενόχληση και βία. Ταυτόχρονα, τα ποσοστά των περιστατικών διακρίσεων, βίας και παρενόχλησης που δεν καταγγέλλονται παραμένουν υψηλά.

Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ δείχνει ότι είχε θετικό αντίκτυπο στα ΛΟΑΤΚΙ άτομα στην ΕΕ. Δώδεκα κράτη μέλη διαθέτουν στρατηγικές ή σχέδια δράσης για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ συμπληρωματικά ως προς τη στρατηγική της ΕΕ, ενώ άλλα καταρτίζουν επί του παρόντος τις πρώτες ειδικές εθνικές στρατηγικές ή τα σχέδια δράσης τους. Η συνεργασία με τα κράτη μέλη θα ενισχυθεί μέσω της ανταλλαγής ορθών πρακτικών για την ανάπτυξη και την εφαρμογή εθνικών σχεδίων δράσης.

1 στα 2 ΛΟΑΤΚΙ άτομα δηλώνει πλέον ανοιχτά την ταυτότητά του.

1 στα 3 ΛΟΑΤΚΙ άτομα υφίσταται διακρίσεις.

1 στα 2 ΛΟΑΤΚΙ άτομα είναι θύμα παρενόχλησης.

2 στα 3 ΛΟΑΤΚΙ άτομα υπέστησαν εκφοβισμό κατά τη φοίτησή τους στο σχολείο.

1 στα 7 ΛΟΑΤΚΙ άτομα υφίσταται βία.

Πηγή: Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, LGBTIQ Equality at a Crossroads: Progress and challenges (Η ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων σε κρίσιμη καμπή: πρόσδος και προκλήσεις), 2024.

Καταπολέμηση του ρατσισμού σε όλες τις μορφές του

Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού κατά την περίοδο 2020-2025 δείχνει ότι, παρόλο που τα περισσότερα μέτρα έχουν εφαρμοστεί, απαιτείται αποτελεσματικότερη προστασία από τις φυλετικές διακρίσεις, παράλληλα με τη συστηματική πρόληψη του ρατσισμού. Δείχνει επίσης ότι είναι υπό ανάπτυξη μέτρα και πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση του ρατσισμού σε όλους τους τομείς πολιτικής της ΕΕ —από την εκπαίδευση και την απασχόληση έως την εξωτερική δράση. Ωστόσο, η έκθεση καταδεικνύει ότι ο ρατσισμός είναι ευρέως διαδεδομένος στις κοινωνικές δομές, όπως στην απασχόληση, στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στη στέγαση, και ότι τα κράτη μέλη διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου. Η ΕΕ θα συνεχίσει και μετά το 2025 να αντιμετωπίζει τον ρατσισμό σε όλες τις μορφές του και θα αναπτύξει ολοκληρωμένη στρατηγική γι' αυτό.

Το 2024 δημοσιεύτηκε η πρώτη έκθεση προόδου σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τη διαφύλαξη της εβραϊκής ζωής για την περίοδο 2021-2030. Δείχνει ότι, μετά τις επιθέσεις της Χαμάς κατά του Ισραήλ στις 7 Οκτωβρίου 2023 και τον πόλεμο που ακολούθησε στη Γάζα, η Ευρώπη έχει γνωρίσει τα υψηλότερα επίπεδα περιστατικών μίσους και βίας κατά Εβραίων από την ίδρυση της ΕΕ. Σύμφωνα με έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2023, το επίπεδο αντισημιτισμού ήταν ήδη υψηλό ακόμα και πριν από τις επιθέσεις της Χαμάς, καθώς είχε αυξηθεί με την πανδημία COVID-19 και τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η έκθεση περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εργάζονται για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού και τα μέτρα που έχουν λάβει για την ενίσχυση της ασφάλειας των εβραϊκών κοινοτήτων. Δείχνει ότι υπήρξε πρόοδος όσον αφορά τη δημιουργία βιώσιμων ενωσιακών και εθνικών δομών για την πρόληψη και την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Ως αποτέλεσμα της στρατηγικής της ΕΕ, 23 κράτη μέλη ενέκριναν εθνική στρατηγική κατά του αντισημιτισμού και 20 διόρισαν εθνικό συντονιστή.

Το 96 % των Εβραίων στην Ευρώπη έχει αντιμετωπίσει αντισημιτισμό είτε εντός είτε εκτός διαδικτύου.

Το 80 % των Εβραίων δηλώνει ότι ο αντισημιτισμός έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια.

Το 76 % αποφεύγει να φέρει ή να εμφανίζει δημοσίως αντικείμενα που θα αποκάλυπταν την εβραϊκή ταυτότητά του.

Πηγή: Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, *Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism — EU Survey of Jewish People* (Εμπειρίες και αντιλήψεις των Εβραίων όσον αφορά τον αντισημιτισμό — Έρευνα της ΕΕ για τους Εβραίους), 2024.

Σύμφωνα με την έκθεση *Being Muslim in the EU — Experiences of Muslims* (Το να είσαι μουσουλμάνος στην ΕΕ: Εμπειρίες των μουσουλμάνων), που δημοσιεύτηκε από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Οκτώβριο, σχεδόν ένας στους δύο μουσουλμάνους στην ΕΕ βιώνει ρατσισμό και διακρίσεις στην καθημερινή του ζωή —μία απότομη αύξηση από το 2016. Πολλοί μουσουλμάνοι —γυναίκες, άνδρες και παιδιά— αποτελούν στόχο, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, όχι μόνο λόγω της θρησκείας, αλλά και λόγω του χρώματος του δέρματος και του εθνοτικού ή του μεταναστευτικού τους υπόβαθρου. Τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση συλλέχθηκαν πριν από τις επιθέσεις της Χαμάς στις 7 Οκτωβρίου 2023 και τον πόλεμο που ακολούθησε στη Γάζα, γεγονότα που αύξησαν τις εκδηλώσεις μίσους κατά των μουσουλμάνων.

Σε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών πλαισίων για τους Ρομά επισημαίνεται η πρόοδος που έχουν σημειώσει τα κράτη μέλη και οι χώρες της διεύρυνσης στη δημιουργία των δομών, των διαδικασιών και των προγραμμάτων που απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή τους. Μολονότι οι προσπάθειες αυτές συνιστούν σημαντικό βήμα προόδου, υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης προκειμένου να επιτευχθούν πλήρως οι στόχοι της ΕΕ για το 2030, στους οποίους περιλαμβάνεται παρακολούθηση του βαθμού υλοποίησης του στρατηγικού πλαισίου της ΕΕ για τους Ρομά στους τομείς της ισότητας, της κοινωνικοοικονομικής ένταξης και της ουσιαστικής συμμετοχής τους στα κοινωνικά δρώμενα. Η ΕΕ παραμένει σταθερή ως προς τη δέσμευσή της για στήριξη των κρατών μελών μέσω καθοδήγησης και παρακολούθησης της εφαρμογής των εθνικών πλαισίων για τους Ρομά.

Αναγνώριση των συμπεριληπτικών κοινωνιών

Ο Ευρωπαϊκός Μήνας Πολυμορφίας που διοργανώθηκε τον Μάιο αντικατοπτρίζει τη μακροπρόθεσμη δέσμευση της ΕΕ για χώρους εργασίας και κοινωνίες που προάγουν την πολυμορφία και τη συμπερίληψη. Το 2024 πραγματοποιήθηκαν πάνω από 50 εκδηλώσεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Μια από τις σημαντικότερες στιγμές ήταν η τρίτη απονομή των ετήσιων βραβείων για τις Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες

Ένταξης και Διαφορετικότητας, που συνιστά αναγνώριση του έργου των πόλεων, των κωμοπόλεων και των περιφερειών της ΕΕ όσον αφορά την προώθηση της συμπερίληψης και τη δημιουργία κοινωνιών χωρίς διακρίσεις. Φέτος θεσπίστηκε ειδική κατηγορία βραβείων για τοπικές αρχές που ενισχύουν την ασφάλεια σε κωμοπόλεις, πόλεις και περιφέρειες καταπολεμώντας τη βία κατά των γυναικών.

Νικητές των βραβείων για τις Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες Ένταξης και Διαφορετικότητας για το 2024

ΔΗΜΟΙ ΜΕ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 50 000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Ζάγκρεμπ, Κροατία

Δήμος Βατχό, Σουηδία

Λα Λαγούνα, Ισπανία

ΔΗΜΟΙ ΜΕ ΚΑΤΩ ΑΠΟ 50 000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Κορμπέτα, Ιταλία

Μιράντα δε Έβρο, Ισπανία

Κασάρες, Ισπανία

ΕΙΔΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ

Λιουμπλιάνα, Σλοβενία

Μιράντα δε Έβρο, Ισπανία

Δήμος Βατχό, Σουηδία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Προστασία των ανθρώπων και των ελευθεριών

Εισαγωγή

Το 2024 η Ευρωπαϊκή Ένωση έλαβε ολοκληρωμένα μέτρα για την προστασία των πολιτών της από απειλές που προέρχονται τόσο από το εσωτερικό όσο και από περιοχές εκτός των συνόρων της, έτσι ώστε η Ευρώπη να είναι καλύτερα προετοιμασμένη όσον αφορά την αντιμετώπιση σοβαρών κρίσεων. Η ΕΕ συνέχισε με εντονότερο ρυθμό τη λήψη μέτρων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής ασφάλειας και άμυνας, και θέσπισε νέα μέτρα για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, της διακίνησης ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος. Επίσης, το 2024 σηματοδότησε την έναρξη μιας νέας εποχής στη διαχείριση της μετανάστευσης. Με την εφαρμογή του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, η ΕΕ απέκτησε τα απαραίτητα εργαλεία για την ομαλή διαχείριση της μετανάστευσης στη βάση των αρχών της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών. Ενόσω τα κράτη μέλη κατάρτιζαν τα εθνικά τους σχέδια εφαρμογής, προχωρούσε και η

προετοιμασία του εδάφους για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων. Ένα ακόμη ορόσημο ήταν η άρση των ελέγχων στα εσωτερικά χερσαία σύνορα με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία —καθώς και μεταξύ των δύο χωρών— από την 1η Ιανουαρίου 2025, ύστερα από σχετική απόφαση που λήφθηκε τον Δεκέμβριο. Επιπλέον, η ΕΕ συνέχισε να εργάζεται με στόχο την προστασία της υγείας των πολιτών, προχωρώντας σε μεταρρυθμίσεις όσον αφορά τη νομοθεσία για τα φάρμακα. Θεσπίστηκαν νέες πρωτοβουλίες συμπεριλαμβανομένων σημαντικών μέτρων για τη βελτίωση της ψυχικής υγείας και ευεξίας, ιδίως όσον αφορά τα παιδιά και τους νέους.

Μετανάστριες που εργάζονται σε οπωρώνα στο πλαίσιο προγράμματος κοινωνικοεπαγγελματικής ένταξης στο Κουαρέδο της Ισπανίας, 19 Ιουνίου 2024. Αυτή η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ πρωτοβουλία στηρίζει μετανάστες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και προωθώντας την ισότητα των φύλων.

Προστασία των πολιτών

Όπως αποδείχθηκε, οι σοβαρές κρίσεις των τελευταίων χρόνων —όπως, για παράδειγμα, η παγκόσμια πανδημία, ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τα καταστροφικά καιρικά φαινόμενα που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή— δεν αποτελούν ούτε μεμονωμένα ούτε περιστασιακά γεγονότα. Οι εν λόγω κρίσεις υπογραμμίζουν ότι η Ευρώπη πρέπει να είναι προετοιμασμένη και σε ετοιμότητα με στόχο να μπορεί να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε κρίση ανά πάσα στιγμή. Η ενίσχυση της ετοιμότητας της Ευρώπης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει άλλες κρίσεις στο μέλλον, είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας των πολιτών και της ομαλής λειτουργίας των οικονομιών και των κοινωνιών της ΕΕ.

Η έκθεση του κ. Σάουλι Νίνιστε με τίτλο «Safer Together» (Πιο ασφαλείς μαζί), η οποία δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο, αξιολογεί τις

πολύπλοκες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ και καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ενισχύσει τη στρατιωτική και τη μη στρατιωτική ετοιμότητά της για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων. Η έκθεση περιλαμβάνει περίπου 80 συστάσεις για βραχυπρόθεσμα και μεσο-μακροπρόθεσμα μέτρα που θα συμβάλουν στη διαμόρφωση ολοκληρωμένης ετοιμότητας. Με βάση τις προτάσεις αυτές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ύπατη εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας αναπτύσσουν τη στρατηγική ετοιμότητας της Ένωσης, η οποία θα περιλαμβάνει την κινητοποίηση φορέων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης —από το τοπικό έως το ενωσιακό επίπεδο και από τις πολιτικές αρχές έως τις ένοπλες δυνάμεις— και τη συμμετοχή όλων των τμημάτων της κοινωνίας —του ιδιωτικού τομέα, της κοινωνίας των πολιτών και των ίδιων των πολιτών.

Το **58 %**
των ανθρώπων στην ΕΕ δεν νιώθει
καλά προετοιμασμένο όσον αφορά
την αντιμετώπιση καταστροφών.

Το **37 %**
έχει βιώσει προσωπικά κάποια
καταστροφή —εκτός της νόσου
COVID-19— τα τελευταία 10 χρόνια.

Το **46 %**
γνωρίζει τι πρέπει να κάνει σε
περίπτωση καταστροφής.

Το **82 %**
πιστεύει ότι η ΕΕ θα πρέπει να
καταβάλει μεγαλύτερες προσπάθειες
όσον αφορά την ετοιμότητα απέναντι
σε μελλοντικές κρίσεις.

Ανάπτυξη αμυντικών ικανοτήτων

Τα κράτη μέλη της ΕΕ συνεργάζονται ήδη με στόχο την αντιμετώπιση των απειλών και των προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας, έχοντας ένα κοινό στρατηγικό όραμα για την ασφάλεια και την άμυνα της ΕΕ για τα επόμενα χρόνια.

Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας ώθησε την ΕΕ να ισχυροποιήσει την αμυντική βιομηχανία της Ευρώπης και να αυξήσει τον βαθμό ετοιμότητας και καινοτομίας της. Η πρώτη στρατηγική για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία, η οποία παρουσιάστηκε τον Μάρτιο, έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι τα αμυντικά συστήματα και ο αμυντικός εξοπλισμός της ΕΕ είναι σε ετοιμότητα. Εκτός από τις χώρες της ΕΕ, αυτό συνεπάγεται όφελος και για βασικούς συμμάχους της, όπως το ΝΑΤΟ και η Ουκρανία. Η στρατηγική υποστηρίζεται από χρηματοδοτικό πρόγραμμα ύψους 1,5 δισ. ευρώ για την περίοδο 2025-2027 με στόχο την εξασφάλιση της ετοιμότητας της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας.

Στρατηγική για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία — στόχοι για το 2030

- **Τουλάχιστον το 40 %** του αμυντικού εξοπλισμού να αποκτάται μέσω κοινών αγορών.
- **Τουλάχιστον το 50 %** του προϋπολογισμού των δημόσιων συμβάσεων στον τομέα της άμυνας να δαπανάται σε προϊόντα και υπηρεσίες που προέρχονται από την Ευρώπη.
- **Τουλάχιστον το 35 %** των αμυντικών προϊόντων να αποτελεί αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών, και όχι με άλλες χώρες.

Εκτός από τη σταθερή αύξηση των αμυντικών δαπανών τους, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να προμηθεύονται από κοινού αμυντικά προϊόντα και να δίνουν έμφαση στη στήριξη των ευρωπαϊκών αμυντικών βιομηχανιών. Τον Νοέμβριο, στο πλαίσιο του νέου προγράμματος της ΕΕ, επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση πέντε διασυνοριακά έργα με στόχο την παροχή κινήτρων για συνεργασία όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της άμυνας. Συνολικά, τα έργα αυτά αντιπροσωπεύουν τη συνδυασμένη προμήθεια αμυντικών προϊόντων αξίας άνω των 11 δισ. ευρώ για τις ένοπλες δυνάμεις των κρατών μελών. Τα περισσότερα από τα 20 κράτη μέλη τα οποία συμμετέχουν στα έργα που επιλέχθηκαν έχουν συμπεριλάβει στα εν λόγω έργα την προμήθεια αμυντικών προϊόντων που προορίζονται για την Ουκρανία.

Την ίδια στιγμή, η πρώτη προσπάθεια για ταχεία ανάπτυξη της βιομηχανίας παραγωγής πυρομαχικών αποδίδει ήδη καρπούς. Περισσότερα από 500 εκατ. ευρώ έχουν διατεθεί σε επιχορηγήσεις, και η ικανότητα παραγωγής πυρομαχικών πυροβολικού στην Ευρώπη έχει αυξηθεί σε 1 εκατομμύριο οβίδες ετησίως.

Τρία χρόνια μετά τη δημιουργία του, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας έχει ήδη διαθέσει 4 δισ. ευρώ για τη στήριξη 160 συνεργατικών αμυντικών έργων, τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τεχνολογιών και ικανοτήτων, καθώς και για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας άμυνας. Στόχος του νέου μηχανισμού μετοχικού κεφαλαίου στον τομέα της άμυνας της ΕΕ είναι η βελτίωση της πρόσβασης του τομέα της άμυνας σε χρηματοδότηση και η στήριξη ενός ακμάζοντος συστήματος νεοφυών επιχειρήσεων και μικρών επιχειρήσεων στον τομέα της άμυνας.

Η ΕΕ χρηματοδοτεί 38 νέα έργα, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της για τη στρατιωτική κινητικότητα, τα οποία θα βελτιώσουν τη μεταφορά στρατευμάτων και εξοπλισμού κατά μήκος του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών. Με προϋπολογισμό 807 εκατ. ευρώ, τα εν λόγω έργα θα αναβαθμίσουν τις βασικές υποδομές στην ΕΕ τόσο για τις στρατιωτικές όσο και για τις μη στρατιωτικές μεταφορές. Το 2024 εγκρίθηκε νέα δέσμευση για τη στρατιωτική κινητικότητα με στόχο την κάλυψη των κενών που εξακολουθούν να υπάρχουν στον συγκεκριμένο τομέα.

Αντιμετώπιση των απειλών κατά της ασφάλειας

Έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας, η οποία δημοσιεύτηκε τον Μάιο, δείχνει ότι η πληθώρα των νομοθετικών και επιχειρησιακών μέτρων που έχουν ληφθεί μετά την έγκριση της εν λόγω στρατηγικής έχει βελτιώσει τον εξοπλισμό και την ετοιμότητα της ΕΕ για αντιμετώπιση των προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας. Ωστόσο, το διαρκώς μεταβαλλόμενο τοπίο όσον αφορά τις απειλές απαιτεί την αξιοποίηση κάθε ευκαιρίας με στόχο την αντιμετώπιση πιθανών τρωτών σημείων.

Οι υβριδικές απειλές είναι από τις πιο σύνθετες και διαρκώς μεταβαλλόμενες προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Οι εν λόγω απειλές μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την παρεμπόδιση των δημοκρατικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων μέσω εκστρατειών παραπληροφόρησης και τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για τον έλεγχο του πολιτικού αφηγήματος. Η ΕΕ εφαρμόζει ήδη ευρύ φάσμα μέτρων με στόχο την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών —μεταξύ των οποίων είναι και η εργαλειοθήκη για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, η οποία βρίσκεται πλέον σε λειτουργία και έχει ενεργοποιηθεί με στόχο να αντιμετωπίσει την εντεινόμενη υβριδική εκστρατεία της Ρωσίας κατά της ΕΕ και των κρατών μελών της. Τον Οκτώβριο, ως απάντηση στις υβριδικές δραστηριότητες της Ρωσίας, η ΕΕ ενέκρινε νέο καθεστώς κυρώσεων. Τα κράτη μέλη ολοκλήρωσαν τη σύσταση ομάδων ταχείας αντίδρασης σε υβριδικές ενέργειες, οι οποίες θα αποτελέσουν ένα από τα βασικά εργαλεία στήριξης των κρατών μελών, των χωρών-εταίρων και των αποστολών της ΕΕ στην αντιμετώπιση τέτοιων απειλών και εκστρατειών.

Ο κυβερνοχώρος, ιδιαίτερα, έχει καταστεί πεδίο στρατηγικού ανταγωνισμού. Η εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ για την κυβερνοάμυνα σημείωσε πρόοδο το 2024, καθώς ξεκίνησαν οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το κέντρο συντονισμού της ΕΕ για την κυβερνοάμυνα, το οποίο θα ενισχύσει την κοινή αντίληψη εντός της αμυντικής κοινότητας όσον αφορά την κατάσταση των πραγμάτων στον εν λόγω τομέα. Με στόχο την παρακολούθηση της εφαρμογής της συγκεκριμένης πολιτικής, τον Οκτώβριο δημοσιεύτηκε η πρώτη απογραφή της ΕΕ για τον κυβερνοχώρο, με τη δεύτερη να είναι σε εξέλιξη.

Δεδομένου του πρωτοφανούς γεωπολιτικού μετασχηματισμού του διαστημικού τομέα και του καίριου ρόλου της ΕΕ, δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στις γενικές πτυχές ασφάλειας του διαστήματος και στην εφαρμογή της διαστημικής στρατηγικής της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα. Οι πρωτοβουλίες επικεντρώθηκαν ιδίως στη βελτίωση της κοινής αντίληψης και την αντιμετώπιση των

διαστημικών απειλών. Τον Απρίλιο η Επιτροπή, από κοινού με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Διαστημικό Πρόγραμμα, εγκαινίασε το Κέντρο Κοινοχρησίας και Ανάλυσης Διαστημικών Πληροφοριών της ΕΕ. Η συνεργατική αυτή πρωτοβουλία για τις εταιρείες του διαστημικού τομέα της ΕΕ έχει ως στόχο να ενθαρρύνει την ανταλλαγή καλών πρακτικών όσον αφορά την ενίσχυση της ασφάλειας των διαστημικών συστημάτων της.

Όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα, η ΕΕ έχει ενισχύσει τον ρόλο της και έχει ενδυναμώσει τις σχέσεις της με εξωτερικούς εταίρους στον εν λόγω τομέα. Σημαντικό επίτευγμα, στο πλαίσιο της αναθεωρημένης στρατηγικής για την ασφάλεια στη θάλασσα, ήταν η πραγματοποίηση τον Μάιο της πρώτης άσκησης για την ασφάλεια στη θάλασσα με τη συμμετοχή κρατών μελών, θεσμικών οργάνων της ΕΕ και εξειδικευμένων οργανισμών. Η άσκηση επικεντρώθηκε στην προστασία κρίσιμων υποθαλάσσιων υποδομών και στην αντιμετώπιση της παράνομης, αδήλωτης και ανεξέλεγκτης αλιείας στα ύδατα της ΕΕ. Περιλάμβανε την επιτυχημένη δοκιμή μιας νέας πρωτοβουλίας ανταλλαγής πληροφοριών, η οποία επιτρέπει τις ασφαλείς ανταλλαγές πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο μεταξύ των λιμενικών αρχών της ΕΕ και η οποία άρχισε να λειτουργεί τον Ιούλιο. Η Επιτροπή υπέγραψε συμφωνίες επιχορήγησης ύψους 142 εκατ. ευρώ για 21 έργα τα οποία έχουν στόχο την αναβάθμιση ή την ανάπτυξη νέων καλωδίων συνδεσιμότητας βασικών υποδομών και στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα υποθαλάσσια καλώδια.

Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

Κάθε χρόνο χιλιάδες άνθρωποι —τόσο πολίτες όσο και άτομα από χώρες εκτός της ΕΕ— πέφτουν θύματα εμπορίας ανθρώπων στην ΕΕ. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της εντείνουν τις προσπάθειές τους με στόχο την καταπολέμηση του σοβαρού αυτού εγκλήματος. Χάρη στη δράση τους, μόνο το 2023 είχαν πραγματοποιηθεί περισσότερες από 450 συλλήψεις και κατασχέθηκαν 4,1 εκατ. ευρώ. Η αναθεωρημένη οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, η οποία άρχισε να ισχύει τον Ιούλιο, θεσπίζει αυστηρότερους κανόνες. Παρέχει ενισχυμένα εργαλεία με σκοπό να βοηθήσει τις δημόσιες αρχές στη διερεύνηση και τη δίωξη αδικημάτων εμπορίας ανθρώπων, προσθέτει νέες μορφές εκμετάλλευσης που δεν καλύπτονταν μέχρι πρότινος από τη νομοθεσία και καθιστά επιβαρυντική περίπτωση τη σεξουαλική εκμετάλλευση που διαπράττεται στο διαδίκτυο. Επιπλέον, εξασφαλίζει καλύτερη στήριξη στα θύματα. Τα κράτη μέλη έχουν διορίσει έως δύο έτη προκειμένου να προσαρμόσουν την εθνική τους νομοθεσία.

Το **41 %** των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων εξαναγκάζεται σε **εργασιακή εκμετάλλευση**.

Το **41 %** των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων εξαναγκάζεται σε **σεξουαλική εκμετάλλευση**.

↑ **ΒΙΝΤΕΟ** Η εκστρατεία της ΕΕ «Βάλτε τέλος στην εμπορία ανθρώπων. Σπάστε την αόρατη αλυσίδα» συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με αυτό το έγκλημα, που στερεί από πολλούς ανθρώπους τα θεμελιώδη δικαιώματά τους.

Η ομάδα εστίασης ειδικών εισαγγελέων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων συνεδρίασε τον Ιούνιο και αντάλλαξε απόψεις, εμπειρίες και βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τη διερεύνηση πολύπλοκων υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων και την άσκηση ποινικής δίωξης για αυτές. Οι συνεδριάσεις της ομάδας, οι οποίες διοργανώνονται από τον συντονιστή δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων σε επίπεδο ΕΕ και τον Όργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης, έχουν στόχο την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας σε διασυνοριακές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων και τη βελτιωμένη ανταπόκριση της ποινικής δικαιοσύνης μέσω της καλύτερης κατανόησης του εν λόγω εγκλήματος.

Εντατικοποίηση της καταπολέμησης της διακίνησης ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος

Η διακίνηση ναρκωτικών αποτελεί μία από τις κυριότερες απειλές για την εσωτερική ασφάλεια στην ΕΕ, καθώς σχεδόν το 40 % των εγκληματικών οργανώσεων που εδρεύουν στην ΕΕ συνδέεται αποκλειστικά με το παράνομο εμπόριο ναρκωτικών. Με στόχο να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτής της εξελισσόμενης απειλής, η ΕΕ ανακοίνωσε τη λειτουργία του Όργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά τον Ιούλιο. Ο νέος οργανισμός, ο οποίος αξιοποιεί τα επιτεύγματα του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, διαθέτει μεγαλύτερες εξουσίες από τον προκατόχο του προκειμένου να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις υπάρχουσες —αλλά και τις μελλοντικές— προκλήσεις που συνδέονται με τα ναρκωτικά στην ΕΕ. Το έργο του θα ενισχύσει την έγκαιρη ανίχνευση επικίνδυνων ουσιών. Επιπλέον, ο οργανισμός θα δημιουργήσει ένα δίκτυο εγκληματολογικών εργαστηρίων, το οποίο θα βελτιώσει την αντίδραση της Ευρώπης σε νέες επιδημίες τοξικομανίας. Επίσης, θα αντιμετωπίσει τις πολύπλοκες προκλήσεις του εγκλήματος που σχετίζεται με τα ναρκωτικά, των επιπτώσεων στην υγεία και του κοινωνικού κόστους που επισημαίνονται στην Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2024: Τάσεις και εξελίξεις.

↑ Η τότε Ευρωπαϊκή Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων κ. Ίλβα Γιούανσον έξω από τη νέα έδρα του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά, Λισαβόνα, Πορτογαλία, 3 Ιουλίου 2024

Η εφαρμογή του χάρτη πορείας της ΕΕ για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος οδήγησε σε διάφορες πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στην εξάρθρωση των εγκληματικών κυκλωμάτων. Τον Ιανουάριο, για παράδειγμα, δρομολογήθηκε η σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας Λιμένων με στόχο την προστασία των λιμένων από τη διακίνηση ναρκωτικών και τη δειξήδωση του εγκλήματος, μέσω της ενίσχυσης της διαχείρισης κινδύνων, της επιβολής του νόμου και της συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Επιπλέον, δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο για το Οργανωμένο Έγκλημα, με την υποστήριξη του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης, με σκοπό τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και καλών πρακτικών μεταξύ των εισαγγελέων.

Οι αρχές επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την ΕΕ συνεργάζονται, μέσω της Ευρωπαϊκής Πολυκλαδικής Πλατφόρμας κατά των Εγκληματικών Απειλών, με στόχο την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος. Το 2023 τα κράτη μέλη, με τη στήριξη της εν λόγω πρωτοβουλίας της Επιτροπής και των οργανισμών της ΕΕ, είχαν πραγματοποιήσει περισσότερες από 13 800 συλλήψεις και κατασχέσεις αξίας σχεδόν 800 εκατ. ευρώ, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται 197 τόνοι ναρκωτικών.

↑ [BINTEO](#) Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών: τα αποτελέσματα του 2023

Τα μέτρα ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων επιτρέπουν στις αρχές επιβολής του νόμου να αποκαλύπτουν και να εξαρθρώνουν κυκλώματα εγκληματικών οργανώσεων εντός και εκτός της ΕΕ. Μια νέα οδηγία, η οποία εγκρίθηκε το 2024, έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι εγκληματίες δεν θα μπορούν να κρατούν παράνομα κέρδη. Το ολοκληρωμένο σύνολο κανόνων αφορά την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων από την αρχή της διαδικασίας έως το τέλος —από την ανίχνευση, τον εντοπισμό, τη δέσμευση και τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων έως τη δήμευση και την τελική διάθεσή τους. Στο μεταξύ, τον Ιούλιο άρχισαν να ισχύουν νέοι κανόνες, οι οποίοι θα παρέχουν στις αρχές επιβολής του νόμου ταχύτερη πρόσβαση σε χρηματοοικονομικές πληροφορίες. Θα βοηθήσουν τις αρχές να διεξαγάγουν

χρηματοοικονομικές έρευνες, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να διαπιστώνουν αν ένα ύποπτο άτομο διατηρεί τραπεζικούς λογαριασμούς σε άλλα κράτη μέλη.

Με την αύξηση του διασυνοριακού εγκλήματος, η ΕΕ αντιμετωπίζει ολοένα και πιο συχνά καταστάσεις στις οποίες έχουν δικαιοδοσία να ασκήσουν ποινική δίωξη πολλά κράτη μέλη για την ίδια υπόθεση. Με στόχο την αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργούνται από τις πολλαπλές διώξεις, στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, το 2024 θεσπίστηκαν νέοι κανόνες, οι οποίοι καθορίζουν το νομικό πλαίσιο για τη διαβίβαση ποινικών δικογραφιών από ένα κράτος μέλος σε άλλο.

Δράση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Η ριζοσπαστικοποίηση, η οποία οδηγεί στον βίαιο εξτρεμισμό και την τρομοκρατία, προβληματίζει τα κράτη μέλη και όχι μόνο. Τον Ιούνιο η Επιτροπή εγκαινίασε τον κόμβο γνώσης της ΕΕ για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης —μια πλατφόρμα δικτύωσης για διασυνοριακή συνεργασία, συστάσεις πολιτικής και εργαλεία πρόληψης.

Η πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης συμπεριλαμβάνει και την αφαίρεση του τρομοκρατικού περιεχομένου από το διαδίκτυο. Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού για το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο καταδεικνύει την αποτελεσματικότητα του εν λόγω κανονισμού όσον αφορά την αφαίρεση εξτρεμιστικού περιεχομένου. Έχουν εκδοθεί περισσότερες από 1 200 εντολές αφαίρεσης μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού, τον Ιούνιο του 2022. Ο κανονισμός υποχρεώνει τους παρόχους υπηρεσιών να αφαιρούν το τρομοκρατικό περιεχόμενο το συντομότερο δυνατόν και, σε κάθε περίπτωση, εντός μίας ώρας από την παραλαβή της εντολής αφαίρεσης από την αρμόδια εθνική αρχή.

Το 2024 θεσπίστηκαν νέοι κανόνες με στόχο τον καθορισμό του ελάχιστου βάθους των σημάνσεων στα πυροβόλα όπλα. Αυτό θα βελτιώσει την ιχνηλασιμότητα των πυροβόλων όπλων σε ολόκληρη την ΕΕ, θα διευκολύνει τις έρευνες και θα προωθήσει το ασφαλές εμπόριο. Τον Μάρτιο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν σχετικά με νέους και αυστηρότερους κανόνες για την εισαγωγή, εξαγωγή και διαμετακόμιση μη στρατιωτικών πυροβόλων όπλων. Η εν λόγω πρωτοβουλία εισάγει εναρμονισμένες διαδικασίες και την ψηφιακή αδειοδότηση, βελτιώνοντας την ιχνηλασιμότητα και εμποδίζοντας το οργανωμένο έγκλημα.

Νέα αρχή στη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου

Τον Μάιο η ΕΕ υιοθέτησε επίσημα 10 νομοθετικές πράξεις, οι οποίες συνθέτουν το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο. Η εν λόγω δέσμη νέων κανόνων βασίζεται σε προηγούμενες μεταρρυθμιστικές προτάσεις, τις οποίες τροποποιεί, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση με στόχο την ενίσχυση και την ενοποίηση βασικών πολιτικών της ΕΕ για τη μετανάστευση, το άσυλο, τη διαχείριση των συνόρων και την ένταξη.

Για πρώτη φορά, η ΕΕ θα διαθέτει μόνιμο υποχρεωτικό μηχανισμό αλληλεγγύης, έτσι ώστε κανένα κράτος μέλος το οποίο αντιμετωπίζει αιφνίδια μεταναστευτική πίεση να μην αναγκάζεται να διαχειριστεί μόνο του την κατάσταση. Η μετανάστευση διαδραματίζει βασικό ρόλο στο πλαίσιο των διαρκώς ενισχυόμενων σχέσεων της ΕΕ με εταίρους σε όλο τον κόσμο, καθώς συνεργάζεται μαζί τους με στόχο να αντιμετωπίσει τα βαθύτερα αίτια της αντικανονικής μετανάστευσης, να καταπολεμήσει την παράνομη διακίνηση μεταναστών και την εμπορία ανθρώπων και να αναδείξει τις νόμιμες οδούς προς την ΕΕ.

Μετά την έναρξη ισχύος των νέων κανόνων, τον Ιούνιο, τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία έως τα μέσα του 2026 προκειμένου να εφαρμόσουν το νέο πλαίσιο. Με στόχο να στηρίξει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή του συμφώνου, η Επιτροπή παρουσίασε ένα κοινό σχέδιο εφαρμογής, το οποίο χαρτογραφεί τα ορόσημα των ενωσιακών και εθνικών μέτρων για την υλοποίηση του συμφώνου κατά την επόμενη διετία. Με βάση αυτό, τα κράτη μέλη κατάρτισαν εθνικά σχέδια εφαρμογής, τα οποία επρόκειτο να υποβληθούν έως τις 12 Δεκεμβρίου.

Εννέα κράτη μέλη έλαβαν εξειδικευμένες τεχνικές συμβουλές για την κατάρτιση των εθνικών σχεδίων εφαρμογής του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο. Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης, το οποίο βοηθά τα κράτη μέλη να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μεταρρυθμίσεις, παρείχε στήριξη και καθοδήγηση σε βασικούς τομείς οι οποίοι σχετίζονται με τη νέα νομοθεσία, όπως οι επιχειρησιακές διαδικασίες, οι επιλογές πολιτικής και η στρατηγική χρήση των κονδυλίων της ΕΕ. Το εν λόγω εμβληματικό πρόγραμμα θα συνεχίσει να υποστηρίζει τα κράτη μέλη το 2025.

Οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου δίνουν μια βιώσιμη μακροπρόθεσμη λύση, ενώ παράλληλα εφαρμόζονται συγκεκριμένα επιχειρησιακά μέτρα επιτόπου με στόχο την αντιμετώπιση των άμεσων και συνεχιζόμενων προκλήσεων. Η ΕΕ έχει δρομολογήσει τέσσερα σχέδια δράσης, τα οποία επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες μεταναστευτικές οδούς —και ειδικότερα στις οδούς της Ανατολικής Μεσογείου, της Δυτικής Μεσογείου και του Ατλαντικού, των Δυτικών Βαλκανίων και της Κεντρικής Μεσογείου—, καθώς και ένα σχέδιο 10 σημείων για την ιταλική νήσο Λαμπεντούζα. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες θέτουν σε εφαρμογή συγκεκριμένα μέτρα, όπως χρηματοδοτική στήριξη προς τα κράτη μέλη και μέτρα για την ενίσχυση της διαχείρισης των συνόρων.

BINTEO Το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο γίνεται πραγματικότητα.

Από το 2022, μέσω του εθελοντικού μηχανισμού αλληλεγγύης —ο οποίος υποστηρίζει τα κράτη μέλη που επηρεάζονται περισσότερο από τη μεταναστευτική πίεση— περισσότεροι από 5 000 αιτούντες άσυλο έχουν μετεγκατασταθεί σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η δημιουργία του εν λόγω μηχανισμού αποτελεί ένα βήμα στη σταδιακή πορεία προς έναν μόνιμο μηχανισμό μετεγκατάστασης στο επίπεδο των κρατών μελών. Από τα μέσα του 2026, βάσει του νέου πλαισίου αλληλεγγύης, η μετεγκατάσταση θα αποτελεί ένα από τα μέτρα αλληλεγγύης που θα μπορούν να επιλέξουν τα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Επίσης, θα μπορούν συνεισφέρουν οικονομικά ή να παρέχουν εναλλακτικά μέτρα αλληλεγγύης, για παράδειγμα στήριξη σε προσωπικό και σε είδος.

Αντιμετώπιση της αντικανονικής μετανάστευσης

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου εκτιμά ότι πάνω από το 90 % των αντικανονικών μεταναστών φτάνουν στην ΕΕ με τη βοήθεια διακινητών. Τα δίκτυα παράνομης διακίνησης συνδέονται στενά με άλλες μορφές σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, όπως είναι η τρομοκρατία, η εμπορία ανθρώπων και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, γεγονός που καθιστά ακόμη πιο επείγουσα την ανάγκη δράσης και συνεργασίας με διεθνείς εταίρους.

Διεξάγονται διαπραγματεύσεις σχετικά με μια σειρά πρωτοβουλιών, οι οποίες είχαν προταθεί το 2023, έτσι ώστε να επικαιροποιηθεί το από 20ετίας νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών, και να ενισχυθούν οι κανόνες αστυνομικής συνεργασίας για την εναρμόνιση των κυρώσεων για τους διακινητές, την ενίσχυση των πόρων και τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων. Επιπλέον, η Παγκόσμια Συμμαχία για την Καταπολέμηση της Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών, η οποία είχε συσταθεί το 2023, ενισχύει τη συνεργασία με τις χώρες-εταίρους στους τομείς της πρόληψης, της αντιμετώπισης, της προστασίας και της παροχής εναλλακτικών επιλογών στην αντικανονική μετανάστευση.

Η ΕΕ δρομολόγησε σειρά πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης

μεταναστών, μεταξύ των οποίων και έργα κοινής επιχειρησιακής εταιρικής σχέσης, οι οποίες φέρνουν σε επαφή τις αρχές επιβολής του νόμου με τις δικαστικές αρχές, ευαισθητοποιούν σχετικά με τους κινδύνους της αντικανονικής μετανάστευσης και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με εναλλακτικές επιλογές νόμιμης μετανάστευσης. Η ευρωπαϊκή ομάδα επαφής για την έρευνα και τη διάσωση δρομολόγησε στην Ιταλία ένα πιλοτικό έργο για την αύξηση της ευαισθητοποίησης στην κεντρική Μεσόγειο.

Τα τελευταία χρόνια έχει διαπιστωθεί ότι η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για ταξίδια προς την ΕΕ μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές προκλήσεις, οι οποίες σχετίζονται με την αντικανονική μετανάστευση και την ασφάλεια. Μια τέτοια πρόκληση αποτελούν τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές, τα οποία προσφέρονται από χώρες εκτός ΕΕ που έχουν απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης και τα οποία έχουν στόχο την προσέλκυση επενδύσεων. Τα εν λόγω προγράμματα εξασφαλίζουν δικαιώματα ιθαγένειας ή διαμονής σε επενδυτές. Τον Μάιο η Επιτροπή πρότεινε τη μόνιμη επαναφορά της υποχρέωσης θεώρησης για τους πολίτες του Βανουάτου, καθώς —σύμφωνα με την αξιολόγησή της— τα προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας της χώρας σε επενδυτές συνιστούσαν κίνδυνο για την ασφάλεια της ΕΕ και των κρατών μελών της.

Διαχείριση της επιστροφής αντικανονικών μεταναστών

Ένα λειτουργικό σύστημα μετανάστευσης οφείλει να προνοεί για την αποτελεσματική επιστροφή όσων δεν έχουν νόμιμο δικαίωμα παραμονής στην ΕΕ. Ο χάρτης πορείας για τις επιστροφές και η στήριξη του συντονιστή επιστροφών βοηθούν τα κράτη μέλη να επιταχύνουν αυτή τη διαδικασία και διευκολύνουν την επανένταξη των επιστρεφόντων. Η συχνότερη χρήση της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επιστροφής, σε συνδυασμό με την αυξημένη στήριξη από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, θα συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας. Στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης διατέθηκε χρηματοδότηση ύψους 25 εκατ. ευρώ ως στήριξη στα προγράμματα οικειοθελούς επιστροφής των κρατών μελών.

Ασφαλείς και νόμιμες οδοί προς την Ευρώπη

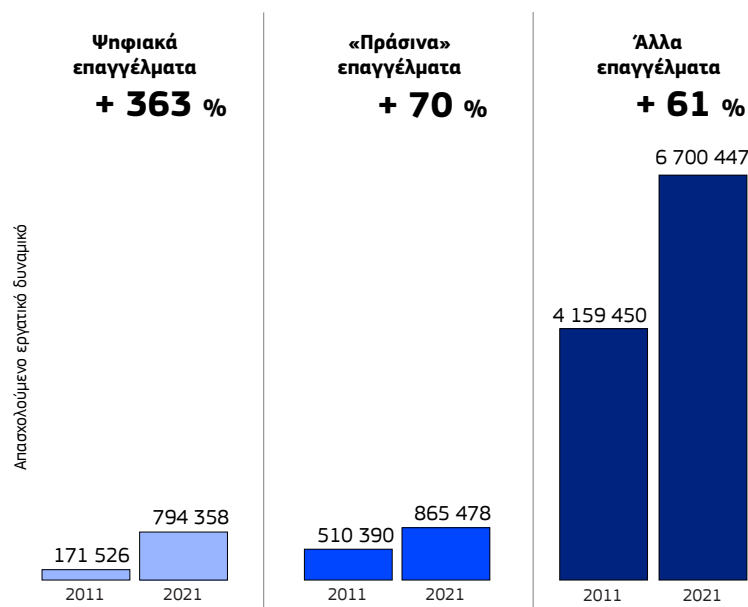
Ο κανονισμός της Ένωσης για την επανεγκατάσταση και την εισδοχή για ανθρωπιστικούς λόγους, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Ιούνιο στο πλαίσιο του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, θεσπίζει ένα μόνιμο πλαίσιο ενίσχυσης των ασφαλών και νόμιμων οδών προς την ΕΕ για όσους χρειάζονται διεθνή προστασία. Αυτό θα καθορίσει μια ενιαία διαδικασία όσον αφορά την επανεγκατάσταση και εισδοχή για ανθρωπιστικούς λόγους βάσει διετούς σχεδίου, το οποίο θα προσδιορίζει τον αριθμό των προσφύγων που θα γίνονται δεκτοί στην ΕΕ. Μια νεοσυσταθείσα επιτροπή υψηλού επιπέδου για την επανεγκατάσταση και την εισδοχή για ανθρωπιστικούς λόγους θα στηρίξει την Επιτροπή με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία του νέου συστήματος.

Από το 2015 προγράμματα επανεγκατάστασης χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ, στα οποία συμμετέχει σημαντικός αριθμός κρατών μελών, έχουν βοηθήσει περισσότερα από 128 000 από τα πλέον ευάλωτα άτομα που χρειάζονται διεθνή προστασία να βρουν καταφύγιο στην ΕΕ. Στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων, 14 κράτη μέλη έχουν δεσμεύσει περισσότερες από 61 000 θέσεις για πρόσφυγες για την περίοδο 2024-2025.

Οι πολιτικές για την παροχή βοήθειας σε όσους χρειάζονται διεθνή προστασία, καθώς επίσης και οι πολιτικές για την ορθή διαχείριση της μετανάστευσης που παρέχουν νόμιμες εναλλακτικές λύσεις για μετάβαση στην ΕΕ, τονώνουν την οικονομία και ενισχύουν τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους. Κάθε χρόνο, 3 έως 3,5 εκατομμύρια υπήκοοι τρίτων χωρών εγκαθίστανται νόμιμα στην ΕΕ, με σκοπό κυρίως την εργασία. Συμβάλλουν στην κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας οι οποίες δεν καλύπτονται πλήρως από τους εργαζομένους της ΕΕ. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι απασχολούνται στην ΕΕ καλύπτουν όλο και περισσότερο σημαντικά κενά σε επαγγέλματα που πλήττονται σταθερά από την έλλειψη εργαζομένων.

Περισσότερα από 27 εκατομμύρια άνθρωποι που ζουν στην ΕΕ —περίπου το 6 % του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης— είναι πολίτες τρίτων χωρών.

Απασχολούμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών (2011-2021)

Το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων (βλέπε κεφάλαιο 6) επιβεβαίωσε εκ νέου τον βασικό ρόλο που διαδραματίζουν τα μέτρα στην προσέλκυση ταλέντων, θέτοντας προτεραιότητες στον εν λόγω τομέα. Στο πλαίσιο των προσπάθειών για προσέλκυση δεξιοτήτων και ταλέντων, τον Απρίλιο εγκρίθηκε αναθεώρηση της οδηγίας για την ενιαία άδεια. Η οδηγία θεσπίζει μια απλουστευμένη διαδικασία υποβολής αιτήσεων και ενιαία άδεια όσον αφορά το δικαίωμα των υπηκόων τρίτων χωρών να εργάζονται και να παραμένουν στην ΕΕ. Οι νέοι κανόνες εγγυώνται την προστασία και τη δίκαιη και ίση μεταχείριση των εργαζομένων που δεν είναι πολίτες της ΕΕ. Η άδεια δεν θα συνδέεται μόνο με έναν εργοδότη. Έτσι, οι εργαζόμενοι από τρίτες χώρες θα μπορούν να

αλλάζουν θέσεις εργασίας, γεγονός που θα τους παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία στην εργασία και την παραμονή τους στην ΕΕ κατά την περίοδο ισχύος της.

Η ΕΕ συνέχισε τις εργασίες της με στόχο την αξιοποίηση των εταιρικών σχέσεων προσέλκυσης ταλέντων που έχουν ήδη συναφθεί με την Αίγυπτο, το Μαρόκο και την Τυνησία. Επιπλέον, δρομολόγησε νέα προγράμματα από κοινού με το Μπανγκλαντές και το Πακιστάν στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας της με τις εν λόγω χώρες όσον αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης. Η πρωτοβουλία ενισχύει τις νόμιμες οδούς προς την ΕΕ, στηρίζοντας τη διεθνή κινητικότητα για ειδικευμένους εργαζομένους μέσω καλύτερης αντιστοίχισης με την αγορά εργασίας.

Ο χώρος Σένγκεν

Ο χώρος Σένγκεν έχει εξελιχθεί στον μεγαλύτερο χώρο ελεύθερης μετακίνησης στον κόσμο. Με την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, το 2024, καλύπτει πλέον έκταση 4,5 εκατομμυρίων τετραγωνικών χιλιομέτρων, με πληθυσμό 458 εκατομμυρίων κατοίκων. Ως αναγνώριση της συμβολής αυτών των δύο κρατών μελών στη λειτουργία του χώρου Σένγκεν, οι έλεγχοι στα εναέρια και θαλάσσια σύνορα καταργήθηκαν στις 31 Μαρτίου. Τον Δεκέμβριο τα κράτη μέλη συμφώνησαν ομόφωνα να καταργήσουν τους ελέγχους στα εσωτερικά χερσαία σύνορα των δύο χωρών από την 1η Ιανουαρίου 2025. Έτσι, ολοκληρώθηκε η πλήρης είσοδός τους στον χώρο Σένγκεν.

Η αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ αποτελεί βασικό προαπαιτούμενο για έναν χώρο Σένγκεν χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία ενίσχυσαν τη συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης των συνόρων με στόχο να διευκολύνουν την προσχώρησή τους στον χώρο Σένγκεν. Τα δύο κράτη μέλη θα συμβάλουν περαιτέρω στις κοινές ευρωπαϊκές προσπάθειες για την ασφάλεια στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προκλήσεων μέσω επιμέρους πλαισίων συνεργασίας.

Το 2024 η ΕΕ αναθεώρησε τον κώδικα συνόρων του Σένγκεν με στόχο να ενισχύσει τη διακυβέρνηση του χώρου Σένγκεν και να εξοπλίσει καλύτερα τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση

των προκλήσεων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και των διασυνοριακών απειλών κατά της υγείας και της ασφάλειας. Οι αναθεωρημένοι κανόνες καθιστούν τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα μέτρο έσχατης ανάγκης, προωθούν εναλλακτικές λύσεις και θεσπίζουν μηχανισμό μεταφοράς για τις αντικανονικές μετακινήσεις. Αντιμετωπίζουν την εργαλειοποίηση των μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, προσφέροντας στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να περιορίσουν τον αριθμό των σημείων διέλευσης των συνόρων ή να μειώσουν τις ώρες λειτουργίας τους. Επίσης, οι κανόνες επιτρέπουν τη λήψη ενισχυμένων μέτρων επιτήρησης των συνόρων. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει αυξήσει τη στήριξη προς τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών από τη χρήση της μετανάστευσης ως όπλου από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία και έχει ενισχύσει την ασφάλεια στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Η τελευταία έκθεση για την κατάσταση του Σένγκεν αξιολόγησε τις εξελίξεις κατά το προηγούμενο έτος και καθόρισε τις βασικές προτεραιότητες για το 2024 και το 2025. Η έκθεση κατέδειξε ότι το 2023 είχαν εκδοθεί πάνω από 10 εκατομμύρια θεωρήσεις Σένγκεν, ενώ επισκέφθηκαν τον χώρο Σένγκεν πάνω από μισό δισεκατομμύριο επιβάτες, φτάνοντας το 92 % των προ COVID-19 επιπέδων του 2019. Πρόκειται για σημαντική συμβολή στην οικονομία της ΕΕ, καθώς ο τουρισμός συνιστά σχεδόν το 10 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της ΕΕ και παρέχει θέσεις εργασίας σε περίπου 22,6 εκατομμύρια άτομα.

Ισχυρή στήριξη εκ μέρους των πολιτών και των επιχειρήσεων στον χώρο Σένγκεν

Το **63 %**

των πολιτών της ΕΕ θεωρεί ότι η ενίσχυση της συνεργασίας εντός του χώρου Σένγκεν πρέπει να αποτελεί την κύρια προτεραιότητα για την ΕΕ έως το 2030.

Το **33 %**

των επιχειρήσεων δηλώνει ότι ο χώρος Σένγκεν μειώνει το κόστος χάρη στην απουσία ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.

Το **83 %**

των εταιρειών συμφωνεί ότι ο χώρος Σένγκεν ωφελεί τις επιχειρήσεις και το 81 % αναγνωρίζει τον χώρο Σένγκεν ως ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της ΕΕ.

Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 549, Οκτώβριος 2024· Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 542, Οκτώβριος 2024.

Νέες διαδικασίες για ταξίδια στην Ευρώπη

Το σύστημα εισόδου/εξόδου είναι ένα αυτοματοποιημένο σύστημα ΤΠ το οποίο θα καταχωρίζει τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι ταξιδεύουν για βραχεία παραμονή κάθε φορά που αυτοί διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα κρατών μέλους της ΕΕ ή συνδεδεμένης χώρας Σένγκεν. Θα αντικαταστήσει τη διά χειρός σφράγιση διαβατηρίου με την ψηφιακή καταχώριση. Θα συμβάλει στον εντοπισμό περιπτώσεων υπέρβασης της επιτρεπόμενης διάρκειας παραμονής, θα διασφαλίσει την ανταλλαγή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο και θα ενισχύσει την ασφάλεια, αποτρέποντας την πλαστοπροσωπία. Επίσης, θα επιτρέψει την αυτοματοποίηση των ελέγχων των συνόρων, τη σταδιακή επιτάχυνση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα, τη διευκόλυνση των ταξιδιών και τη βελτίωση της εμπειρίας των ταξιδιωτών. Το εν λόγω σύστημα αποτελεί βασικό βήμα για την επίτευξη του ψηφιοποιημένου ελέγχου των συνόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και βελτιώνει περαιτέρω την προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων. Τον Δεκέμβριο η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για τη σταδιακή έναρξη λειτουργίας του συστήματος εισόδου/εξόδου. Μόλις εγκριθεί

και οριστεί ημερομηνία έναρξης, τα κράτη μέλη θα έχουν στη διάθεσή τους έξι μήνες για να εγκαταστήσουν το σύστημα.

Επιπλέον, το νέο σύστημα θα προετοιμάσει το έδαφος για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού, το οποίο σύντομα θα απλουστεύσει τα ταξίδια εκατομμυρίων επισκεπτών από χώρες εκτός της ΕΕ. Μόλις τεθεί σε λειτουργία, οι ταξιδιώτες που δεν χρειάζονται θεώρηση για να εισέλθουν σε 30 ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση για άδεια ταξιδιού μέσω αυτού του συστήματος. Η άδεια αυτή συνδέεται με το διαβατήριο και ισχύει για τρία έτη ή έως ότου λήξει η ισχύς του διαβατηρίου, όποιο από τα δύο προηγηθεί.

Μια νέα πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση των διαβατηρίων και των δελτίων ταυτότητας έχει ως στόχο να καταστήσει τα ταξίδια σε ολόκληρη την ΕΕ ταχύτερα και ευκολότερα, τόσο για τους πολίτες της ΕΕ όσο και για τους πολίτες τρίτων χωρών. Τον Οκτώβριο η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για ένα κοινό πλαίσιο χρήσης ψηφιακών ταξιδιωτικών εγγράφων και μια νέα ενωσιακή ψηφιακή εφαρμογή ταξιδιών για την αποθήκευσή τους.

Καλύτερη υγεία

Τα τελευταία πέντε χρόνια χαρακτηρίστηκαν από μια σειρά πρωτοφανών προκλήσεων, οι οποίες είχαν και εξακολουθούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων εντός και εκτός της ΕΕ. Τα γεγονότα αυτά κατέδειξαν ότι η πολιτική της ΕΕ για την υγεία δεν μπορεί πλέον να περιορίζεται στα προ της πανδημίας όριά της και ότι η κοινή δράση σε επίπεδο ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνική ευημερία της Ευρώπης. Σήμερα, στο πλαίσιο μιας

ισχυρότερης Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας, όλα τα κράτη μέλη συνεργάζονται όπου απαιτείται κοινή ευρωπαϊκή δράση με στόχο την προετοιμασία και την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας. Επίσης, διασφαλίζουν ότι τα ιατρικά εφόδια θα είναι διαθέσιμα και οικονομικά προσιτά και βελτιώνουν την πρόληψη, τη θεραπεία και τη μετέπειτα φροντίδα για ασθένειες όπως ο καρκίνος.

Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου

Τρία χρόνια μετά την έγκρισή του, το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου έχει θετικό αντίκτυπο στη ζωή πολλών ανθρώπων, ενισχύοντας τη συνεργασία, συμβάλλοντας στην

καλύτερη πρόληψη και την έγκαιρη ανίχνευση, θεραπεία και φροντίδα, και βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των καρκινοπαθών και των επιζώντων από καρκίνο.

Πώς το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου κάνει τη διαφορά;

- ✓ Καλύτερη κατανόηση του καρκίνου μέσω της έρευνας και της καινοτομίας.
- ✓ Καλύτερη πρόγνωση και περισσότερες θεραπευτικές επιλογές χάρη στην έγκαιρη ανίχνευση.
- ✓ Αντιμετώπιση του καρκίνου πριν από την εμφάνισή του χάρη στις προσπάθειες πρόληψης.
- ✓ Βελτίωση της αντικαρκινικής θεραπείας και μείωση των ανισοτήτων χάρη στο καθολικό δικαίωμα σε ποιοτική, οικονομικά προσιτή, προληπτική και θεραπευτική υγειονομική περίθαλψη.

Στόχος μίας από τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της ΕΕ για τον καρκίνο είναι η αντιμετώπιση των καρκίνων οι οποίοι μπορούν να προληφθούν με εμβολιασμό —δηλαδή, εκείνων που προκαλούνται από τον ιό των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV) και τον ιό της ηπατίτιδας Β (HBV). Ειδικότερα, το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου προτείνει εμβολιασμό τουλάχιστον του 90 % του στοχευόμενου πληθυσμού κοριτσιών της ΕΕ και τη σημαντική αύξηση του ποσοστού εμβολιασμού των αγοριών. Επιπλέον, με τα εν λόγω μέτρα θα βελτιωθεί η πρόσβαση και θα

αυξηθεί ο εμβολιασμός κατά του HBV με στόχο την πρόληψη του καρκίνου του ήπατος. Ωστόσο, τα ποσοστά κάλυψης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Επί του παρόντος, η εμβολιαστική κάλυψη κατά του ιού HPV σε πολλά κράτη μέλη είναι πολύ κάτω του 50 % των κοριτσιών, ενώ τα διαθέσιμα δεδομένα για τα αγόρια και τους νεαρούς ενήλικες είναι περιορισμένα. Παράλληλα, παρατηρείται σημαντική έλλειψη δεδομένων όσον αφορά τα ποσοστά εμβολιασμού κατά του ιού HBV.

Ιός των ανθρώπινων θηλωμάτων

- Αποτελεί τη συνθετέστερη ιογενή λοίμωξη του αναπαραγωγικού συστήματος, η οποία προκαλεί σειρά παθήσεων —συμπεριλαμβανομένων προκαρκινικών βλαβών που ενδέχεται να εξελιχθούν σε καρκίνο— τόσο σε γυναίκες όσο και σε άνδρες.
- Ετησίως, στα κράτη μέλη της ΕΕ / στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου **τα κρούσματα καρκίνου του τραχήλου της μήτρας εκτιμώνται σε περίπου 28 600 και οι σχετικοί θάνατοι σε 13 700.**
- **Τρία** εγκεκριμένα **εμβόλια** στην ΕΕ.
- Συνιστάται για κορίτσια και αγόρια στην προεφηβική και εφηβική ηλικία.
- Στόχος είναι ο πλήρης εμβολιασμός **τουλάχιστον του 90 % του στοχευόμενου πληθυσμού** κοριτσιών της ΕΕ και η σημαντική αύξηση του εμβολιασμού των αγοριών έως το 2030, έτσι ώστε να εξαλειφθεί τελικά ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας και άλλοι καρκίνοι που προκαλούνται από τον ιό HPV.

Ιός ηπατίτιδας Β

- Η χρόνια λοίμωξη από τον ιό αποτελεί σημαντική αιτία χρόνιας ηπατικής νόσου, κίρρωσης και καρκίνου του ήπατος.
- Εκτιμάται ότι **64 000 θάνατοι** ετησίως σε ολόκληρη την ΕΕ / τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και το Ηνωμένο Βασίλειο οφείλονται σε νόσους που προκαλούνται από τον ιό HBV και τον ιό της ηπατίτιδας C.
- **Δώδεκα** εγκεκριμένα **εμβόλια** στην ΕΕ.
- Για βρέφη, ενήλικες υψηλού κινδύνου και ενίοτε ενήλικες σε μειονεκτούσες καταστάσεις, καθώς και για επαγγελματίες του τομέα της υγείας.
- Σκοπός είναι η ενίσχυση του εμβολιασμού ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) για εξάλειψη έως το 2030 της ιογενούς ηπατίτιδας ως απειλής για τη δημόσια υγεία στην ευρωπαϊκή περιφέρεια του ΠΟΥ.

Έχει εκδοθεί σύσταση προς τα κράτη μέλη να συμβάλουν στην προώθηση αυτών των εμβολιασμών, να βελτιώσουν την παρακολούθηση των ποσοστών εμβολιασμού και να καταπολεμήσουν την εσφαλμένη πληροφόρηση και την παραπληροφόρηση. Επίσης, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διασφαλίσουν ότι τα εμβόλια θα είναι δωρεάν και εύκολα προσβάσιμα, και να εντείνουν τις προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων του ΠΟΥ για το 2030 όσον αφορά την Ευρώπη.

Ο καπνός αποτελεί έναν από τους κυριότερους παράγοντες κινδύνου όσον αφορά την εμφάνιση καρκίνου, καθώς πάνω από το ένα τέταρτο των θανάτων από καρκίνο στην ΕΕ, την Ισλανδία και τη Νορβηγία αποδίδεται στο κάπνισμα. Το 2024 η ΕΕ ανέλαβε δράση για την καλύτερη προστασία των ανθρώπων —ιδίως των παιδιών— από το παθητικό κάπνισμα και τα αερολύματα, καθώς και για την επίτευξη του στόχου του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου όσον αφορά τη δημιουργία μιας γενιάς χωρίς καπνό έως το 2040, με λιγότερο από το 5 % του πληθυσμού να χρησιμοποιεί προϊόντα καπνού. Στόχος της αναθεωρημένης σύστασης προς τα κράτη μέλη, η οποία εκδόθηκε τον Δεκέμβριο, είναι η επέκταση των πολιτικών για ένα περιβάλλον χωρίς καπνό σε βασικούς υπαίθριους χώρους, όπως οι δημόσιες παιδικές χαρές, τα δημόσια κτίρια, οι στάσεις

μέσων μεταφοράς και οι χώροι έξω από εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Παρά τον καίριας σημασίας ρόλο που διαδραματίζει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, η παρηγορητική φροντίδα συχνά περιβάλλεται από στίγμα και έλλειψη κατανόησης. Στόχος του συνεδρίου «Innovative Palliative Care for People with Cancer» (Καινοτόμος παρηγορητική φροντίδα για καρκινοπαθείς), το οποίο πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο, ήταν η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων μέσω της ενημέρωσης των πολιτών και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής σχετικά με την ανάγκη για κατάλληλη παρηγορητική φροντίδα σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Η τότε Ευρωπαϊκή Επίτροπος Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων κ. Στέλλα Κυριακίδου στην πορεία Europa Donna Cyprus Pink Silhouette, εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του μήνα ευαισθητοποίησης για τον καρκίνο του μαστού, Λευκωσία, Κύπρος, 5 Οκτωβρίου 2024.

Αντιμετώπιση ζητημάτων ψυχικής υγείας

Σε έναν πολύπλοκο κόσμο, όπου οι αλλαγές είναι συνεχείς, η ψυχική ευεξία των ανθρώπων δέχεται μεγάλες πιέσεις. Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της ΕΕ για την ψυχική υγεία, η οποία είχε εγκριθεί τον Ιούνιο του 2023, θεσπίστηκαν 20 εμβληματικές πρωτοβουλίες και ευκαιρίες χρηματοδότησης σε επίπεδο ΕΕ αξίας 1,23 δισ. ευρώ, έτσι ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς

να ενώσουν τις δυνάμεις τους ενάντια σε αυτή την ολοένα και μεγαλύτερη πρόκληση. Μετά τη δρομολόγηση της ολοκληρωμένης προσέγγισης για την ψυχική υγεία, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την κοινή δράση στον τομέα αυτόν σε όλα τα κράτη μέλη με στόχο την προώθηση της καλής ψυχικής υγείας και τη στήριξη των πλέον ευάλωτων ατόμων.

Προώθηση της καλής ψυχικής υγείας, της πρόληψης και της έγκαιρης παρέμβασης

Έργο Mental Health Together (Μαζί για την ψυχική υγεία): συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών με στόχο την ανάπτυξη και εφαρμογή της ολοκληρωμένης προσέγγισης για την ψυχική υγεία.

Ανάπτυξη, σε συνεργασία με τη Unicef, μιας **εργαλειοθήκης πρόληψης για τα παιδιά**, η οποία καλύπτει τους βασικούς καθοριστικούς παράγοντες για την υγεία και τη σύνδεση μεταξύ ψυχικής και σωματικής υγείας.

Αποθετήριο βέλτιστων και ελπιδοφόρων πρακτικών για την προώθηση, την πρόληψη και την έγκαιρη ανίχνευση και παρέμβαση στη διαδικτυακή πύλη βέλτιστων πρακτικών της ΕΕ.

Εκστρατεία **«Υγιείς χώροι εργασίας»** του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία όσον αφορά τον αντίκτυπο των νέων ψηφιακών τεχνολογιών.

Σχέδιο ευρωπαϊκής συμμαχίας κατά της κατάθλιψης, το οποίο εφαρμόζει βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη των αυτοκτονιών.

Παροχή βοήθειας σε όσους έχουν ανάγκη, συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων ομάδων και των παιδιών

Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ σε συνεργασία με τη Διεθνή Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου με στόχο την παροχή **ψυχολογικών πρώτων βοηθειών στους εκτοπισθέντες και τους πληγέντες από τον πόλεμο στην Ουκρανία**.

Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τα ολοκληρωμένα συστήματα προστασίας των παιδιών και αναθεωρημένη οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων.

14,5 εκατ. ευρώ για έργα που υλοποιούνται από ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ αυτών τέσσερα που αφορούν Ουκρανούς πρόσφυγες (Well-U, Peace of Mind, MESUR και U-Rise), ένα για την προστασία παιδιών στην Πορτογαλία (Let's Talk about Children) και ένα για ευάλωτα παιδιά στη Φινλανδία (Icehearts).

Πλατφόρμα για την υποστήριξη της ψυχικής υγείας των νεαρών επιζώντων από καρκίνο.

Ασφαλέστεροι ψηφιακοί και διαδικτυακοί χώροι, μέσω της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες και της στρατηγικής για ένα καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά.

Η Ευρώπη προβληματίζεται ολοένα και περισσότερο για την ψυχική υγεία των παιδιών και των νέων. Η επιδείνωση της κατάστασης όσον αφορά την ευημερία παιδιών και εφήβων, η οποία αποδίδεται σε διάφορους παράγοντες όπως η σχολική πίεση και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καταδεικνύει την επείγουσα ανάγκη για μια ολιστική προσέγγιση στο θέμα της ψυχικής υγείας σε ολόκληρο το σχολικό σύστημα. Έτσι, καταρτίστηκε δέσμη κατευθυντήριων γραμμών με αποδέκτες τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και τους εκπαιδευτικούς, η οποία περιλαμβάνει 11 συστάσεις και παραδείγματα ορθών πρακτικών. Η εν λόγω πρωτοβουλία αποτελεί μέρος των προσπαθειών για επίτευξη μιας συστημικής αλλαγής, με στόχο την προώθηση της ψυχικής υγείας και ευεξίας στα σχολεία και τη δημιουργία θετικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Μια σειρά ενημερωτικών δελτίων με πρακτικές συμβουλές και συνδέσμους για πρόσβαση σε πόρους συμπληρώνουν τις κατευθυντήριες γραμμές.

Το 20 % των μαθητών αντιμετωπίζει προβλήματα ψυχικής υγείας κατά τη διάρκεια του σχολικού βίου.

1 στα 5 παιδιά αναφέρει ότι μεγαλώνει νιώθοντας δυστυχία και ανησυχία για το μέλλον λόγω του εκφοβισμού, των δυσκολιών που σχετίζονται με τα μαθήματα του σχολείου και της μοναξιάς.

Το 24 % των εκπαιδευτικών στην Ευρώπη αναφέρει ότι η εργασία του έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχική του υγεία.

Το εκτιμώμενο ετήσιο κόστος των διαταραχών ψυχικής υγείας στους νέους (ηλικίας 0-19 ετών) στη Δυτική Ευρώπη ανέρχεται σε 50 δισ. ευρώ.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Wellbeing and Mental Health at School — Guidelines for education policy makers* (Ευεξία και ψυχική υγεία στο σχολείο — Κατευθυντήριες γραμμές για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης), 2024.

Το έργο «Child & Youth Wellbeing and Mental Health First» (Παιδιά και νέοι — ευεξία και ψυχική υγεία πρώτα απ' όλα) έχει στόχο τη βελτίωση της παροχής ψυχικής υγείας, ευεξίας και ψυχοκοινωνικής στήριξης σε παιδιά και νέους στην Ισπανία, την Ιταλία, την Κύπρο και τη Σλοβενία. Το έργο θα στηρίξει τα τέσσερα κράτη μέλη στην υλοποίηση μεταρρυθμίσεων οι οποίες βελτιώνουν την πρόσβαση των παιδιών και των νέων σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Μάλιστα, με τη συνδρομή του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ, παρέχει τεχνική εμπειρογνωσία στις εθνικές αρχές. Επίσης, το μέσο στήριξε 13 κράτη μέλη με μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν στη διασφάλιση της ψυχικής υγείας και ευεξίας των νέων, προτεραιότητα που είχε τεθεί κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους Νεολαίας το 2022. Σε αυτές περιλαμβάνονται έργα που προωθούν την ευεξία, ιδίως στα σχολεία, και την πρόληψη των εθισμών —συμπεριλαμβανομένων της χρήσης ουσιών και των διαδικτυακών και τυχερών παιχνιδιών.

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την ανταλλαγή, τη δικτύωση και τις δεξιότητες στον τομέα της ψυχικής υγείας, ύψους 9 εκατ. ευρώ, το οποίο δημιουργήθηκε το 2024, θα προσφέρει διεπιστημονική κατάρτιση στον τομέα της ψυχικής υγείας για επαγγελματίες του τομέα της υγείας και άλλους επαγγελματίες, όπως εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς λειτουργούς και όσους εργάζονται σε φυλακές και κέντρα κράτησης ανηλίκων. Περίπου 120 επαγγελματίες από 30 χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ουκρανίας, θα εκπαιδευτούν με στόχο τη στήριξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στην ψυχική υγεία. Επίσης, η ΕΕ διαθέτει επιπλέον 10 εκατ. ευρώ για τη στήριξη της ψυχικής υγείας ευάλωτων ομάδων, όπως είναι τα παιδιά και οι πρόσφυγες.

Προς ένα σύγχρονο σύστημα φαρμάκων

Στόχος της μεταρρύθμισης της φαρμακευτικής νομοθεσίας της ΕΕ, η οποία είχε προταθεί το 2023, είναι η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης σε φάρμακα για όλους τους ασθενείς και η δημιουργία ενός ανταγωνιστικού και καινοτόμου κανονιστικού πλαισίου για τα φαρμακευτικά προϊόντα. Το 2024 προχώρησαν οι διαπραγματεύσεις σχετικά με τις βασικές νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες θα στηρίξουν τη μεγαλύτερη αναθεώρηση της φαρμακευτικής νομοθεσίας της ΕΕ εδώ και 20 χρόνια.

Η συμμαχία για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας, η οποία συστάθηκε τον Απρίλιο του 2024, συγκεντρώνει δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς υγείας από την Ευρώπη με στόχο να διατυπώσουν συστάσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού και των παγκόσμιων αλυσίδων

εφοδιαστικής όσον αφορά τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας. Η συμμαχία θα διερευνήσει πιθανούς τρόπους μετριασμού των διαρθρωτικών κινδύνων και ενίσχυσης του εφοδιασμού μέσω, αφενός, της προώθησης της διαφοροποίησης και, αφετέρου, του εκσυγχρονισμού και της τόνωσης της παραγωγικής ικανότητας σε επίπεδο ΕΕ ανάλογα με τις ανάγκες. Επίσης, το έργο της θα αξιοποιηθεί σε μελλοντική νομοθετική πρωτοβουλία για μια πράξη της ΕΕ για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας.

Η προτεινόμενη αναθεώρηση των υφιστάμενων κανόνων οι οποίοι καθορίζουν τις διαδικασίες για τις αλλαγές στις άδειες κυκλοφορίας φαρμάκων έχει ως στόχο να καταστήσει αποτελεσματικότερη τη διαχείριση του κύκλου ζωής των φαρμάκων. Η επανεξέταση θα διευκολύνει την ταχύτερη επεξεργασία των τροποποιήσεων, προς όφελος τόσο των κατόχων αδειών κυκλοφορίας όσο και των ρυθμιστικών αρχών.

Τον Μάιο θεσπίστηκαν νέα μέτρα με στόχο την αύξηση της διαθεσιμότητας διαγνωστικών ιατροτεχνολογικών προϊόντων —από τα τεστ εγκυμοσύνης και ανίχνευσης COVID-19 έως τους μετρητές σακχάρου για διαβητικούς. Τα μέτρα δίνουν περισσότερο χρόνο στις εταιρείες όσον αφορά τη μετάβασή τους στους νέους κανόνες για τα διαγνωστικά ιατροτεχνολογικά προϊόντα. Επιπλέον, οι νέες διατάξεις υποχρεώνουν τους κατασκευαστές όλων των ιατροτεχνολογικών προϊόντων να ενημερώνουν τις εθνικές αρχές και τον τομέα της υγείας σε περίπτωση διαταραχών στον εφοδιασμό με ορισμένα ιατροτεχνολογικά προϊόντα και να επιτρέψουν τη σταδιακή ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων για τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα.

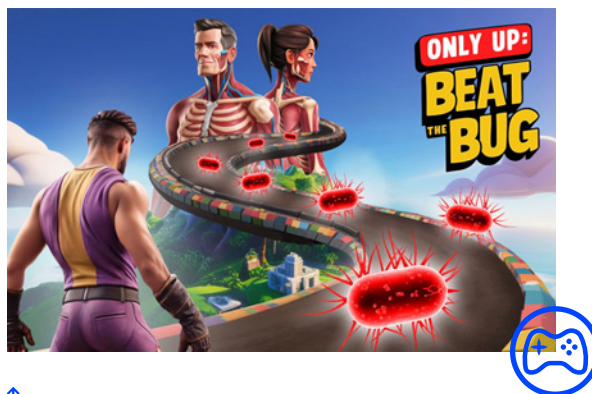
Πρόληψη λοιμώξεων και νόσων

Η μικροβιακή αντοχή, η οποία εμφανίζεται όταν τα βακτήρια και οι ιοί αναπτύσσουν ανθεκτικότητα στα φάρμακα που χρησιμοποιούνται για την καταπολέμησή τους, ευθύνεται για περισσότερους από 35 000 θανάτους ετησίως στην ΕΕ και κοστίζει 11,7 δισ. ευρώ στα συστήματα υγείας της ΕΕ. Επίσης, η μικροβιακή αντοχή αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την παγκόσμια υγεία που αντιμετωπίζει σήμερα ο κόσμος· η συνεχιζόμενη αύξηση της εν λόγω ανθεκτικότητας θα μπορούσε να οδηγήσει σε περίπου 10 εκατομμύρια θανάτους παγκοσμίως έως το 2050.

Η ΕΕ αναλαμβάνει θετική δράση για την αντιμετώπιση αυτού του πιεστικού προβλήματος, συνεργαζόμενη με τις τοπικές κοινότητες και τους παγκόσμιους οργανισμούς σε διατομεακό και διασυννοριακό επίπεδο με στόχο να διασφαλίσει ότι τα αντιβιοτικά θα χρησιμοποιούνται υπεύθυνα τόσο στον άνθρωπο όσο και στα ζώα. Το μεγαλύτερο

μέχρι σήμερα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο για τη μικροβιακή αντοχή δρομολογήθηκε τον Φεβρουάριο· σε αυτό συμμετέχουν 120 εταίροι σε 30 ευρωπαϊκές χώρες με στόχο την αντιμετώπιση αυτής της κοινής πρόκλησης. Η κοινή δράση για τη μικροβιακή αντοχή και τις λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, η οποία υποστηρίζεται από 50 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του προγράμματος «Η ΕΕ για την υγεία» (EU4Health), θα επικεντρωθεί σε τομείς όπως η πρόληψη και ο έλεγχος των λοιμώξεων, η επιτήρηση και η παρακολούθηση, η συνετή χρήση των αντιμικροβιακών, η ευαισθητοποίηση και η καινοτομία.

Με στόχο την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την τεράστια απειλή της μικροβιακής αντοχής για τη δημόσια υγεία, η Επιτροπή εγκαινίασε το «Beat the Bug» («Πόλεμος στα μικρόβια») —ένα δωρεάν διαδικτυακό παιχνίδι, το οποίο αναπτύχθηκε στην πλατφόρμα Fortnite— στο πλαίσιο του οποίου οι παίκτες αναλαμβάνουν τον ρόλο των υπερηρώων με αποστολή να σώσουν τον κόσμο από τα πολυανθεκτικά βακτήρια. Το παιχνίδι αποτελεί μέρος μιας επικοινωνιακής εκστρατείας για νέους, γονείς και εκπαιδευτικούς σε ολόκληρη την ΕΕ. Επιπλέον, διατίθεται εκπαιδευτικό υλικό για τη στήριξη των γονέων και των εκπαιδευτικών, με στόχο την προώθηση προληπτικών μέτρων και την υπεύθυνη χρήση αντιβιοτικών.

↑
[ΒΙΝΤΕΟΠΑΙΧΝΙΔΙ](#) Πάξε κι εσύ: *Beat the Bug*.

Τον Δεκέμβριο η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υπέγραψαν συμφωνία ύψους 20 εκατ. ευρώ με δανική εταιρεία ιατρικής τεχνολογίας με στόχο την ανάπτυξη νέων, εξαιρετικά επιλεκτικών αντιβακτηριακών φαρμάκων για λοιμώξεις οι οποίες είναι δύσκολο να θεραπευτούν λόγω της μικροβιακής αντοχής.

Η HERA Invest αποτελεί μια συμπληρωματική ενίσχυση ύψους 100 εκατ. ευρώ στο πρόγραμμα InvestEU. Στόχος της είναι η προστασία των πολιτών της ΕΕ από τις τρεις κορυφαίες απειλές κατά της υγείας, οι οποίες απαιτούν συντονισμό των μέτρων σε επίπεδο ΕΕ: τους παθογόνους παράγοντες που μπορούν να προκαλέσουν πανδημίες ή επιδημίες· τη μικροβιακή αντοχή· και τους χημικούς, βιολογικούς, ραδιενεργούς και πυρηνικούς κινδύνους. Τον Οκτώβριο, στο πλαίσιο της HERA Invest, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων υπέγραψαν την πρώτη συμφωνία ύψους 20 εκατ. ευρώ με γαλλική βιοφαρμακευτική εταιρεία. Η εν λόγω συμφωνία θα στηρίξει την ανάπτυξη και τη χρήση θεραπευτικών μέσων ευρέος φάσματος με στόχο την καταπολέμηση των βιολογικών απειλών κατά της δημόσιας υγείας.

Η γρίπη των πτηνών είναι μια ιογενής νόσος που εμφανίζεται κυρίως σε πτηνά. Αν και δεν αποτελεί μεγάλη απειλή για τον γενικό πληθυσμό, οι εργαζόμενοι στον τομέα των πουλερικών και σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, καθώς και οι κτηνίατροι, διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο. Τον Ιούνιο η Επιτροπή εξασφάλισε την πρόσβαση των κρατών μελών στην αγορά 665 000 δόσεων του προσαρμοσμένου εμβολίου κατά της ζωονοσογόνου γρίπης και τη δέσμευση επιπλέον 40 εκατομμυρίων δόσεων για τα επόμενα τέσσερα έτη.

50 χρόνια παγκόσμιου εμβολιασμού

Η δημιουργία του διευρυμένου προγράμματος εμβολιασμών του ΠΟΥ, πριν από 50 χρόνια, αποτέλεσε κρίσιμη στιγμή στην ιστορία της δημόσιας υγείας. Ο εμβολιασμός σώζει εκατομμύρια ζωές παγκοσμίως. Το 1974 μόνο το 5 % των παιδιών παγκοσμίως είχαν εμβολιαστεί κατά της διφθερίτιδας, του τετάνου και του κοκίτη. Σήμερα το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί σχεδόν στο 85 % των παιδιών παγκοσμίως και στο 94 % στην ευρωπαϊκή περιφέρεια του ΠΟΥ.

© ΠΟΥ / Blink Media – Etinosa Yvonne

Vaccines now give us hope of eliminating cervical cancer.

BINTEO Το διευρυμένο πρόγραμμα εμβολιασμών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας αποτρέπει περισσότερους από 4 εκατομμύρια θανάτους κάθε χρόνο.

Τα εμβόλια είναι ζωτικής σημασίας για τον έλεγχο των επιδημικών εξάρσεων λοιμωδών νόσων, και οι επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη είναι καίριας σημασίας για την υγειονομική ασφάλεια και την ετοιμότητα όσον αφορά την αντιμετώπιση πανδημιών, όπως αποδείχθηκε από την ταχεία ανάπτυξη εμβολίων κατά της νόσου COVID-19. Η ΕΕ επενδύει πάνω από 100 εκατ. ευρώ για την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού κόμβου εμβολίων, με στόχο τη διασφάλιση της ταχείας πρόσβασης σε εμβόλια κατά των πανδημιών μέσω μιας κοινοπραξίας κορυφαίων ευρωπαϊκών ιδρυμάτων και οργανισμών.

Τον Μάρτιο καθιερώθηκε μια νέα πρωτοβουλία με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης σε διάγνωση, ενημέρωση και περίθαλψη για τους πολίτες που πάσχουν από σπάνιες νόσους, οι οποίες πλήττουν έως και 36 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ. Με συνολική χρηματοδότηση άνω των 18 εκατ. ευρώ, η κοινή δράση για την ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών δικτύων αναφοράς στα εθνικά συστήματα υγειονομικής περίθαλψης συγκεντρώνει όλα τα κράτη μέλη, καθώς και τη Νορβηγία και την Ουκρανία, με στόχο να προετοιμάσει το έδαφος για μια πιο αποτελεσματική, αποδοτική και βιώσιμη συνεργασία στο μέλλον.

Παγκόσμια υγεία

Η Παγκόσμια Συνέλευση Υγείας, στην οποία συμμετέχουν περισσότερες από 190 χώρες, συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών μελών, ενέκρινε τον Ιούνιο μια φιλόδοξη δέσμη τροποποιήσεων του Διεθνούς Υγειονομικού Κανονισμού, μετά από διαπραγματεύσεις δύο ετών. Στόχος των ενισχυμένων κανόνων είναι η βελτίωση της διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία σε διεθνές επίπεδο και η παροχή στους πολίτες καλύτερης προστασίας από σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της

υγείας —βασική προτεραιότητα της στρατηγικής της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία. Επίσης, συμφωνήθηκε η συνέχιση των διαπραγματεύσεων σχετικά με μια συμφωνία για τις πανδημίες, με στόχο την επίτευξη συναίνεσης έως την επόμενη συνεδρίαση της Παγκόσμιας Συνέλευσης Υγείας τον Μάιο του 2025.

Τον Μάρτιο συστάθηκε μια νέα παγκόσμια κοινοπραξία με στόχο την προώθηση της επιτήρησης των λυμάτων και του περιβάλλοντος στο πλαίσιο των συστημάτων δημόσιας υγείας και τη δημιουργία ενός παγκόσμιου συστήματος για την έγκαιρη ανίχνευση επιδημικών εξάρσεων. Στην πρωτοβουλία συμμετέχουν περισσότεροι από 300 παγκόσμιοι συνεργάτες, μεταξύ των οποίων η ΕΕ, ο ΠΟΥ, το Ίδρυμα Μπιλ & Μελίνα Γκέιτς, τα κέντρα ελέγχου και πρόληψης νόσων των ΗΠΑ και τα αφρικανικά κέντρα ελέγχου και πρόληψης νόσων.

Μετά την κήρυξη της επιδημίας της ευλογιάς των πιθήκων από τον ΠΟΥ σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία σε διεθνές επίπεδο τον Αύγουστο, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της («Ομάδα Ευρώπη») ανέλαβαν άμεσα και ολοκληρωμένη δράση με στόχο να βοηθήσουν τους εταίρους τους να ελέγξουν και να αντιμετωπίσουν τη νόσο. Μεταξύ άλλων, δώρισαν πάνω από μισό εκατομμύριο δόσεις εμβολίου. Συγκεκριμένα, η ΕΕ ήταν η πρώτη που παρέδωσε εμβόλια στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό —τη χώρα που επλήγη περισσότερο από την επιδημική έξαρση.

→ Οι πρώτες αποστολές εμβολίων κατά της ευλογιάς των πιθήκων φτάνουν στο αεροδρόμιο της Κινσάσα, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, 5 Σεπτεμβρίου 2024. Η πρωτοβουλία αποτελεί μέρος ενός ολοκληρωμένου συνόλου μέτρων στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία, βασικής συνιστώσας της πρωτοβουλίας Global Gateway που έχει ως στόχο τη στήριξη εταίρων στον υπόλοιπο κόσμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Μια ισχυρότερη Ευρώπη στον κόσμο

Εισαγωγή

Το 2024 οι συγκρούσεις, οι ανθρωπιστικές κρίσεις και οι φυσικές καταστροφές συνέχισαν να αποτελούν πρόκληση για τον κόσμο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ανέλαβε ενεργό ρόλο, επιβεβαιώνοντας την προσήλωσή της στην ειρήνη, την ασφάλεια και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Κατά τη διάρκεια του τρίτου έτους της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η ΕΕ συνέχισε να ενισχύει την άμυνα και την ασφάλειά της. Επίσης, συνεργάστηκε με τις υποψήφιες χώρες —συμπεριλαμβανομένης της Ουκρανίας— με στόχο την υλοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεών τους, καθώς και με τις δυνάμει υποψήφιες χώρες με στόχο την προετοιμασία της μελλοντικής ένταξής τους. Η ΕΕ παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια και παραμένει προσηλωμένη στην εξεύρεση λύσεων για τις διάφορες κρίσεις στη Μέση Ανατολή —μεταξύ άλλων στη Γάζα και τη Συρία. Στη διάρκεια του έτους, η ΕΕ ενίσχυσε τις διεθνείς εταιρικές

↑

Σχεδόν τα μισά από τα 1,9 εκατομμύρια εκτοπισμένα άτομα στη Γάζα είναι παιδιά. Χάρη στα κονδύλια της ΕΕ, η Unicef έχει παράσχει τα απαραίτητα χειμερινά ρούχα σε περισσότερα από 120 000 εκτοπισμένα παιδιά. 28 Ιανουαρίου 2024.

σχέσεις της, βοήθησε τους ανθρώπους που είχαν ανάγκη και ανταποκρίθηκε σε καταστροφές σε ολόκληρο τον κόσμο. Προσαρμόζοντας τις προσπάθειες αρωγής της σε νέους κινδύνους και δημιουργώντας ισχυρότερες εταιρικές σχέσεις, η ΕΕ εδραίωσε τον ηγετικό της ρόλο όσον αφορά την παροχή βοήθειας σε παγκόσμιο επίπεδο. Η εν λόγω ενιαία προσέγγιση κατέδειξε την ανθεκτικότητά της και το όραμά της για μια ανοιχτή και ευημερούσα ήπειρο, παρά τις παγκόσμιες προκλήσεις.

Πολιτική γειτονίας και διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση

Διεύρυνση

Οι τρέχουσες γεωπολιτικές εντάσεις —ιδίως ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας— έχουν υπογραμμίσει τη σημασία της πολιτικής της διεύρυνσης. Η διεύρυνση αποτελεί

επένδυση στη μακροχρόνια ειρήνη, ασφάλεια και σταθερότητα για την ήπειρό μας. Κάθε νέο κράτος μέλος ενισχύει την οικονομία της ΕΕ, δημιουργώντας ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.

Το 2024 σηματοδότησε την 20ή επέτειο της διεύρυνσης της ΕΕ του 2004 —τη μεγαλύτερη στην ιστορία της. Πριν από είκοσι χρόνια η ΕΕ υποδέχτηκε 10 νέα κράτη μέλη και έγινε μια από τις μεγαλύτερες ενιαίες αγορές στον κόσμο. Έκτοτε, εκατομμύρια άτομα έχουν επωφεληθεί από νέες ευκαιρίες, θέσεις εργασίας και προγράμματα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Πάνω από 2,7 εκατομμύρια

νέοι και νέες από τα 10 κράτη μέλη τα οποία προσχώρησαν το 2004 έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus+ από το 2004.

26 εκατομμύρια

νέες θέσεις εργασίας έχουν δημιουργηθεί σε ολόκληρη την ΕΕ από το 2004.

Το 79 %

των πολιτών στα εν λόγω κράτη μέλη πιστεύει ότι η χώρα του έχει ωφεληθεί από την ένταξη στην ΕΕ.

BINTEO Γιατί είναι τόσο σημαντικός ο εορτασμός της διεύρυνσης της ΕΕ του 2004;

20
YEARS

Η πόρτα της ένταξης παραμένει ανοιχτή για τις ευρωπαϊκές χώρες που ενστερνίζονται τις αξίες της ΕΕ και πληρούν τα βασικά κριτήρια. Τα επίδοξα μέλη πρέπει, μεταξύ άλλων, να εφαρμόζουν ισχυρές δημοκρατικές πρακτικές, να βελτιώσουν τη διακυβέρνησή τους, να σέβονται το κράτος δικαίου και να διατηρούν τις οικονομίες τους σταθερές (βλέπε επίσης κεφάλαιο 9).

Η ΕΕ αξιολογεί τακτικά την πρόοδο όλων των χωρών που συμμετέχουν στη διαδικασία της διεύρυνσης. Τον Οκτώβριο δημοσίευσε την ετήσια δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση, η οποία εξετάζει την πρόοδο που έχουν σημειώσει οι υποψήφιες χώρες (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Γεωργία, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Ουκρανία, Σερβία και Τουρκία) και, ως δυνάμει υποψήφια χώρα, το Κόσοβο (η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου). Οι ετήσιες εκθέσεις

επικεντρώνονται σε βασικές μεταρρυθμίσεις, όπως το κράτος δικαίου, η δημόσια διοίκηση, οι δημοκρατικοί θεσμοί και η εκπλήρωση των οικονομικών κριτηρίων για την προσχώρηση στην ΕΕ.

Από τη στιγμή της έναρξής τους, οι διαπραγματεύσεις ένταξης διεξάγονται στο πλαίσιο διακυβερνητικών διασκέψεων μεταξύ, αφενός, των υπουργών και πρέσβων των κρατών μελών και, αφετέρου, της υποψήφιας χώρας που διαπραγματεύεται την προσχώρησή της. Η πρώτη διάσκεψη με τη Μολδαβία και την Ουκρανία πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2024, δρομολογώντας επίσημα τις διαπραγματεύσεις ένταξής τους. Η διαδικασία ελέγχου ξεκίνησε τον Ιούλιο και θα συνεχιστεί και το 2025. Στο διάστημα αυτό η Μολδαβία και η Ουκρανία θα πρέπει να υποδείξουν τους τρόπους με τους οποίους θα εγκρίνουν και θα εφαρμόσουν τους ενωσιακούς κανόνες και πολιτικές, και τις ενωσιακές να περιγράψουν τα σχέδιά τους για περαιτέρω ευθυγράμμιση.

↑
Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης της Διακυβερνητικής Διάσκεψης
ΕΕ-Ουκρανίας, Λουξεμβούργο, 25 Ιουνίου 2024

Η πρόοδος των Δυτικών Βαλκανίων το 2024 όσον αφορά την πορεία τους προς την ένταξη

Η **Αλβανία και η Βόρεια Μακεδονία**

ολοκλήρωσαν τη διαδικασία ελέγχου, η οποία αποτελεί το πρώτο βήμα για την ένταξή τους στην ΕΕ.

- > Υποβλήθηκε έκθεση ελέγχου για την πρώτη από τις έξι ομάδες κανόνων, για τις οποίες οι δύο χώρες πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες απαιτήσεις (κριτήρια αναφοράς) όπως μεταρρυθμίσεις του δικαστικού τους συστήματος, της δημόσιας διοίκησής τους, της διακυβέρνησης κ.λπ.
- > Το άνοιγμα της πρώτης ομάδας κανόνων με την Αλβανία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο διακυβερνητικής διάσκεψης τον Οκτώβριο.
- > Το άνοιγμα της πρώτης ομάδας κανόνων με τη Βόρεια Μακεδονία θα πραγματοποιηθεί μόλις αυτή εκπληρώσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της **Βοσνίας και Ερζεγοβίνης** ξεκίνησαν τον Μάρτιο. Στη συνέχεια, στο πλαίσιο φόρουμ υψηλού επιπέδου, συζητήθηκαν οι μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για τα επόμενα βήματα.

Το **Μαυροβούνιο** σημείωσε πρόοδο στη διαδικασία ένταξής του στην ΕΕ, εκπληρώνοντας τις βασικές απαιτήσεις για το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα τον Ιούνιο, όπως επιβεβαιώθηκε στην έκθεση για την εν λόγω χώρα. Η ΕΕ έχει αρχίσει να κλείνει προσωρινά τα διαπραγματευτικά κεφάλαια, εφόσον διαπιστώνεται ότι πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, ξεκινώντας με τρία κεφάλαια τον Δεκέμβριο.

Τον Ιανουάριο το **Κόσοβο** εξασφάλισε απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για ταξίδια στην ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι οι πολίτες του μπορούν πλέον να εισέρχονται στην ΕΕ για βραχεία διαμονή χωρίς να χρειάζονται θεώρηση.

Η **Σερβία** έχει σημειώσει πρόοδο στις δικαστικές μεταρρυθμίσεις και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Πρέπει, όμως, ακόμη να εφαρμόσει πλήρως τη νομοθεσία για τα μέσα ενημέρωσης, να ευθυγραμμιστεί καλύτερα με την ενωσιακή εξωτερική πολιτική, να στηρίξει την κοινωνία των πολιτών και τα μέσα ενημέρωσης και να τηρήσει τη δέσμευσή της για εξομάλυνση των σχέσεων με το Κόσοβο.

Αντιθέτως, με την ψήφιση του αμφιλεγόμενου νόμου κατά οργανώσεων χρηματοδοτούμενων από το εξωτερικό, το 2024 σημειώθηκε οπισθοδρόμηση όσον αφορά την πρόθεση της Γεωργίας να προσχωρήσει στην ΕΕ. Ο εν λόγω νόμος προκάλεσε ανησυχίες για σκόπιμη φίμωση των ανεξάρτητων φωνών και περιορισμό των δημοκρατικών ελευθεριών. Ως αποτέλεσμα της συγκεκριμένης, και όχι μόνο, αρνητικής εξέλιξης στην ενταξιακή πρόοδο της Γεωργίας, η διαδικασία προσχώρησης έχει ουσιαστικά σταματήσει.

Οι ενταξιακές συνομιλίες με την Τουρκία έχουν παραμείνει στάσιμες από το 2018, λόγω των ανησυχιών σχετικά με τη δημοκρατία, το κράτος

δικαίου, την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Οι προοπτικές μιας διευρυμένης ΕΕ θα επηρεάσουν τον τρόπο λειτουργίας της. Με γνώμονα αυτό το γεγονός, τον Μάρτιο εκδόθηκε ανακοίνωση σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις και τις επανεξετάσεις των πολιτικών πριν από τη διεύρυνση. Στην εν λόγω ανακοίνωση εξετάζονται οι επιπτώσεις που θα έχει η διεύρυνση της ΕΕ στους τομείς των αξιών, των πολιτικών, του προϋπολογισμού και της διακυβέρνησης. Στόχος αυτής της προορατικής προσέγγισης είναι να διασφαλίσει ότι η ΕΕ θα είναι προετοιμασμένη για τη μελλοντική διεύρυνση.

Στήριξη των μεταρρυθμίσεων, της ανάπτυξης και της ένταξης των χωρών που συμμετέχουν στη διαδικασία διεύρυνσης

Η μείωση του οικονομικού χάσματος μεταξύ της ΕΕ και των μελλοντικών μελών της συμβάλλει στην προετοιμασία των δευτέρων για μια ομαλότερη μετάβαση. Η ΕΕ στηρίζει ενεργά την ανάπτυξη των μελλοντικών μελών μέσω νέων χρηματοδοτικών εργαλείων —όπως το Μέσο Διευκόλυνσης για την Ουκρανία (βλέπε κεφάλαιο 1), το σχέδιο ανάπτυξης της Μολδαβίας και το σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια— και παρέχει εμπειρογνώσια από τα σημερινά κράτη με στόχο την επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων.

Από το 2021 η ΕΕ έχει χορηγήσει χρηματοδοτική συνδρομή ύψους 2,2 δισ. ευρώ στη Μολδαβία, στηρίζοντας την ενεργειακή ανεξαρτησία, τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της δικαιοσύνης και την ενίσχυση των δεσμών με την ΕΕ. Το νέο σχέδιο ανάπτυξης, το οποίο προτάθηκε τον Οκτώβριο, θα διευκολύνει την πορεία ένταξης της Μολδαβίας στην ΕΕ, χορηγώντας της έως και 1,8 δισ. ευρώ στο διάστημα 2025-2027 με στόχο την ανάπτυξη της οικονομίας της και την προώθηση των μεταρρυθμίσεων που συνδέονται με την προσχώρηση.

Ως αποτέλεσμα της οπισθοδρόμησης των δημοκρατικών θεσμών της Γεωργίας, η ΕΕ υποβάθμισε τις πολιτικές επαφές και ανέστειλε τη χορήγηση 30 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη και 121 εκατ. ευρώ άμεσης βοήθειας στην κυβέρνηση της χώρας. Το γεγονός αυτό δεν επηρέασε τη στήριξη της ΕΕ προς την κοινωνία των πολιτών και την ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης, καθώς αυτά είναι καίριας σημασίας για την προάσπιση της δημοκρατίας. Επίσης, στις 20 Δεκεμβρίου 2024 η ΕΕ υπέβαλε πρόταση οι Γεωργιανοί διπλωμάτες και αξιωματούχοι —καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους που κατέχουν διπλωματικά ή επίσημα διαβατήρια— να λαμβάνουν υποχρεωτικά θεώρηση για να ταξιδέψουν στην ΕΕ για βραχεία διαμονή.

Παρά την ενταξιακή πρόοδο που έχουν σημειώσει, το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων κυμαίνεται από το ένα τέταρτο έως το ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ. Με στόχο να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα, η ΕΕ ενέκρινε το σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, το οποίο επιδιώκει να ενισχύσει τους οικονομικούς δεσμούς τόσο με την ΕΕ όσο και εντός της περιοχής και, δυνητικά, να διπλασιάσει το

μέγεθος των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων εντός μίας δεκαετίας. Η εφαρμογή του σχεδίου ανάπτυξης έχει ξεκινήσει, ενώ τον Μάιο άρχισε να ισχύει η διευκόλυνση μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, ύψους 6 δισ. ευρώ. Έκτοτε, πέντε από τους έξι εταίρους στα Δυτικά Βαλκάνια έχουν παρουσιάσει φιλόδοξα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, τα οποία περιγράφουν λεπτομερώς τις βασικές βελτιώσεις που πρέπει να επέλθουν σε τομείς όπως το κράτος δικαίου, η διακυβέρνηση, το ανθρώπινο δυναμικό, η ενεργειακή και η ψηφιακή μετάβαση και ο ιδιωτικός τομέας, παράλληλα με έναν ενδεικτικό κατάλογο επενδυτικών έργων. Τα εν λόγω θεματολόγια μεταρρυθμίσεων εγκρίθηκαν τον Οκτώβριο.

Νέα δέσμη επενδυτικών μέτρων για τα Δυτικά Βαλκάνια στο πλαίσιο του οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου

- 1,2 δισ. ευρώ για επενδύσεις σε **οκτώ τομείς** που συνδέονται με τις σιδηροδρομικές μεταφορές, την υδροδότηση και τον ιδιωτικό τομέα.
- Σήμερα το σχέδιο περιλαμβάνει **68 εμβληματικά έργα** σε τομείς όπως οι μεταφορές, η ψηφιοποίηση, η ενεργειακή μετάβαση, το περιβάλλον, η εκπαίδευση και η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.
- Η ΕΕ έχει ήδη διαθέσει **5,4 δισ. ευρώ** σε επιχορηγήσεις, οι οποίες αναμένεται να αποφέρουν επιπλέον επενδύσεις ύψους **17,5 δισ. ευρώ**, υλοποιώντας πάνω από το ήμισυ του συνολικού σχεδίου των 30 δισ. ευρώ.

↑ Η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (πέμπτη από αριστερά), και ο τότε Ευρωπαϊός επίτροπος Γειτονίας και Διεύρυνσης κ. Όλιβερ Βάρχεϊ (αριστερά) διοργάνωσαν γεύμα εργασίας με τους ηγέτες έξι εταίρων από τα Δυτικά Βαλκάνια στις Βρυξέλλες, Βέλγιο, 19 Σεπτεμβρίου 2024.

Κατά τη διάρκεια του έτους οι ηγέτες των Δυτικών Βαλκανίων διοργάνωσαν διάφορες υπουργικές συνόδους σχετικά με το σχέδιο ανάπτυξης, με στόχο να συζητήσουν τις προσπάθειες ένταξης, στη Βόρεια Μακεδονία (τον Ιανουάριο), στην Αλβανία (τον Φεβρουάριο) και στο Μαυροβούνιο (τον Μάιο). Η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επισκέφθηκε τους έξι εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων το φθινόπωρο, ενώ η σύνοδος κορυφής ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων πραγματοποιήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου.

Στη σύνοδο κορυφής της διαδικασίας του Βερολίνου, το 2024, εγκρίθηκε νέο σχέδιο δράσης για την κοινή περιφερειακή αγορά με σκοπό να προωθηθεί η περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση, η οποία αποτελεί επίσης βασικό στόχο του σχεδίου ανάπτυξης.

Μετά τις εντάσεις που προκάλεσαν οι παράνομες δραστηριότητες γεώτρησης στην ανατολική Μεσόγειο, η ΕΕ αποκαθιστά σταδιακά τις σχέσεις της με την Τουρκία, μέσω επισκέψεων υψηλού επιπέδου και διαλόγων με αντικείμενο την υγεία, την έρευνα, την καινοτομία και το εμπόριο. Επιπλέον, η ΕΕ δεσμεύτηκε να διαθέσει σημαντικούς χρηματοδοτικούς πόρους για στήριξη της χώρας σε διάφορους τομείς το 2024.

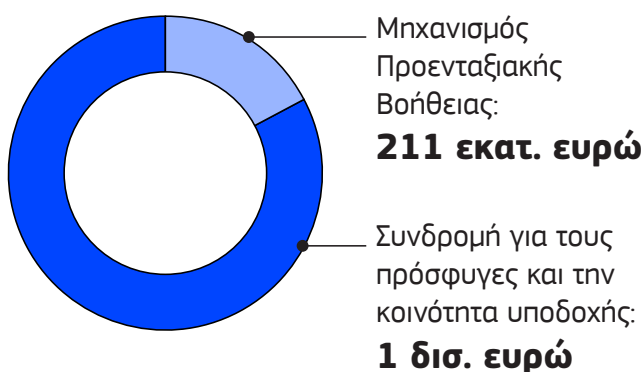

Η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (πρώτη σειρά, δεξιά), η κ. Ρομπέρτα Μέτσολα, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (δεύτερη σειρά, δεξιά), και ο κ. Αντόνιο Κόστα, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (πρώτη σειρά, πέμπτος από δεξιά), μαζί με ηγέτες των χωρών της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων στη σύνοδο κορυφής ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 19 Σεπτεμβρίου 2024

BINTEO Με τη στήριξη της ΕΕ, η ζωντανή και μοναδική πολιτιστική κληρονομιά των Δυτικών Βαλκανίων αναδεικνύεται μέσα από χιλιάδες έργα που προωθούν τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία.

Χρηματοδότηση της Τουρκίας από την ΕΕ το 2024

Επενδυτική πλατφόρμα για την Τουρκία: έως **3 δισ. ευρώ** για επενδύσεις έως το 2027

Ανατολικοί εταίροι

Επίσης, η ΕΕ συμβάλλει στην ενίσχυση των οικονομιών της Ανατολικής Γειτονίας και στη στενότερη σύνδεσή τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τον Απρίλιο, σε συνεδρίαση υψηλού επιπέδου με τη συμμετοχή ΕΕ, ΗΠΑ και Αρμενίας, ανακοινώθηκε σχέδιο ανθεκτικότητας και ανάπτυξης ύψους 270 εκατ. ευρώ για την Αρμενία. Στόχος της εν λόγω πρωτοβουλίας είναι η ενίσχυση της οικονομίας της Αρμενίας και η στήριξη των εκτοπισθέντων. Επιπλέον, σκοπός των διαπραγματεύσεων για ένα θεματολόγιο εταιρικής σχέσης ΕΕ–Αρμενίας είναι η ενίσχυση της συνεργασίας μέσω ενός τολμηρότερου χάρτη πορείας για την εταιρική σχέση.

Το Αζερμπαϊτζάν παραμένει ένας πολύτιμος ενεργειακός εταίρος, καθώς δίνει τη δυνατότητα στην ΕΕ να διαφοροποιήσει τις πηγές φυσικού αερίου της, αποφεύγοντας τη Ρωσία. Η συνεχιζόμενη στήριξη της ΕΕ στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας του Αζερμπαϊτζάν, στο πλαίσιο της 29ης διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (COP29) στο Μπακού, προωθεί τη στενότερη συνεργασία για την πράσινη μετάβαση.

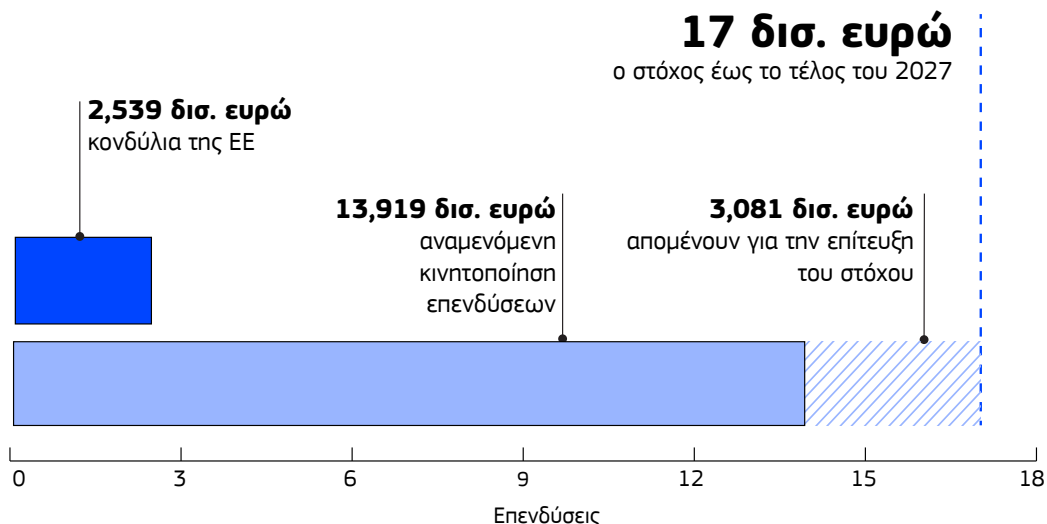

Με τη στήριξη της ΕΕ, φοιτητές στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν ανέλαβαν να αντιμετωπίσουν περιβαλλοντικές προκλήσεις στον διαγωνισμό EU4Climate, αναζητώντας τρόπους για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και τη διάσωση της λίμνης Μασαζάρ. Η πρωτοβουλία EU4Climate βοηθά τις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν πολιτικές για το κλίμα, προωθώντας τη μείωση των εκπομπών και την ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή ανάπτυξη. 5 Ιουνίου 2024.

Η ΕΕ εξακολουθεί να στηρίζει αταλάντευτα τις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν και χρηματοδοτεί τις ειρηνευτικές προσπάθειες —στηρίζοντας, μεταξύ άλλων, τα «μερίσματα ειρήνης»— μέσω του οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου. Στόχος είναι να δημιουργηθούν απτά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, τα οποία να προωθούν τη διαρκή ειρήνη στην περιοχή.

Οι στενοί οικονομικοί δεσμοί μεταξύ Λευκορωσίας και Ρωσίας επέτρεψαν στη Ρωσία να παρακάμψει ορισμένες από τις κυρώσεις που της επιβλήθηκαν. Ως απάντηση στην εμπλοκή του καθεστώτος Λουκασένκο στον πόλεμο κατά της Ουκρανίας, τον Ιούνιο του 2024 επιβλήθηκαν πρόσθετες κυρώσεις στη Λευκορωσία. Αυτά τα νέα μέτρα κατά της Λευκορωσίας αντικατοπτρίζουν πολλά από τα μέτρα που έχουν ήδη επιβληθεί στη Ρωσία και καθιστούν τις κυρώσεις της ΕΕ κατά της Ρωσίας ακόμη πιο αποτελεσματικές (βλέπε κεφάλαιο 1).

Οι επενδύσεις της ΕΕ για την Ανατολική Εταιρική Σχέση από το 2021 έως σήμερα

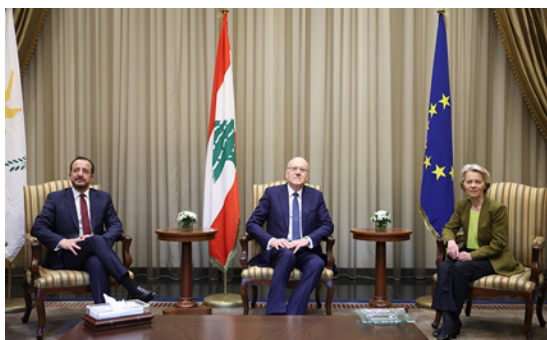
Νότια Γειτονία

Δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση σε ολοκληρωμένες εταιρικές σχέσεις με τους νότιους γείτονες, με στόχο να βελτιωθεί το βιοτικό τους επίπεδο και να ενισχυθεί η μακροοικονομική τους σταθερότητα. Αυτές οι εξειδικευμένες εταιρικές σχέσεις καθιστούν την περιοχή ασφαλέστερη, καθώς αγγίζουν τα βαθύτερα αίτια της μετανάστευσης και αντιμετωπίζουν ανοικτά πολύπλοκα ζητήματα, όπως η ασφάλεια.

Τον Μάρτιο η ΕΕ και η Αίγυπτος σύναψαν μια συνολική εταιρική σχέση, η οποία καλύπτει τις πολιτικές σχέσεις, τη μετανάστευση, την οικονομική σταθερότητα, τις βιώσιμες επενδύσεις και το εμπόριο. Τον Ιούνιο τα δύο μέρη διοργάνωσαν επενδυτική διάσκεψη ΕΕ–Αιγύπτου, προσελκύοντας νέες επενδύσεις ύψους 49 δισ. ευρώ.

Η υπογραφή μιας σημαντικής συνολικής εταιρικής σχέσης με την Τυνησία, το 2023, οδήγησε σε μια μείζονος σημασίας επενδυτική διάσκεψη ΕΕ–Τυνησίας τον Ιούνιο, κατά την οποία συμφωνήθηκε μνημόνιο συνεννόησης (επίσημο πλαίσιο συνεργασίας) με επίκεντρο την ενέργεια —συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Τα πρόσφατα γεγονότα στη Μέση Ανατολή αύξησαν την αβεβαιότητα σχετικά με την πολιτική, κοινωνική και οικονομική της σταθερότητα. Η ΕΕ και η Παλαιστινιακή Αρχή συμφώνησαν σε δέσμη βραχυπρόθεσμης χρηματοδοτικής στήριξης έκτακτης ανάγκης, ύψους 400 εκατ. ευρώ, με την οποία η Παλαιστινιακή Αρχή θα αντιμετωπίσει τις πιεστικότερες χρηματοοικονομικές της ανάγκες και θα στηρίξει τις μεταρρυθμίσεις. Η εν λόγω βραχυπρόθεσμη χρηματοδοτική στήριξη θα προετοιμάσει το έδαφος για ένα πολυετές πρόγραμμα, στόχος του οποίου θα είναι να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της Παλαιστινιακής Αρχής και την υλοποίηση του μεταρρυθμιστικού της προγράμματος.

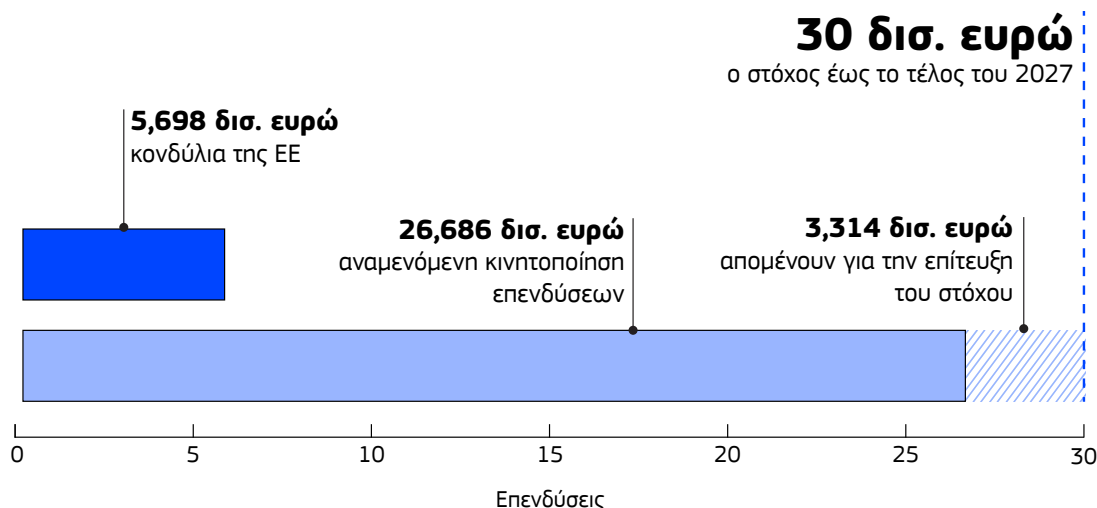

Κατά την επίσκεψή της στη χώρα, τον Μάιο, η πρόεδρος κ. φον ντερ Λάιεν δεσμεύτηκε να διαθέσει 1 δισ. ευρώ στον Λίβανο. Το πρώτο μέρος (500 εκατ. ευρώ), το οποίο εγκρίθηκε τον Αύγουστο, θα στήριζε τον Λίβανο το 2024 και το 2025. Η χρηματοδότηση θα επικεντρωθεί σε βασικές υπηρεσίες, όπως η υγεία, η εκπαίδευση και η κοινωνική προστασία —παράλληλα με την ύδρευση, την αποχέτευση και την υγιεινή— για ευάλωτες ομάδες, μεταξύ των οποίων οι Σύριοι πρόσφυγες και οι ευάλωτοι Λιβανέζοι. Επίσης, θα στηρίξει βασικές μεταρρυθμίσεις, τον τομέα της ασφάλειας, τη διαχείριση των συνόρων (συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της εμπορίας και της παράνομης διακίνησης ανθρώπων), την οικονομική ανθεκτικότητα και την πράσινη μετάβαση. Επιπλέον, η ΕΕ εξακολούθησε —στο πλαίσιο της δέσμευσής της— να στηρίζει τους Σύριους πρόσφυγες μέσω της συνεχιζόμενης ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας (βλέπε ενότητα «Ανθρωπιστική βοήθεια και πολιτική προστασία» παρακάτω).

Από αριστερά προς τα δεξιά: ο κ. Νίκος Χριστοδουλίδης, πρόεδρος της Κύπρου, ο κ. Νατζμ Μικάτι, πρωθυπουργός του Λιβάνου, και η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Βηρυτός, Λίβανος, 2 Μαΐου 2024

Οι επενδύσεις της ΕΕ για τη Νότια Γειτονία από το 2021 έως σήμερα

Διεθνείς συμφωνίες και εταιρικές σχέσεις

Εταίροι στη Δυτική Ευρώπη

Το 2024 η σχέση μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου παρέμεινε βασικό μέλημα, στη βάση της πλήρους, πιστής και έγκαιρης εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης, συμπεριλαμβανομένου του πλαισίου του Ουίνδσορ, και της συμφωνίας εμπορίου και συνεργασίας. Οι εν λόγω συμφωνίες προστατεύουν τα δικαιώματα εκατομμυρίων πολιτών της ΕΕ και υπηκόων του Ηνωμένου Βασιλείου που ζουν στο εξωτερικό, ενώ στηρίζουν την οικονομική σταθερότητα και διευκολύνουν το εμπόριο. Επίσης, συνεχίστηκαν οι διαπραγματεύσεις για την οριστικοποίηση συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά το Γιβραλτάρ.

Η ΕΕ ξεκίνησε και ολοκλήρωσε διαπραγματεύσεις με την Ελβετία για μια ευρεία δέσμη συμφωνιών που στόχο έχουν την εμβάθυνση και την επέκταση των διμερών σχέσεων. Επιπλέον, πρόοδος σημειώθηκε και όσον αφορά την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης με τον Άγιο Μαρίνο και την Ανδόρα.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εμπορικές και τεχνολογικές συμφωνίες, βλέπε κεφάλαιο 2.

Global Gateway

Το 2024 η ΕΕ, μέσω της παγκόσμιας επενδυτικής στρατηγικής της, της Global Gateway, συνέχισε να συνάπτει εταιρικές σχέσεις σε ολόκληρο τον κόσμο. Από κοινού, η ΕΕ, τα κράτη μέλη της, οι αναπτυξιακές τράπεζες και τα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά ιδρύματα έχουν στόχο να διαθέσουν έως και 300 δισ. ευρώ σε επενδύσεις μέχρι το 2027, με σκοπό τη μείωση του παγκόσμιου επενδυτικού χάσματος και τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Global Gateway στηρίζει έργα για τη βελτίωση της ψηφιακής συνδεσιμότητας, την αύξηση της πρόσβασης σε βιώσιμη ενέργεια, την ανάπτυξη αξόνων μεταφορών, καθώς και την ενίσχυση της υγείας, της εκπαίδευσης και της έρευνας. Στόχος είναι η διαρκής ευημερία τόσο των χωρών-εταίρων όσο και της ΕΕ.

Έως **300 δισ. ευρώ** για επενδύσεις από το 2021 έως το 2027.

Περισσότερα από **200** εμβληματικά έργα σε ολόκληρο τον κόσμο μέχρι στιγμής.

3,2 δισ. ευρώ για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Αφρική.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παραμένουν από κοινού ο μεγαλύτερος χορηγός επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας παγκοσμίως, έχοντας χορηγήσει **95,9 δισ. ευρώ το 2023** (τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία), ποσό που αντιστοιχεί στο **42 %** του συνόλου. Επίσης, η ΕΕ αποτελεί τον μεγαλύτερο χορηγό όσον αφορά την πρωτοβουλία «Βοήθεια για το Εμπόριο» του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Υποσαχάρια Αφρική

Το 2024 η ΕΕ έκανε σημαντικά βήματα προόδου στις εταιρικές της σχέσεις με την Αφρική, δίνοντας έμφαση στη βιωσιμότητα, την υγεία και την οικονομική ανάπτυξη. Η ΕΕ σημείωσε πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση της δέσμης επενδυτικών μέτρων Αφρικής-Ευρώπης της Global Gateway, ύψους 150 δισ. ευρώ, η οποία στοχεύει σε τομείς όπως η καθαρή ενέργεια, οι ψηφιακές υποδομές, οι μεταφορές, η υγεία και η εκπαίδευση.

Στην εκδήλωση υψηλού επιπέδου της Global Gateway για την εκπαίδευση υπογράφηκαν συμφωνίες για προγράμματα συνολικού ύψους 245 εκατ. ευρώ, οι οποίες αφορούν:

- ✓ την ερευνητική και μαθησιακή κινητικότητα στη Νιγηρία·
- ✓ τη στήριξη της εκπαίδευσης των κοριτσιών στη Ζάμπια·
- ✓ μια νέα πρωτοβουλία της «Ομάδας Ευρώπη» για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Αφρική·
- ✓ τη δημιουργία της Ακαδημίας Νεολαίας Αφρικής-Ευρώπης·
- ✓ 15 νέα έργα ακαδημαϊκής κινητικότητας σε ολόκληρη την Αφρική.

Οι εν λόγω πρωτοβουλίες αντικατοπτρίζουν τη συνεχιζόμενη δέσμευση της ΕΕ για συμπεριληπτική και ποιοτική εκπαίδευση στο πλαίσιο της Global Gateway.

Η κ. Μεντίνα Μανένο, μια νεαρή επιχειρηματίας από την Ουγκάντα, διευθύνει με υπερηφάνεια την επιχείρησή της ραπτικής της έχοντας λάβει κατάρτιση μέσω ενός προγράμματος ανάπτυξης δεξιοτήτων που υποστηρίζεται από την ΕΕ και το Βέλγιο. Η επένδυση ύψους 50 εκατ. ευρώ έχει ως στόχο να βοηθήσει περισσότερα νέα άτομα και γυναίκες όπως η Μεντίνα να βρουν ευκαιρίες απασχόλησης και να αποκτήσουν βιώσιμα μέσα βιοπορισμού. Ατζουμάνι, Ουγκάντα, 9 Νοεμβρίου 2023.

Πρωτοβουλίες στην υποσαχάρια Αφρική το 2024

- > Στο Πράσινο Ακρωτήριο δρομολογήθηκε ένα σημαντικό πρόγραμμα για τη στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και των τομέων της ψηφιακής και της γαλάζιας οικονομίας / του στρατηγικού διαδρόμου (Πράγια-Ντακάρ-Αμπιτζάν).
- > Όσον αφορά τη Μαυριτανία, δεσμεύτηκαν 210 εκατ. ευρώ για μέτρα στήριξης της χώρας, ενώ τον Μάρτιο θεσπίστηκε η νέα εταιρική σχέση ΕΕ-Μαυριτανίας για τη μετανάστευση.
- > Ένα πρόσθετο ποσό ύψους 40 εκατ. ευρώ χορηγήθηκε για τη στήριξη πρωτοβουλιών που στόχο έχουν την ενίσχυση των ικανοτήτων της Ρουάντας όσον αφορά την έρευνα και την παρασκευή εμβολίων, καθώς και την πρόσβαση σε προϊόντα υγείας μέσω της καλύτερης διαχείρισης της εκπαίδευσης, των υποδομών και της αλυσίδας εφοδιασμού.
- > Επιπλέον, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά την αποκατάσταση του φράγματος Καρίμπα, το οποίο είναι κρίσιμης σημασίας για τις ανάγκες της Ζάμπιας και της Ζιμπάμπουε σε καθαρή ενέργεια.
- > Θεσπίστηκαν νέες πρωτοβουλίες για τη διασυνοριακή διαχείριση των υδάτων στην Αφρική.

Στο τρίτο επιχειρηματικό φόρουμ Ουγκάντας-ΕΕ, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 6 και 7 Μαρτίου, δρομολογήθηκαν οκτώ νέα έργα αξίας άνω των 200 εκατ. ευρώ. Στόχος των έργων είναι η στήριξη μικρών επιχειρήσεων, νέων γυναικών επιχειρηματιών, γεωργικών επιχειρήσεων και ψηφιακών υποδομών. Στο φόρουμ συμμετείχαν 12 κράτη μέλη, οκτώ χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων) και 193 ευρωπαϊκές εταιρείες.

© Enabel Uganda

Κατά τη διάρκεια του έτους η ΕΕ συνέβαλε στην ενίσχυση της αφρικανικής γεωργίας, προστατεύοντας τοπικά τρόφιμα με γεωγραφικές ενδείξεις —σήματα ποιότητας που αποδεικνύουν την προέλευση ενός προϊόντος και προσφέρουν πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά. Η εταιρική σχέση για την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια και τη βιώσιμη γεωργία είχε ως στόχο τη δημιουργία ερευνητικής κοινοπραξίας για την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα και την ισότητα των φύλων στη γεωργία, και επικεντρώθηκε σε πρακτικές γεωργικές λύσεις και στην ανταλλαγή γνώσεων.

Η Επιτροπή και η Νότια Αφρική, από κοινού με την Global Citizen, μια διεθνή ομάδα υποστήριξης, εγκαίνιασαν την εκστρατεία συγκέντρωσης δωρεών με τίτλο «Αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Αφρική», διάρκειας ενός έτους. Η εκστρατεία θα κινητοποιήσει δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις με σκοπό την επιτάχυνση έργων στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε ολόκληρη την ήπειρο. Στόχος είναι να δοθεί στους κατοίκους της Αφρικής πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή ενέργεια και να μειωθούν οι παγκόσμιες εκπομπές σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που είχαν ανακοινωθεί στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή του 2023 (COP28).

Ασία και Ειρηνικός

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Global Gateway, η ΕΕ εργάζεται για τη μετατροπή του διαδρόμου μεταφορών μέσω της Κασπίας σε μια γρήγορη και σύγχρονη διαδρομή που θα συνδέει την Ευρώπη και την Ασία. Επίσης, η ΕΕ ενίσχυσε τις σχέσεις της με τις χώρες της περιοχής, υπογράφοντας νέα συμφωνία εταιρικής σχέσης με την Κιργιζία, και μνημόνιο συνεννόησης και σχέδιο δράσης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες με το Ουζμπεκιστάν.

Ακόμη, η ΕΕ εμβάθυνε την εταιρική της σχέση με τη Νοτιοανατολική Ασία, μεταξύ άλλων μέσω της στενότερης συνεργασίας με τον Σύνδεσμο Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας, υποστηρίζοντας έργα όπως οι δεξιότητες και η επαγγελματική κατάρτιση στην Καμπότζη, η βιώσιμη γεωργία και η αποκατάσταση εθνικής οδού στο Λάος και μια δέσμη μέτρων για την ψηφιακή οικονομία στις Φιλιππίνες.

Επιπλέον, η ΕΕ διέυρνε περαιτέρω τις συνεργασίες της στην Ασία. Τον Απρίλιο πραγματοποιήθηκε στο Τόκιο σημαντικός διάλογος πολιτικής με την Ιαπωνία για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, ενώ η Νότια Κορέα εντάχθηκε στο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ «Ορίζοντας Ευρώπη».

Η δρομολόγηση του περιφερειακού πρωτοκόλλου Ειρηνικού, μιας περιφερειακής συμφωνίας στο πλαίσιο της συμφωνίας της Σαμόας (το 20ετές πλαίσιο εταιρικής σχέσης της ΕΕ με τις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, το οποίο είχε υπογραφεί το 2023), ενίσχυσε την εταιρική σχέση ΕΕ-Ειρηνικού. Η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει τις νησιωτικές χώρες του Ειρηνικού ως προς την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, τη γαλάζια οικονομία και τη βιώσιμη γεωργία.

Αμερικανική Ήπειρος και Καραϊβική

Το 2024 η ΕΕ προώθησε το επενδυτικό θεματολόγιο της Global Gateway στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, εγκαίνιαζοντας πρωτοβουλία για τη στήριξη δίκαιων και συμπεριληπτικών κοινωνιών. Επιπλέον, θέσπισε το EL PACCTO 2.0, ένα πρόγραμμα για την καταπολέμηση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος. Το πρόγραμμα στηρίζει τα συστήματα επιβολής του νόμου και τα δικαστικά συστήματα στην αντιμετώπιση προκλήσεων όπως η διακίνηση ναρκωτικών, η εμπορία ανθρώπων και το κυβερνοέγκλημα. Μαζί με έργα που αφορούν την πολιτική για τα ναρκωτικά (το πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ της Λατινικής Αμερικής, της Καραϊβικής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις πολιτικές στον τομέα των ναρκωτικών) και τη διαχείριση των συνόρων (Eurofront), οι προσπάθειες αυτές έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ασφαλέστερων κοινοτήτων και ισχυρότερων εταιρικών σχέσεων στην περιοχή.

←

Η τότε Ευρωπαϊκή Επίτροπος Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων κ. Γιούτα Ουρπιλάνιν σε εκδήλωση δενδροφύτευσης στο δημοτικό σχολείο του Πινομ Πεν Τμέι στην Καμπότζη, 13 Μαρτίου 2024. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής της στην Καμπότζη, η κ. Ουρπιλάνιν δρομολόγησε μέτρα για την προώθηση των πράσινων θέσεων εργασίας και της βιώσιμης ανάπτυξης και περιηγήθηκε στη μονάδα επεξεργασίας νερού του Μπάκενγκ, μια πρωτοβουλία της Global Gateway που παρέχει καθαρό νερό σε περισσότερα από 2 εκατομμύρια άτομα.

Υπερπόντιες χώρες και εδάφη

Η ΕΕ υπέγραψε πέντε νέες συμφωνίες συνεργασίας με τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη, οι οποίες επικεντρώνονται στην ψηφιοποίηση, την ύδρευση και την αποχέτευση, την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, τον βιώσιμο τουρισμό και την

ενδοπεριφερειακή συνεργασία. Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την Αρκτική, συστάθηκε νέο γραφείο της ΕΕ στο Νούουκ της Γροιλανδίας, με σκοπό την ενίσχυση της εταιρικής σχέσης μεταξύ της ΕΕ και της εν λόγω περιοχής.

Διεθνείς σύνοδοι κορυφής

Στις συνόδους κορυφής της G7 και της G20 οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων των μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου συνεργάζονται με στόχο την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, τον συντονισμό των μέτρων πολιτικής και την ανάληψη σημαντικών δεσμεύσεων για παγκόσμια ζητήματα.

Η σύνοδος κορυφής της G7, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο στο Φαζάνο της Απουλίας, στην Ιταλία, επιβεβαίωσε την ισχυρή στήριξη της G7 προς την Ουκρανία. Οι ηγέτες συμφώνησαν να χορηγήσουν πρόσθετο δάνειο ύψους 45 δισ. ευρώ στην Ουκρανία, με χρηματοδότηση από τα έκτακτα έσοδα που προέρχονται από ακινητοποιημένα ρωσικά κρατικά περιουσιακά στοιχεία. Επιπλέον, εγκαίνιασαν πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της οικονομικής ασφάλειας, την τόνωση της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας (ιδίως με την Αφρική), την αύξηση της επισιτιστικής ασφάλειας και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων.

Η G7 έχει δεσμευτεί για την προώθηση της ασφαλούς, προστατευμένης και αξιόπιστης τεχνητής νοημοσύνης (TN). Προγραμματίζει την κατάρτιση σχεδίου δράσης για τη χρήση της TN στον χώρο εργασίας και τη δημιουργία εμπορικού σήματος για τη στήριξη της εφαρμογής του διεθνούς κώδικα δεοντολογίας από οργανισμούς που αναπτύσσουν προηγμένα συστήματα TN. Ο κανονισμός της ΕΕ για την TN (βλέπε κεφάλαιο 5) και η υπογραφή της σύμβασης-πλαισίου του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη θέτουν πλαίσια που έχουν ως στόχο να διασφαλιστεί ότι η TN θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δημοκρατικές αξίες.

Τον Νοέμβριο στη σύνοδο κορυφής της G20, στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας, οι ηγέτες επικεντρώθηκαν στις ανισότητες, στη μεταρρύθμιση της παγκόσμιας διακυβέρνησης και στην κλιματική αλλαγή, και ίδρυσαν την παγκόσμια συμμαχία κατά της πείνας και της φτώχειας. Η ΕΕ προσχώρησε στη συμμαχία ως ιδρυτικό μέλος, μαζί

↑
Από τα αριστερά προς τα δεξιά: ο τότε πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κ. Σαρλ Μισέλ (μπροστά αριστερά), ο κ. Όλαφ Σολτς, ομοσπονδιακός καγκελάριος της Γερμανίας, ο κ. Τζάστιν Τριντό, πρωθυπουργός του Καναδά, ο κ. Εμανουέλ Μακρόν, πρόεδρος της Γαλλίας, η κ. Τζόρτζια Μελόνι, πρωθυπουργός της Ιταλίας, ο τότε πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών κ. Τζο Μπάιντεν, ο τότε πρωθυπουργός της Ιαπωνίας κ. Φούμιο Κισίντα, ο τότε πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου κ. Ρίσι Σούνακ και η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στη σύνοδο κορυφής της G7 στο Φαζάνο της Απουλίας, Ιταλία, 13 και 14 Ιουνίου 2024

με 82 χώρες, την Αφρικανική Ένωση, 24 διεθνείς οργανισμούς, 9 διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και 31 φιλανθρωπικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Κατά τη σύνοδο κορυφής, η πρόεδρος κ. φον ντερ Λάιεν εξήγγειλε την έναρξη της εκστρατείας συγκέντρωσης δωρεών, διάρκειας ενός έτους, για την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Αφρική. Με στόχο να σημειωθεί μεγαλύτερη πρόοδος στην επίτευξη των στόχων που είχαν συμφωνηθεί στην COP28, η πρόεδρος κ. φον ντερ Λάιεν κάλεσε τους ηγέτες της G20 και άλλους ηγέτες να ενώσουν τις δυνάμεις τους σε ένα νέο φόρουμ για την παγκόσμια ενεργειακή μετάβαση. Το φόρουμ θα φέρει σε επαφή κυβερνήσεις, διεθνείς οργανισμούς και οικονομικούς παράγοντες με στόχο την ενίσχυση των προσπάθειών εφαρμογής.

Σχέσεις της ΕΕ με το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου

Το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου αποτελείται από έξι αραβικά κράτη του Κόλπου και έχει ως στόχο την προώθηση της πολιτικής και οικονομικής ολοκλήρωσης. Στον Κόλπο βρίσκεται σχεδόν το ένα τρίτο των παγκόσμιων πετρελαϊκών αποθεμάτων.

Τον Οκτώβριο η ΕΕ και τα κράτη μέλη της φιλοξένησαν την πρώτη σύννοδο κορυφής με το εν λόγω συμβούλιο, κατά τη διάρκεια της οποίας συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τη Μέση Ανατολή και διερευνήθηκαν πιθανοί τρόποι συνεργασίας σε νέους τομείς, όπως:

- ✓ η **ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές**,
- ✓ η **ενεργειακή ασφάλεια**,
- ✓ η **συνδεσιμότητα**,
- ✓ η **πράσινη μετάβαση**.

Εταιρική σχέση στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας

Θεμελιωμένη στα ιδανικά της ειρήνης και της συνεργασίας, η ΕΕ συνέχισε να ενεργεί από κοινού με τους συμμάχους της όσον αφορά την αντιμετώπιση σημαντικών παγκόσμιων προκλήσεων, με στόχο τη διατήρηση της ειρήνης, την ενίσχυση της άμυνας και την προστασία των πολιτών της. Στο πνεύμα αυτό, η εταιρική σχέση ΕΕ–NATO απέκτησε ακόμη μεγαλύτερη σημασία το 2024, καθώς συνέβαλε στη διατήρηση της σταθερότητας και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, και παρείχε στήριξη στην Ουκρανία. Η ΕΕ και το NATO κατέβαλαν προσπάθειες για καλύτερο συντονισμό της στρατιωτικής και μη στρατιωτικής δράσης, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των υποδομών καίριας σημασίας και βελτιώνοντας τον τρόπο με τον οποίο κατανοούν και ανταποκρίνονται σε κρίσεις και καταστροφές. Επίσης, στο πλαίσιο νέων διαρθρωμένων διαλόγων, εξετάζουν πλέον ζητήματα όπως οι κυβερνοαπειλές, οι διαστημικές δραστηριότητες, οι ρηξικέλευθες τεχνολογίες, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και η αμυντική βιομηχανία.

↑ Η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (δεξιά), και ο κ. Μαρκ Ρούτε, γενικός γραμματέας του NATO (αριστερά), Βρυξέλλες, Βέλγιο, 29 Οκτωβρίου 2024

Ο ΟΗΕ αποτελεί έναν ακόμη σημαντικό εταίρο της ΕΕ στον αγώνα για ειρήνη, ασφάλεια και σταθερότητα. Τα δύο μέρη εργάζονται από κοινού με στόχο την πρόληψη των συγκρούσεων, τη στήριξη ειρηνευτικών αποστολών και τη διευκόλυνση της ανασυγκρότησης μετά από συγκρούσεις σε ολόκληρο τον κόσμο. Η στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ–ΟΗΕ για τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις και τη διαχείριση κρίσεων για την περίοδο 2022–2024 αναπτύχθηκε περαιτέρω κατά τη διάρκεια του έτους.

Η εταιρική σχέση ΕΕ–ΟΗΕ για τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις και τη διαχείριση κρίσεων

- 1** Υπάρχει μια μοναδική και μακροχρόνια εταιρική σχέση ΕΕ–ΟΗΕ για τη διαχείριση κρίσεων και τη διατήρηση της ειρήνης από μη στρατιωτικές, αστυνομικές και στρατιωτικές δυνάμεις, η οποία στηρίζεται σε κοινές αξίες και δεσμεύσεις.
- 2** Διεξάγονται τακτικοί διάλογοι υψηλού επιπέδου, όπως αυτοί στο πλαίσιο της ειδικής επιτροπής ΕΕ–ΟΗΕ για τη διαχείριση κρίσεων, και υπάρχει συνεχής αλληλεπίδραση σε επίπεδο εργασίας μεταξύ αποστολών και επιχειρήσεων, καθώς και στενή συνεργασία μεταξύ των κεντρικών γραφείων.
- 3** Επί του παρόντος, η ΕΕ αναπτύσσει 21 αποστολές και επιχειρήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας, εκ των οποίων οι 12 είναι μη στρατιωτικές, οι 8 είναι στρατιωτικές και η 1 είναι πολιτικοστρατιωτική. Έντεκα από τις 21 αποστολές και επιχειρήσεις αναπτύσσονται παράλληλα με αποστολές του ΟΗΕ, όπως στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, το Ιράκ, το Ισραήλ/Παλαιστίνη (η ονομασία αυτή δεν ερμηνεύεται ως αναγνώριση κράτους της Παλαιστίνης και δεν θίγει τις επιμέρους θέσεις των κρατών μελών σχετικά με το θέμα αυτό), το Κόσοβο, τη Λιβύη και τη Σομαλία.
- 4** Οι συνεισφορές των κρατών μελών αντιστοιχούν στο ένα τέταρτο του προϋπολογισμού των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης.

Συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας και άμυνας — Επισκόπηση 2024

Πραγματοποιήθηκαν διάλογοι για την ασφάλεια και την άμυνα με εταίρους στην Ανατολική και Νότια Γειτονία της ΕΕ, στην Αφρική, στην περιοχή του Ινδοειρηνικού, τη Λατινική Αμερική και τη Βόρεια Αμερική.

- > Η ΕΕ συνεργάστηκε με περιφερειακούς οργανισμούς όπως ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, η Αφρικανική Ένωση και ο Σύνδεσμος Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας.
- > Ξεκίνησε περιφερειακό διάλογο για την ασφάλεια με το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου.

Συνήφθησαν εταιρικές σχέσεις στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας με την Αλβανία, τη Βόρεια Μακεδονία, την Ιαπωνία, τη Μολδαβία, τη Νορβηγία και τη Νότια Κορέα.

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για την Ειρήνη

- > Παρασχέθηκε στήριξη όσον αφορά τις στρατιωτικές και αμυντικές ικανότητες των εταίρων.
- > Μέχρι στιγμής έχουν λάβει βοήθεια 26 δικαιούχοι σε πολλές περιφέρειες:
 - Αφρική,
 - Ανατολική και Νότια Γειτονία,
 - Δυτικά Βαλκάνια.
- > Το δίκτυο στρατιωτικών συμβούλων στις αντιπροσωπείες της ΕΕ διευρύνθηκε.

Διοργανώθηκε το δεύτερο φόρουμ ασφάλειας και άμυνας Schuman στις Βρυξέλλες, στο Βέλγιο.

Η ΕΕ αναγνωρίζει την ανάγκη ανάληψης αποφασιστικής δράσης για τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας, ιδίως σε περιόδους κρίσης. Γεγονότα πέρα από τα σύνορα της ΕΕ μπορούν να έχουν άμεσο αντίκτυπο στην ασφάλεια των πολιτών της. Η Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας επιτρέπει στην ΕΕ να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις που παρουσιάζονται στον τομέα της ασφάλειας μέσω της ανάπτυξης αποστολών και επιχειρήσεων στο εξωτερικό. Έτσι, η ΕΕ συμβάλλει στην πρόληψη των συγκρούσεων, αυξάνει την ικανότητα των χωρών-εταίρων να αντιμετωπίζουν ζητήματα ασφάλειας και ελαχιστοποιεί τις απειλές με τις οποίες θα μπορούσε να έρθει αντιμέτωπη η Ευρώπη.

Στο πλαίσιο της εν λόγω πολιτικής, το 2024 η ΕΕ εγκαίνιασε πρωτοβουλία ασφάλειας και άμυνας με στόχο να παράσχει στήριξη στα κράτη της Δυτικής Αφρικής κατά μήκος της ακτής του Κόλπου της Γουινέας και να τα βοηθήσει να αντιμετωπίσουν προβλήματα ασφάλειας που προέρχονται από την περιοχή του Σαχέλ, όπως είναι η τρομοκρατία και οι παράνομες δραστηριότητες.

Στο Μπενίν εκπαιδεύτηκαν 90 άνδρες από πέντε μονάδες της Δημοκρατικής Αστυνομίας στην καταπολέμηση των αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών. Η εκπαίδευση αυτή, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Ασφάλειας και Άμυνας του Κόλπου της Γουινέας, πραγματοποιήθηκε στο Κάντι, την Παράκου, την Ντάσα και την Κοτονού. Ντάσα, Μπενίν, 2 Μαΐου 2024.

Η δέσμευση της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας ανά τον κόσμο

5

εν εξελίξει στρατιωτικές αποστολές/επιχειρήσεις.

12

εν εξελίξει μη στρατιωτικές αποστολές.

3

εν εξελίξει στρατιωτικές ναυτικές επιχειρήσεις.

1

πολιτικοστρατιωτική πρωτοβουλία.

Ολοκληρωμένη προσέγγιση

Οι δράσεις της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα αναπτύσσονται και υλοποιούνται σε συνεργασία με άλλα εργαλεία και μέσα της ΕΕ για τη δημιουργία στρατηγικού αντίκτυπου.

Στόχοι

Διατήρηση της ειρήνης, πρόληψη των συγκρούσεων, ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, στήριξη του κράτους δικαίου, πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και της πειρατείας, συμβολή στην ασφάλεια στη θάλασσα και παροχή στρατιωτικού εξοπλισμού και υποδομών ασφάλειας στους εταίρους της ΕΕ.

Τον Φεβρουάριο του 2024 η ΕΕ πραγματοποίησε την επιχείρηση Aspides της ναυτικής δύναμης της ΕΕ (Eunavfor) —τη θαλάσσια επιχείρηση για την προστασία των πλοίων που διέρχονται από την Ερυθρά Θάλασσα από επιθέσεις των ανταρτών Χούθι (ένοπλη ομάδα της Υεμένης). Η επιχείρηση συμβάλλει στην ασφαλή κίνηση των πλοίων, και ενισχύει την ασφάλεια στην Ερυθρά Θάλασσα και στη γειτονική περιοχή του Κόλπου.

↑

Από τις 6 έως τις 8 Ιουλίου 2024 ο κ. Τζουζέπ Μπoreλ, τότε ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για μια Ισχυρότερη Ευρώπη στον Κόσμο (δεξιά), επισκέφθηκε το Τζιμπουτί για να ενισχύσει τους δεσμούς με αυτόν τον βασικό περιφερειακό εταίρο και να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των ναυτικών επιχειρήσεων της ΕΕ. Περιηγήθηκε στην ιταλική φρεγάτα *Virginio Fasan*, η οποία δραστηριοποιείται στο πλαίσιο της επιχείρησης *Aspides* της ναυτικής δύναμης της ΕΕ, μιας στρατιωτικής αποστολής που προστατεύει τη θαλάσσια ασφάλεια και την ελευθερία ναυσιπλοΐας στην Ερυθρά Θάλασσα, στον Ινδικό Ωκεανό, στον Περσικό Κόλπο και σε άλλες γειτονικές περιοχές.

Ανθρωπιστική βοήθεια και πολιτική προστασία

Η κρίση στη Μέση Ανατολή

Η ανθρωπιστική κατάσταση στη Λωρίδα της Γάζας έχει επιδεινωθεί ραγδαία από τον Οκτώβριο του 2023, όταν η βόμβαση τρομοκρατική επίθεση της Χαμάς κατά του Ισραήλ, η επακόλουθη κλιμάκωση των εχθροπραξιών μεταξύ των δύο μερών και οι εκτεταμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις του Ισραήλ όξυναν την υφιστάμενη κρίση.

Το 2024 η ΕΕ συνέχισε τις εκκλήσεις για άμεση κατάπαυση του πυρός στη Γάζα, άνευ όρων απελευθέρωση όλων των ομήρων, επείγουσα αύξηση της ανθρωπιστικής βοήθειας προς τη Γάζα και τον οριστικό τερματισμό των εχθροπραξιών. Επίσης, κάλεσε επανειλημμένα όλα τα μέρη, συμπεριλαμβανομένου του Ισραήλ, να συμμορφωθούν με το διεθνές δίκαιο και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο —ιδίως με τις Συμβάσεις της Γενεύης— και να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να προστατεύσουν και να μη βλάψουν αθώους αμάχους. Η ΕΕ εργάζεται άοκνα με σκοπό να αποτρέψει περαιτέρω δευτερογενείς επιπτώσεις της σύγκρουσης στην ευρύτερη περιοχή. Παραμένει προσηλωμένη σε μια διαρκή και βιώσιμη ειρηνική λύση στη βάση δύο κρατών και των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, μέσω της ανανέωσης των προσπάθειών που καταβάλλονται στο πλαίσιο της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μέση Ανατολή.

Πάνω από 2,2 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν πληγεί, με εκατοντάδες χιλιάδες άτομα να αντιμετωπίζουν σοβαρές ελλείψεις σε είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα, νερό και στέγη. Οι ζημιές στις σχολικές και νοσοκομειακές υποδομές έχουν επηρεάσει περαιτέρω την πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας υπηρεσίες. Τα παιδιά έχουν επωμιστεί το μεγαλύτερο βάρος, με πολλά από αυτά να έχουν τόσο σωματικά όσο και ψυχολογικά τραύματα. Επίσης, η Δυτική Όχθη αντιμετωπίζει μια επιδεινούμενη κατάσταση, καθώς η εκτεταμένη βία των εποίκων αυξάνει τις ανθρωπιστικές ανάγκες στις παλαιστινιακές κοινότητες.

Ανθρώπινες απώλειες από την κρίση στη Γάζα (τον Σεπτέμβριο του 2024)

40 000
θάνατοι

88 000
τραυματίες

1,9
εκατομμύρια εκτοπισθέντες

Εν μέσω αυτών των προκλήσεων, η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην ανθρωπιστική της αποστολή, προσφέροντας μια σανίδα σωτηρίας μέσω άμεσης βοήθειας και σημαντικής χρηματοδοτικής στήριξης. Στο πλαίσιο αυτής της σημαντικής βοήθειας, παρέχονται βασικές υπηρεσίες —από τρόφιμα και καθαρό νερό έως ιατρική περίθαλψη, στέγη, εκπαίδευση και προστασία— σε όσους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη σε όλες τις πληγείσες περιοχές. Ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ —το σύστημα αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης της ΕΕ— ενεργοποιήθηκε 10 φορές το 2024 για την παροχή βοήθειας στη Γάζα, τον συντονισμό των εκκενώσεων και τη στήριξη των γειτονικών χωρών που έχουν πληγεί από την κρίση.

← Οι υποδομές υγείας στη Λωρίδα της Γάζας υπέστησαν σοβαρές ζημιές λόγω των συνεχιζόμενων στρατιωτικών επιχειρήσεων το 2024. Οι επιχειρήσεις ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ συμβάλλουν στη χρηματοδότηση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ώστε να γίνει δυνατός ο εφοδιασμός των νοσοκομείων σε ολόκληρη τη Λωρίδα της Γάζας με απολύτως απαραίτητο εξοπλισμό και φάρμακα. 6 Απριλίου 2024.

Παρά τους σημαντικούς κινδύνους για την ασφάλεια, η ΕΕ εξακολουθεί να παρέχει βοήθεια στο πλαίσιο του μηχανισμού, καθώς και μέσω του θαλάσσιου διαδρόμου της Κύπρου —μιας βασικής θαλάσσιας οδού μέσω της οποίας η Γερμανία, η Κύπρος, η Ρουμανία και η Σλοβακία έχουν προσφέρει τρόφιμα και εξοπλισμό καταλυμάτων.

Εννέα κράτη μέλη έχουν παράσχει στήριξη στο αιγυπτιακό Υπουργείο Υγείας με την αποστολή βοήθειας σε είδος. Επίσης, ο μηχανισμός στηρίζει τους εταίρους του, αποστέλλοντας εμπειρογνώμονες και συντονίζοντας τις διακομιδές σοβαρά άρρωστων Παλαιστινίων στην Ευρώπη.

Πάνω από 20 χρόνια στήριξης της ΕΕ προς τους Παλαιστινίους

Η ΕΕ αποτελεί τον μεγαλύτερο διεθνή χορηγό βοήθειας προς τον παλαιστινιακό λαό.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

✓ 2014-2020

Διάθεση

2,2 δισ. ευρώ

✓ 2021-2024

Διάθεση

1,36 δισ. ευρώ

εκ των οποίων έχουν εγκριθεί
περισσότερα από **920 εκατ. ευρώ**

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

✓ Από το 2000

Πάνω από

1,1 δισ. ευρώ

✓ Το 2024

Ανάληψη υποχρεώσεων ανθρωπιστικής
βοήθειας ύψους 238 εκατ. ευρώ (*)

Πάνω από

4 000 τόνοι

ειδών ανθρωπιστικής βοήθειας για
τους Παλαιστινίους που έχουν ανάγκη
στη Γάζα.

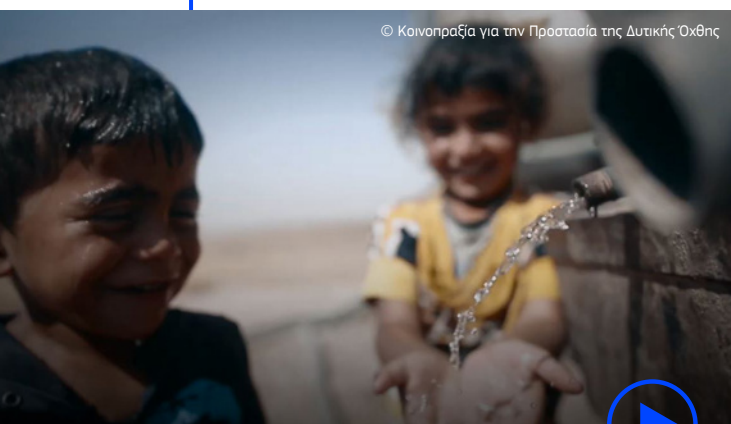
(*) Συμπεριλαμβανομένης της πρόσθετης
συμπληρωματικής ενίσχυσης ύψους 45 εκατ. ευρώ την
οποία ανακοίνωσε η πρόεδρος κ. φον ντερ Λάιεν τον
Σεπτέμβριο.

BINTEO Βοήθεια στη Γάζα: ιατρική υποστήριξη για
τους Παλαιστινίους που έχουν ανάγκη

Στη Δυτική Όχθη η ΕΕ και αρκετά κράτη μέλη συνεργάζονται με εταίρους στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, με στόχο την προστασία των κοινοτήτων που διατρέχουν κίνδυνο αναγκαστικού εκτοπισμού και βίαιων ενεργειών από τους εποίκους.

© Κοινοπραξία για την Προστασία της Δυτικής Όχθης

ΒΙΝΤΕΟ Καθαρό νερό για τους Παλαιστίνιους της Δυτικής Όχθης: η ΕΕ συνεργάζεται με 13 χώρες για τη δημιουργία δικτύων ύδρευσης όπως αυτό του Μασάφερ Πάτα, έτσι ώστε χιλιάδες Παλαιστίνιοι να έχουν πρόσβαση σε καθαρό και οικονομικά προσιτό νερό.

Ανθρωπιστική βοήθεια

Όποτε συμβαίνουν φυσικές καταστροφές ή ξεσπούν συγκρούσεις, εκατομμύρια άνθρωποι κινδυνεύουν. Σε αυτές τις περιπτώσεις η ανθρωπιστική βοήθεια μετατρέπεται σε σανίδα σωτηρίας μέσω της παροχής τροφής, στέγης και ιατρικής περίθαλψης στα πλέον ευάλωτα άτομα.

Ως ένας από τους μεγαλύτερους χορηγούς ανθρωπιστικής βοήθειας παγκοσμίως, η ΕΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή αυτών των προσπάθειών αρωγής. Παρέχει βοήθεια, ανάλογα με τις ανάγκες, σε ανθρώπους που πλήττονται από ανθρωπογενείς κρίσεις και φυσικές καταστροφές σε ολόκληρο τον κόσμο. Το 2024 η ΕΕ διέθεσε 2,49 δισ. ευρώ με στόχο να βοηθήσει περισσότερα από 300 εκατομμύρια άτομα που είχαν ανάγκη.

Η Επιτροπή ξεκινά μια νέα επιχείρηση ανθρωπιστικής αερογέφυρας για τους κατοίκους της Συρίας που το έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, με σκοπό την αποστολή ιατρικών και άλλων βασικών εφοδίων. Παράλληλα, αυξάνει την ανθρωπιστική της χρηματοδότηση.

Ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ ανά τον κόσμο το 2024

2,5 δισ. ευρώ

Συνολικός προϋπολογισμός

956 εκατ. ευρώ

Υποσαχάρια Αφρική

665 εκατ. ευρώ

Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική

447 εκατ. ευρώ

Ασία, Λατινική Αμερική, Ειρηνικός και Καραϊβική

214 εκατ. ευρώ

Ουκρανία, Δυτικά Βαλκάνια και Καύκασος

205 εκατ. ευρώ

Μη γεωγραφικές κατανομές

Στην **αμερικανική ήπειρο**, η ΕΕ βοήθησε:

- στην αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης στη **Βενεζουέλα**
- τα θύματα συγκρούσεων στην **Κολομβία**
- άτομα που πλήττονται από τη βία και την εγκληματικότητα στην **Κεντρική Αμερική** και αλλού
- εκτοπισμένους πληθυσμούς σε ολόκληρη την περιοχή
- στη διοργάνωση της πρώτης **ανθρωπιστικής αερογέφυρας προς την Αϊτή** το 2024, ως απάντηση στην αυξανόμενη βία από σύμμορίες.

Στην **περιοχή του Σαχέλ**, η οποία πλήττεται από συγκρούσεις, κλιματικές κρίσεις και επιδημίες, η ΕΕ παρέιχε ζωτικής σημασίας βοήθεια στους τομείς του υποσιτισμού, του εκτοπισμού, της υγείας και της εκπαίδευσης.

Στήριξη έλαβαν και τα θύματα συγκρούσεων και καταστροφών σε διάφορες περιοχές της **Ασίας**.

Η ΕΕ παρέιχε στήριξη σε πληθυσμούς που επλήγησαν από παρατεταμένες συγκρούσεις και ακραία καιρικά φαινόμενα στην **ανατολική και τη μεσημβρινή Αφρική**.

Στο **Αφγανιστάν**, όπου πάνω από το ήμισυ του πληθυσμού χρειάζεται ανθρωπιστική βοήθεια λόγω των συγκρούσεων, της φτώχειας και της κλιματικής αλλαγής, η ΕΕ παρέιχε ζωτικής σημασίας στήριξη, όπως και σε γειτονικές χώρες, εστιαζόμενη στην επισιτιστική ασφάλεια, στην υγειονομική περίθαλψη και στην προστασία.

Εν μέσω της κλιμακούμενης σύγκρουσης στη **Μιανμάρ/Βιρμανία**, η ΕΕ συνέβαλε στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών του τοπικού πληθυσμού και στη στήριξη των προσφύγων Ροχίνγκια στο Μπανγκλαντές.

Η Ευρωπαϊκή Ικανότητα Ανθρωπιστικής Δράσης το 2024

Αντιμετωπίστηκαν **16 κρίσεις σε 17 χώρες** (Άγιος Βικέντιος και Γρεναδίνες, Αϊτή, Αφγανιστάν, Κούβα, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Λάος, Λίβανος, Μαλί, Μπουρκίνα Φάσο, Νίγηρας, Παλαιστίνη, Ρουάντα, Σομαλία, Σουδάν, Συρία, Τσαντ και Υεμένη).

Η Ευρωπαϊκή Ικανότητα Ανθρωπιστικής Δράσης υποστήριξε πρωτοβουλίες της «Ομάδας Ευρώπη» σε **5 κρίσεις**, συνεργαζόμενη με 8 κράτη μέλη στο πλαίσιο κοινών επιχειρήσεων.

Ναυλώθηκαν 93 πτήσεις.

Επίσης, καθ' όλη τη διάρκεια του 2024, η ΕΕ διοργάνωσε διάφορες εκδηλώσεις υψηλού επιπέδου με στόχο τη μεγιστοποίηση του ανθρωπιστικού αντίκτυπου. Τον Μάρτιο πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες του Βελγίου το τρίτο Ευρωπαϊκό Ανθρωπιστικό Φόρουμ, όπου η ΕΕ ανακοίνωσε ότι θα διέθετε πάνω από 7,7 δισ. ευρώ σε παγκόσμιες κρίσεις το 2024.

Τον επόμενο μήνα η ΕΕ, η Γερμανία και η Γαλλία συνδιοργάνωσαν διεθνή διάσκεψη για το Σουδάν.

Μεταφέρθηκαν **5 402 μετρικοί τόνοι** ενίσχυσης (αεροπορικώς, διά θαλάσσης και ξηράς).

Μεταφέρθηκαν **16 683 επιβάτες** με πτήσεις ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ.

Άνοιξαν 3 αποθήκες.

Κινητοποιήθηκαν **817 τόνοι** αποθεμάτων.

Απεστάλησαν 13 εμπειρογνώμονες.

Τον Απρίλιο του 2023 είχε ξεσπάσει εμφύλιος πόλεμος στη χώρα, ο οποίος οδήγησε σε μεγάλης κλίμακας εκτοπισμούς και σε σοβαρή ανθρωπιστική κρίση. Στη διάσκεψη οι διεθνείς χορηγοί, ανταποκρινόμενοι στην έκκληση των Ηνωμένων Εθνών τον Φεβρουάριο του 2024, δεσμεύτηκαν να διαθέσουν πάνω από 2 δισ. ευρώ. Το ποσό αυτό περιλάμβανε σχεδόν 900 εκατ. ευρώ από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για τη στήριξη του άμαχου πληθυσμού στο Σουδάν και των προσφύγων στις γειτονικές χώρες.

Στον καταυλισμό Φαρχάνα στο Τσαντ έχει ξεσπάσει ανθρωπιστική κρίση από την εισροή Σουδανών προσφύγων πολέμου και τις επανειλημμένες φυσικές καταστροφές. Περισσότεροι από 800 000 άνθρωποι βρίσκονται πλέον αντιμετώπι με οξεία επισιτιστική ανασφάλεια και χρειάζονται επείγοντως ανθρωπιστική βοήθεια. 28 και 29 Απριλίου 2024.

© MYOP για την ΕΕ

© MYOP για την ΕΕ

Παραμένοντας προσηλωμένη στη δέσμευσή της για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων ανθρωπιστικών προκλήσεων, τον Μάιο η ΕΕ προήδρευσε της υπουργικής συνόδου υψηλού επιπέδου της όγδοης διάσκεψης των Βρυξελλών για τη στήριξη του μέλλοντος της Συρίας και της ευρύτερης περιοχής. Οι συμμετέχοντες τόνισαν την ανάγκη για ανεύρεση ειρηνικής πολιτικής λύσης στη σύγκρουση στη Συρία και για συνεχή οικονομική στήριξη των πληγέντων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύτηκαν να διαθέσουν 3,8 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις, και παραμένουν ο μεγαλύτερος χορηγός βοήθειας προς τη Συρία. Τα εν λόγω κονδύλια προορίζονται για τις επείγουσες ανάγκες των Σύριων στη Συρία, των προσφύγων στις γειτονικές χώρες και των κοινοτήτων υποδοχής τους.

Στις αγροτικές περιοχές της Συρίας που βρίσκονται αντιμέτωπες με προκλήσεις, οι πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από την ΕΕ προωθούν την εκπαίδευση σε κοινότητες αποκλεισμένες για μεγάλο χρονικό διάστημα από το επίσημο σχολικό σύστημα. Πολλά παιδιά τα οποία έχουν εκτοπιστεί λόγω της σύγκρουσης συμμετέχουν εδώ σε μαθησιακές δραστηριότητες που τους προσφέρουν τη δυνατότητα για ένα καλύτερο μέλλον. 27 Ιανουαρίου 2024.

Η Συρία διανύει πλέον το 13ο έτος της κρίσης και αντιμετωπίζει πρωτοφανούς κλίμακας ανθρωπιστικές ανάγκες. Περίπου 7,2 εκατομμύρια Σύριοι παραμένουν εκτοπισμένοι στο εσωτερικό της χώρας, ενώ η ανάγκη για ανθρωπιστική βοήθεια βρίσκεται σε άνευ προηγουμένου επίπεδα. Οι γυναίκες και τα παιδιά —δηλαδή, πάνω από τα δύο τρίτα του εκτοπισμένου πληθυσμού— έχουν αποκοπεί από την τυπική εκπαίδευση λόγω της συνεχιζόμενης σύγκρουσης.

© GOAL

© WeWorld-GVC

Παροχή βοήθειας σε άλλες χώρες για την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση καταστροφών

Η δέσμευση της ΕΕ για τη διαμόρφωση του μέλλοντος της παγκόσμιας διαχείρισης κρίσεων κατέστη σαφής τον Ιούνιο στο φόρουμ πολιτικής προστασίας και στη διάσκεψη για τη διαχείριση κρίσεων. Η δέσμευση βρίσκει ισχυρή απήχηση στην κοινή γνώμη, η οποία υποστηρίζει τη συντονισμένη αντιμετώπιση των καταστροφών.

Το 2024 η ΕΕ έλαβε περαιτέρω μέτρα για την ενίσχυση του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της με στόχο τη βελτίωση της προετοιμασίας, της πρόληψης και της αντιμετώπισης καταστροφών σε ολόκληρη την ΕΕ, αλλά και πέρα από αυτή (βλέπε κεφάλαια 4 και 7).

To 94 %

των πολιτών της ΕΕ πιστεύει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν βοήθεια σε άλλα κράτη μέλη που έχουν πληγεί από καταστροφές.

To 91 %

των πολιτών της ΕΕ πιστεύει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν βοήθεια σε τρίτες χώρες που έχουν πληγεί από καταστροφές.

To 90 %

πιστεύει ότι είναι σημαντικό η ΕΕ να συμβάλλει στον συντονισμό της αντιμετώπισης καταστροφών οπουδήποτε στον κόσμο.

To 90 %

συμφωνεί ότι η συντονισμένη δράση της ΕΕ στον εν λόγω τομέα θα πρέπει να αυξηθεί στο μέλλον.

↑
Ο τότε Ευρωπαίος επίτροπος Διαχείρισης Κρίσεων κ. Γιάνες Λέναρτσκις (τρίτος από αριστερά) στο όγδοο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Πολιτικής Προστασίας στις Βρυξέλλες, Βέλγιο, 5 Ιουνίου 2024

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Ενίσχυση της δημοκρατίας

Εισαγωγή

Το 2024 τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεργάστηκαν στενά με στόχο την προστασία των κοινών συμφερόντων της ΕΕ και την επίτευξη αποτελεσμάτων προς όφελος των πολιτών της. Συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για τη βελτίωση της νομοθετικής διαδικασίας της ΕΕ και για τη μεταρρύθμιση των διοικήσεων, έτσι ώστε αυτές να είναι καλύτερα προετοιμασμένες για να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο. Επίσης, προχώρησε το έργο της οικοδόμησης ανθεκτικότερων δημοκρατιών σε ολόκληρη την ΕΕ με την προώθηση ελεύθερων και δίκαιων εκλογών, την ενίσχυση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης. Η επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων προς όφελος των πολιτών μέσω της βελτίωσης των κανόνων της ΕΕ αποτελεί κοινό

στόχο —αλλά και ευθύνη— όλων των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών της. Στα αποτελέσματα αυτά περιλαμβάνεται η ενδυνάμωση των πολιτών, έτσι ώστε οι ίδιοι να είναι σε θέση να συμμετέχουν ενεργά στις δημοκρατικές διαδικασίες.

Μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ψηφίζουν κατά τη διάρκεια συνόδου ολομέλειας όπου συζητείται μια νέα νομική πράξη της ΕΕ για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης. Η νέα αυτή νομοθεσία έχει ως στόχο την προστασία των δημοσιογράφων από πολιτικές παρεμβάσεις και την αύξηση της διαφάνειας όσον αφορά την ιδιοκτησία των μέσων ενημέρωσης. Στρασβούργο, Γαλλία, 13 Μαρτίου 2024.

Συνεργασία για ένα καλύτερο μέλλον

Ισχυρά θεσμικά όργανα

Το θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ είναι μοναδικό και το σύστημα λήψης αποφάσεων εξελίσσεται συνεχώς. Καταρχήν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νέα νομοθεσία με βάση τις πολιτικές κατευθύνσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από τους συννομοθέτες, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέχεια, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τους νόμους, ενώ η Επιτροπή διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή τους. Το έργο αυτών των θεσμικών οργάνων συμπληρώνεται από άλλα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς.

Η Προεδρία του Συμβουλίου εναλλάσσεται μεταξύ των κρατών μελών κάθε έξι μήνες. Το πρώτο εξάμηνο του 2024 την Προεδρία άσκησε το Βέλγιο και το δεύτερο εξάμηνο η Ουγγαρία.

Συζήτηση για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης που διοργανώθηκε από τη βελγική Προεδρία του Συμβουλίου για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ελευθερίας του Τύπου. Στο πάνελ συμμετέχουν η εμπειρογνώμων των μέσων ενημέρωσης κ. Κατρίν Τίνποντ (δεξιά), η Ουκρανή δημοσιογράφος κ. Ολένα Αμπράμοβιτς (δεύτερη από αριστερά) και ο Βέλγος γελοιογράφος κ. Φιλίπ Χελάκ (δεύτερος από δεξιά), Βρυξέλλες, Βέλγιο, 3 Μαΐου 2024.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ, ο κ. Αντόνιο Κόστα, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (πρώτη σειρά, πέμπτος από δεξιά), και η κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (πρώτη σειρά, τρίτη από δεξιά), Βρυξέλλες, Βέλγιο, 19 Δεκεμβρίου 2024. Τον Δεκέμβριο συμπληρώθηκαν 50 χρόνια από τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Η διάσκεψη της ΕΕ για τη νεολαία διοργανώθηκε από την ογγρική Προεδρία του Συμβουλίου στο πλαίσιο του διαλόγου της ΕΕ με τη νεολαία, που δίνει στους νέους και τις νέες στην Ευρώπη την ευκαιρία για διά ζώσης ανταλλαγή απόψεων με τους φορείς λήψης αποφάσεων για τα ζητήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Βουδαπέστη, Ουγγαρία, 9 Σεπτεμβρίου 2024.

Ο θεσμικός κύκλος της ΕΕ αρχίζει εκ νέου κάθε πέντε χρόνια με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι εκλογές αυτές και ο επακόλουθος διορισμός νέας Επιτροπής αποτελούν ουσιώδη στοιχεία της δημοκρατικής διαδικασίας της ΕΕ, όπως ορίζεται στις Συνθήκες. Κατά το τελευταίο έτος του κύκλου 2019-2024, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ υλοποίησαν με επιτυχία τους φιλόδοξους στόχους τους για την εν λόγω περίοδο και προετοίμασαν το έδαφος για την ομαλή έναρξη του νέου πολιτικού κύκλου 2024-2029 (βλέπε κεφάλαιο 0).

Η ορθή λειτουργία των διοργανικών διαδικασιών της ΕΕ, στις οποίες περιλαμβάνεται η συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών μελών, των συμβουλευτικών επιτροπών και των αποκεντρωμένων οργανισμών της, είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της επιτυχίας στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ. Το 2024 η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών επικεντρώθηκαν στην ενίσχυση της συνεργασίας τους με φορείς της κοινωνίας των πολιτών και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές των υποψήφιων προς ένταξη στην ΕΕ χωρών, με στόχο την προετοιμασία για μια πιθανή μελλοντική διεύρυνση της ΕΕ. Ταυτόχρονα, τα θεσμικά όργανα συνέχισαν να εξετάζουν τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται, έτσι ώστε η ΕΕ να μπορέσει να είναι έτοιμη για το μέλλον, όσον αφορά τόσο τις περαιτέρω διευρύνσεις όσο και την αντιμετώπιση των ολοένα και πιο σύνθετων παγκόσμιων προκλήσεων.

Τον Ιούνιο συστάθηκε ένας νέος αποκεντρωμένος οργανισμός για την καλύτερη προστασία των πολιτών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ από τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η Αρχή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι ένας από τους οργανισμούς που συμβάλλουν στην εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ.

↑ **PODCAST** Podcast σχετικά με την Αρχή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

↑ **BINTEO** Το 2024 σηματοδότησε την 30ή επέτειο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών.

Στρατηγική ανάλυση προοπτικών

Η στρατηγική ανάλυση προοπτικών στηρίζει τη μελλοντοστρεφή χάραξη πολιτικής και τον στρατηγικό σχεδιασμό της ΕΕ, διερευνώντας μελλοντικές τάσεις που ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ΕΕ. Συμβάλλει στην πρόβλεψη τόσο των κινδύνων όσο και των ευκαιριών που θα διαμορφώσουν το μέλλον της Ευρώπης. Η έκθεση του 2024 για τις παγκόσμιες τάσεις —ένα κοινό έργο εννέα θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Στρατηγικής και Πολιτικής Ανάλυσης— περιγράφει τις βασικές μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες τάσεις και παρέχει πληροφορίες στους ηγέτες της ΕΕ σχετικά με τις κύριες στρατηγικές επιλογές για τα επόμενα χρόνια (βλέπε κεφάλαιο Ο).

Κατά τη διάρκεια του έτους, τα θεσμικά όργανα ενίσχυσαν τη συνεργασία τους με τα κράτη μέλη όσον αφορά τις στρατηγικές συζητήσεις σε επίπεδο ΕΕ χάρη στο πανευρωπαϊκό δίκτυο ανάλυσης προοπτικών. Συναφείς είναι και οι προσπάθειες εκσυγχρονισμού των δημόσιων διοικήσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη, οι οποίες συνεχίστηκαν το 2024 στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ComPAct. Επίσης, εκτός από την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων και να επιτύχουν τον στόχο του να καταστεί διαδικτυακά προσβάσιμο το 100 % των βασικών δημόσιων υπηρεσιών έως το 2030, σκοπός της πρωτοβουλίας είναι η δημιουργία δημόσιων διοικήσεων οι οποίες θα είναι λιγότερο γραφειοκρατικές, ταχύτερες όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών, πιο διαφανείς και πιο κοντά στους πολίτες. Επιπρόσθετα, το 2024 η πρωτοβουλία στήριξε εθνικές και περιφερειακές διοικήσεις (π.χ. στην Ιταλία, τη Λιθουανία και τη Μάλτα) στην ανάπτυξη ικανοτήτων ανάλυσης προοπτικών και τη χρήση τεχνικών ανάλυσης προοπτικών, με στόχο τη δημιουργία νέων προσεγγίσεων πολιτικής σε τομείς όπως η υγεία, η κοινωνική πολιτική και η εκπαίδευση.

Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ συνέχισαν να επενδύουν στις ικανότητές τους όσον αφορά την ανάλυση προοπτικών. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θέσπισε το εσωτερικό της πλαίσιο στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών ενίσχυσε τη συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες περιφέρειες στον τομέα της ανάλυσης προοπτικών. Εν αναμονή αναδυόμενων προκλήσεων και ευκαιριών, οι προσπάθειες αυτές διασφαλίζουν ότι οι πολιτικές θα είναι ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις και ότι θα συνεχίσουν να βελτιώνουν την ποιότητα ζωής που απολαμβάνουν οι σημερινές και οι μελλοντικές γενιές πολιτών.

Χρηστή διοίκηση

Η διαφάνεια, η ακεραιότητα και η λογοδοσία αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά μιας δημοκρατίας που στηρίζεται στο κράτος δικαίου. Προωθούν τη χρηστή διακυβέρνηση και οικοδομούν εμπιστοσύνη στη διαδικασία χάραξης πολιτικής.

Η ανανεωμένη βάση δεδομένων τεκμηρίωσης και έρευνας για τα ευρωπαϊκά θεσμικά θέματα (DORIE) επιτρέπει πλέον στους χρήστες να αναζητούν έγγραφα σχετικά με θεσμικά θέματα της ΕΕ σε όλες τις επίσημες γλώσσες της.

Με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού προς τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ και τη δημιουργία κοινής νοοτροπίας δεοντολογίας, οκτώ από τα εν λόγω όργανα υπέγραψαν συμφωνία για τη σύσταση διοργανικού φορέα δεοντολογίας με εντολή θέσπισης κοινών προτύπων για τη δεοντολογική συμπεριφορά των μελών τους και τη δημιουργία επίσημου μηχανισμού συντονισμού των δεοντολογικών απαιτήσεων.

Από αριστερά προς τα δεξιά: ο κ. Ρόμαν Σρέμσερ, επικεφαλής συμμόρφωσης και διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο κ. Αλεσάντρο Τσιοκέτι, γενικός γραμματέας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο κ. Βίλεμ Φαν ντε Βόρντε, πρόεδρος και μόνιμος αντιπρόσωπος του Βελγίου στην ΕΕ υπό τη βελγική Προεδρία, η κ. Βιέρα Γιούροβα, τότε αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδια για θέματα Αξιών και Διαφάνειας, ο κ. Κουν Λέναρτς, πρόεδρος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο κ. Τόνι Μέρφι, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο κ. Όλιβερ Ρέπκε, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, και ο κ. Λούκα Μενεσίνι, αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, κατά την τελετή υπογραφής για τη δημιουργία του διοργανικού φορέα δεοντολογίας, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 15 Μαΐου 2024

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής είναι το αρμόδιο όργανο για τη διερεύνηση καταγγελιών σχετικά με κακοδιοίκηση στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Το 2024 οι περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώθηκε κακοδιοίκηση ήταν πολύ σπάνιες (περίπου 5 %) και περίπου τα τρία τέταρτα των συστάσεων της διαμεσολαβητικής εφαρμοστέκαν με επιτυχία.

Επίσης, μέσω του θεματολογίου της για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειές της για διασφάλιση αποδοτικής και αποτελεσματικής νομοθεσίας και μείωση του διοικητικού φόρτου χωρίς να υπονομεύονται οι στόχοι πολιτικής. Η προσέγγιση «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση» διασφαλίζει ότι κάθε νεοεισαχθείσα επιβάρυνση αντισταθμίζεται με την κατάργηση ισοδύναμης επιβάρυνσης στον ίδιο τομέα πολιτικής. Η προσέγγιση συμπληρώνει το πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου, το οποίο επιδιώκει συστηματικά τον εντοπισμό και την εξάλειψη της γραφειοκρατίας και του περιττού κόστους κάθε φορά που η νομοθεσία της ΕΕ αναθεωρείται και αξιολογείται.

Επιπλέον, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, την εξοικονόμηση ενέργειας και τη βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων.

Διασφάλιση της εφαρμογής των κανόνων της ΕΕ

Οι ρηξικέλευθες νομοθετικές πράξεις που εγκρίθηκαν κατά τη διάρκεια του κύκλου 2019-2024, όπως εκείνες που συμβάλλουν στον πράσινο και τον ψηφιακό μετασχηματισμό των κοινωνιών μας, θα φέρουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα και οφέλη μόνο αν εφαρμοστούν πλήρως και ορθώς. Η Επιτροπή διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή από όλα τα κράτη μέλη, σε πρώτη φάση μέσω προληπτικών μέτρων και, εάν είναι αναγκαίο, μέσω της κίνησης διαδικασιών επί παραβάσει. Σκοπός της διαδικασίας επί παραβάσει είναι να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν σωστά το δίκαιο της ΕΕ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις παραβάσεις που πλήττουν πολλούς πολίτες ή επιχειρήσεις. Στις περιπτώσεις που για τις διαπιστωθείσες παραβάσεις δεν μπορούν να ληφθούν διορθωτικά μέτρα, η Επιτροπή μπορεί να παραπέμψει τις υποθέσεις στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο μπορεί να επιβάλει οικονομικές κυρώσεις στο εν λόγω κράτος μέλος.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ / ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟ 2024

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ

<u>Μέτρα απλούστευσης για τους γεωργούς</u>	→	Μείωση των διοικητικών δαπανών κατά 165 εκατ. ευρώ
<u>Ενιαία πύλη για τη δήλωση απόσπασης εργαζομένων</u>	→	Μείωση του διοικητικού φόρτου κατά 259 εκατ. ευρώ
<u>Απλουστευμένη διαδικασία αναγνώρισης χάρη στη νομοθετική πράξη για το πόσιμο νερό</u>	→	Εξοικονόμηση 530 εκατ. ευρώ ετησίως
<u>Καθιέρωση κεντρικού μητρώου για τα μικρά ποσά ενισχύσεων (de minimis) με σκοπό τη μείωση των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων για τις εταιρείες</u>	→	Εξοικονόμηση 120 εκατ. ευρώ ετησίως
<u>Στήριξη της υποβολής εκθέσεων και της δέουσας επιμέλειας στον τομέα της βιωσιμότητας</u>	→	Πρόληψη των δευτερογενών επιπτώσεων στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και της υπερβάλλουσας συμμόρφωσης

Το 2024 κινήθηκαν 568 νέες διαδικασίες επί παραβάσει.

52 υποθέσεις παραπέμφθηκαν στο Δικαστήριο σχετικά με 19 κράτη μέλη.

Σε 10 υποθέσεις ζητήθηκαν οικονομικές κυρώσεις.

↑
Σε πρώτο πλάνο, από αριστερά προς τα δεξιά: ο κ. Μάρκο Σέφτσοβιτς, τότε εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, τις Διοργανικές Σχέσεις και τη Διερεύνηση Προοπτικών, σε επίσκεψη στο κτήμα του κ. Γιόνας Λεμέρ-Τάλεμανς, Βέλγου γεωργού, μαζί με τον κ. Πέτερ Μέντεντορν, πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Νέων Γεωργών, Λένικ, Βέλγιο, 9 Ιανουαρίου 2024

Η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειές της για την εξαρχής πρόληψη των παραβάσεων, παρέχοντας έγκαιρη στήριξη στα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου μέσω πρακτικής καθοδήγησης, συνεδριάσεων, κατάρτισης και τεχνικής βοήθειας σε όλους τους κύριους τομείς πολιτικής. Για παράδειγμα, η Επιτροπή βοήθησε τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την αναθεωρημένη οδηγία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, διευκολύνοντας την ψηφιοποίηση των εθνικών διαδικασιών αδειοδότησης, μέσω της πρωτοβουλίας «Accele-RES». Η πρωτοβουλία αυτή περιλαμβάνει χρηματοδοτική και τεχνική υποστήριξη, κατευθυντήριες γραμμές και τακτική αλληλογραφία σχετικά με την εφαρμογή.

Περατώθηκαν 542 διαδικασίες επί παραβάσει.

Το 93 % από αυτές περατώθηκε στα πρώτα στάδια της διαδικασίας, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση χρόνου για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Τα μέτρα αυτά θα αποφέρουν απτά οφέλη σε διάφορους τομείς πολιτικής και θα έχουν ως αποτέλεσμα την καλύτερη προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών και των πολιτών.

Επίσης, το 2024 αυξήθηκαν οι προσπάθειες για τη βελτίωση της διασυνοριακής επιβολής του νόμου με πρόταση για νέους κανόνες κατά των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στον γεωργικό τομέα. Οι κανόνες θα ενισχύσουν τη θέση των ασθενέστερων παραγόντων της αλυσίδας εφοδιασμού, ιδίως των γεωργών (βλέπε επίσης κεφάλαιο 4). Αυτό θα επιτευχθεί διασφαλίζοντας ότι οι αρχές επιβολής του νόμου θα διαθέτουν τα απαραίτητα εργαλεία για τη διερεύνηση, τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και τη λήψη μέτρων κατά αγοραστών που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος.

Επιπρόσθετα, η ΕΕ συνέχισε να χρηματοδοτεί την κατάρτιση του δικαστικού σώματος και του δικαστικού προσωπικού σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, σύμφωνα με τη στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση. Η στρατηγική προωθεί κοινές εκδηλώσεις κατάρτισης για προσωπικό από διάφορα κράτη μέλη, ώστε να καταστεί δυνατή η δικτύωση και να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη. Στόχος είναι η ενίσχυση της διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας και η διασφάλιση της τυποποιημένης εφαρμογής της νομοθεσίας σε ολόκληρη την ΕΕ.

Προστασία του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας

Προάσπιση του κράτους δικαίου

Σε έναν όλο και πιο ασταθή και πολωμένο κόσμο, η προδραστική προάσπιση και διαφύλαξη της δημοκρατίας, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου στην ΕΕ, αλλά και πέρα από αυτή, είναι ζωτικής σημασίας. Η έκθεση για το κράτος δικαίου του 2024, ως προληπτικό εργαλείο, συνέβαλε σημαντικά στην υλοποίηση αυτού του στόχου, καταδεικνύοντας ότι τα κράτη μέλη είχαν συμμορφωθεί πλήρως ή μερικώς με το 68 % των συστάσεων που είχαν εκδοθεί προς αυτά το 2023. Αυτό αντικατοπτρίζει τις σημαντικές προσπάθειες που καταβάλλονται στα κράτη μέλη για υλοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων για ενίσχυση του κράτους δικαίου σε βασικούς τομείς, όπως το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, τα πλαίσια για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η πολυφωνία και η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, καθώς και στον τομέα των θεσμικών ελέγχων και ισορροπιών. Η έκθεση του 2024 επεκτάθηκε σε τέσσερις χώρες που συμμετέχουν στη διαδικασία διεύρυνσης (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Μαυροβούνιο και Σερβία) με στόχο τη στήριξη των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών τους. Η έκθεση παρέχει τη βάση για τακτικό διάλογο μεταξύ υπουργών στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και μεταξύ των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επίσης, η Επιτροπή διοργανώνει εθνικούς διαλόγους για το κράτος δικαίου με ενδιαφερόμενα μέρη στα κράτη μέλη.

↑
BINTEO Συνεργασία για την κατάρτιση της έκθεσης για το κράτος δικαίου

Ένα άλλο σημαντικό εργαλείο της ΕΕ για την προστασία του κράτους δικαίου από παραβιάσεις εκ μέρους των κρατών μελών είναι η δυνατότητα

να ενεργοποιηθεί ως αντίδραση το άρθρο 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διαδικασία αυτή, η οποία μπορεί τελικά να οδηγήσει στην αναστολή των δικαιωμάτων μέλους, κινήθηκε κατά της Πολωνίας το 2017 και κατά της Ουγγαρίας το 2018. Το 2024 η διαδικασία περατώθηκε για την Πολωνία, αφού η χώρα θέσπισε σημαντικά μέτρα για την προστασία της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και ανανέωσε τη δέσμευσή της να αντιμετωπίσει τις σοβαρές ανησυχίες για το κράτος δικαίου μέσω ειδικού σχεδίου δράσης. Αυτό οδήγησε την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε πλέον σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης του κράτους δικαίου στην Πολωνία. Η διαδικασία παραμένει σε εξέλιξη για την Ουγγαρία.

Προάσπιση της δημοκρατίας

Σε μια υγιή και ακμάζουσα δημοκρατία, οι πολίτες μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους, να επιλέγουν τους πολιτικούς ηγέτες τους και να έχουν λόγο για το μέλλον τους. Η δημοκρατία στην ΕΕ είναι ισχυρή, αλλά αντιμετωπίζει προκλήσεις όπως η άνοδος του εξτρεμισμού, οι παρεμβάσεις στις εκλογές, η διάδοση πληροφοριών με σκοπό τη χειραγώγηση και οι απειλές κατά δημοσιογράφων, κατά της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και κατά της πολυφωνίας. Στόχος της δέσμης μέτρων για την προάσπιση της δημοκρατίας, η οποία είχε εγκριθεί στα τέλη του 2023, είναι η αντιμετώπιση προκλήσεων όπως οι εξωτερικές παρεμβάσεις, καθώς και η ανάπτυξη ανθεκτικότητας εκ των έσω, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά και στις δημοκρατικές διαδικασίες. Η πρόταση για ενίσχυση της διαφάνειας και της δημοκρατικής λογοδοσίας μέσω της αποκάλυψης των συγκαλυμμένων ξένων επιρροών αποτελεί βασικό στοιχείο της συγκεκριμένης δέσμης. Το 2024 το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο άρχισαν να συζητούν την πρόταση αυτή. Επιπλέον, τα μέτρα θα βελτιώσουν τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς μέσω της θέσπισης κοινών προτύπων όσον αφορά την εκπροσώπηση συμφερόντων τρίτων χωρών.

Επιπρόσθετα, η δέσμη περιλαμβάνει δύο συστάσεις: τη σύσταση για την ενίσχυση των εκλογικών διαδικασιών στην ΕΕ και τη σύσταση για την πρώθηση της συμπεριληπτικής συμμετοχής των πολιτών και της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη πολιτικής. Με βάση την πρώτη σύσταση, καταρτίστηκε και παρουσιάστηκε τον Απρίλιο κώδικας δεοντολογίας για τις εκλογές

του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, προκειμένου να διασφαλιστεί η ακεραιότητα των εκλογών και η διεξαγωγή δίκαιων προεκλογικών εκστρατειών. Ο ολοκληρωμένος κατάλογος ελέγχου συμφωνήθηκε από όλα τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα, και ενίσχυσε τις προσπάθειες πρόληψης των εξωτερικών παρεμβάσεων και της χειραγώγησης των πληροφοριών.

Ομοίως, οι νέοι κανόνες για διαφάνεια στην πολιτική διαφήμιση που εγκρίθηκαν τον Μάρτιο θα στηρίξουν τη λογοδοσία όσον αφορά τη χρήση πολιτικών διαφημίσεων, θα προστατεύσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση της χειραγώγησης των πληροφοριών και των ξένων παρεμβάσεων στις εκλογές. Με βάση τους νέους κανόνες, οι πολιτικές διαφημίσεις θα πρέπει να φέρουν σαφή σχετική ένδειξη και να περιλαμβάνουν πληροφορίες, για παράδειγμα, σχετικά με το ποιος και πόσο πλήρωσε για τις εν λόγω εκλογές, το δημοψήφισμα ή την κανονιστική διαδικασία με τα οποία συνδέονται και επίσης να αναφέρουν εάν είναι στοχευμένες.

Το 2024 η ΕΕ συνέχισε να προστατεύει και να προωθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα σε παγκόσμιο επίπεδο. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος «Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία» (ύψους 1,5 δισ. ευρώ), η ΕΕ στήριξε την παγκόσμια πρωτοβουλία κατά της ατιμωρησίας —μία πρωτοβουλία της κοινωνίας των πολιτών κατά των διεθνών εγκλημάτων και των σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

↑
Η κ. Ρομπέρτα Μέτσολα, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στη μέση), με τον κ. Εντμούντο Γκονζάλες Ουρούτια (αριστερά) και την κόρη της κ. Μαρία Κορίνα Ματσάδο, την κ. Άνα Κορίνα Σόσα (δεξιά), κατά την τελετή απονομής του Βραβείου Ζαχάρωφ 2024, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 17 Δεκεμβρίου 2024

Το Βραβείο Ζαχάρωφ για την Ελευθερία της Σκέψης 2024 —η μεγαλύτερη διάκριση της ΕΕ σε έργα για τα ανθρώπινα δικαιώματα— απονεμήθηκε στην κ. Μαρία Κορίνα Ματσάδο και στον εκλεγέντα πρόεδρο κ. Εντμούντο Γκονζάλες Ουρούτια για τον γενναίο αγώνα τους για την αποκατάσταση της ελευθερίας και της δημοκρατίας στη Βενεζουέλα.

↑
Η ηγέτις της δημοκρατικής αντιπολίτευσης της Βενεζουέλας κ. Μαρία Κορίνα Ματσάδο και ο εκλεγμένος πρόεδρος της χώρας κ. Εντμούντο Γκονζάλες Ουρούτια κέρδισαν το Βραβείο Ζαχάρωφ 2024. Πουέρτο Λα Κρους, Βενεζουέλα, 10 Ιουλίου 2024.

Ελευθερία των μέσων ενημέρωσης

Τα ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης διαδραματίζουν ρόλο «δημόσιου ελεγκτή» και διαδραματίζουν βασικό ρόλο όσον αφορά τη λογοδοσία της εξουσίας. Αποτελούν καίριες σημασίες πυλώνα της ευρωπαϊκής δημοκρατίας και πρέπει να προστατεύονται. Στόχος του ευρωπαϊκού κανονισμού για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, ο οποίος άρχισε να ισχύει τον Μάιο, είναι να προστατεύσει αποτελεσματικότερα τα μέσα ενημέρωσης και τους δημοσιογράφους από πολιτικές παρεμβάσεις και να διευκολύνει τη διασυννοική λειτουργία τους. Οι περισσότερες από τις διατάξεις του θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από τον Αύγουστο του 2025.

8 έργα
χρηματοδοτήθηκαν μέσω συμπράξεων δημοσιογραφίας του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη».

12 εκατ. ευρώ
διατέθηκαν για τη στήριξη της ανθεκτικότητας του τομέα των ειδησεογραφικών μέσων ενημέρωσης.

6 εκατ. ευρώ
προορίζονται για άλλα έργα με σκοπό την ενίσχυση της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης στην ΕΕ.

Επιπλέον, τον Απρίλιο η ΕΕ ενέκρινε νέους κανόνες για την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από καταχρηστικές αγωγές που αποσκοπούν στη φίμωσή τους. Οι εν λόγω κανόνες έχουν ως στόχο την αποτροπή αβάσιμων ή καταχρηστικών νομικών ενεργειών —γνωστές ως στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (SLAPP)— που αποσκοπούν στη φίμωση όσων συμμετέχουν σε δημόσιες συζητήσεις για θέματα όπως τα θεμελιώδη δικαιώματα, το περιβάλλον και η πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες. Για πρώτη φορά εφαρμόζεται σύστημα ισχυρών διαδικαστικών εγγυήσεων για διασυννοιακές υποθέσεις. Οι εγγυήσεις αυτές θα προσφέρουν στη δικαιοσύνη τα εφόδια που χρειάζεται για την αντιμετώπιση των καταχρηστικών προσφυγών. Επίσης, θα αποτρέψουν δυνητικούς προσφεύγοντες από τη χρήση τέτοιου είδους πρακτικών. Επιπρόσθετα, συνεχίστηκαν οι εργασίες για την εφαρμογή της σχετικής σύστασης κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, η οποία καλύπτει τα εφαρμοστέα πλαίσια, την κατάρτιση, τους μηχανισμούς ευαισθητοποίησης και στήριξης, καθώς και τη συλλογή δεδομένων, την υποβολή εκθέσεων και την παρακολούθηση.

Αντιμετώπιση της χειραγώγησης των πληροφοριών

Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ εντείνουν τις προσπάθειές τους για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, καθώς και της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό, που στόχο έχουν να πλήξουν τις πολιτικές της ΕΕ και την ευρωπαϊκή δημοκρατία.

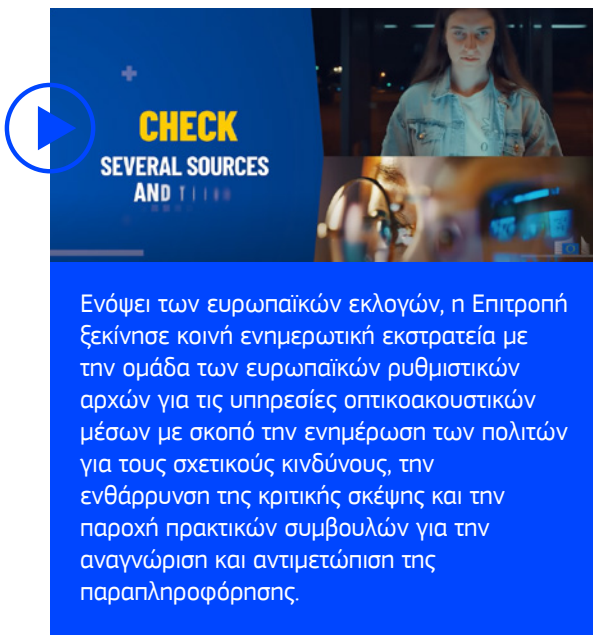
Η δράση επικεντρώνεται σε τέσσερις βασικούς τομείς:

- 1 ανάπτυξη πολιτικών για την ενίσχυση των ευρωπαϊκών δημοκρατιών, με τη παρεμπόδιση της κατάχρησης των διαδικτυακών πλατφορμών από φορείς παραπληροφόρησης και την προστασία των δημοσιογράφων και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης·
- 2 αντιμετώπιση των εξωτερικών παρεμβάσεων και των κυβερνοεπιθέσεων μέσω έργων ευαισθητοποίησης, προηγμένων τεχνολογικών λύσεων και βελτιωμένου συντονισμού·
- 3 ενίσχυση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας έναντι της παραπληροφόρησης μέσω του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας και της ευαισθητοποίησης·
- 4 συνεργασία με θεσμικά όργανα, εθνικές αρχές, την κοινωνία των πολιτών και άλλες οργανώσεις.

Το 2024 οι προσπάθειες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τη βελτίωση της επίγνωσης της κατάστασης μέσω του μηχανισμού της ολοκληρωμένης πολιτικής αντιμετώπισης κρίσεων και ειδικών εκστρατειών που απευθύνονταν στους πολίτες.

Το 2024 —το έτος με τις περισσότερες εκλογικές αναμετρήσεις στην ιστορία, κατά τη διάρκεια του οποίου συμμετείχε σε εκλογές το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού σε 72 χώρες— δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και στην προστασία της ακεραιότητας των εκλογικών διαδικασιών, ιδίως σε σχέση με τις ευρωπαϊκές εκλογές του Ιουνίου.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνεργασίας για τις Εκλογές πραγματοποίησε σειρά εκδηλώσεων με θέμα την ανταλλαγή πρακτικών καταπολέμησης της παραπληροφόρησης.

Ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών, η Επιτροπή ξεκίνησε κοινή ενημερωτική εκστρατεία με την ομάδα των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων με σκοπό την ενημέρωση των πολιτών για τους σχετικούς κινδύνους, την ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης και την παροχή πρακτικών συμβουλών για την αναγνώριση και αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης.

↑ BİNTEO Αποκωδικοποιήστε τα ψεύδη: πώς να προστατευτείτε από παραπλανητικό περιεχόμενο αναφορικά με τις ευρωπαϊκές εκλογές.

Τον Μάρτιο η Επιτροπή δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα συνιστώμενα μέτρα για τις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης με σκοπό τον μετριασμό των συστημικών κινδύνων που θα μπορούσαν να έχουν αντίκτυπο στην ακεραιότητα των εκλογών. Στη μετεκλογική έκθεση που δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο δεν διαπιστώθηκε σημαντικής έκτασης παραπληροφόρηση ή ξένη παρέμβαση στις ευρωπαϊκές εκλογές. Το 2025 θα ακολουθήσει ολοκληρωμένη έκθεση σχετικά με τις εκλογές.

Οι μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και άλλα υπογράφοντα μέρη του κώδικα δεοντολογίας για την παραπληροφόρηση ανέφεραν τα μέτρα που είχαν λάβει για την προστασία της ακεραιότητας των ευρωπαϊκών εκλογών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονταν η απαίτηση σαφούς σχετικής επισήμανσης από τους διαφημιστές ή τους δημιουργούς σε περίπτωση που ένα αρχείο εικόνας, βίντεο ή ήχος είχε δημιουργηθεί ή τροποποιηθεί ψηφιακά, η συνεργασία με οργανισμούς ελέγχου γεγονότων, η προώθηση έγκυρων πληροφοριών υψηλής ποιότητας στο εκλογικό σώμα και η ανάπτυξη στοχευμένων εκστρατειών γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας και κατάρριψης των μυθευμάτων.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή ανανέωσε τη στήριξή της σε σημαντικές πρωτοβουλίες κατά της παραπληροφόρησης, και ιδίως στους κόμβους του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Ψηφιακών Μέσων. Το παρατηρητήριο και οι κόμβοι του διαδραμάτισαν καίριο ρόλο στην παρακολούθηση και στην αποκάλυψη εκστρατειών παραπληροφόρησης, καθώς και στην ευαισθητοποίηση και στην προώθηση του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας πριν από τις ευρωπαϊκές εκλογές.

Η ΕΕ εξακολουθεί να στηρίζει την ανθεκτικότητα της πληροφόρησης στην Ουκρανία και τις δραστηριότητες προβολής της χώρας στους παγκόσμιους εταίρους, ιδίως όσον αφορά την προώθηση του ειρηνευτικού σχεδίου της Ουκρανίας. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΕ χρησιμοποιεί μια προσέγγιση η οποία αφορά το σύνολο της κοινωνίας, σε συνεργασία με κυβερνητικούς φορείς, την κοινωνία των πολιτών, οργανισμούς μέσων ενημέρωσης και επιγραμμικές πλατφόρμες. Με στόχο τον περιορισμό της εμβέλειας της χειραγώγησης των πληροφοριών και της προπαγάνδας της Ρωσίας, η ΕΕ ανέστειλε τις ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες πολυάριθμων ρωσικών —κρατικών και φιλικών προς το Κρεμλίνο— μέσων παραπληροφόρησης. Μετά την έναρξη ισχύος της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες, οι πάροχοι πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών και μηχανών αναζήτησης πρέπει να αξιολογούν τους δυνητικούς κοινωνικούς κινδύνους που πηγάζουν από τις υπηρεσίες τους. Στους συγκεκριμένους κινδύνους περιλαμβάνονται οι απειλές κατά της ελευθερίας της έκφρασης και ο κίνδυνος χρήσης των υπηρεσιών που προσφέρουν για εκστρατείες παραπληροφόρησης.

Συνεχίζονται οι τακτικές επαφές σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία με τα μέρη που έχουν υπογράψει τον κώδικα δεοντολογίας της ΕΕ για την παραπληροφόρηση. Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ψηφιακών Μέσων και οι εθνικοί και περιφερειακοί κόμβοι του εξακολουθούν να παρακολουθούν και να αποκαλύπτουν φαινόμενα παραπληροφόρησης που αφορούν τον πόλεμο, καθώς και να υπολογίζουν το ποσοστό των εν λόγω ειδήσεων στον συνολικό όγκο ανάλογων ειδήσεων που κυκλοφορούν στην ΕΕ. Η προσπάθεια αυτή συμπληρώνεται από άλλες ευρύτερες προσπάθειες καταπολέμησης της παραπληροφόρησης, όπως είναι η εκστρατεία EUvsDisinfo —με την οποία εκτιμάται ότι ήρθαν σε επαφή 20 εκατομμύρια άτομα το 2024— και το σύστημα ταχείας ειδοποίησης, το οποίο διευκολύνει τη διαβίβαση στοιχείων που αφορούν εκστρατείες παραπληροφόρησης και συμβάλλει στον συντονισμό της αντίδρασης.

↑ Διαδηλωτές καλούν τις εταιρείες μέσων κοινωνικής δικτύωσης να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της ρωσικής παραπληροφόρησης σχετικά με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, Δουβλίνο, Ιρλανδία, 2 Μαρτίου 2022.

Ενδυνάμωση των πολιτών

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να ακούει τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη και να φέρει το κοινό κοντά στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Με αυτό στόχο έχει να καταστήσει την ΕΕ πιο διαφανή, υπεύθυνη και αποτελεσματική. Η πύλη «Πείτε την άποψή σας» προσφέρει στους πολίτες και στα ενδιαφερόμενα μέρη πρόσβαση στους τρεις κύριους διαύλους συμμετοχής των πολιτών: δημόσιες διαβουλεύσεις

και ανατροφοδότηση· Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών· και ομάδες Ευρωπαίων πολιτών. Επίσης, από το 2024, μέσω της πλατφόρμας συμμετοχής των πολιτών οι πολίτες μπορούν να συνεργάζονται ενεργά μεταξύ τους, καθώς και με την κοινωνία των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Συμμετοχή των πολιτών το 2024

ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ 27 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ:

- 60 έγγραφα διαδικασιών συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων,
- 12 νομοθετικές προτάσεις,
- 131 σχέδια εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

11 ΝΕΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ζήτησαν την ανάληψη δράσης σε διάφορους τομείς, όπως η γεωργία, η επισιτιστική ασφάλεια και η ασφάλεια των υδάτων, η ασφαλής άμβλωση, τα δικαιώματα των καταναλωτών για τα βιντεοπαιχνίδια κ.λπ.

↑
Στιγμιότυπο από βίντεο που διακρίθηκε στον διαγωνισμό «ImagineEU». Στο πλαίσιο του διαγωνισμού κλήθηκαν τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να προωθήσουν τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, που δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να ζητήσουν από την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για νέα νομοθεσία εφόσον μια πρωτοβουλία συγκεντρώσει αρκετή υποστήριξη.

30 000 ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ/ΣΧΟΛΙΑ ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

2 ΟΜΑΔΕΣ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ:

- τον τρόπο αντιμετώπισης του **μίσους στην κοινωνία** (διατυπώθηκαν 21 συστάσεις)·
- τους τρόπους με τους οποίους **μπορούν οι πολίτες, οι δημόσιες αρχές και οι επιχειρήσεις να ωφεληθούν από την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης** (διατυπώθηκαν 13 συστάσεις).

Και οι δύο δέσμες συστάσεων θα συμβάλουν στη διαμόρφωση μελλοντικών πρωτοβουλιών της ΕΕ.

↑
Ορισμένοι από τους 150 συμμετέχοντες στην ομάδα Ευρωπαίων πολιτών για την ενεργειακή απόδοση, που επιλέχθηκαν τυχαία, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 14 Απριλίου 2024. Οι ομάδες πολιτών αποκτούν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στον δημοκρατικό βίο στην ΕΕ. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται ώστε οι ομάδες να είναι αντιπροσωπευτικές του πληθυσμού της ΕΕ και αρκετά ποικιλόμορφες, αντικατοπτρίζοντας έτσι ευρύ φάσμα οπτικών και απόψεων.

Το βραβείο της ΕΕ για την επιστήμη των πολιτών συνδέει την επιστήμη με την κοινωνία, ενθαρρύνει τη συμμετοχή του κοινού και καλλιεργεί την εμπιστοσύνη στην επιστημονική πρόοδο. Το 2024 απονεμήθηκε σε τρία έργα με θέματα τη θαλάσσια ρύπανση, τη γεωργική βιοποικιλότητα και την ψυχική υγεία.

Μεγάλο Βραβείο, 60 000 ευρώ

INCREASE, για την προώθηση της γνώσης σχετικά με τη διατήρηση των σπόρων μέσω της ενδυνάμωσης της κοινωνίας των πολιτών και των ίδιων των πολιτών, κυρίως στις αγροτικές περιοχές.

Βραβείο Ψηφιακών Κοινοτήτων, 20 000 ευρώ

CoAct για την ψυχική υγεία, για τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών με σκοπό την ανάπτυξη εξατομικευμένης προσέγγισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας.

Βραβείο Ποικιλομορφίας και Συνεργασίας, 20 000 ευρώ

SeaPaCS — Συμμετοχική επιστήμη των πολιτών για την καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης, για την παραγωγή μετασχηματιστικής γνώσης που καλύπτει το γνωστικό και συναισθηματικό κενό μεταξύ της κοινωνίας και της θάλασσας.

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Χάρη στους κανόνες της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών, αυτοί πλέον προστατεύονται επαρκώς, και δικαιούνται να λαμβάνουν σαφείς πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αγοράζουν. Από τις 13 Δεκεμβρίου νέοι κανόνες απαιτούν όλα τα μη εδώδιμα προϊόντα στην αγορά της ΕΕ να είναι εκ σχεδιασμού ασφαλή. Οι νέοι κανόνες επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν τις σημαντικές κοινωνικές αλλαγές και τις αλλαγές

στην αγορά που έχουν επηρεάσει την ασφάλεια των καταναλωτικών προϊόντων κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες και να εγγυηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ότι όλα τα προϊόντα είναι ασφαλή, είτε πωλούνται μέσω του διαδικτύου είτε όχι. Επιπλέον, οι νέοι κανόνες θα ενδυναμώσουν τους καταναλωτές κατά τη διαδικασία της πράσινης μετάβασης, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να επιλέγουν προϊόντα με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, τα οποία είναι πιο εύκολο να επισκευαστούν (βλέπε κεφάλαιο 4).

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Προκειμένου να γίνουν ενεργοί πολίτες, οι νέοι και οι νέες πρέπει να κατανοήσουν πώς λειτουργεί η δημοκρατία, αλλά και ποια είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους. Επίσης, πρέπει να τους δοθούν ειδικά εργαλεία που θα τους επιτρέψουν να συνεργαστούν με τους φορείς λήψης αποφάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι διάλογοι πολιτικής με τη νεολαία και το συμβούλιο εκπροσώπησης των νέων προσφέρουν στις νέες και στους νέους που έχουν ενηλικιωθεί τη δυνατότητα να ακουστεί η φωνή τους, ενώ η πλατφόρμα της ΕΕ για τη συμμετοχή των παιδιών προσφέρει έναν ασφαλή χώρο για παιδιά και εφήβους 10-17 ετών στον οποίο μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και τις πολιτικές που επηρεάζουν τη ζωή τους. Το 2024 πάνω από 1 000 παιδιά εξέφρασαν τη γνώμη τους σχετικά με τη σύσταση για τα ολοκληρωμένα συστήματα προστασίας των παιδιών.

Κατά τη διάρκεια του έτους η Επιτροπή ανακοίνωσε 60 μέτρα χάρη στα οποία η γνώμη των νέων θα αποκτήσει μεγαλύτερη βαρύτητα στις αποφάσεις που τους επηρεάζουν και τα οποία θα ενισχύσουν τη διάσταση της νεολαίας σε μια σειρά πολιτικών της ΕΕ. Ένα από τα μέτρα αυτά είναι ο «έλεγχος από τη σκοπιά της νεολαίας» που διασφαλίζει ότι ο αντίκτυπος στους νέους λαμβάνεται συστηματικά υπόψη κατά τον σχεδιασμό νέων πολιτικών της ΕΕ.

Πολίτες κάθε ηλικίας και υποβάθρου θα πρέπει να διαδραματίζουν ηγετικό και ενεργό ρόλο τόσο στον

Ο κ. Μαργαρίτης Σχοινάς, τότε αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρμόδιος για την Προώθηση του Ευρωπαϊκού Τρόπου Ζωής μας (πρώτος από δεξιά), ενώ φιλοξενεί διάλογο πολιτικής με τη νεολαία για τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής, υπογραμμίζοντας τη δέσμευση της ΕΕ για την προώθηση της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αλληλεγγύης, Βρυξέλλες, Βέλγιο, 9 Απριλίου 2024

καθορισμό των προτεραιοτήτων όσον αφορά τις πολιτικές της ΕΕ όσο και στο πόσο φιλόδοξες θα είναι οι εν λόγω πολιτικές. Όσο περισσότεροι οι πολίτες συμμετέχουν στον σχεδιασμό πολιτικής τόσο πιο αποτελεσματική και αποδοτική για τη ζωή τους θα είναι η νομοθεσία της ΕΕ. Για τον λόγο αυτόν, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ εργάζονται εντατικά προκειμένου να δώσουν στους Ευρωπαίους και στις Ευρωπαίες ενισχυμένο ρόλο στη χάραξη πολιτικής της ΕΕ, κάτι το οποίο θα συνεχίσουν να πράττουν και στο πλαίσιο του νέου πολιτικού κύκλου (βλέπε κεφάλαιο Ο).

Τι πιστεύουν τα παιδιά για τη δημοκρατία;

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ ΘΑ ΗΘΕΛΑΝ:

- να διαδραματίζουν **σημαντικότερο** σε αποφάσεις που επηρεάζουν άμεσα τη ζωή τους
- να λαμβάνουν **περισσότερες πληροφορίες** σχετικά με τις δημοκρατικές διαδικασίες και να **τα ενθαρρύνουν να συμμετέχουν σε αυτές**.

1 921 παιδιά από **23** κράτη μέλη απάντησαν στη διαδικτυακή έρευνα.

Πραγματοποιήθηκαν **συνεντεύξεις με 28** παιδιά και **3** νέους ακτιβιστές.

122 παιδιά συμμετείχαν σε ομάδες-στόχους.

Πηγή: Survey on democratic participation (Έρευνα για τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες), άνοιξη 2024.

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σ' εσάς κέντρου στο διαδίκτυο (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el).

Τηλεφωνικώς ή γραπτώς

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτή την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό +32 22999696,
- συμπληρώνοντας το ακόλουθο ηλεκτρονικό έντυπο: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_el.

Βρείτε πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ

Στο διαδίκτυο

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο Europa (european-union.europa.eu).

Στις εκδόσεις της ΕΕ

Μπορείτε να δείτε ή να παραγγείλετε εκδόσεις της ΕΕ στη διεύθυνση op.europa.eu/el/publications. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο τεκμηρίωσης (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el).

Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1951 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον ιστότοπο EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Στα ανοιχτά δεδομένα από την ΕΕ

Η πύλη data.europa.eu παρέχει πρόσβαση σε σύνολα ανοιχτών δεδομένων από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ. Τα εν λόγω δεδομένα μπορούν να καταφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς. Η πύλη παρέχει επίσης πρόσβαση σε πληθώρα συνόλων δεδομένων από τις ευρωπαϊκές χώρες.

